

การติดตามโครงการภายใต้แผนงาน บูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รอบ 12 เดือน

(ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566)

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน
แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รอบ 12 เดือน

(ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566)

ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

บทสรุปผู้บริหาร

แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนผู้มีรายได้น้อยให้มีรายได้สูงขึ้น ผ่านการดำเนินงานร่วมกันของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 1,444.3502 ล้านบาท โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ สรุปผลการติดตามในรอบ 12 เดือน (ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566) ได้ ดังนี้

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณทั้งสิ้น 1,439.5556 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.67 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จำแนกเป็น งบประมาณที่เบิกจ่ายจริง 1,355.4587 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.85 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เงินกันเหลือในปี 68.9168 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.77 ของเงินที่ได้รับจัดสรร และสำรองเงินแบบมีหนี้ 15.1801 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.05 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายอยู่ที่ระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.93

ความทันเวลาและความพอเพียง เจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.60 เห็นว่างบประมาณมาทันเวลาดำเนินงาน และร้อยละ 3.40 เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณไม่ทันเวลาโอนลงพื้นที่ล่าช้า และมีการโอนงบประมาณเป็นรายงวด ด้านความพอเพียง ร้อยละ 81.93 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอ และร้อยละ 18.07 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ผลผลิต

แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) ในภาพรวมดำเนินการได้ ร้อยละ 99.76 ของเป้าหมายโครงการ หรือ ร้อยละ 103.22 ของเป้าหมายแผนงาน จำแนกเป็น การสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต 25,441 ราย คิดเป็นร้อยละ 106.00 ของเป้าหมายโครงการ หรือ คิดเป็นร้อยละ 127.21 ของเป้าหมายแผนงาน และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ 108,740 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.41 ของเป้าหมายโครงการ หรือ คิดเป็นร้อยละ 98.85 ของเป้าหมายแผนงาน

แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง) ดำเนินการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม 618 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 99.52 ของเป้าหมายโครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 103.00 ของเป้าหมายแผนงาน พัฒนาผู้ประกอบการ 3,800 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมายโครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 108.57 ของเป้าหมายแผนงาน และพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน 4,495 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 95.25 หรือคิดเป็นร้อยละ 95.64 ของเป้าหมายแผนงาน เนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์บางส่วนยังอยู่ระหว่างการดำเนินงานของผู้รับจ้าง ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จตามสัญญาจ้าง

แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง) สามารถพัฒนาช่องทางการตลาด 54 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 98.18 ของเป้าหมายแผนงาน และกลุ่มเป้าหมาย สามารถมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น ได้ร้อยละ 26.55 ของเป้าหมายแผนงาน ซึ่งสูงกว่า ตัวชี้วัดของแผนงานที่กำหนดไว้ ร้อยละ 6

ผลลัพธ์เบื้องต้น

1. รายได้เฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น ในภาพรวมโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สามารถสร้างรายได้ให้กลุ่มเป้าหมายเฉลี่ย ร้อยละ 37.71 (ข้อมูล 9 โครงการ)

2. รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน จากการส่งเสริมผ่านช่องทางการตลาดในระดับประเทศ และระดับจังหวัด ผู้ผลิตและผู้ประกอบการมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 26.55 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่าเป้าหมายที่แผนงานกำหนดไว้ร้อยละ 6

3. ความพึงพอใจ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภายใต้ แผนงานฯ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.34 และกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ของโครงการภายใต้แผนงานฯ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.54

ข้อค้นพบ

1. การเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า เนื่องจากโครงการที่มีกิจกรรมการจัดจ้างที่ปรึกษาในการ ดำเนินงาน ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน ส่งผลต่อการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการภายใต้แผนงาน บูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในไตรมาสที่ 4 และการดำเนินกิจกรรมของโครงการยังไม่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด จำเป็นต้องมีการกันเงินเหลือในปี ใน 11 หน่วยงาน (กรมการข้าว กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กรมวิทยาศาสตร์บริการ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า) หรือการสำรองเงินแบบมีหนี้ ใน 3 หน่วยงาน (กรมการข้าว สำนักงานปลัดกระทรวง อุตสาหกรรม และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรม)

2. การดำเนินงานโครงการ

2.1) การจัดอบรมในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านข้าว และหม่อนไหม ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากแผนการจัดอบรมตรงกับช่วงที่กลุ่มเป้าหมายดำเนินกิจกรรม ทางการเกษตรในพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายบางรายไม่สะดวกในการเดินทางเข้ารับการอบรม และไม่สามารถ เข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้

2.2) กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ของกรมการพัฒนาชุมชน ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินงานของผู้รับจ้างตามสัญญา

2.3) กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. และศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูงขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ไม่บรรลุตัวชี้วัดช่องทางการตลาด เนื่องจากเกิดความล่าช้าในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานร่วมขับเคลื่อนการบูรณาการภายใต้แผนงานฯ ควรดำเนินการ ดังนี้

1. กิจกรรมภายในโครงการที่เป็นการจัดจ้างที่ปรึกษา ค่อนข้างมีกระบวนการหลายขั้นตอน ดังนั้น หน่วยงานที่มีกิจกรรมประเภทนี้ควรมีการเตรียมการขั้นตอน เช่น การจัดทำร่างขอบเขตของงาน (Term of Reference: TOR) ให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 1 หรือ 2 เพื่อให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสืบเนื่อง ได้ตามแผนงานที่กำหนด

2. การอบรมถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานควรกำหนดให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำนำ

รายงานการติดตามโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำขึ้นเพื่อติดตามความก้าวหน้าจากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานร่วมบูรณาการ รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบการประเมินผลติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นการรายงานผลในรอบ 12 เดือน ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2566

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ต้องขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการติดตามฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนงานฯ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มประชาชนเป้าหมาย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
เดือนตุลาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ค
คำนำ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ถ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของแผนงาน	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน	1
1.4 ผลสัมฤทธิ์	1
1.5 เป้าหมาย	1
1.6 แนวทางการดำเนินงาน	3
1.7 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบ	3
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการติดตาม	7
2.1 ความสำคัญของการติดตาม	7
2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม	7
2.3 ขอบเขตการติดตาม	7
2.4 วิธีการติดตาม	8
2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม	11
บทที่ 3 การดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565)	13
3.1 งบประมาณ	13
3.2 โครงการที่ดำเนินการ	15
3.3 ผลผลิต	16
3.4 ผลลัพธ์	18
3.5 ความพึงพอใจ	20
3.6 ปัญหาอุปสรรค	20

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการติดตาม	23
4.1 การดำเนินงานภาพรวม	23
4.1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	23
4.1.2 การดำเนินกิจกรรม	25
4.1.3 ผลผลิตในภาพรวม	25
4.1.4 ผลลัพธ์เบื้องต้น	27
4.1.5 ความพึงพอใจในภาพรวม	28
4.1.6 ข้อค้นพบ (ภาพรวม)	28
4.1.7 ข้อเสนอแนะ (ภาพรวม)	30
4.2 ผลการติดตามรายโครงการ	31
4.2.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	31
4.2.2 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	42
4.2.3 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	54
4.2.4 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	77
4.2.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	85
4.2.6 โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	103
4.2.7 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	115
4.2.8 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	136
4.2.9 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/ วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	190
4.2.10 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	200
4.2.11 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	214
4.2.12 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	229
4.2.13 โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างอุตสาหกรรมมูลค่า ทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	249
4.2.14 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	270
หน่วยงานรับผิดชอบการติดตาม	280

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	4
งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง	
ตารางที่ 2.1	8
การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่	
ตารางที่ 2.2	8
ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)	
ตารางที่ 2.3	10
การกำหนดระดับค่าคะแนนและคำร้อยละสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตารางที่ 2.4	11
ตัวชี้วัด และเกณฑ์การให้คะแนน (ภาพรวม) ในการประเมินความคุ้มค่า	
ตารางที่ 3.1	14
งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 แผนงาน บูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกรายกระทรวง	
ตารางที่ 3.2	14
งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 แผนงาน บูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกแต่ละแนวทาง	
ตารางที่ 3.3	15
โครงการที่ดำเนินการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจ ฐานราก ปี 2563 – 2565	
ตารางที่ 3.4	16
ผลการพัฒนาแนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	
ตารางที่ 3.5	17
เปรียบเทียบผลการพัฒนา กับเป้าหมายของแนวทางที่ 1	
ตารางที่ 3.6	17
ผลการพัฒนาแนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง)	
ตารางที่ 3.7	18
เปรียบเทียบผลการพัฒนาแนวทางที่ 2 กับเป้าหมายแนวทางที่ 2	
ตารางที่ 3.8	18
สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เปรียบเทียบ 3 ปี (ปี 2563 – 2565)	
ตารางที่ 3.9	20
ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายปี 2563 – 2565	
ตารางที่ 4.1.1	23
ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจ ฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำแนกรายกระทรวง	
ตารางที่ 4.1.2	24
ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจ ฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำแนกแต่ละแนวทาง	
ตารางที่ 4.1.3	25
ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณในภาพรวม	
ตารางที่ 4.1.4	25
ความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมตามแนวทาง	
ตารางที่ 4.1.5	26
การพัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	
ตารางที่ 4.1.6	26
การยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)	
ตารางที่ 4.1.7	27
สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)	
ตารางที่ 4.1.8	27
รายได้เฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ	
ตารางที่ 4.1.9	28
ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานภาพรวมของแผนงานฯ	

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.1.10	ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อการดำเนินงานภาพรวมของ แผนงานฯ	29
	โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	
ตารางที่ 4.2.1-1	ประเด็น และตัวชี้วัด โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกร รายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	32
ตารางที่ 4.2.1-2	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ	33
ตารางที่ 4.2.1-3	การให้บริการประชาชน ปี 2566	35
ตารางที่ 4.2.1-4	การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับเอกสารสิทธิ์	36
ตารางที่ 4.2.1-5	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่	38
ตารางที่ 4.2.1-6	ความพึงพอใจของเกษตรกร	39
	โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	
ตารางที่ 4.2.2-1	ประเด็น และตัวชี้วัด โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	43
ตารางที่ 4.2.2-2	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ	45
ตารางที่ 4.2.2-3	ผลการดำเนินงานตามกิจกรรม	47
ตารางที่ 4.2.2-4	การเปลี่ยนแปลงของรายได้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ปี 2565	49
ตารางที่ 4.2.2-5	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่	50
ตารางที่ 4.2.2-6	ความพึงพอใจของเกษตรกร	51
	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	
ตารางที่ 4.2.3-1	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร	55
ตารางที่ 4.2.3-2	การเบิกจ่ายงบประมาณ จำแนกตามหน่วยงาน	57
ตารางที่ 4.2.3-3	การคัดเลือก ศพก. หลัก ศูนย์เครือข่าย และเกษตรกรเพื่อการพัฒนา ศักยภาพ	60
ตารางที่ 4.2.3-4	การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูการผลิตใหม่ (Field Day)	61
ตารางที่ 4.2.3-5	การพัฒนา ศพก. หลัก	61
ตารางที่ 4.2.3-6	การพัฒนาศูนย์เครือข่าย	62
ตารางที่ 4.2.3-7	การอบรม/พัฒนาเกษตรกร	63
ตารางที่ 4.2.3-8	ความพร้อมในการให้บริการด้านต่าง ๆ ของศูนย์เรียนรู้เปรียบเทียบ ระหว่างปี 2566 กับปี 2565	66
ตารางที่ 4.2.3-9	การส่งเสริมสนับสนุนในด้านการดำเนินงานเพื่อความพร้อมในการ ให้บริการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.2.3-10	การเข้ารับบริการเพื่อศึกษาหาความรู้/อบรม และการนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ของเกษตรกร	68
ตารางที่ 4.2.3-11	ผลที่เกิดขึ้นจากการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	69
ตารางที่ 4.2.3-12	การเพิ่มรายได้	70
ตารางที่ 4.2.3-13	การลดค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยเคมี	70
ตารางที่ 4.2.3-14	การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	71
ตารางที่ 4.2.3-15	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการ	71
ตารางที่ 4.2.3-16	ความพึงพอใจของประธานศูนย์ ศพก. ต่อการดำเนินงานโครงการ	72
ตารางที่ 4.2.3-17	ความพึงพอใจของประธานศูนย์ ศพก. ต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	73
ตารางที่ 4.2.3-18	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการใช้บริการ ศพก.	74
ตารางที่ 4.2.3-19	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้ารับการอบรม โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	74
ตารางที่ 4.2.4-1	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	78
ตารางที่ 4.2.4-2	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการ	79
ตารางที่ 4.2.4-3	จำนวนเกษตรกรและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ	80
ตารางที่ 4.2.4-4	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางต่อการดำเนินงานโครงการ	82
ตารางที่ 4.2.4-5	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของ เกษตรกร	82
ตารางที่ 4.2.5-1	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหา ที่ดินทำกินของเกษตรกร	86
ตารางที่ 4.2.5-2	การเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการ	88
ตารางที่ 4.2.5-3	การบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์	91
ตารางที่ 4.2.5-4	การอบรมถ่ายทอดความรู้ของโครงการ	91
ตารางที่ 4.2.5-5	การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของโครงการ	92
ตารางที่ 4.2.5-6	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/พัฒนาที่ดินของโครงการ	92
ตารางที่ 4.2.5-7	การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร	93
ตารางที่ 4.2.5-8	การส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด	94
ตารางที่ 4.2.5-9	รายได้และค่าใช้จ่ายของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	95
ตารางที่ 4.2.5-10	ความยั่งยืนของการอาศัยในพื้นที่ คทช.	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.2.5-11	การมีส่วนร่วมในชุมชนของเกษตรกร	96
ตารางที่ 4.2.5-12	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่	97
ตารางที่ 4.2.5-12	ความพึงพอใจของเกษตรกร	98
	โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	
ตารางที่ 4.2.6-1	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	104
ตารางที่ 4.2.6-2	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	105
ตารางที่ 4.2.6-3	ผลจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์	110
ตารางที่ 4.2.6-4	รายได้จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล	111
ตารางที่ 4.2.6-5	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	111
ตารางที่ 4.2.6-6	ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อการดำเนินงานโครงการฯ	112
	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	
ตารางที่ 4.2.7-1	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	116
ตารางที่ 4.2.7-2	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จำแนกตามหน่วยงาน	118
ตารางที่ 4.2.7-3	หลักสูตรถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร จำแนกตามหน่วยงาน	120
ตารางที่ 4.2.7-4	การสำรวจ คัดเลือกเกษตรกรให้เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตามหน่วยงาน	122
ตารางที่ 4.2.7-5	การพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ	123
ตารางที่ 4.2.7-6	การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	124
ตารางที่ 4.2.7-7	การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model)	124
ตารางที่ 4.2.7-8	การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)	125
ตารางที่ 4.2.7-9	การเข้าร่วมเครือข่ายของเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร	127
ตารางที่ 4.2.7-10	การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	127
ตารางที่ 4.2.7-11	การนำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนธุรกิจไปใช้ประโยชน์	128
ตารางที่ 4.2.7-12	ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำแผน IFPP แผนธุรกิจไปใช้ประโยชน์	128
ตารางที่ 4.2.7-13	การเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและผู้ประกอบการ	130
ตารางที่ 4.2.7-14	การจับคู่ธุรกิจของผู้ประกอบการเกษตร	130
ตารางที่ 4.2.7-15	รายได้ของเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ จำแนกตามหน่วยงาน	131
ตารางที่ 4.2.7-16	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	132
ตารางที่ 4.2.7-16	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ	133

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
ตารางที่ 4.2.8-1	ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร 138
ตารางที่ 4.2.8-2	ร้อยละความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร 142
ตารางที่ 4.2.8-3	ภาพรวมความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ 143
ตารางที่ 4.2.8-4	ภาพรวมความพึงพอใจของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ 143
ตารางที่ 4.2.8-5	ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของกรมหม่อนไหม 144
ตารางที่ 4.2.8-6	ระดับความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของกรมหม่อนไหม 145
ตารางที่ 4.2.8-7	การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตให้กับเกษตรกรของกรมหม่อนไหม 146
ตารางที่ 4.2.8-8	จำนวนกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกเกษตรกรที่คัดเลือกเข้าร่วมโครงการของกรมหม่อนไหม 147
ตารางที่ 4.2.8-9	การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ปี 2566 148
ตารางที่ 4.2.8-10	ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมอบรมถ่ายทอดความรู้ของกรมหม่อนไหม 148
ตารางที่ 4.2.8-11	ความรู้ที่เกษตรกรต้องการให้ถ่ายทอดเพิ่มเติมของกรมหม่อนไหม 149
ตารางที่ 4.2.8-12	เรื่องที่เกษตรกรได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่กรมหม่อนไหม 149
ตารางที่ 4.2.8-13	การนำความรู้ และวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ 150
ตารางที่ 4.2.8-14	การถ่ายทอดความรู้ขยายผลสู่ชุมชน และเครือข่ายของกรมหม่อนไหม 151
ตารางที่ 4.2.8-15	การเปลี่ยนแปลงด้านปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มหม่อนไหม 151
ตารางที่ 4.2.8-16	ปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการของกรมหม่อนไหม 151
ตารางที่ 4.2.8-17	การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรกลุ่มหม่อนไหมหลังเข้าร่วมโครงการ 152
ตารางที่ 4.2.8-18	รูปแบบรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหม่อนไหม 152
ตารางที่ 4.2.8-19	จำนวนรายได้จากการจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรกลุ่มหม่อนไหมเปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการ 153

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.2.8-20	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่กรมหม่อนไหมที่ต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ในรอบ 12 เดือน	153
ตารางที่ 4.2.8-21	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ในรอบ 12 เดือน	154
ตารางที่ 4.2.8-22	ระดับความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของกรมส่งเสริมการเกษตร	158
ตารางที่ 4.2.8-23	การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตที่ให้กับเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร	160
ตารางที่ 4.2.8-24	การเข้าร่วมประชุมชี้แจงโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร	160
ตารางที่ 4.2.8-25	การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร	162
ตารางที่ 4.2.8-26	ผลการติดตาม แนะนำ ให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร	163
ตารางที่ 4.2.8-27	กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเกษตร	164
ตารางที่ 4.2.8-28	การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเกษตร	165
ตารางที่ 4.2.8-29	ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร	166
ตารางที่ 4.2.8-30	ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพิ่มเติมของกรมส่งเสริมการเกษตร	166
ตารางที่ 4.2.8-31	การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร	168
ตารางที่ 4.2.8-32	ปัจจัยการผลิตที่กลุ่มเกษตรกรได้รับจากกรมส่งเสริมการเกษตร	168
ตารางที่ 4.2.8-33	การนำความรู้ และวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรไปใช้ประโยชน์	169
ตารางที่ 4.2.8-34	การถ่ายทอดความรู้ขยายผลสู่ชุมชน และเครือข่าย	170
ตารางที่ 4.2.8-35	เครือข่ายของเกษตรกร	170
ตารางที่ 4.2.8-36	การใช้ประโยชน์จากการมีเครือข่ายของเกษตรกร	171
ตารางที่ 4.2.8-37	การผลิตสินค้าของเกษตรกร	171
ตารางที่ 4.2.8-38	การเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตสินค้าของเกษตรกร	172
ตารางที่ 4.2.8-39	ปริมาณการผลิตสินค้าของเกษตรกร	172
ตารางที่ 4.2.8-40	การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ	172
ตารางที่ 4.2.8-41	รูปแบบรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม	173
ตารางที่ 4.2.8-42	จำนวนรายได้จากการจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรเปรียบเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ	173

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.2.8-43	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ในรอบ 12 เดือน	174
ตารางที่ 4.2.8-44	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ในรอบ 12 เดือน	174
ตารางที่ 4.2.8-45	ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร	178
ตารางที่ 4.2.8-46	การคัดเลือกชุมชนเข้าร่วมโครงการฯ ปี 2565	182
ตารางที่ 4.2.8-47	จำนวนชุมชนที่เข้าร่วมประชุม	183
ตารางที่ 4.2.8-48	ระดับความรู้ความเข้าใจของชุมชนหลังเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงาน	183
ตารางที่ 4.2.8-49	รูปแบบข้อเสนอโครงการที่ชุมชนจัดทำ	184
ตารางที่ 4.2.8-50	เกษตรกรที่ได้รับการติดตาม ให้คำแนะนำ/คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่	184
ตารางที่ 4.2.8-51	การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	184
ตารางที่ 4.2.8-52	การถ่ายทอดความรู้	185
ตารางที่ 4.2.8-53	การแบ่งปันรายได้เพื่อนำไปอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทาง ชีวภาพชุมชน	185
ตารางที่ 4.2.8-54	รูปแบบการจัดสรรรายได้ให้สมาชิกภายในชุมชน	186
ตารางที่ 4.2.8-55	ความสุขของชุมชนหลังเข้าร่วมโครงการ	186
ตารางที่ 4.2.8-56	ระดับความสุขของชุมชนหลังเข้าร่วมโครงการ	186
ตารางที่ 4.2.8-57	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ในรอบ 12 เดือน	187
ตารางที่ 4.2.8-58	ความพึงพอใจของชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/ วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	187
ตารางที่ 4.2.9-1	ประเด็น และตัวชี้วัดโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และ ผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	191
ตารางที่ 4.2.9-2	เป้าหมายและผลการดำเนินการ	193
ตารางที่ 4.2.9-3	ระดับความรู้ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ เปรียบเทียบก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการ	195
ตารางที่ 4.2.9-4	การนำความรู้ไปใช้ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP	195
ตารางที่ 4.2.9-5	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	197
ตารางที่ 4.2.9-6	ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ	198

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
	โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน
ตารางที่ 4.2.10-1	ประเด็น และตัวชี้วัด โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 201
ตารางที่ 4.2.10-2	ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร 203
ตารางที่ 4.2.10-3	การประชุมชี้แจงโครงการระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานในระดับจังหวัด 203
ตารางที่ 4.2.10-4	การประชุมชี้แจงโครงการระหว่างหน่วยงานระดับจังหวัดกับกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 204
ตารางที่ 4.2.10-5	การใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 204
ตารางที่ 4.2.10-6	การประชาสัมพันธ์รายละเอียดโครงการให้กับกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านสื่อต่าง ๆ 205
ตารางที่ 4.2.10-7	การติดตามและให้คำแนะนำกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 205
ตารางที่ 4.2.10-8	ระดับความรู้ความเข้าใจจากการถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 206
ตารางที่ 4.2.10-9	รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 206
ตารางที่ 4.2.10-10	การติดตามและให้คำปรึกษา 207
ตารางที่ 4.2.10-11	การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ/นำไปใช้ประโยชน์ 208
ตารางที่ 4.2.10-12	การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปถ่ายทอด 208
ตารางที่ 4.2.10-13	รายได้ของกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน 208
ตารางที่ 4.2.10-14	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ 209
ตารางที่ 4.2.10-15	ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ 209
	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน
ตารางที่ 4.2.11-1	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมปศุสัตว์) 215
ตารางที่ 4.2.11-2	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน) 216
ตารางที่ 4.2.11-3	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม) 216
ตารางที่ 4.2.11-4	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม) 217

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.2.11-5	ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมวิทยาศาสตร์บริการ)	217
ตารางที่ 4.2.11-6	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	218
ตารางที่ 4.2.11-7	ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ	219
ตารางที่ 4.2.11-8	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านปศุสัตว์	219
ตารางที่ 4.2.11-9	รายได้ของผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้นเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ (กรมปศุสัตว์)	224
ตารางที่ 4.2.11-10	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	225
ตารางที่ 4.2.11-11	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ	226
	โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	
ตารางที่ 4.2.12-1	ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการตลาดข้าว (กรมการข้าว)	232
ตารางที่ 4.2.12-2	ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Production Good Sales) (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)	233
ตารางที่ 4.2.12-3	ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)	233
ตารางที่ 4.2.12-4	ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)	234
ตารางที่ 4.2.12-5	ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)	234
ตารางที่ 4.2.12-6	งบประมาณจำแนกตามหน่วยงาน	235
ตารางที่ 4.2.12-7	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ	236
ตารางที่ 4.2.12-8	การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	239
ตารางที่ 4.2.12-9	มูลค่าการค้าและบริการชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม รอบ 12 เดือน ปี 2565 และปี 2566	241
ตารางที่ 4.2.12-10	ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ	244
	โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างอุตสาหกรรม เศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	
ตารางที่ 4.2.13-1	ประเด็นและตัวชี้วัดโครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้าง อุตสาหกรรมเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	251

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.2.13-2	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวม	253
ตารางที่ 4.2.13-3	ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณในภาพรวม	253
ตารางที่ 4.2.13-4	ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ	254
ตารางที่ 4.2.13-5	การทราบข่าวจากการจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้	255
ตารางที่ 4.2.13-6	ลักษณะการจัดตลาด กสนจัดจำหน่ายสินค้าภายในตลาดนัดคนไทยยิ้มได้	258
ตารางที่ 4.2.13-7	อาชีพ การตัดสินใจซื้อสินค้า และข้อคิดเห็นของผู้บริโภคต่อราคาสินค้า ณ ตลาดคนไทยยิ้มได้	259
ตารางที่ 4.2.13-8	รายได้จากการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการร้านค้า และการซื้อ สินค้าของผู้บริโภค ณ ณ ตลาดคนไทยยิ้มได้	260
ตารางที่ 4.2.13-9	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	261
ตารางที่ 4.2.13-10	ความพึงพอใจของผู้ประกอบการร้านค้าที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ	262
ตารางที่ 4.2.13-11	ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ	263
ตารางที่ 4.2.13-12	ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ	264
ตารางที่ 4.2.13-13	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนาและ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	268
ตารางที่ 4.2.14-1	ผลการดำเนินงานโครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (รอบ 12 เดือน)	275

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1.1	แผนภาพความเชื่อมโยงระดับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และยุทธศาสตร์การจั้ดสรรงบประมาณ โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	2
ภาพที่ 4.2.1-1	การเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการ	33
ภาพที่ 4.2.1-2	ผลการจัดทำและมอบหนังสืออนุญาต ส.ป.ก. 4 – 01 ให้เกษตรกร	35
ภาพที่ 4.2.1-3	การได้รับมอบเอกสารสิทธิ	36
ภาพที่ 4.2.1-4	รายได้เกษตรกรหลังได้รับเอกสารสิทธิ	37
	โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	
ภาพที่ 4.2.2-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	44
	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	
ภาพที่ 4.2.3-1	ความเพียงพอของงบประมาณ	57
ภาพที่ 4.2.3-2	ความทันเวลาของงบประมาณ	57
ภาพที่ 4.2.3-3	เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าใช้บริการระหว่างปี 2566 กับปี 2565	64
ภาพที่ 4.2.3-4	เหตุผลในการเข้าร่วมเป็นศูนย์ของ ศพก.	66
ภาพที่ 4.2.3-5	การเข้าร่วมประชุม/สัมมนาคณะกรรมการ ศพก. คณะกรรมการเครือข่ายในระดับต่าง ๆ	67
ภาพที่ 4.2.3-6	การพัฒนาศักยภาพในด้านการเกษตรต่าง ๆ ของประธาน ศพก.	67
	โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	
ภาพที่ 4.2.6-1	ช่องทางการประชาสัมพันธ์โครงการของเจ้าหน้าที่	107
ภาพที่ 4.2.6-2	ช่องทางการรับทราบข้อมูลโครงการของกลุ่มเป้าหมาย	108
ภาพที่ 4.2.6-3	องค์ความรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับการสนับสนุน	110
	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	
ภาพที่ 4.2.7-1	ความเพียงพอของงบประมาณ	119
ภาพที่ 4.2.7-2	ความทันเวลาของงบประมาณ	119
ภาพที่ 4.2.7-3	การเชื่อมโยงเครือข่ายหลังเข้าร่วมโครงการ	129
ภาพที่ 4.2.7-4	ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงของรายได้หลังเข้าร่วมโครงการ	131

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	
ภาพที่ 4.2.8-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม	142
ภาพที่ 4.2.8-2	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมหม่อนไหม	144
ภาพที่ 4.2.8-3	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมส่งเสริมการเกษตร	157
ภาพที่ 4.2.8-4	ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร	157
ภาพที่ 4.2.8-5	ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	158
ภาพที่ 4.2.8-6	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)	178
ภาพที่ 4.2.8-7	แบบฟอร์มเกณฑ์การคัดเลือกชุมชนเข้าร่วมโครงการ ปี 2566	181
	โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/ วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	
ภาพที่ 4.2.9-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	192
ภาพที่ 4.2.9-2	การฝึกอบรมการเตรียมผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP	194
ภาพที่ 4.2.9-3	การฝึกอบรมการจัดทำ Template/Content และการถ่ายภาพ ผลิตภัณฑ์	194
ภาพที่ 4.2.9-4	ช่องทางการตลาด	195
ภาพที่ 4.2.9-5	การจัดจำหน่ายสินค้า	195
ภาพที่ 4.2.9-6	รายได้ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP	196
	โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	
ภาพที่ 4.2.10-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	202
	โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างชุดซัพพลายเชน เศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	
ภาพที่ 4.2.13-1	ผลการเบิกจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	252
ภาพที่ 4.2.13-2	ผลการเบิกจ่ายปีงบประมาณ	254
ภาพที่ 4.2.13-3	ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อความคุ้มค่าในการจำหน่ายสินค้า ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้	260
ภาพที่ 4.2.13-4	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	264
	โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	
ภาพที่ 4.2.14-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	271

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของแผนงาน

แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนผู้มีรายได้น้อยให้มีรายได้สูงขึ้น ให้ชุมชนและเกษตรกรมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร โดยพัฒนาประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาศักยภาพประชากรผู้มีรายได้น้อยให้เข้าถึงทรัพยากร ปัจจัยการผลิต และได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งพัฒนากลไกการตลาดและระบบการบริหารจัดการ ซึ่งจากวัตถุประสงค์ดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อรองรับการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก แผนแม่บทย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ใน 3 หมายเหตุ คือ หมายเหตุที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมายเหตุที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดขาดได้อย่างยั่งยืน หมายเหตุที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม และยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณ ข้อ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยมีสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ (ภาพที่ 1.1)

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนผู้มีรายได้น้อยให้มีรายได้สูงขึ้น

1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้รับประโยชน์

- 1) ประชาชนผู้มีรายได้น้อย (เกษตรกร แรงงานทั่วไป แรงงานนอกระบบ)
- 2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร)
- 3) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชน

1.3.2 พื้นที่ดำเนินการ

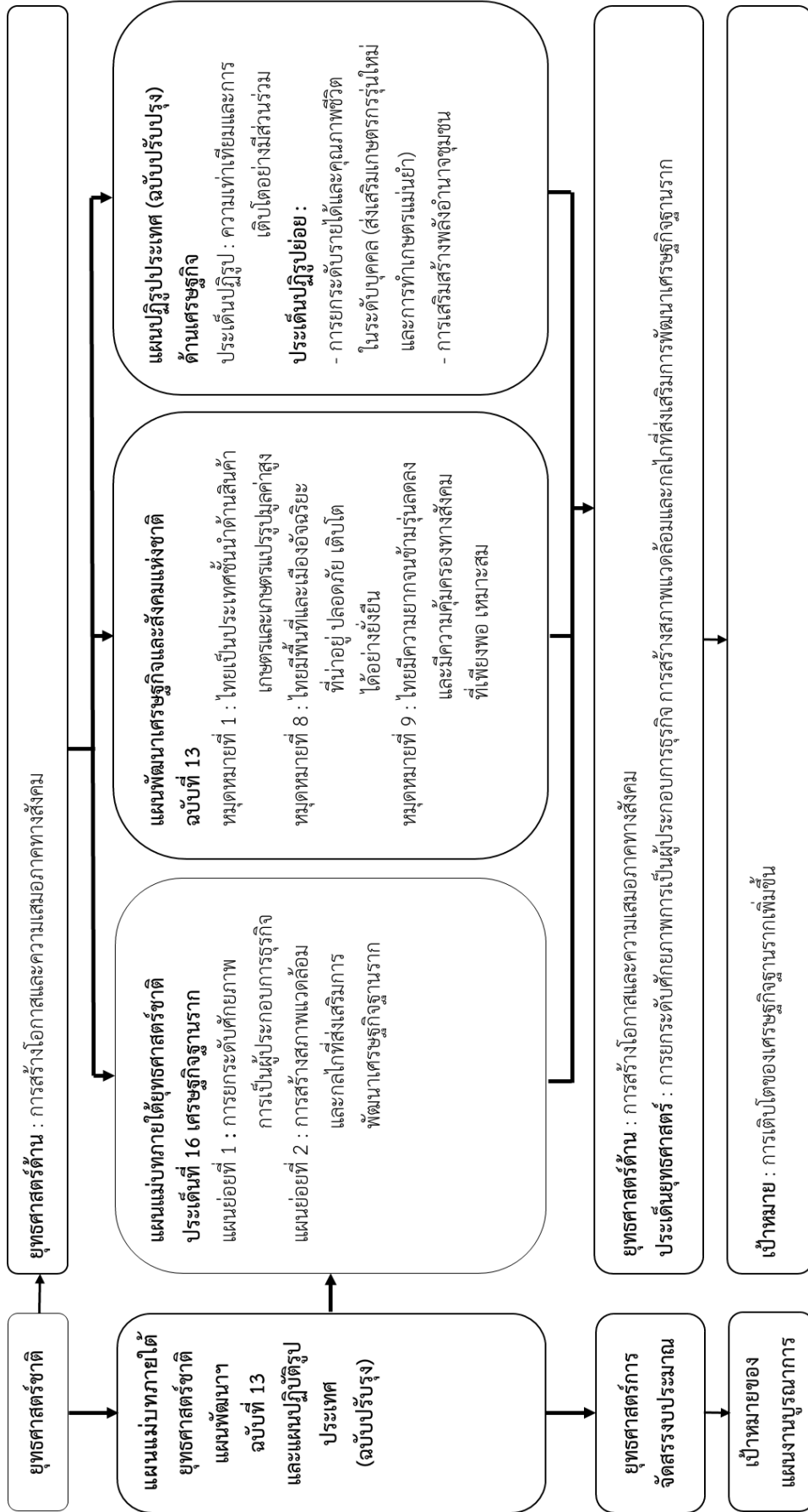
ครอบคลุมพื้นที่ 7,255 ตำบล

1.4 ผลสัมฤทธิ์

ลดปัญหาความยากจนของประชาชน อัตราการเติบโตของรายได้ของกลุ่มประชาชนร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด (Bottom 40) เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 17

1.5 เป้าหมาย

ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 1.1 แผนภาพเชื่อมโยงระดับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนปฏิรูป

ประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

1.6 แนวทางการดำเนินงาน

1.6.1 แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)

- 1) สนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต
 - บริหารจัดการที่ดิน
- 2) สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ
 - สร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชน (ส่งเสริมองค์ความรู้/ส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ)
 - พัฒนาเกษตรรุ่นใหม่

ตัวชี้วัดแนวทางที่ 1

- ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ไม่น้อยกว่า 20,000 ราย
- ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพไม่น้อยกว่า 110,000 ราย

1.6.2 แนวทางที่ 2 ยกกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)

- 1) พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิต
- 2) พัฒนาผู้ประกอบการ
 - พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน/วิสาหกิจชุมชนและกลุ่มต่าง ๆ
- 3) พัฒนาผลิตภัณฑ์
 - ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน
 - พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

ตัวชี้วัดแนวทางที่ 2

- จำนวนสถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 600 กลุ่ม
- จำนวนผู้ประกอบการชุมชนได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 3,500 ราย
- จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 4,700 ผลิตภัณฑ์

1.6.3 แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)

- 1) พัฒนาระบบตลาด
- 2) พัฒนาการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วม อาทิ สหกรณ์ ร้านค้าชุมชน

วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม

- 3) การติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัดแนวทางที่ 3

- ช่องทางการตลาด 55 ช่องทาง
- รายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6

1.7 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบ

งบประมาณทั้งสิ้น 1,444.3502 ล้านบาท แบ่งเป็น 3 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) จำนวน 594.9656 ล้านบาท แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง) และแนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง) โดยมีรายละเอียดรายโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง

แนวทาง/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)		594.9656
1.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	147.9090
1.2 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	3.0000
1.3 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมหม่อนไหม - กรมวิชาการเกษตร - กรมพัฒนาที่ดิน - กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ - กรมปศุสัตว์ - กรมประมง - กรมส่งเสริมการเกษตร - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	229.8054 3.0232 13.4448 7.3498 9.6740 14.0614 21.8190 148.2302 12.2030
1.4 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)	5.0000
1.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมพัฒนาที่ดิน - กรมวิชาการเกษตร - กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ - กรมปศุสัตว์ - กรมประมง - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมส่งเสริมสหกรณ์ - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	82.8490 48.8012 3.9600 2.0500 7.6983 5.4600 2.9000 4.2280 7.7515

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แนวทาง/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
1.6 โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม - สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	<u>18.9200</u>
1.7 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมหม่อนไหม - กรมปศุสัตว์ - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมการข้าว - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ รวม	2.2755 3.3298 33.1778 13.6660 8.3361 46.6970 <u>107.4822</u>
แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)		383.2864
2.1 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมหม่อนไหม - กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - สำนักงานเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) รวม	4.6189 19.4283 16.0000 <u>40.0472</u>
2.2 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน	<u>22.3438</u>
2.3 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	<u>19.4023</u>

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แนวทาง/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
2.4 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
	- ปศุสัตว์	0.9105
	กระทรวงมหาดไทย	
	- กรมการพัฒนาชุมชน	219.0104
	กระทรวงอุตสาหกรรม	
	- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	20.0000
	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	
	- สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	45.5000
	- กรมวิทยาศาสตร์บริการ	16.0722
	รวม	301.4931
แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)		466.0982
3.1 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับ สินค้าเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
	- กรมการค้าข้าว	12.7070
	- องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	25.1630
	กระทรวงพาณิชย์	
	- กรมการค้าภายใน	85.0000
รวม	122.870	
3.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างดูดซับ มูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	กระทรวงมหาดไทย	
	- กรมการพัฒนาชุมชน	310.1202
	กระทรวงพาณิชย์	
	- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	32.0000
รวม	342.1202	
3.3 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
	- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	1.1080
รวม		1,444.3502

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 ความสำคัญของการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพในการบูรณาการ แผนงานบูรณาการพัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก แผนย่อยที่ 1 การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และแผนย่อยที่ 2 การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ไทยมีพื้นที่ และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน และไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง คนไทยทุกคน มีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านเศรษฐกิจ ประเด็น ปฏิรูป ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณ ข้อ 4 ยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

นอกจากบทบาทในฐานะเจ้าภาพบูรณาการแล้ว ยังเป็นหน่วยรับงบประมาณในการติดตามประเมินผล โครงการภายใต้แผนงานบูรณาการและพัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งไม่มีการดำเนินการต่อเนื่องมา ตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา เพื่อรายงานผลการดำเนินงานและผลสำเร็จจากการดำเนินงานโครงการภายใต้ แผนงานฯ ซึ่งมีหน่วยงานร่วมบูรณาการในปี 2566 รวม 7 กระทรวง 23 หน่วยงาน และมีวงเงิน งบประมาณจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนงานฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเกิดการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรติดตาม ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2.3 ขอบเขตการติดตาม

2.3.1 พื้นที่เป้าหมายครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการภายใต้แผนงานฯ จำนวน 14 โครงการ

2.3.2 กลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เกษตรกร สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตและผู้ประกอบการชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการ โดยสุ่มสัมภาษณ์ตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนด ภายใต้เงื่อนไข งบประมาณที่ได้รับจัดสรร บุคลากร และระยะเวลาตามแผนการปฏิบัติงาน

2.3.3 ระยะเวลาของข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

2.3.4 ช่วงระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำรายงาน และประเด็นการติดตาม

1) ข้อมูลผลการดำเนินงานภาพรวม จัดเก็บข้อมูลผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้บันทึกผลการดำเนินงานโครงการเป็นประจำทุกไตรมาส ตัดยอดข้อมูล ณ วันสุดท้ายของไตรมาส เริ่มรายงานครั้งที่ 1 วันที่ 5 มกราคม 2566 ซึ่งเป็นข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

2) ข้อมูลในพื้นที่ จัดเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่

ครั้งที่	จัดเก็บข้อมูล	จัดทำรายงาน	ประเด็นการติดตามประเมินผล
1	ก.พ. - มี.ค. 66 (รอบ 6 เดือน)	เม.ย. - พ.ค. 66	เน้นติดตามผลการดำเนินงานภาพรวมผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการฯ และกระบวนการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์
2	มิ.ย. - ก.ค. 66 (รอบ 12 เดือน)	ส.ค. - ก.ย. 66	เน้นติดตามผลการเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานโครงการ ด้วยการลงสำรวจข้อมูลในพื้นที่จากกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ

ที่มา: คู่มือการติดตามโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.4 วิธีการติดตาม

เป็นการดำเนินการโดยประยุกต์ใช้รูปแบบ ประเภท และแผนแบบของการประเมินผลโครงการมาใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานฯ ดังนี้

2.4.1 รูปแบบการติดตาม เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดของ Robert E. Stake การประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2.4.2 แผนแบบการติดตาม การติดตามผลการดำเนินงานระหว่างดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ใช้การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวัง

2.4.3 ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 2.2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย	- ร้อยละ 100.00
2. กิจกรรม	- มีการดำเนินงานตามกระบวนการงานที่กำหนด	- เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลผลิต		
3.1 แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพ ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	- ประชาชนเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต - ประชาชนได้รับการพัฒนาและสร้างโอกาส ในการประกอบอาชีพ	- ไม่น้อยกว่า 20,000 ราย - ไม่น้อยกว่า 110,000 ราย
3.2 แนวทางที่ 2 ยกระดับ ความสามารถในการ ดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)	- จำนวนสถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนา - จำนวนผู้ประกอบการชุมชนได้รับการพัฒนา - จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา	- ไม่น้อยกว่า 600 กลุ่ม - ไม่น้อยกว่า 3,500 ราย - ไม่น้อยกว่า 4,700 ผลิตภัณฑ์
3.3 แนวทางที่ 3 สร้าง สภาพแวดล้อมและกลไก ส่งเสริมการพัฒนา เศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)	- จำนวนช่องทางการตลาด	- 55 ช่องทาง
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- รายได้เฉลี่ยของประชาชนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น - รายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 6 ต่อปี - ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ทิศนคติต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจต่อโครงการ - ระดับความคิดเห็นต่อโครงการ (การจัดสรร งบประมาณ กระบวนการดำเนินงาน การสนับสนุนปัจจัย ฯลฯ)	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: เอกสารงบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการศึกษา

2.4.4 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ประชาชนผู้มีรายได้น้อย เกษตรกรรายย่อย สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ และแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งการบันทึกข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกสารโครงการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

2) แหล่งข้อมูล

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้มีรายได้น้อย เกษตรกร รายย่อย สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการ ตามหลักทางวิชาการ

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมจากการรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์

2.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายให้เห็นคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเป็น คำอธิบายประกอบตาราง

2) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์/ แบบสอบถาม และการสังเกตจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแต่ละโครงการภายใต้แผนงานฯ เพื่ออธิบายผลการ ติดตามว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย หรือไม่อย่างไร รวมทั้งวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ที่ เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มีการกำหนดค่าคะแนนแบ่ง ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 การกำหนดระดับค่าคะแนนและค่าร้อยละสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าคะแนน	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนน	2) ค่าร้อยละ	ความหมายค่าร้อยละ
5	4.21 – 5.00	มากที่สุด	90.01 ขึ้นไป	มากที่สุด
4	3.41 – 4.20	มาก	80.01 – 90.00	มาก
3	2.61 – 3.40	ปานกลาง	70.01 – 80.00	ปานกลาง
2	1.81 – 2.60	น้อย	60.01 – 70.00	น้อย
1	1.00 – 1.80	น้อยมาก	น้อยกว่า 60.00	น้อยมาก

ที่มา: คู่มือการประเมินโครงการ ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2556

2.4.6 การประเมินความคุ้มค่า เป็นการประเมินผลการดำเนินงานว่าสามารถสร้างผลผลิตและผลลัพธ์ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด และมีผลประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้หรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับรายละเอียดแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 การติดตามในครั้งนี้ ได้ดำเนินการคัดเลือกตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน เป็นการวัดดัชนีความสำเร็จ เปรียบเทียบกับ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยดัชนีความสำเร็จวัดจากผลงานที่ทำได้เปรียบเทียบกับเป้าหมาย และ

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ วัดจากงบประมาณที่เบิกจ่ายเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับ แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้าผลการดำเนินงานมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า มีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีคิด ดังนี้

$$1.1) \text{ ดัชนีความสำเร็จ} = \frac{\text{ผลการดำเนินงานที่ทำได้}}{\text{เป้าหมายที่กำหนด}} \times 100$$

$$1.2) \text{ การเบิกจ่ายงบประมาณ} = \frac{\text{งบประมาณที่เบิกจ่ายจริง}}{\text{งบประมาณตามแผน}} \times 100$$

2) การวัดประสิทธิผล เป็นการวัดผลสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า ผลการดำเนินงานมีประสิทธิผลมาก โดยมีวิธีคิด ดังนี้

$$\text{ประสิทธิผล} = \frac{\text{จำนวนโครงการที่บรรลุเป้าหมาย}}{\text{จำนวนโครงการทั้งหมดภายใต้แผนงานฯ}} \times 100$$

ตารางที่ 2.4 ตัวชี้วัด และเกณฑ์การให้คะแนน (ภาพรวม) ในการประเมินความคุ้มค่า

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน				
		1	2	3	4	5
ประสิทธิภาพ	- ร้อยละของผลงานที่ทำได้จริง	60 ลงไป	60.01- 70.00	70.01- 80.00	80.01- 90.00	90.01 ขึ้นไป
	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง	80 ลงไป	80.01- 85.00	85.01- 90.00	90.01- 95.00	95.01 ขึ้นไป
ประสิทธิผล	- ร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ	60 ลงไป	60.01- 70.00	70.01- 80.00	80.01- 90.00	90.01 ขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการ	1 (น้อยที่สุด)	2 (น้อย)	3 (ปานกลาง)	4 (มาก)	5 (มากที่สุด)

หมายเหตุ: การวัดภาพรวม/โครงการ ในประเด็นประสิทธิภาพ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 50) และประสิทธิผล (ค่าน้ำหนักร้อยละ 50) โดยในประเด็นประสิทธิภาพ จะพิจารณาจากตัวชี้วัดร้อยละของผลงานที่ทำได้จริง (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และในประเด็นประสิทธิผลจะพิจารณาจากตัวชี้วัดร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25)

ที่มา: ศูนย์ประเมินผล

2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการติดตาม

2.5.1 ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

2.5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการติดตาม ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงแก้ไขโครงการในส่วนที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

บทที่ 3

การดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565)

การดำเนินงานของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ใน 3 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) แนวทางที่ 2 พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง) และแนวทางที่ 3 พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกตลาด (ปลายทาง) มีหน่วยรับงบประมาณที่ร่วมบูรณาการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 ทั้งสิ้น 6 กระทรวง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) และหน่วยงานอื่นของรัฐ (สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ) ซึ่งมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการแผนพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และเป็นหน่วยรับงบประมาณในการติดตามประเมินผลโครงการภายใต้แผนงานพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เพื่อจัดทำรายงานผลการติดตามประเมินผล ปัญหาอุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะเสนอต่อผู้บริหาร และคณะจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการประจำปีงบประมาณทราบ และใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจขับเคลื่อนแผนงานพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยสรุปสาระสำคัญการดำเนินงานในช่วง 3 ปี ได้ดังนี้

3.1 งบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายบูรณาการแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 มีการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการทั้ง 6 กระทรวง และ 1 หน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งสิ้น 6,085.3737 ล้านบาท เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณเป็นรายปีพบว่า ทิศทางการจัดสรรงบประมาณของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีอัตราการขยายตัวลดลงต่อเนื่องร้อยละ 22.16 (ตารางที่ 3.1)

ทั้งนี้ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายบูรณาการแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการปรับลดงบประมาณในการดำเนินงาน โดยเป็นการลดตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และภัยพิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2563 ส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จาก 3,018.4466 ล้านบาท ปรับลดเหลือ 2,486.3400 ล้านบาท จากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเดิม เนื่องจากมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

ตารางที่ 3.1 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกรายกระทรวง

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ พ.ศ.				อัตรการ ขยายตัว (ร้อยละ)
	2563	2564	2565	รวม	
1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)	1,356.6374	1,000.0879	579.0475	2,935.7728	-34.67
2. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)	166.2802	109.6137	93.1008	368.9947	-25.17
3. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)	33.6860	31.8528	21.8289	87.3677	-19.50
4. กระทรวงพาณิชย์ (พณ.)	96.4011	141.5967	107.0282	345.0260	5.37
5. กระทรวงมหาดไทย (มท.)	791.9483	787.6339	662.9206	2,242.5028	-8.51
6. กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)	41.3870	20.4653	38.5198	100.3721	-3.53
7. หน่วยงานอื่นของรัฐ	-	1.3376	4.0000	5.3376	-
รวม	2,486.3400	2,092.5879	1,506.4458	6,085.3737	-22.16

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกแต่ละแนวทาง พบว่า การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ในทั้ง 3 ปี ให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ ในแนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) รวม 2,883.6981 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 47.39 ของวงเงินงบประมาณที่จัดสรรทั้งหมด 6,085.3737 ล้านบาท ซึ่งให้ความสำคัญในการเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกิน รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมายต้นทาง รองลงมาจะเป็นในแนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง) จำนวน 1,623.1877 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 26.67 ของวงเงินงบประมาณที่จัดสรรทั้งหมด (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกแต่ละแนวทาง

หน่วย: ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ พ.ศ.				อัตรการ ขยายตัว (ร้อยละ)
	2563	2564	2565	รวม	
แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชน กลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	1,349.1738	852.1425	682.6518	2,883.6981	-28.87
แนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการ ชุมชน (กลางทาง)	712.5915	518.6594	391.9368	1,623.1877	-25.84
แนวทางที่ 3 พัฒนากลไกตลาดและระบบการ บริหารจัดการ (ปลายทาง)	424.5747	721.7860	431.8572	1,578.2179	0.85
รวม	2,486.3400	2,092.5879	1,506.4458	6,085.3737	-22.16

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.2 โครงการที่ดำเนินการ

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานในระยะ 3 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 มีจำนวนโครงการที่ดำเนินการภายใต้ 3 แนวทาง ของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีละ 14 - 17 โครงการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563 โดยปรับเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายไปในแต่ละปี ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาโครงการในแต่ละแนวทาง พบว่า ในแนวทางที่ 1 จะมีการปรับลด/เพิ่มโครงการย่อยในแต่ละปี โดยเฉพาะโครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอก โดยปรับเปลี่ยนไปตั้งงบประมาณในแผนงานอื่น ๆ เช่น การส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ การบริหารจัดการหนี้ เป็นต้น (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 โครงการที่ดำเนินการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปี 2563 - 2565

แนวทาง/โครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.		
	2563	2564	2565
แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	6	7	9
1.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	✓	✓	✓
1.2 โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน	✓	✓	✓
1.3 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	✓	✓	✓
1.4 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	✓	✓	✓
1.5 โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร	✓	✓	✓
1) ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่	✓	-	-
2) เกษตรกรรมทางเลือก/เกษตรผสมผสาน	✓	-	-
3) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร	✓	-	-
4) ส่งเสริมการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต	✓	-	-
5) การนำเกษตรกรลูกหลานเกษตรกรกลับบ้านสานต่ออาชีพการเกษตร	-	✓	-
6) พัฒนาอาชีพเกษตรกรโดยการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจ	-	✓	✓
1.6 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	✓	✓	✓
1.7 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	-	✓	✓
1.8 โครงการบริหารจัดการหนี้	-	-	✓
1.9 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	-	-	✓
แนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง)	4	5	4
2.1 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	✓	✓	✓
2.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP	✓	-	-
2.3 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	✓	✓	✓
2.4 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	✓	✓	✓
2.5 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	-	✓	✓
2.6 โครงการสร้างผู้ประกอบการเพื่อให้บริการทางการเกษตรในชุมชน	-	✓	-

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

แนวทาง/โครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.		
	2563	2564	2565
แนวทางที่ 3 พัฒนากลไกตลาดและระบบการบริหารจัดการ (ปลายทาง)	4	5	3
3.1 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	✓	✓	✓
3.2 โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน	✓	✓	-
3.3 โครงการส่งเสริมพัฒนาตลาดและโครงสร้างตลาดค้าปลีกทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	✓	✓	✓
3.4 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	✓	✓	✓
3.5 โครงการส่งเสริมพัฒนาระบบประกันภัยผลผลิตทางการเกษตร	-	✓	-
รวม	14	17	16

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.3 ผลผลิต

การดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ทั้ง 3 แนวทาง ในช่วง 3 ปี (ปี 2563 - 2565) เกิดผลผลิต ดังนี้

3.3.1 แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) ประกอบด้วย การสนับสนุน การเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต และการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ สามารถสนับสนุนประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกิน 588,930 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.12 ของเป้าหมายโครงการ (ตารางที่ 3.4) ดำเนินการผ่านโครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพแล้ว 733,598 ราย คิดเป็นร้อยละ 107.00 ของเป้าหมายโครงการ (ตารางที่ 3.4) ดำเนินการผ่านโครงการต่าง ๆ ของทั้ง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงอื่น ๆ อาทิ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ

ตารางที่ 3.4 ผลการพัฒนาแนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)

หน่วย : ราย

รายการ	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		รวม	
	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล
1. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งและที่ดินทำกิน	217,000	203,755	202,000	203,831	181,204	181,344	600,204	588,930
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ	359,159	403,836	192,722	194,865	133,694	134,897	685,575	733,598
รวม	576,159	607,591	394,722	398,696	314,898	316,241	1,285,779	1,322,528

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาในแนวทางที่ 1 กับเป้าหมายแนวทาง พบว่า ดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายโดยแนวทางที่ 1.1 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกินไม่น้อยกว่า 580,000 ราย ดำเนินการได้คิดเป็นร้อยละ 101.54 ของเป้าหมาย และแนวทางที่ 1.2 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ดำเนินการได้คิดเป็นร้อยละ 109.49 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 เปรียบเทียบผลการพัฒนากับเป้าหมายของแนวทางที่ 1

หน่วย : ราย

ปีงบประมาณ	1.1 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุน และที่ดินทำกิน		1.2 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพ	
	เป้าหมาย	ผลที่ดำเนินการได้	เป้าหมาย	ผลที่ดำเนินการได้
ปี 2563	200,000	203,755	350,000	403,836
ปี 2564	200,000	203,831	190,000	194,865
ปี 2565	180,000	181,344	130,000	134,897
รวม	580,000	588,930	670,000	733,598
ร้อยละ		101.54		109.49

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.3.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง) ประกอบด้วย

1) สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มดำเนินงานผ่านโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 4,337 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.51 ของเป้าหมายโครงการ

2) พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน/วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มต่าง ๆ/เกษตรกรรุ่นใหม่ ผู้ประกอบการชุมชนได้รับการพัฒนา ซึ่งดำเนินการผ่านโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพาณิชย์ จำนวน 50,923 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.07 ของเป้าหมายโครงการ

3) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา ซึ่งดำเนินการผ่านโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนและโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน จำนวน 9,432 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 62.40 ของเป้าหมายโครงการ (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 ผลการพัฒนาแนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง)

รายการ	หน่วย	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1. สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ได้รับการพัฒนา	กลุ่ม	1,958	1,949	1,773	1,804	584	584	4,315	4,337
2. ผู้ประกอบการชุมชนได้รับการพัฒนา	ราย	24,845	24,960	21,740	22,163	3,800	3,800	50,385	50,923
3. ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนา	ผลิตภัณฑ์	5,811	2,576	4,642	2,237	4,663	4,619	15,116	9,432

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชนกับเป้าหมายในแนวทางที่ 2 พบว่า บรรลุเป้าหมายดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมาย คือ สามารถพัฒนาสถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 105.78 และผู้ประกอบการชุมชน คิดเป็นร้อยละ 104.35 ของเป้าหมายในแนวทางที่ 2.1 และ 2.2 ตามลำดับ ยกเว้นเป้าหมายแนวทางที่ 2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดำเนินการได้ต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ทำให้ไม่สามารถจัดฝึกอบรม ประชุม จัดงานแสดงสินค้า และการเข้าแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรได้ รวมทั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่มหยุดการดำเนินการ

ตารางที่ 3.7 เปรียบเทียบผลการพัฒนาแนวทางที่ 2 กับเป้าหมายแนวทางที่ 2

ปีงบประมาณ	2.1 สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนา (กลุ่ม)		2.2 ผู้ประกอบการชุมชนได้รับการพัฒนา (ราย)		2.3 ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนา (ผลิตภัณฑ์)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
	ปี 2563	1,900	1,949	24,800	24,960	5,800
ปี 2564	1,700	1,804	21,000	22,163	4,600	2,237
ปี 2565	500	584	3,000	3,800	4,600	4,619
รวม	4,100	4,337	48,800	50,923	15,000	9,432

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.3.3 แนวทางที่ 3 พัฒนากลไกตลาดและระบบการบริหารจัดการ (ปลายทาง) ประกอบด้วย รายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้ง 3 ปี พบว่า รายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนมีแนวโน้มลดลงทุกปี คือ ปี 2563 รายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.87 ปี 2564 รายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.84 และปี 2565 รายได้ลดลง ร้อยละ 12.34 ซึ่งไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานฯ ที่กำหนดเป้าหมายไว้

3.4 ผลลัพธ์

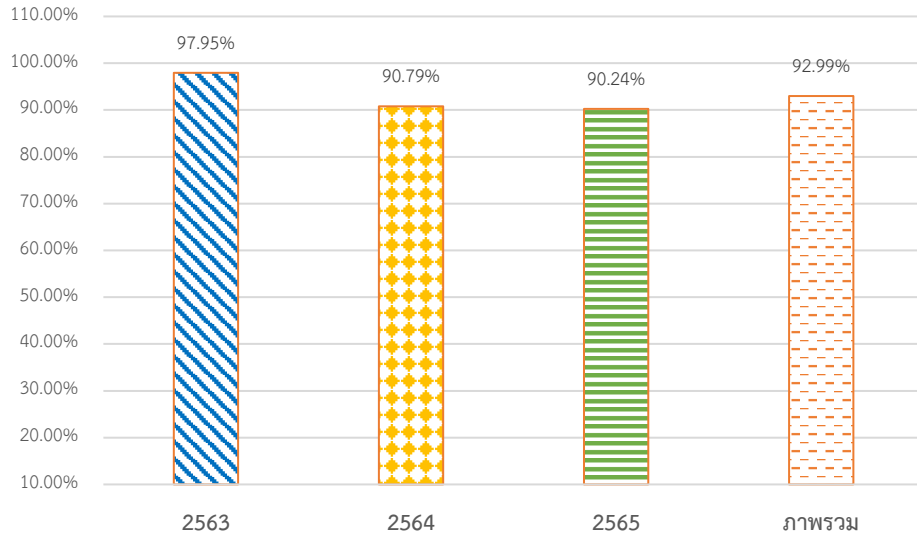
3.4.1 สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน จากการสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต โดยการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรและผู้ทำไร่ที่ดินทำกิน ในโครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรและผู้ด้อยโอกาส พบว่า ในภาพรวมตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 เกษตรกร ร้อยละ 77.96 ได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เฉลี่ย 10.88 ไร่ต่อครัวเรือน และได้นำที่ดินไปใช้ประโยชน์ในการทำเกษตร เช่น ทำนา สวนผลไม้ ปลูกพืชไร่ และพื้นที่เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ตารางที่ 3.8 สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เปรียบเทียบ 3 ปี (ปี 2563 - 2565)

รายการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.			เฉลี่ย
	2563	2564	2565	
1. เกษตรกรได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ร้อยละ)	77.55	78.00	78.33	77.96
2. พื้นที่เฉลี่ย (ไร่ต่อครัวเรือน)	14.02	8.83	9.79	10.88

ที่มา: รายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปี 2563 - 2565, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

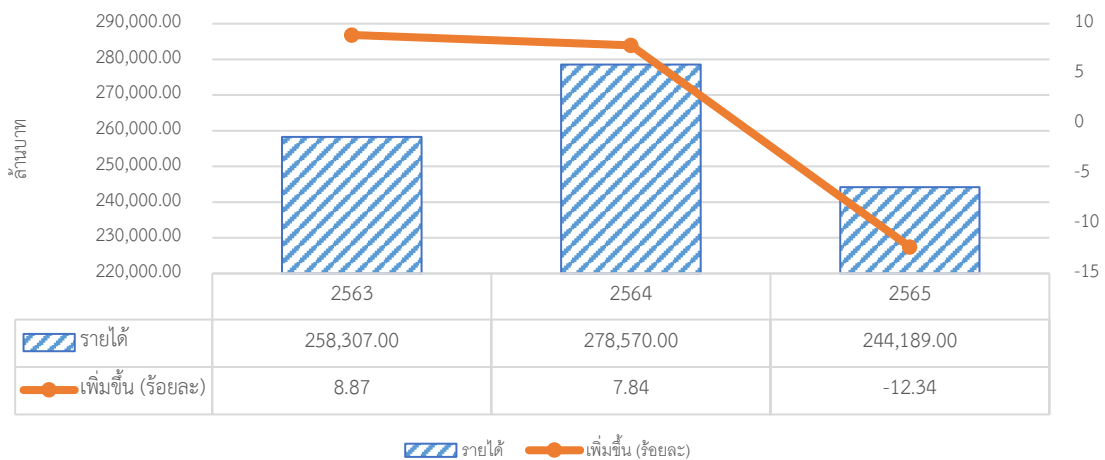
3.4.2 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากทั้ง 3 ปี มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในภาพรวม ร้อยละ 92.99 (ภาพที่ 3.1) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแต่ละปี พบว่า หลังปี 2563 กลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในสัดส่วนที่ลดลง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดเงินทุนประกอบอาชีพ ระยะแรกหลังการอบรมเสร็จสิ้น และปัญหาความไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร

ที่มา: รายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปี 2563 - 2565, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 3.1 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ปี 2563 - 2565

3.4.3 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ เพื่อต่อยอดเชิงพาณิชย์ ทำให้เกิดมูลค่าการจำหน่ายสินค้าชุมชน ตั้งแต่ปี 2563 - 2565 จำนวน 781,066 ล้านบาท จำแนกเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 258,307 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 278,570 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 244,189 ล้านบาท (ภาพที่ 3.2)

ที่มา: รายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปี 2563 - 2565, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 3.2 รายได้จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ปี 2563 - 2565

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดรายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนในปี 2563 และ 2564 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี และปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี พบว่า ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะในปี 2565 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนลดลงร้อยละ 12.34 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาและสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ประชาชนมีกำลังซื้อลดลง เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามแนวทางที่ 3 ตั้งแต่ปี 2563 - 2565 ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายแผนงานได้

3.5 ความพึงพอใจ

การสำรวจความพึงพอใจของโครงการภายใต้แผนงานฯ จากกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ การประชาสัมพันธ์ การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เป็นต้น ซึ่งในภาพรวมกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.28 โดยแนวทางที่ 1 และแนวทางที่ 2 กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และแนวทางที่ 3 กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย เช่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ช่องทางการจำหน่ายสินค้า เป็นต้น (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายปี 2563 - 2565

แนวทาง	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		เฉลี่ย	
	คะแนน	แปลผล	คะแนน	แปลผล	คะแนน	แปลผล	คะแนน	แปลผล
แนวทางที่ 1	4.40	มากที่สุด	4.13	มาก	4.51	มากที่สุด	4.35	มากที่สุด
แนวทางที่ 2	na	na	4.11	มาก	4.57	มากที่สุด	4.34	มากที่สุด
แนวทางที่ 3	4.47	มากที่สุด	3.85	มาก	4.15	มาก	4.16	มาก
รวม	4.44	มากที่สุด	4.03	มาก	4.41	มากที่สุด	4.28	มากที่สุด

ที่มา: รายงานผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปี 2563 - 2565, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.6 ปัญหาอุปสรรค

3.6.1 ด้านการบริหารจัดการ

การจัดทำแผนงาน/โครงการ ภายใต้แผนงานฯ มีลักษณะการจัดทำแผนปฏิบัติการแบบปีต่อปี ขาดความต่อเนื่อง โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการเดิม ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานระดับพื้นที่ ในการจัดทำโครงการ ส่งผลให้การกำหนดเป้าหมายหรือกิจกรรมไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้จัดสรร และความพร้อม/ความต้องการในแต่ละพื้นที่ บางโครงการผลผลิตที่ได้เป็นลักษณะแผนงาน รวมถึงการขับเคลื่อนแผนงาน เป็นการดำเนินงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานในแต่ละโครงการ ไม่ได้มีการเชื่อมโยงหรือส่งต่อผลผลิตถึงกันในแต่ละแนวทางตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

3.6.2 ด้านงบประมาณ

1) จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้การจัดสรรงบประมาณมีการเปลี่ยนแปลง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการปรับลดงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

ส่งผลให้หลายโครงการมีการปรับลดเป้าหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณเป็นรายงวด บางโครงการมีการปรับรูปแบบการดำเนินงานกิจกรรม เช่น การฝึกอบรมในรูปแบบ Online ทำให้มีเงินเหลือจ่าย บางกิจกรรมดำเนินการในไตรมาสที่ 3 - 4 ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ที่มีความล่าช้า ทำให้บางโครงการต้องมีการกันเงินเหลือปี ผลการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผน

3.6.3 ด้านการดำเนินกิจกรรมโครงการ

1) การชี้แจงโครงการ ขาดความชัดเจนในการประสานงานและแนวทางการปฏิบัติงาน ไม่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัด ไม่มีการจัดทำคู่มือ ส่งผลให้การบูรณาการงานไม่มีประสิทธิภาพ หน่วยงานในพื้นที่ปฏิบัติงานไม่เป็นแนวทางเดียวกัน

2) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ในบางส่วนเป็นผู้สูงอายุ ประสบปัญหาในการเรียนรู้ การเข้าถึงเทคโนโลยี เช่น การทำตลาดออนไลน์ การถ่ายทอดความรู้แบบ Online และต้องการให้เป็นการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น

3) การถ่ายทอดความรู้

3.1) การกำหนดเงื่อนไขของบางโครงการไม่ให้มีการอบรมซ้ำในรายเดิม แต่เกษตรกรมีความต้องการต่อยอดองค์ความรู้เดิม ทำให้เกษตรกรที่ต้องการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ถูกจำกัดสิทธิ์ ควรมีการทบทวนเงื่อนไขข้อกำหนดของโครงการ เพื่อให้สามารถพัฒนาองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรทั้งรายเดิมและรายใหม่ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการถ่ายทอดความรู้เป็นการอบรมผ่านสื่อ Online ซึ่งก็ประสบปัญหาในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ ระบบอินเทอร์เน็ต และการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุมาก ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

3.2) หลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้ ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ หรือบางหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรต้องการความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาต่อยอด จึงควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสม หรือสำรวจความต้องการก่อนจัดทำหลักสูตร ในขณะที่เดียวกันบางหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เมื่อมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งควรมีการปรับเทคนิคในการนำเสนอ หรือถ่ายทอดให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต กิจกรรมภายใต้แผนงานฯ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมส่งเสริมความรู้ การจัดประชุม จัดอบรม ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความต้องการให้สนับสนุนปัจจัยการผลิตและแหล่งเงินทุน

5) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาาระบบตลาดสินค้าเกษตร การเชื่อมโยงตลาดกับผู้ประกอบการค้า ยังดำเนินการได้ค่อนข้างน้อย อาทิ การเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP เนื่องจากเกษตรกรต้องการขายข้าวสด แต่เงื่อนไขโครงการกำหนดให้ขายข้าวเปลือกแห้ง นอกจากนี้ กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ เข้าร่วมกิจกรรมออกบูทแสดงสินค้าข้าวปลอดภัยในงานต่าง ๆ จำนวนน้อย เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายที่ต้องมาอยู่ประจำที่บูท และไม่คุ้มค่ากับสินค้าที่จำหน่ายได้

บทที่ 4

ผลการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้ดำเนินการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้าปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานแผนงาน/โครงการ จำนวน 14 โครงการ ซึ่งการรายงานครั้งนี้เป็นการรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 12 เดือน (ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566) ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การติดตามในพื้นที่ การติดตามผ่านระบบออนไลน์ โดยสอบถามจากเจ้าหน้าที่ เกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการติดตามได้ดังนี้

4.1 การดำเนินงานภาพรวม

4.1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้รับความจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานโครงการ จำนวน 1,444.3502 ล้านบาท สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ทั้งสิ้น 1,439.5556 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.67 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (แบ่งเป็นงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง 1,355.4587 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.85 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เงินก้อนเหลือมีปี 68.9168 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.77 ของเงินที่ได้รับการจัดสรร และสำรองเงินแบบมีหนี้ 15.1801 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.05 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร) โดยมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายอยู่ที่ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.93 (ตารางที่ 4.1.1)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกระทรวง พบว่า มี 3 กระทรวงที่มีผลการเบิกจ่ายร้อยละ 100.00 ได้แก่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติ รองลงมา คือ กระทรวงพาณิชย์มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ร้อยละ 99.20 โดยไม่มีการกักเงินเหลือมีปี (ตารางที่ 4.1.1)

ตารางที่ 4.1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำแนกรายกระทรวง

กระทรวง/หน่วยงาน	งบประมาณ ที่ได้รับการจัดสรร (ล้านบาท)	ผลการ เบิกจ่าย (ล้านบาท)	ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ
1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	560.1213	558.7311 ^{1/}	99.75	4.95
2. กระทรวงมหาดไทย	551.4744	551.3308 ^{1/}	99.97	4.99
3. กระทรวงพาณิชย์	117.0000	116.0611	99.20	4.84
4. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย นวัตกรรม	108.2692	108.2333 ^{1/}	99.97	4.99

ตารางที่ 4.1.1 (ต่อ)

กระทรวง/หน่วยงาน	งบประมาณ ที่ได้รับจัดสรร (ล้านบาท)	ผลการ เบิกจ่าย (ล้านบาท)	ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ
5. กระทรวงอุตสาหกรรม	39.4023	37.9024 ^{1/}	96.19	4.24
6. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21.0000	21.0000	100.00	5.00
7. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	18.9200	18.9200	100.00	5.00
8. สำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติ	3.0000	3.0000	100.00	5.00
9. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	25.1630	24.3769 ^{1/}	96.87	4.38
รวมทั้งสิ้น	1,444.3502	1,439.5556*	99.67	4.93

หมายเหตุ: ^{1/} ผลการเบิกจ่ายจริง ก้นเงินเหลือปี การสำรองเงินแบบมีหนี้

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาส 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

งบประมาณจำแนกตามแนวทางในการพัฒนา 3 แนวทาง พบว่า แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) เบิกจ่ายได้ร้อยละ 99.82 ที่ค่าคะแนนความสำเร็จ 4.96 (คะแนนเต็ม 5) มากที่สุดของทั้ง 3 แนวทาง และแนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง) มีการก้นเงินเหลือปีมากที่สุด ในโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย) ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินงานของผู้รับจ้างสิ้นสุดสัญญาจ้างภายในเดือนธันวาคม 2566 (ตารางที่ 4.1.2)

ตารางที่ 4.1.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำแนกแต่ละแนวทาง

แนวทาง	งบประมาณที่ ได้รับจัดสรร (ล้านบาท)	ผลการ เบิกจ่าย (ล้านบาท)	ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ
แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	594.9656	593.9130	99.82	4.96
แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)	383.2864	381.6272	99.57	4.91
แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)	466.0982	464.0154	99.55	4.91
รวม	1444.3502	1,439.5556	99.67	4.93

ที่มา: สรุปผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

ความทันเวลาของงบประมาณ ผลสำรวจจากเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการภายใต้แผนงานฯ ร้อยละ 96.60 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับทันเวลา และร้อยละ 3.40 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่ทันเวลา มีการโอนงบประมาณลงพื้นที่ค่อนข้างล่าช้า (ตารางที่ 4.1.3)

ความเพียงพอของงบประมาณ ผลสำรวจจากเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการภายใต้แผนงานฯ ร้อยละ 81.93 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอกับการดำเนินโครงการ และร้อยละ 18.07 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ (ตารางที่ 4.1.3)

ตารางที่ 4.1.3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณในภาพรวม

หน่วย : ร้อยละ

แนวทาง	ความทันเวลา		ความเพียงพอ	
	ทันเวลา	ไม่ทันเวลา	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ
แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	94.88	5.12	80.12	19.88
แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)	99.47	0.53	83.91	16.11
แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)	96.88	3.13	84.38	15.63
เฉลี่ย	96.60	3.40	81.93	18.07

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.2 การดำเนินกิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมของโครงการภายใต้แผนงานฯ จำนวน 14 โครงการ พบว่า ในภาพรวมความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมโครงการภายใต้แผนงานฯ เมื่อสิ้นสุดไตรมาส 4 คิดเป็นร้อยละ 99.79 โดยแนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) มีความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมมากที่สุด ร้อยละ 105.37 เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้มากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง) มีความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมน้อยที่สุด ร้อยละ 84.78 เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมบางส่วนอยู่ระหว่างการดำเนินการตามสัญญาการจัดซื้อจัดจ้างที่ปรึกษา (ตารางที่ 4.1.4)

ตารางที่ 4.1.4 ความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมตามแนวทาง

หน่วย: ร้อยละ

แนวทาง	ความสำเร็จ
แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	105.37
แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)	84.78
แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)	97.56
เฉลี่ย	99.79

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.3 ผลผลิตในภาพรวม

1) **แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)** โดยสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต รวมถึงการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ ภาพรวมดำเนินการได้ 134,181 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.76 ของเป้าหมายโครงการ 134,502 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 103.22 ของเป้าหมายแผนงาน จำแนกเป็น การสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากร และปัจจัยการผลิต 25,441 ราย คิดเป็นร้อยละ 106.00 ของเป้าหมายโครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 127.21 ของเป้าหมายแผนงาน และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ 108,740 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.41 ของเป้าหมายโครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 98.85 ของเป้าหมายแผนงาน (ตารางที่ 4.1.5)

ตารางที่ 4.1.5 การพัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)

แนวทางที่ 1	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การสนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิต	ราย	24,000	25,441	106.00
2. การสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ	ราย	110,502	108,740	98.41
รวม	ราย	134,502	134,181	99.76

ที่มา: สรุปผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

2) **แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)** โดยสนับสนุนการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิต การพัฒนาผู้ประกอบการ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภาพรวมสามารถดำเนินการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มได้ 618 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 99.52 ของเป้าหมายโครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 103.00 ของเป้าหมายแผนงาน พัฒนาผู้ประกอบการได้ 3,800 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมายโครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 108.57 ของเป้าหมายแผนงาน และพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ 4,495 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 95.25 ของเป้าหมายโครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 95.64 ของเป้าหมายแผนงาน เนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์บางส่วนยังอยู่ระหว่างการดำเนินงานของผู้รับจ้าง และคาดว่าจะแล้วเสร็จตามสัญญาจ้าง (ตารางที่ 4.1.6)

ตารางที่ 4.1.6 การยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)

แนวทางที่ 2	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิต	กลุ่ม	621	618	99.52
2. การพัฒนาผู้ประกอบการ	ราย	3,800	3,800	100.00
3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์	4,719	4,495	95.25

ที่มา: สรุปผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

3) **แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)** โดยการพัฒนาช่องทางการตลาด สร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน ในภาพรวมสามารถพัฒนาช่องทางการตลาดได้ 54 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 98.18 ของเป้าหมายแผนงาน และกลุ่มเป้าหมายสามารถมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น ได้ร้อยละ 26.55 ของเป้าหมายแผนงาน (ตารางที่ 4.1.7)

ตารางที่ 4.1.7 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)

แนวทางที่ 3	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ช่องทางการตลาด	ช่องทาง	55	54	98.18
2. รายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชน	ร้อยละ	6	26.55	442.50

ที่มา: สรุปผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

4.1.4 ผลลัพธ์เบื้องต้น

1) รายได้เฉลี่ยของกลุ่มประชากรเป้าหมายเพิ่มขึ้น ในภาพรวม มีโครงการที่สามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ จำนวน 9 โครงการ ประกอบด้วย โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร และโครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างจุดซัพพลายห่วงโซ่อุปทานและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.99 ซึ่งน้อยที่สุดใน 9 โครงการ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมของโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายได้เฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการปี 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.71 (ตารางที่ 4.1.8)

ตารางที่ 4.1.8 รายได้เฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการปี 2566

โครงการ	รายได้ของกลุ่มเป้าหมาย (ล้านบาท)		รายได้เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	หมายเหตุ
	ก่อน	หลัง		
1. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	54.1982	63.5666	17.29	ไม่รวม พต. ตส. สศก.
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	13.7804	15.6326	13.44	ไม่รวม พต. ตส. ส.ป.ก.
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	101.9705	116.9526	14.69	ไม่รวม กข.
4. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	34.0854	36.8079	7.99	
5. โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	140.4956	174.1973	23.99	

ตารางที่ 4.1.8 (ต่อ)

โครงการ	รายได้ของกลุ่มเป้าหมาย (ล้านบาท)		รายได้เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	หมายเหตุ
	ก่อน	หลัง		
6. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	124.6121	148.4142	19.10	
7. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	77.0374	105.8041	37.34	ไม่รวม สป.อว.
8. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	1,535.7600	2,403.9000	56.53	ไม่รวม กข. อดท.
9. โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างดูดซับมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	2,529.0293	3,284.7073	29.88	ไม่รวม พช.
รวมทั้งสิ้น	4,610.9688	6,349.9825	37.71	

ที่มา: สรุปผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

2) รายได้จากจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น จากการส่งเสริมผ่านช่องทางการตลาดในระดับประเทศ และระดับจังหวัด ส่งผลให้ผู้ผลิตและผู้ประกอบการมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นจากปี 2565 มีรายได้ 244,189 ล้านบาท ปี 2566 มีรายได้ 309,013 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 64,824 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.55 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่าเป้าหมายของแผนงานที่กำหนดไว้ ร้อยละ 6

4.1.5 ความพึงพอใจในภาพรวม

ผลการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.34 (ตารางที่ 4.1.9)

ตารางที่ 4.1.9 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานภาพรวมของแผนงานฯ

รายงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	40.74	51.47	7.78	2.00	-	4.24	มากที่สุด
2. แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)	62.61	31.31	5.22	1.25	-	4.55	มากที่สุด
3. แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)	37.06	54.93	7.08	0.60	0.35	4.30	มากที่สุด
เฉลี่ยภาพรวม	46.90	45.80	6.88	1.55	0.05	4.34	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

ผลการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในภาพรวม พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.53 (ตารางที่ 4.1.10)

ตารางที่ 4.1.10 ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อการดำเนินงานภาพรวมของแผนงานฯ

รายงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	62.21	28.26	8.45	1.49	0.43	4.51	มากที่สุด
2. แนวทางที่ 2 ยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ (กลางทาง)	63.13	31.71	4.59	0.42	0.23	4.58	มากที่สุด
3. แนวทางที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ปลายทาง)	60.20	35.23	4.16	0.28	0.15	4.54	มากที่สุด
เฉลี่ยภาพรวม	62.18	30.39	6.60	0.97	0.33	4.54	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.6 ข้อค้นพบ (ภาพรวม)

1) การเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า เนื่องจากโครงการที่มีกิจกรรมการจัดจ้างที่ปรึกษาในการดำเนินงาน ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน ส่งผลต่อการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ได้ในไตรมาสที่ 4 จำเป็นต้องมีการกันเงินหลัอมปี หรือการสำรองเงินแบบมีหนี้

2) การดำเนินงาน

2.1) การจัดอบรมในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านข้าวและหม่อนไหม ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากแผนการจัดอบรมตรงกับช่วงที่กลุ่มเป้าหมายดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร เช่น การปลูกข้าว การเลี้ยงไหมรังขาว รวมถึงกลุ่มเป้าหมายบางรายไม่สะดวกในการเดินทางเข้ารับการอบรม และไม่สามารถเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้

2.2) กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินงานของผู้รับจ้างตามสัญญา

2.3) กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. และศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง ไม่บรรลุตัวชี้วัดช่องทางการตลาด เนื่องจากเกิดความล่าช้าในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

3) การดำเนินโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกเป็น ๓ แนวทาง (ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง) แต่พบว่าการดำเนินงานมีการบูรณาการโครงการร่วมกัน แต่ยังไม่มีการเชื่อมโยงกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๓ แนวทาง

4.1.7 ข้อเสนอแนะ (ภาพรวม)

1) กิจกรรมโครงการที่เป็นการจัดจ้างที่ปรึกษา ค่อนข้างมีกระบวนการที่ต้องใช้เวลา ดังนั้นหน่วยงานที่มีกิจกรรมประเภทนี้ควรมีการเตรียมการต่าง ๆ เช่น การจัดทำร่างขอบเขตของงาน (Term of Reference: TOR) ให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 1 หรือ 2 เพื่อให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณ และดำเนินการในกระบวนการขั้นตอนต่อไปได้ทันกำหนดระยะเวลาในไตรมาสที่ 4

2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานควรกำหนดให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การดำเนินงานแผนงานหรือโครงการที่มีการบูรณาการหน่วยงานร่วมกันในระยะต่อไป ควรมีการเชื่อมโยงทั้งโครงการและกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาตามแผนงานได้อย่างยั่งยืน

4.2 ผลการติดตามรายโครงการ

4.2.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกร

1.1.2) เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพ

เกษตรกรเป็นของตนเอง

1.1.3) เพื่อให้บริการเกษตรกรหลังจากได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูป

ที่ดิน ส.ป.ก. 4 - 01

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) กิจกรรมจัดที่ดินโดยเกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน 72 จังหวัด

จำนวน 24,000 ราย

1.2.2) กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน ประชาชนและเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน 72 จังหวัด

จำนวน 180,000 ราย

1.3) หน่วยงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 147.9090 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบ 12 เดือน มาจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.2) การสำรวจจากกลุ่มเป้าหมาย

(1) จังหวัดที่สำรวจ รวม 7 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ พะเยา น่าน พิจิตร นครสวรรค์ สระแก้ว และปราจีนบุรี

(2) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของจังหวัดที่สำรวจ จำนวน 6 ราย และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 80 ราย

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูลรอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2566

2.3) ประเด็นตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.1-1 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2. กิจกรรม		
2.1 จัดที่ดิน	- มีการจัดที่ดินโดยเกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน	- มี
2.2 ศูนย์บริการประชาชน	- มีการให้บริการแก้ไขปัญหาผ่านศูนย์บริการประชาชน - มีการออกศูนย์บริการเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน - มีการพัฒนาปรับปรุงศูนย์บริการประชาชน	- มี - มี - มี
3. ผลผลิต	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน - จำนวนเกษตรกรที่ใช้บริการศูนย์บริการประชาชน - จำนวนพื้นที่ที่มีการออกบริการเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน - จำนวนศูนย์บริการประชาชนที่ได้รับการพัฒนาปรับปรุง	- 24,000 ราย - 180,000 ราย - 400 ตำบล - 3 แห่ง
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของเกษตรกรมีการทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้นำความรู้/ข้อเสนอแนะไปปฏิบัติ - รายได้ของเกษตรกรหลังได้รับเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 95 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

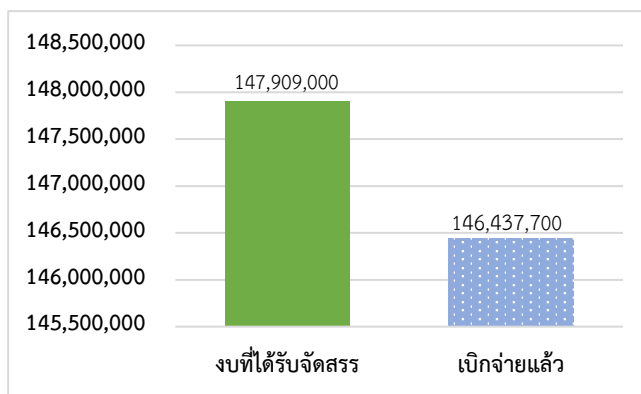
ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (ส.ป.ก.) ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการ รวมทั้งสิ้น 147.9090 ล้านบาท ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผลการเบิกจ่ายรวม 146.4377 ล้านบาท ร้อยละ 99.01 (ภาพที่ 4.2.1-1)

หน่วย: บาท

หมายเหตุ: ผลการเบิกจ่ายจริง + เงินกันเหลือในปี

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาส 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.1-1 การเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการ

3.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับจังหวัด ที่สำรวจทั้งหมด เห็นว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้รับงบประมาณทันเวลาต่อการดำเนินกิจกรรม ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนที่กำหนด (ตารางที่ 4.2.1-2)

3.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด ร้อยละ 71.43 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 28.57 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณค่อนข้างจำกัดต่อการปฏิบัติงานจริง ในบางกิจกรรมที่ต้องมีค่าใช้จ่าย เช่น การรังวัดกรณีขอใช้ประโยชน์ที่ดิน กิจกรรมตรวจสอบการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร กิจกรรมปรับปรุงแปลงที่ดินกรณีหลักเขตที่ดิน กิจกรรมจัดที่ดินแทนที่ (โอนสิทธิ มรดกสิทธิ) กรณีรังวัดใหม่ โดยงบประมาณที่ได้รับในกิจกรรมดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เนื่องจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติงานในพื้นที่มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น (ตารางที่ 4.2.1-2)

ตารางที่ 4.2.1-2 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ได้รับงบประมาณทันเวลา	100.00
1.2 ได้รับงบประมาณไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 งบประมาณเพียงพอ	71.43
2.2 งบประมาณไม่เพียงพอ	28.57

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การจัดที่ดินให้เกษตรกร ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดที่ดินโดยสอบสวนสิทธิ การถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินเกษตรกร (มอบเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4 - 01) เป็นกระบวนการจัดที่ดิน ที่มีเกษตรกรอาศัยอยู่เดิมในพื้นที่ หรือเป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรม ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

(1) สำรวจรังวัด/กำหนดขอบเขตชุมชน เป็นขั้นตอนการประกาศให้เกษตรกรยื่นคำร้อง ขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน โดยให้มีการรังวัดโดยเจ้าหน้าที่ช่าง (ส.ป.ก.) เป็นผู้ดำเนินการรังวัดแปลงที่ดิน ของเกษตรกรที่มีที่ตั้งที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน แล้วทำการปักหลักหมุดที่ดิน ตามแบบ ส.ป.ก. (หลักคอนกรีต ทรงกระบอกสูง 20 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 8 เซนติเมตร)

(2) สอบสวนสิทธิ เป็นขั้นตอนการตรวจสอบสมบัติของผู้ยื่นคำร้องฯ พร้อมทั้ง สอบสวน สิทธิการถือครอง และการทำประโยชน์ในที่ดิน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง เช่น ข้อมูลประวัติส่วนตัวของ เกษตรกร จำนวนที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมที่มีอยู่ของครอบครัว รวมทั้งตรวจสอบการได้รับการจัดที่ดินจาก หน่วยงานอื่นใดของรัฐ ลักษณะ วิธีการ ผลผลิต รายได้จากการประกอบเกษตรกรรม วิธีการได้ที่ดินมา เพื่อให้ทราบจำนวนพื้นที่ถือครองต้องไม่เกิน 50 ไร่ หรือ 100 ไร่ แล้วแต่กรณี

(3) จัดทำ และมอบหนังสืออนุญาต ส.ป.ก. เข้าทำประโยชน์ เป็นขั้นตอนสุดท้าย เมื่อเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ได้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติ ของผู้ยื่นคำร้องฯ พร้อมทั้งสอบสวนสิทธิการถือครองแปลง ที่ดินและการทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด จะจัดทำบัญชีคัดเลือก เกษตรกร ที่ได้รับการคัดเลือกและได้รับการจัดที่ดินตามประกาศผลการคัดเลือกดังกล่าว ส.ป.ก. จะนัดมอบแปลงที่ดิน และมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือก ทั้งนี้ ในกรณีที่ดินที่ได้รับเป็นประเภทที่ดิน ของรัฐ ส.ป.ก. จะออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01 ข) ให้กับเกษตรกร

3.2.2) ศูนย์บริการประชาชน ส.ป.ก. ได้ดำเนินกิจกรรมศูนย์บริการประชาชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) ให้บริการแก้ไขปัญหาผ่านศูนย์บริการประชาชน เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการจัด ที่ดิน การรังวัด การยื่นคำขอ การโอนสิทธิ - มรดกสิทธิ กรณีพิพาท ด้านกฎหมาย ด้านการร้องเรียนต่าง ๆ กิจกรรมให้บริการด้านกองทุนปฏิรูปที่ดินฯ การเข้าถึงแหล่งทุนกองทุน กิจกรรมด้านข้อมูล ข่าวสารด้าน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกิจกรรมด้านการพัฒนาอาชีพเกษตรกร

(2) ออกศูนย์บริการเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน จัดขึ้นเพื่อให้บริการตอบข้อซักถาม แก้ไขปัญหา หรือช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่สะดวกมาติดต่อที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

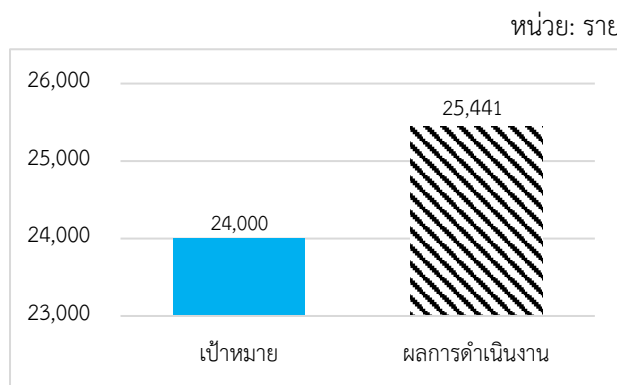
(3) ติดตามและประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้เข้ารับการบริการของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 1 ครั้ง

(4) การพัฒนาปรับปรุงศูนย์บริการประชาชน โดยการก่อสร้างอาคารในพื้นที่ ส.ป.ก. หรือจัดสรรอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับงานประมวลผล เครื่องพิมพ์บัตรคิว เครื่องพิมพ์แบบใช้ความร้อนโดยตรง TSC (The Smarter Choice) อุปกรณ์อ่านบัตรแบบเอนกประสงค์

(Smart Card Reader) เป็นต้น เพื่อใช้ในการทำเอกสารต่าง ๆ ให้กับประชาชน ให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ระบบงานการให้บริการมีประสิทธิภาพดีขึ้น

3.3) ผลผลิต

3.3.1) **สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน** โดยเป็นการดำเนินการจัดทำและมอบหนังสืออนุญาต ส.ป.ก. 4 - 01 จัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ในภาพรวมดำเนินการแล้ว จำนวน 25,441 ราย หรือร้อยละ 106.00 ของเป้าหมาย 24,000 ราย (ภาพที่ 4.2.1-2)

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาส 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.1-2 ผลการจัดทำและมอบหนังสืออนุญาต ส.ป.ก. 4 - 01 ให้เกษตรกร

3.3.2) **การใช้บริการศูนย์บริการประชาชน** เป็นการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบของการให้บริการแก้ไขปัญหาผ่านศูนย์บริการประชาชน อาทิ ปัญหาการรังวัด การยื่นคำขอ การโอนสิทธิ - มรดกสิทธิ กรณีพิพาท ด้านกฎหมาย ด้านการร้องเรียนต่าง ๆ โดยมีเกษตรกรที่ใช้บริการศูนย์บริการประชาชน จำนวน 429,107 ราย หรือร้อยละ 238.39 ของเป้าหมาย 180,000 ราย ออกศูนย์บริการเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ 453 ตำบล หรือร้อยละ 113.25 ของเป้าหมาย 400 ตำบล และพัฒนาปรับปรุงศูนย์บริการประชาชน จำนวน 3 แห่ง ดำเนินการครบตามเป้าหมาย ได้แก่ อาคารศูนย์บริการประชาชน ชั้นเดียว ส.ป.ก. ชลบุรี อาคารศูนย์บริการประชาชนชั้นครึ่ง ส.ป.ก. ฉะเชิงเทรา และอาคารศูนย์บริการประชาชน ชั้นเดียว ส.ป.ก. มุกดาหาร (ตารางที่ 4.2.1-3)

ตารางที่ 4.2.1-3 การให้บริการประชาชน ปี 2566

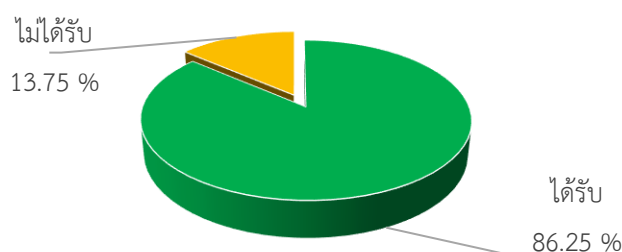
กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
ศูนย์บริการประชาชน				
1. ให้บริการเกษตรกร ณ ศูนย์บริการประชาชน	ราย	180,000	429,107	238.39
2. ออกศูนย์บริการเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	ตำบล	400	453	113.25
3. พัฒนาปรับปรุงศูนย์บริการประชาชน	แห่ง	3	3	100.00

ที่มา : รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาส 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.4) ผลลัพธ์

3.4.1) การได้รับมอบเอกสารสิทธิและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิของเกษตรกร

(1) การได้รับมอบเอกสารสิทธิ จากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 86.25 ได้รับมอบเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4 - 01 เรียบร้อยแล้ว โดยทั้งหมดเป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 13.75 ยังไม่ได้รับมอบเอกสารสิทธิ เนื่องจากอยู่ระหว่างขั้นตอนการดำเนินการ เช่น ขั้นตอนการสอบสิทธิ ตรวจสอบที่ดิน การดำเนินการเสนอปฏิรูปที่ดินจังหวัดลงนามเพื่อออกใบเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4 - 01 และเกษตรกรบางรายยังไม่ได้เดินทางไปรับเอกสารสิทธิ เนื่องจากยังไม่มีเวลา อย่างไรก็ตามคาดว่าเกษตรกรจะได้รับเอกสารสิทธิครบทุกรายตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเกษตรกรที่ได้รับเอกสารสิทธิแล้วมีพื้นที่เฉลี่ย 10.89 ไร่ต่อครัวเรือน (ภาพที่ 4.2.1-3)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.1-3 การได้รับมอบเอกสารสิทธิ

(2) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับเอกสารสิทธิมีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมทุกราย ซึ่งมีการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่ของตนเอง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 41.25 ใช้พื้นที่สำหรับการปลูกข้าว รองลงมาร้อยละ 40.00 ใช้พื้นที่ปลูกสวนผลไม้/ไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา ไม้สัก ยูคาลิปตัส ลำไย ทุเรียน มะพร้าว มะม่วง และกล้วย ร้อยละ 36.25 ใช้พื้นที่ทำประโยชน์อื่นๆ ได้แก่ ปลูกพืชผักสวนครัว พืชสมุนไพร ขุดบ่อเลี้ยงปลา ร้อยละ 27.50 ปลูกพืชไร่ ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงาน และร้อยละ 2.50 เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/โรงเรือน/คอกสัตว์ (ตารางที่ 4.2.1-4)

ตารางที่ 4.2.1-4 การใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ

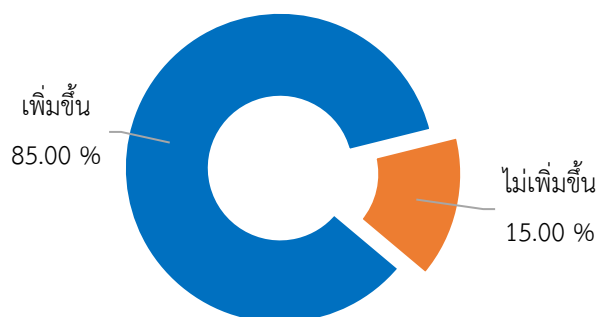
รายการ	ร้อยละ
1. ปลูกข้าว	41.25
2. ปลูกสวนผลไม้/ไม้ยืนต้น	40.00
3. อื่นๆ (ผักสวนครัว, สมุนไพร, ขุดบ่อเลี้ยงปลา)	36.25
4. ปลูกพืชไร่	27.50
5. ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/โรงเรือน/คอกสัตว์	2.50

หมายเหตุ: เกษตรกรใช้ประโยชน์ในพื้นที่มากกว่า 1 กิจกรรม

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.2) การนำความรู้/ข้อเสนอแนะไปปฏิบัติ ภายหลังจากเจ้าหน้าที่ที่ศูนย์บริการประชาชนได้มอบเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4 - 01 ให้แก่เกษตรกรเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชนจะการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับในการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกรจากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้/ข้อเสนอแนะไปปฏิบัติแล้ว โดยเกษตรกรได้ใช้ประโยชน์พื้นที่ในการเกษตรเท่านั้น ไม่ปลูกสิ่งก่อสร้างใด ๆ นอกเหนือจากการปลูกสร้างโรงเรือน ยุ้งฉาง ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร และไม่มีการปล่อยเช่าหรือซื้อขายเปลี่ยนมือกันเอง ซึ่งถ้าไม่ต้องการทำกินต่อไปจะต้องส่งคืนให้ ส.ป.ก. จังหวัด อย่างไรก็ตาม กรณีฝ่าฝืนกฎระเบียบ ข้อบังคับของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ค.ป.ก.) ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรปฏิบัติเกี่ยวกับการทำประโยชน์ในที่ดินเกษตรกรผู้นั้นจะสิ้นสิทธิในที่ดิน

3.4.3) รายได้เกษตรกรหลังได้รับเอกสารสิทธิ เกษตรกรที่ได้รับมอบเอกสารสิทธิส่วนใหญ่เป็นการรับโอนมรดกสิทธิจากบิดามารดาสู่บุตร ซึ่งเกษตรกรร้อยละ 85.00 เห็นว่า เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ โดยสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้เอกสารสิทธิยังสามารถใช้ประโยชน์ในการขอสินเชื่อเกี่ยวกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อนำมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการทำเกษตร รวมทั้งสามารถขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากการเข้าร่วมโครงการของหน่วยงานรัฐได้ ส่วนที่เหลือร้อยละ 15.00 เห็นว่า การได้รับเอกสารสิทธิไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตมีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับยังไม่เห็นประโยชน์จากการยื่นขอสินเชื่อ ทั้งนี้ เกษตรกรที่ได้รับเอกสารสิทธิและมีการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เช่น การปลูกข้าว ยางพารา สมุนไพร มันสำปะหลัง เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 1,954.92 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 4,783.28 บาทต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้น 2,828.36 บาทต่อไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 144.68 เนื่องจากก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรบางรายไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง แต่หลังเข้าร่วมโครงการโดยได้รับมอบเอกสารสิทธิแล้วเกษตรกรจึงหันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นของรายได้ของเกษตรกรยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ราคาผลผลิตทางการเกษตรที่เกษตรกรจำหน่ายได้ด้วย (ภาพที่ 4.2.1-4)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.1-4 รายได้เกษตรกรหลังได้รับเอกสารสิทธิ

3.5) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ในภาพรวมระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ วิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ และองค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกษตรกรให้ความร่วมมือและมีความสนใจมาก โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกษตรกรที่ได้รับใบ ส.ป.ก. 4-01 ทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย และพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ การชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลางลงมายังหน่วยงานในระดับพื้นที่ และการกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ติดตามผลการดำเนินงาน (ตารางที่ 4.2.1-5)

ตารางที่ 4.2.1-5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลางมายังหน่วยงานในระดับพื้นที่	-	83.33	16.67	-	-	3.83	มาก
2. การชี้แจงโครงการฯ/ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงาน ส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
3. วิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	33.33	66.67	-	-	-	4.33	มากที่สุด
4. องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้	33.33	66.67	-	-	-	4.33	มากที่สุด
5. การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ติดตามผลการดำเนินงาน	-	80.00	20.00	-	-	3.80	มาก
เฉลี่ยภาพรวมโครงการ	13.33	79.33	7.34	-	-	4.06	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ความพึงพอใจของเกษตรกร จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ในภาพรวมระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.69 โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดทุกประเด็น เช่น ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสิทธิการถือครองที่ดิน บริเวณ/จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร และการประชาสัมพันธ์/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ โดยเกษตรกร เห็นว่า การเข้าร่วมโครงการ

ทำให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง และก่อให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพมากขึ้น (ตารางที่ 4.2.1-6)

ตารางที่ 4.2.1-6 ความพึงพอใจของเกษตรกร

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	ค่าแปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การประชาสัมพันธ์/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่	75.00	22.50	2.50	-	-	4.73	มากที่สุด
2. บริเวณ/จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร	75.00	23.75	1.25	-	-	4.75	มากที่สุด
3. สิทธิการถือครองที่ดิน	83.75	11.25	3.75	-	1.25	4.76	มากที่สุด
4. การเข้าใช้บริการที่ศูนย์บริการประชาชน	76.25	15.00	7.50	1.25	-	4.66	มากที่สุด
5. ขั้นตอน/กระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่	68.35	21.52	8.86	1.27	-	4.58	มากที่สุด
6. การแนะนำ/เยี่ยมเยียน/ติดตามผลการดำเนินงานจากเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่	67.50	21.25	11.25	-	-	4.56	มากที่สุด
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	86.25	6.25	7.50	-	-	4.79	มากที่สุด
เฉลี่ยภาพรวมโครงการ	76.01	17.36	6.09	0.36	0.18	4.69	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

4) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1) ข้อค้นพบ

4.1.1) ด้านงบประมาณ งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในบางกิจกรรม เช่น การรังวัดกรณีขอใช้ประโยชน์ที่ดิน การตรวจสอบการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร การปรับปรุงแปลงที่ดินกรณีหลักเขตที่ดิน และการจัดที่ดินแทนที่ (โอนสิทธิ มรดกสิทธิ) กรณีต้องรังวัดใหม่ โดยงบประมาณที่ได้รับในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากราคาน้ำมันมีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติงานในพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

4.1.2) ด้านบุคลากร เนื่องจากภารกิจงานของ ส.ป.ก. มีหลายด้านประกอบกับบุคลากร/เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม และบุคลากรในบางพื้นที่เป็นบุคลากรบรรจุใหม่ มีประสบการณ์การทำงานค่อนข้างน้อย ทำให้ขาดความชำนาญในบางภารกิจ เช่น งานจัดที่ดิน โอนสิทธิ งานอนุญาตงานคดี งานฟ้องร้อง งานขุดดิน งานพิพาท และงานกฎหมาย เป็นต้น ทำให้การปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. มีความล่าช้าและไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

4.1.3) ด้านการกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ติดตามผลการดำเนินงาน เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมีความพึงพอใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับการดำเนินกิจกรรมศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ เช่น งานติดตามเกษตรกรเข้าให้ข้อมูลสอบสวนสิทธิ งานจัดเก็บหนี้กู้ยืม ส.ป.ก. งานประชาสัมพันธ์วงเงินกู้ยืมเงินกู้สินเชื่อกองทุนของ ส.ป.ก. ประจำปี 2566 งานรับฟังปัญหาในที่ดินทำกิน และให้

ข้อเสนอแนะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ยังได้นำเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4 - 01 ไปมอบให้แก่เกษตรกรในพื้นที่รับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรโดยไม่ต้องเดินทางมารับเอกสารที่ ส.ป.ก. จังหวัด

4.1.4) ด้านพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร

(1) สภาพพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินบางแห่งมีลักษณะเป็นหุบเขา ทำให้เครื่องจักรวัดไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน

(2) ปัญหาการทับซ้อนพื้นที่ ระหว่างพื้นที่ ส.ป.ก. กับพื้นที่ของกรมป่าไม้ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ทำให้เกษตรกรได้รับเอกสารสิทธิล่าช้าออกไป

4.2) ข้อเสนอแนะ ส.ป.ก. ควรดำเนินการ ดังนี้

4.2.1) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนของกิจกรรมที่มีการปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อให้ ส.ป.ก. ในพื้นที่สามารถวางแผนการดำเนินงานในพื้นที่ได้

4.2.2) สนับสนุนงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากร/เจ้าหน้าที่เฉพาะทางเพิ่มขึ้น สำหรับ ส.ป.ก. ในพื้นที่ที่ขาดแคลนบุคลากร ควรจัดอบรมความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับงาน ส.ป.ก. ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งควรมีการจัดทำคู่มือการดำเนินงาน เพื่อเป็นคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่บรรจุใหม่หรือยังขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน

4.2.3) สนับสนุนเครื่องจักรวัดที่ดินระบบ RTK รุ่นที่ให้ความแม่นยำสูง และสามารถใช้งานในพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือหุบเขาให้หน่วยงาน ส.ป.ก. ในพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานลดปัญหาความคลาดเคลื่อนของพิกัด

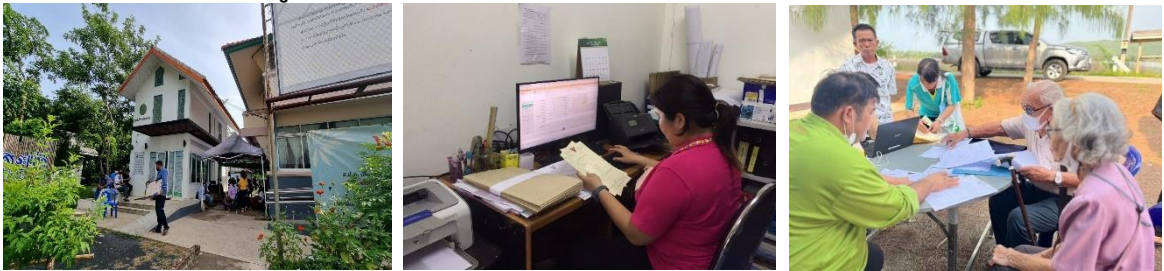
4.2.4) ส่งเสริมการดำเนินงานในลักษณะการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานให้มากขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกร ซึ่งมีหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาการทับซ้อนของพื้นที่ และเพื่อให้การจัดที่ดินของ ส.ป.ก. ดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนด พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการของหน่วยงานทุกปี

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

1. การรังวัดที่ดิน

2. การให้บริการประชาชน ศูนย์บริการประชาชน

3. มอบหนังสืออนุญาต (เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4 - 01) ให้เข้าทำประโยชน์

4. การลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานโครงการในพื้นที่

4.2.2 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบลแบบมีส่วนร่วม สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพเกษตรกร และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่

1.1.2) เพื่อสร้างตัวอย่างรูปธรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีพเกษตรกร และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรแบบบูรณาการ มุ่งสู่การยกระดับรายได้ของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร จากการผลิตวัตถุดิบไปเป็นผู้ประกอบการเกษตร

1.1.3) เพื่อบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรระดับจังหวัด และแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกร โดยใช้แผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบลเป็นฐาน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) เป้าหมาย เกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ 77 ตำบล ตำบลละ 30 ราย รวมทั้งสิ้น 2,310 ราย

1.2.2) พื้นที่ดำเนินงาน พื้นที่ 77 ตำบล ทั่วประเทศ

1.3) หน่วยงาน สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 3.0000 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบ 12 เดือน มาจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ จากสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

2.2.2) การสำรวจจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(1) จังหวัดที่สำรวจ รวม 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพะเยา น่าน พิจิตร นครสวรรค์ สระแก้ว และปราจีนบุรี

(2) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของจังหวัดที่สำรวจ จำนวน 6 ราย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 จำนวน 70 ราย และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565 จำนวน 59 ราย

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูลรอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2566 ติดตามการดำเนินกิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงาน ในปี 2566 โดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย

2.3) ประเด็นตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.2-1 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 หน่วยงานร่วมบูรณาการ	- จำนวนหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ	- เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม		
2.1 สร้างการรับรู้การจัดทำ แผนพัฒนาอาชีพ เกษตรกรกรม ในระดับตำบล	- จำนวนเกษตรกรที่ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	- 2,310 ราย
2.2 ค้นหาศักยภาพตนเอง และชุมชน	- จำนวนผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้านและเกษตรกร เครือข่ายในหมู่บ้าน - จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการสำรวจจัดเก็บข้อมูล การพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรม	- 2,310 ราย - 7,700 ครัวเรือน
2.3 จัดทำแผนพัฒนา อาชีพเกษตรกรกรมใน ระดับตำบล	- สร้างและพัฒนาศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน - จำนวนเกษตรกรที่ร่วมเวทีชุมชน เพื่อร่วมกับวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ - จำนวนครั้งของการจัดประชุมจัดทำร่างแผนพัฒนา	- 77 ราย - 2,310 ราย - เท่ากับเป้าหมาย
2.4 การนำแผนพัฒนา อาชีพในระดับตำบลสู่ การขับเคลื่อนเพื่อเป็น ต้นแบบในระดับพื้นที่	- จำนวนแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบลของสำนักงาน สภาเกษตรกรจังหวัดที่ได้รับการบรรจุเข้าสู่แผนการพัฒนา ตำบลและข้อบัญญัติท้องถิ่น - จำนวนกิจกรรม/โครงการที่นำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบลสู่ การบูรณาการกิจกรรมหรือโครงการต้นแบบเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ - จำนวนข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตามความต้องการ ของเกษตรกรที่ได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	- 77 แผน - 77 กิจกรรม/ โครงการ - 2,310 ราย - 77 ข้อเสนอระดับ พื้นที่
2.5 ติดตามประเมินผล	- จำนวนครั้งของการติดตามประเมินผล - จำนวนครั้งของการนิเทศงานระดับพื้นที่ - จำนวนรายงานผลการติดตามประเมินผล	- เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย

ตารางที่ 4.2.2-1 (ต่อ)

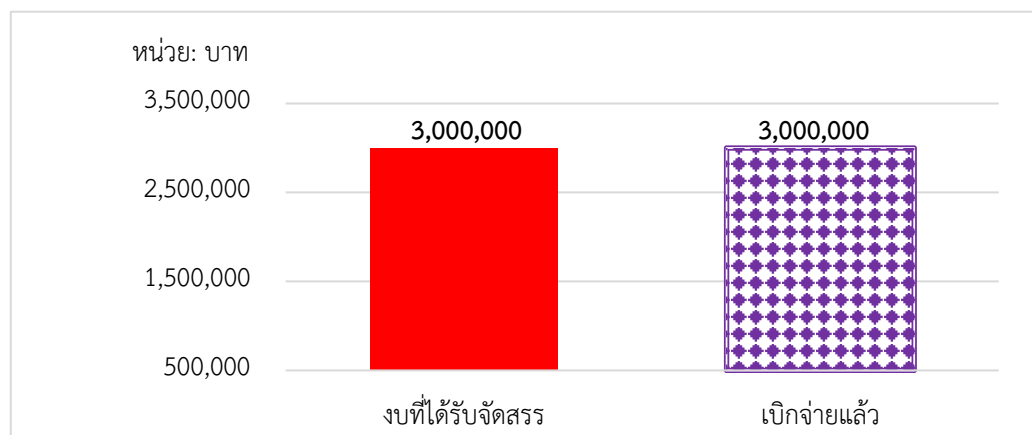
ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
3. ผลผลิต		
3.1 แผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรมในระดับตำบล	- จำนวนแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบลแบบมีส่วนร่วมที่สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาอาชีพและปัญหาในพื้นที่	- จำนวน 77 แผน
3.2 พื้นที่รูปธรรมการพัฒนาอาชีพระดับตำบล	- จำนวนแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบลแบบมีส่วนร่วม	- จำนวน 77 แห่ง
4. ผลลัพธ์		
การใช้แผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	- ร้อยละของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่สามารถทำการผลิตตามแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล - รายได้ของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 35 - ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ความพึงพอใจ		
	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตามโครงการ

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 3,000,000 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 3,000,000 ล้านบาท ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 ครบตามเป้าหมายของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ภาพที่ 4.2.2-1)

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.2-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

3.1.2) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ ด้านความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด ร้อยละ 83.33 เห็นว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลา ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.67 เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณไม่ทันเวลา อาทิ จังหวัดบุรีรัมย์ เจ้าหน้าที่ เห็นว่า ควรบรรจุโครงการหรือแผนงานลงในข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยหน่วยงานจำเป็นต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการก่อนที่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศใช้ข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี ด้านความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด ร้อยละ 33.33 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน อาทิ จังหวัดกระบี่ งบประมาณในการจัดเก็บข้อมูล การดำเนินกิจกรรมการบูรณาการ และการดำเนินกิจกรรมโครงการต้นแบบในพื้นที่มีไม่เพียงพอ ส่วนที่เหลือเห็นว่างบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงาน (ตารางที่ 4.2.2-2)

ตารางที่ 4.2.2-2 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	83.33
1.2 ไม่ทันเวลา	16.67
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	66.67
2.2 ไม่เพียงพอ	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.3) หน่วยงานร่วมบูรณาการ ในการดำเนินโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล มีหน่วยงาน ในพื้นที่ร่วมบูรณาการจัดทำแผนกับสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติหลายหน่วยงาน อาทิ เทศบาลตำบล ประมงอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด ธนาครเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ สถาบันการศึกษา โครงการชลประทาน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การสร้างการรับรู้การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับโครงการแก่เกษตรกร และระดมความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค ความต้องการ ประเมินทุน/ศักยภาพชุมชน พร้อมจัดวางแนวทางในการพัฒนา/แก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำมาสรุปผลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล โดยมีผลการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ ในพื้นที่ 80 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 103.90 ของเป้าหมาย 77 ตำบล เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม 4,238 ราย คิดเป็นร้อยละ 183.46 ของเป้าหมาย 2,310 ราย

3.2.2) การค้นหาศักยภาพตนเองและชุมชน (จัดเก็บข้อมูลครัวเรือนเกษตรกรด้วยตนเอง)

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินการประชุมผู้แทนเกษตรกร เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในการสำรวจ และการจัดเก็บข้อมูลการพัฒนาอาชีพเกษตรกร รวมทั้งข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเริ่มดำเนินการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับครัวเรือนเกษตรกรที่ริเริ่ม ทำอาชีพเกษตรกรรมชนิดใหม่ หรือนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ โดยมีผลการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ ดำเนินการ ในพื้นที่ 80 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 103.90 ของเป้าหมาย 77 ตำบล เกษตรกร 4,238 ราย คิดเป็นร้อยละ 183.46 ของเป้าหมาย 2,310 ราย และดำเนินการสำรวจและการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน จำนวน 9,816 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 127.48 ของเป้าหมาย 7,700 ครัวเรือน

3.2.3) การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้ดำเนินการจัดเวทีชุมชนร่วมกันวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจ ร่วมกับภาคีเครือข่าย ก่อนนำมาจัดประชุมจัดทำร่างแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล โดยสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้นำ การเปลี่ยนแปลงในชุมชน จำนวน 77 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย จัดเวทีชุมชน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์/สังเคราะห์ ในพื้นที่ 78 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 101.30 ของเป้าหมาย 77 ตำบล โดยมีเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม 2,310 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และจัดประชุมจัดทำร่างแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล ในพื้นที่ 78 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 101.30 ของเป้าหมาย 77 ตำบล

3.2.4) การนำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบลสู่การขับเคลื่อนเพื่อเป็นต้นแบบในระดับพื้นที่ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินการผลักดันแผนพัฒนาอาชีพฯ ให้ได้รับบรรจุเข้าสู่แผนฯ และสามารถ นำแผนสู่การบูรณาการกิจกรรมหรือโครงการต้นแบบเพื่อพัฒนาอาชีพฯ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาตามความต้องการของเกษตรกรที่ได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล โดยมีผล การดำเนินงาน ดังนี้ การผลักดันแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบลเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล จำนวน 77 แผน ครอบคลุมเป้าหมาย การนำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบลสู่การบูรณาการกิจกรรมหรือโครงการต้นแบบ จำนวน 116 กิจกรรม/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 150.65 ของเป้าหมาย 77 กิจกรรม/โครงการ เกษตรกร จำนวน 2,324 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.61 ของเป้าหมาย 2,310 ราย และจัดทำข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา ตามความต้องการของเกษตรกรที่ได้รับการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพ จำนวน 99 ข้อเสนอระดับพื้นที่ คิดเป็น ร้อยละ 128.57 ของเป้าหมาย 77 ข้อเสนอระดับพื้นที่

3.2.5) การติดตามประเมินผล สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินการติดตามประเมินผล พร้อมจัดทำรายงานรายเดือน จำนวน 12 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย จัดทำรายงานผลการติดตามการดำเนินงาน โครงการ รายไตรมาส จำนวน 4 ไตรมาส ครอบคลุมเป้าหมาย และนิเทศงานในระดับพื้นที่ จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 175.00 ของเป้าหมาย 4 ครั้ง (ตารางที่ 4.2.2-3)

ตารางที่ 4.2.2-3 ผลการดำเนินงานตามกิจกรรม

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1. สร้างการรับรู้สู่การจัดทำแผนพัฒนา อาชีพเกษตรกรในระดับตำบล โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ให้เกษตรกร	ตำบล ราย	77 2,310	80 4,238	103.90 183.46
2. ค้นหาศักยภาพตนเองและชุมชน				
2.1 ประชุมผู้แทนเกษตรกรระดับ หมู่บ้านและเกษตรกรเครือข่าย	ตำบล ราย	77 2,310	80 4,238	103.90 183.46
2.2 ดำเนินการสำรวจ จัดเก็บข้อมูล การพัฒนาอาชีพเกษตรกร	ตำบล ครัวเรือน	77 7,700	80 9,816	103.90 127.48
3. จัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกร ในระดับตำบล				
3.1 สร้างและพัฒนาศักยภาพผู้นำ การเปลี่ยนแปลงในชุมชน	ราย	77	77	100.00
3.2 จัดเวทีชุมชนเพื่อร่วมกัน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล	ตำบล ราย	77 2,310	78 2,310	101.30 100.00
3.3 ประชุมจัดทำร่างแผนพัฒนา อาชีพเกษตรกรในระดับตำบล	ตำบล	77	78	101.30
4. การนำแผนพัฒนาอาชีพในระดับ ตำบลสู่การขับเคลื่อนเพื่อเป็นต้นแบบ				
4.1 การผลักดันแผนพัฒนาอาชีพใน ระดับตำบลเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล	แผน	77	77	100.00
4.2 การนำแผนพัฒนาอาชีพใน ระดับตำบลสู่การบูรณาการ กิจกรรมหรือโครงการต้นแบบ	กิจกรรม/โครงการ ราย	77 2,310	116 2,324	150.65 100.61
4.3 จัดทำข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาตามความต้องการ ของเกษตรกรที่ได้รับการจัดทำ แผนพัฒนาอาชีพ	ข้อเสนอระดับพื้นที่	77	99	128.57

ตารางที่ 4.2.2-3 (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
5. ติดตามและประเมินผล				
5.1 รวบรวมและประมวลผลการติดตามประเมินผลรายเดือน	ครั้ง	12	12	100.00
5.2 รวบรวมและประมวลผลการติดตามประเมินผลรายไตรมาส	ไตรมาส	4	4	100.00
5.3 นิเทศงานระดับพื้นที่ (ไตรมาสละ 1 ครั้ง)	ครั้ง	4	7	175.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3) ผลผลิต

จากการดำเนินกิจกรรมการสร้างการรับรู้การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล การค้นหาศักยภาพตนเองและชุมชน โดยการจัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดเวทีชุมชน เพื่อร่วมวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อจัดทำร่างแผนพิจารณาอาชีพในระดับตำบล ทำให้ได้แผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบลแบบมีส่วนร่วมที่สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการส่งเสริมด้านเกษตรกรรมแก้ไขปัญหาด้านเกษตรในพื้นที่ จำนวน 77 แผน ครบตามเป้าหมาย

3.4) ผลลัพธ์

3.4.1) แผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล จากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล ปี 2566 ในพื้นที่เป้าหมาย โดยทำการผลิตตามแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล ดำเนินการกิจกรรม/โครงการต้นแบบ (นำร่อง) จำนวน 116 กิจกรรม/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 150.65 ของเป้าหมาย 77 กิจกรรม/โครงการ

3.4.2) รายได้ของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล ปี 2565 ซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนของการดำเนินโครงการ และมีการผลิตตามแผนพัฒนาอาชีพฯ พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการผลิตเพิ่มขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบเกษตรอินทรีย์/ปลอดภัย จังหวัดพิจิตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีการปลูกพืชอินทรีย์เพื่อจำหน่ายในตลาดทั่วไป และมีการปลูกพืชเพียง 1 - 2 ชนิด ได้แก่ คენห่าต้น และค่นห่ายอด มีรายได้จากการจำหน่าย 100,400 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรทำการผลิตตามแผนพัฒนาอาชีพฯ โดยปลูกพืชอินทรีย์แบบหลากหลายเพิ่มขึ้น ได้แก่ ถั่วฝักยาว ผักบุ้งจีน และชะอม รวมทั้งมีการปลูกพืชอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบชุมชนรับรองแบบมีส่วนร่วม (RL-PGS) เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการทำเกษตรแบบระบบเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) โดยซื้อขายผลผลิตกับบริษัท Natural and Premium Food Co.ltd. (N&P organic) ทำให้เกษตรกรมีตลาดรองรับที่แน่นอนส่งผลให้หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 140,800 บาทต่อปี โดยมีรายได้เพิ่มขึ้น 40,400 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 40.24

(2) โครงการการจัดการดินปลูกเพื่อผลิตพีชอินทรีย์ จังหวัดพะเยา เกษตรกรได้ดำเนินการทำการผลิตตามแผนพัฒนาอาชีพฯ ในการลดต้นทุนการผลิตด้วยการลดการใช้สารเคมีในแปลงเกษตร การทำดินปลูกที่มีอินทรีย์วัตถุที่มีประโยชน์ต่อการปลูกพืช ซึ่งดินปลูกที่มีอินทรีย์วัตถุที่เหมาะสมนั้นจะส่งผลให้พีชได้รับสารอาหารที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ และมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการทำเกษตรแบบปลอดภัยเพื่อขอใบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยเฉพาะการปลูกมะเขือพวง ซึ่งเกษตรกรมีการรวมกลุ่มการปลูกและจำหน่ายผลผลิตเพื่อเป็นอาชีพเสริม ทั้งนี้ก่อนเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกมะเขือพวงเฉลี่ย 68,000 บาทต่อไร่ต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีการลดใช้สารเคมีในการปลูก และมีการรวมกลุ่มกันทำดินปลูกที่มีอินทรีย์วัตถุที่มีประโยชน์ต่อการปลูกพืช ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 80,000 บาทต่อไร่ต่อปี ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 12,000 บาทต่อไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 17.65 (ตารางที่ 4.2.2-4)

ตารางที่ 4.2.2-4 การเปลี่ยนแปลงของรายได้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ปี 2565

หน่วย: บาท

กิจกรรม/โครงการ	รายได้		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	(+ เพิ่ม/- ลด)	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ เกษตรอินทรีย์/ปลอดภัย (จังหวัดพิจิตร)	100,400.00	140,800.00	40,400.00	40.24
2. โครงการการจัดการดินปลูก เพื่อผลิตพีชอินทรีย์ (จังหวัดพะเยา)	68,000.00	80,000.00	12,000.00	17.65

ที่มา : จากการสำรวจ

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 โดยมีความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลาง การชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงาน ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย เข้าร่วมโครงการ และองค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้ (ตารางที่ 4.2.2-5)

ตารางที่ 4.2.2-5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า คะแนน เฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณจาก หน่วยงานส่วนกลางมายัง หน่วยงานในระดับพื้นที่	-	66.67	33.33	-	-	3.67	มาก
2. การชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/ แนะนำการดำเนินงานโครงการ จากหน่วยงานส่วนกลาง	-	83.33	16.67	-	-	3.58	มาก
3. การกำหนดวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือก กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	16.67	83.33	-	-	-	3.73	มาก
4. การกำหนดองค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลาและรูปแบบการอบรม ถ่ายทอดความรู้	16.67	83.33	-	-	-	3.66	มาก
5. การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ ติดตามผลการดำเนินงาน	16.67	83.33	-	-	-	3.66	มาก
ภาพรวม	10.00	80.00	10.00	-	-	3.66	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ การชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขการคัดเลือกเกษตรกร การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/การจัดเวทีชุมชน และการกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ติดตามผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเกษตรกรได้รับการดูแลเอาใจใส่การให้บริการต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี (ตารางที่ 4.2.2-6)

ตารางที่ 4.2.2-6 ความพึงพอใจของเกษตรกร

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า คะแนน เฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
1. การชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/ แนะนำการดำเนินงาน	57.14	30.00	12.86	-	-	4.44	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของวิธีการ/หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและเงื่อนไขการคัดเลือก	54.28	32.86	12.86	-	-	4.41	มากที่สุด
3. การกำหนดวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือก	57.14	30.00	12.86	-	-	4.44	มากที่สุด
4. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ การจัดเวทีชุมชน	58.57	27.14	14.29	-	-	4.44	มากที่สุด
5. การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ ติดตามผลการดำเนินงาน	61.43	28.57	7.14	2.86	-	4.49	มากที่สุด
ภาพรวม	57.71	29.72	12.00	0.57	-	4.45	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

3.6.1) ข้อค้นพบ

(1) การจัดสรรงบประมาณในพื้นที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพระดับตำบล มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลายกิจกรรม อาทิ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดเวทีชุมชน และการประชุมผู้แทนเกษตรกร ซึ่งจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการเพิ่มเติม

(2) การดำเนินงานกิจกรรมผลักดันแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล เข้าสู่แผนพัฒนาตำบลฯ ล่าช้า และไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากอยู่ระหว่างการเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเกษตรกรทั่วประเทศ และยังอยู่ในช่วงเวลาของการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ

(3) กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการคัดเลือกมีความรู้ ความสามารถไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับกิจกรรม/โครงการ ที่จะดำเนินการ

(4) หลักสูตรกิจกรรมการสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชนไม่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวโดยเฉพาะการคัดเลือกผู้นำซึ่งบางชุมชนหาผู้เข้าร่วมโครงการได้ยาก

3.6.2) ข้อเสนอแนะ

(1) เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการควรจัดสรรในคราวเดียวกัน โดยจัดสรรตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่สามารถบริหารจัดการงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ต้องดำเนินการได้

(2) เจ้าหน้าที่สภาเกษตรกรแห่งชาติ (ส่วนกลาง) ควรดำเนินการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแผนและตัวชี้วัดหรือแนวทางดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดให้ชัดเจน ซึ่งอาจดำเนินการจัดประชุมผ่านระบบออนไลน์ เพื่อความสะดวกและประหยัดงบประมาณ โดยสามารถดำเนินการได้เป็นระยะ ๆ

(3) คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับกิจกรรม/โครงการ โดยมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการอย่างแท้จริง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรม/โครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(4) สำรวจความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักสูตรในการอบรม ถ่ายทอดความรู้ และจัดหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาฝึกอบรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร

ประมวลภาพโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล

4.2.3 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการและการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ในพื้นที่ เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตร ในพื้นที่

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย พื้นที่ดำเนินงาน 77 จังหวัด

1.3) หน่วยงาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 229.8054 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร 148.2302 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 14.0614 ล้านบาท กรมประมง 21.8190 ล้านบาท กรมพัฒนาที่ดิน 7.3498 ล้านบาท กรมหม่อนไหม 3.0232 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 9.6740 ล้านบาท กรมวิชาการเกษตร 13.4448 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 12.2030 ล้านบาท)

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบ 12 เดือน มาจาก 2 แหล่งข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย ในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี ตราด จันทบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และสระบุรี แบ่งเป็น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ 8 ราย ประธาน ศพก. 12 ราย และเกษตรกร 73 ราย

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูล รอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2566

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.3-1 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า		
1.1 งบประมาณของโครงการ	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 หน่วยงาน	- จำนวนหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ	- 8 หน่วยงาน
1.3 หลักสูตร	- จำนวนหลักสูตรการอบรม	- เท่ากับเป้าหมาย
1.4 ปัจจัยการผลิตวัสดุอุปกรณ์	- จำนวนปัจจัยการผลิต วัสดุ อุปกรณ์ ที่สนับสนุน ศพก.	- เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม		
2.1 การคัดเลือก	- จำนวนศูนย์เครือข่ายที่ได้รับการสำรวจคัดเลือกให้ได้รับการพัฒนา - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสำรวจคัดเลือกให้ได้รับการพัฒนา	- 4,929 ศูนย์ - 69,884 ราย
2.3 การพัฒนา/อบรม	- จำนวนครั้งของการพัฒนา ศพก. หลัก - จำนวนครั้งของการพัฒนาศูนย์เครือข่าย - จำนวนครั้งของการอบรม/พัฒนาเกษตรกร	- เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย
2.4 การสนับสนุนการให้บริการของ ศพก.	- จำนวนจังหวัดที่มีการจัดงาน Field Day - จำนวนหน่วยงานที่ร่วมจัดงาน Field Day	- 77 จังหวัด - เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลผลิต		
3.1 การพัฒนา ศพก. หลัก และเครือข่าย	- จำนวนศูนย์ ศพก. หลัก ที่ได้รับการพัฒนา - จำนวนศูนย์เครือข่ายที่ได้รับการพัฒนา	- 882 ศูนย์ - 4,929 ศูนย์
3.2 การพัฒนาเกษตรกร	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรผู้นำ - จำนวนประธาน ศพก. ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการประมง - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมครูบัญชีประจำศูนย์ - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชและหลักสูตรกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเบื้องต้น - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจการเกษตรอาสา	- 26,460 ราย - 160 ราย - 8,820 ราย - 180 ราย - 26,460 ราย - 882 ราย - 6,000 ราย - 882 ราย

ตารางที่ 4.2.3-1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น		
4.1 การให้บริการของ ศพก. หลัก และ ศูนย์เครือข่าย	- ร้อยละของ ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่าย ที่มีความพร้อมในการให้บริการ ^{1/} - จำนวนของเกษตรกรทั่วไปที่เข้ารับบริการ	- ร้อยละ 100 - 50 รายต่อศูนย์ต่อปี ^{2/}
4.2 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
4.3 ด้านเศรษฐกิจ	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้น - ร้อยละของเกษตรกรที่ลดรายจ่ายการผลิต - ร้อยละของรายได้ของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 60 - ร้อยละ 60 - ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของประธานศูนย์ต่อการดำเนินงานของศูนย์ - ระดับความพึงพอใจของประธานศูนย์ต่อการดำเนินงานของโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ได้รับการอบรม/พัฒนาต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้บริการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

หมายเหตุ: ^{1/} ความพร้อมในการให้บริการ หมายถึง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร และบริการด้านการเกษตร

^{2/} เกณฑ์การติดตามกำหนดจากผลดำเนินงานปี 2565

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โครงการได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้นจำนวน 229.8054 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 จำนวน 229.3808 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.82 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยหน่วยงานที่มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณมากที่สุด ได้แก่ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เบิกจ่ายงบประมาณครบตามเป้าหมาย รองลงมาคือ กรมประมง และกรมหม่อนไหม เบิกจ่ายงบประมาณร้อยละ 99.99 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 4.2.3-2)

ตารางที่ 4.2.3-2 การเบิกจ่ายงบประมาณ จำแนกตามหน่วยงาน

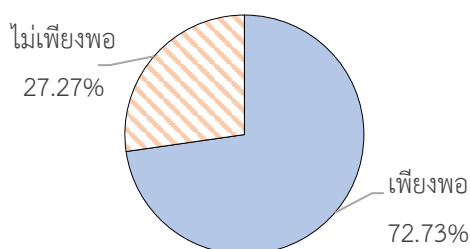
หน่วยงาน	งบประมาณที่ได้รับ (ล้านบาท)	ผลการเบิกจ่าย (ล้านบาท)	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	148.2302	147.9386 ^{1/}	99.80
2. กรมปศุสัตว์	14.0614	14.0560	99.96
3. กรมประมง	21.8190	21.8164 ^{1/}	99.99
4. กรมพัฒนาที่ดิน	7.3498	7.3153	99.53
5. กรมหม่อนไหม	3.0232	3.0230	99.99
6. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	9.6740	9.6740	100.00
7. กรมวิชาการเกษตร	13.4448	13.4421	99.98
8. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	12.2030	12.1154 ^{1/}	99.28
รวม	229.8054	229.3808	99.82

หมายเหตุ: ^{1/} ผลการเบิกจ่ายจริง + เงินกันเหลือในปี

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

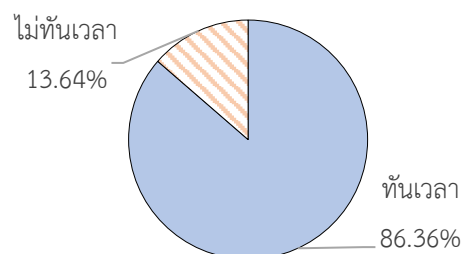
ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 72.73 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอ ต่อการดำเนินงานโครงการ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 27.27 เห็นว่า ไม่เพียงพอ ต่อการดำเนินงานโครงการ เนื่องจากบางกิจกรรมที่ต้องดำเนินการมีความจำเป็นต้องใช้วัสดุ/อุปกรณ์ในการสาธิตตัวอย่างการปฏิบัติให้เกษตรกรผู้เข้ารับการอบรม ส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับมาไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุ/อุปกรณ์สำหรับการสาธิต นอกจากนี้ ศพก. บางแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่ปฏิบัติงาน (ภาพที่ 4.2.3-1)

ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 86.36 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา โดยได้รับงบประมาณในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2565 และส่วนที่เหลือ ร้อยละ 13.64 เห็นว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่ทันเวลา เนื่องจากการเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลาในการขออนุมัติหลายขั้นตอน (ภาพที่ 4.2.3-2)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.3-1 ความเพียงพอของงบประมาณ

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.3-2 ความทันเวลาของงบประมาณ

3.1.2) หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ จำนวน 8 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร และ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.1.3) หลักสูตร หน่วยงานมีการกำหนดหลักสูตรเพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และฝึกอบรม โดยแต่ละหน่วยงานได้มีการจัดหลักสูตรสำหรับให้ความรู้ให้แก่เกษตรกร ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร มี 3 หลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักสูตรหลัก ได้แก่ การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การจัดทำมาตรฐานการผลิต และการแปรรูป 2) หลักสูตรบังคับ ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน 3) หลักสูตรเสริม ได้แก่ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แผนธุรกิจ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทชุมชน

(2) กรมปศุสัตว์ มี 2 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรด้านการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ และหลักสูตรด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์สอดคล้องกับความต้องการและบริบทชุมชน

(3) กรมประมง มี 1 หลักสูตร คือ เทคโนโลยีด้านการประมงสอดคล้องกับความต้องการและบริบทชุมชน

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มี 1 คือ การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพรายสินค้าเกษตรชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่

(5) กรมวิชาการเกษตร มี 2 หลักสูตร ประกอบด้วย ด้านองค์ความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืช และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเบื้องต้น

(6) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มี 1 หลักสูตร คือ การเพิ่มขีดความสามารถเศรษฐกิจการเกษตรอาสา (ศกอ.)

3.1.4) ปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ หน่วยงานร่วมบูรณาการมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต รวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ เพื่อเป็นการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพของ ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่ายแตกต่างกันไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถจำแนกเป็นรายหน่วยงานได้ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการจัดทำฐานเรียนรู้และแปลงเรียนรู้ใน ศพก. เช่น หัวเชื้อผลิตสารชีวภัณฑ์และอุปกรณ์ กำจัดศัตรูพืช เมล็ดพันธุ์ชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

(2) กรมปศุสัตว์ สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการจัดทำฐานเรียนรู้และแปลงเรียนรู้ใน ศพก. ได้แก่ พันธุ์สัตว์ (ไก่เนื้อ ไก่ไข่ สุกร เป็ดเทศ เป็ดไข่) โรงเรือน อาหารสัตว์ และอุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์

(3) กรมประมง สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการจัดทำฐานเรียนรู้และแปลงเรียนรู้ใน ศพก. ได้แก่ พันธุ์สัตว์น้ำพร้อมอาหารและอุปกรณ์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(4) กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อจัดทำฐานเรียนรู้ และแปลงเรียนรู้ใน ศพก. ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์สำหรับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชนิดต่าง ๆ เช่น ถังหมัก สารเร่งซูเปอร์ พ.ด. และกากน้ำตาล นอกจากนี้ในบางพื้นที่ได้สนับสนุนเครื่องตรวจวิเคราะห์ดิน พันธุ์พืช ปุ๋ยสด (โปเทือง พืชตระกูลถั่ว)

(5) กรมหม่อนไหม สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อใช้ในการจัดทำฐานเรียนรู้ เช่น ต้นพันธุ์หม่อนเพื่อบริโภคผลสด และเลี้ยงตัวไหม ตัวไหมและไขไหมพันธุ์ดี

(6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สนับสนุนสื่อการเรียนรู้ด้านการทำบัญชีประเภทต่าง ๆ ทั้งบัญชี ครัวเรือนและบัญชีฟาร์ม เช่น โฉงชีวิต และสมุดบัญชี

(7) กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อใช้ในการจัดทำฐานเรียนรู้ เช่น สารชีวภัณฑ์ พันธุ์พืช และพันธุ์ผัก

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การคัดเลือก

(1) ศพก. หลัก โดยหน่วยงานร่วมบูรณาการได้ดำเนินการคัดเลือก ศพก. หลัก เพื่อรับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งสิ้นจำนวน 882 ศูนย์ ครอบคลุมจำนวน ศพก. หลัก ทั่วประเทศ ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกโดยพิจารณาจาก ศพก. หลัก ที่มีการดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตร เกี่ยวข้อง/สอดคล้องกับรูปแบบการเกษตรที่หน่วยงานรับผิดชอบอยู่ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการคัดเลือก 882 ศูนย์ กรมปศุสัตว์ 882 ศูนย์ กรมประมง 882 ศูนย์ กรมพัฒนาที่ดิน 882 ศูนย์ กรมหม่อนไหม 2 ศูนย์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 882 ศูนย์ และกรมวิชาการเกษตร 134 ศูนย์ (ตารางที่ 4.2.3-3)

(2) ศูนย์เครือข่าย โดยหน่วยงานร่วมบูรณาการได้ดำเนินการคัดเลือกศูนย์เครือข่าย เพื่อรับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งสิ้นจำนวน 4,929 ศูนย์ โดยครอบคลุมศูนย์เครือข่ายทั้ง 23 ประเภท ได้แก่ ด้านจัดการศัตรูพืชชุมชน ด้านจัดการดินปุ๋ยชุมชน ด้านการจัดการดิน ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านข้าว ด้านพืชไร่ ด้านไม้ผล ด้านไม้ยืนต้น ด้านแมลงเศรษฐกิจ ด้านปราชญ์ชาวบ้าน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน ด้านมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร ด้านเศรษฐกิจการเกษตร ด้านสหกรณ์ ด้านบัญชี ด้านชลประทาน/การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ด้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านพืชผัก ด้านหม่อนไหม ด้านแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ด้านไม้ดอกไม้ประดับ และด้านอื่น ๆ ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกโดยพิจารณาจากศูนย์เครือข่ายที่มีการดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตรเกี่ยวข้อง/สอดคล้องกับรูปแบบการเกษตรที่หน่วยงานรับผิดชอบอยู่ อีกทั้งจะต้องเป็นศูนย์เครือข่ายที่ทำงานเชื่อมโยงกับ ศพก. หลัก มาอย่างต่อเนื่อง และไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา โดยกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการคัดเลือก 3,528 ศูนย์ กรมปศุสัตว์ 968 ศูนย์ กรมประมง 385 ศูนย์ และกรมหม่อนไหม 48 ศูนย์ (ตารางที่ 4.2.3-3)

(3) เกษตรกร โดยหน่วยงานร่วมบูรณาการได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรเพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 69,844 ราย ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกโดยพิจารณาจากเกษตรกรที่มีความสนใจ หรือมีการดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตรเกี่ยวข้อง/สอดคล้องกับหลักสูตรการอบรม โดยกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการคัดเลือก 26,620 ราย (เกษตรกรผู้นำ 26,460 ราย และประธานศูนย์เครือข่ายเพื่อเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการด้านเกษตร 160 ราย) กรมปศุสัตว์ 9,000 ราย (ด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ 8,820 ราย และด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ 180 ราย) กรมประมง 26,460 ราย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 882 ราย กรมวิชาการเกษตร 6,053 ราย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 882 ราย (ตารางที่ 4.2.3-3)

ตารางที่ 4.2.3-3 การคัดเลือก ศพก. หลัก ศูนย์เครือข่าย และเกษตรกรเพื่อการพัฒนา

หน่วยงาน	ศพก. หลัก (ศูนย์)			ศูนย์เครือข่าย (ศูนย์)			เกษตรกร (ราย)		
	แผน	ผล	ร้อยละ	แผน	ผล	ร้อยละ	แผน	ผล	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	882	882	100.00	3,528	3,528	100.00	26,620	26,620	100.00
2. กรปศุสัตว์	882	882	100.00	968	968	100.00	9,000	9,000	100.00
3. กรมประมง	882	882	100.00	385	385	100.00	26,460	26,460	100.00
4. กรมพัฒนาที่ดิน	882	882	100.00	-	-	-	-	-	-
5. กรมหม่อนไหม	2	2	100.00	48	48	100.00	-	-	-
6. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	882	882	100.00	-	-	-	882	882	100.00
7. กรมวิชาการเกษตร	134	134	100.00	-	-	-	6,000	6,053	100.00
8. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	-	-	-	-	-	-	882	882	100.00
รวม	882^{1/}	882^{1/}	100.00	4,929	4,929	100.00	69,844	69,897	100.08

หมายเหตุ: ^{1/} จำนวน ศพก. หลัก ทั่วทั้งประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 882 ศูนย์

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.1.2) การพัฒนาและอบรม

(1) การพัฒนา ศพก. หลัก โดยหน่วยงานร่วมบูรณาการได้ดำเนินการปรับปรุงฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้ องค์กรความรู้ และข้อมูลประจำศูนย์ ฯลฯ ตาม ศพก. หลัก ที่มีการดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตรเกี่ยวข้อง/สอดคล้องกับรูปแบบการเกษตรที่หน่วยงานรับผิดชอบอย่างน้อยศูนย์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในชุมชน

(2) การพัฒนาศูนย์เครือข่าย โดยหน่วยงานร่วมบูรณาการได้ดำเนินการปรับปรุงฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้ องค์กรความรู้ และข้อมูลประจำศูนย์ ฯลฯ ตามศูนย์เครือข่ายมีการดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตรเกี่ยวข้อง/สอดคล้องกับรูปแบบการเกษตรที่หน่วยงานรับผิดชอบอย่างน้อยศูนย์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้มีความพร้อมในการเสริมหนุนและเชื่อมโยงการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. และให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรด้านต่าง ๆ

(3) การอบรม/พัฒนาเกษตรกร โดยมีการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน อย่างน้อยหลักสูตรละ 1 ครั้ง โดยเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต และการพัฒนาคุณภาพผลผลิต

3.1.3) สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) เป็นงานที่จัดขึ้นจากการบูรณาการร่วมกันกับคณะกรรมการ ศพก. และหน่วยงานภาคีเครือข่าย เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมวิชาการเกษตร กำหนดแผนการจัดงานให้สอดคล้องกับชนิดสินค้า ซึ่งจัดขึ้นที่ศูนย์หลักหรือศูนย์เครือข่ายตามความเหมาะสม โดยจะประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก ได้แก่ สถานีเรียนรู้ต่าง ๆ

เกี่ยวกับการเกษตร เช่น การใช้นวัตกรรมทางการเกษตร การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การดูแลพืชผลทางการเกษตร และการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร กิจกรรมรอง ได้แก่ การให้บริการด้านการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ นิทรรศการที่เกี่ยวข้อง และกิจกรรมเสริม เช่น การแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ โดยมีการดำเนินการไปแล้วทั้งสิ้น 77 จังหวัด ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 4.2.3-4)

ตารางที่ 4.2.3-4 การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูการผลิตใหม่ (Field Day)

หน่วยงาน	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	จังหวัด	77	77	100.00
2. กรมประมง	ครั้ง	882	882	100.00
3. กรมหม่อนไหม	ครั้ง	24	48	200.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นอกจากนี้ หน่วยงานร่วมบูรณาการยังได้ดำเนินการกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการให้บริการของ ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่าย รวมไปถึงเกษตรกรในพื้นที่ เช่น การจัดประกวด ศพก. ดีเด่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การแจกจ่ายสื่อการเรียนรู้ การจัดทำฐานข้อมูล และการติดตามผลการดำเนินงาน

3.3) ผลผลิต

3.3.1) การพัฒนา ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่าย

(1) หน่วยงานร่วมบูรณาการได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพ ศพก. หลัก ทั่วประเทศจำนวน 882 ศูนย์ เพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในชุมชน โดยการปรับปรุงฐานเรียนรู้ แพลงเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้ องค์กรความรู้ และข้อมูลประจำศูนย์ ฯลฯ โดยทุกหน่วยงานร่วมบูรณาการสามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 4.2.3-5)

ตารางที่ 4.2.3-5 การพัฒนา ศพก. หลัก

หน่วยงาน	เป้าหมาย (ศูนย์)	ผลดำเนินงาน (ศูนย์)	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	882	882	100.00
2. กรมปศุสัตว์	882	882	100.00
3. กรมประมง	882	882	100.00
4. กรมพัฒนาที่ดิน	882	882	100.00
5. กรมหม่อนไหม	2	2	100.00
6. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	882	882	100.00
7. กรมวิชาการเกษตร	134	134	100.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(2) หน่วยงานร่วมบูรณาการได้ดำเนินการพัฒนาศูนย์เครือข่ายที่ได้รับการคัดเลือกในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อให้ศูนย์เครือข่ายมีความพร้อมในการเสริมหนุนและเชื่อมโยงการขับเคลื่อน

การดำเนินงานของ ศพก. และให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรด้านต่าง ๆ มีผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 จำนวน 4,920 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 99.82 ของเป้าหมาย 4,929 ศูนย์ (ตารางที่ 4.2.3-6)

ตารางที่ 4.2.3-6 การพัฒนาศูนย์เครือข่าย

กิจกรรม	เป้าหมาย (ศูนย์)	ผลดำเนินงาน (ศูนย์)	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	3,528	3,519	99.74
- พัฒนาศูนย์เครือข่าย	1,764	1,764	100.00
- จัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช.	882	882	100.00
- จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต	882	873	98.98
2. กรมปศุสัตว์	968	968	100.00
- พัฒนา ปรับปรุงฐานเรียนรู้ในศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้านปศุสัตว์ ระดับอำเภอ	882	882	100.00
- พัฒนา ปรับปรุงฐานเรียนรู้ในศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้านปศุสัตว์ ระดับจังหวัด	77	77	100.00
- พัฒนา ปรับปรุงฐานเรียนรู้ในศูนย์เครือข่าย ศพก. ด้านปศุสัตว์ ระดับเขต	9	9	100.00
3. กรมประมง	385	385	100.00
- พัฒนาและยกระดับ ศพก. เครือข่ายด้านการประมง (รายเดิม) ให้เป็นต้นแบบในจังหวัด	385	385	100.00
4. กรมหม่อนไหม	48	48	100.00
- พัฒนาศักยภาพของศูนย์เครือข่าย	48	48	100.00
รวม	4,929	4,920	99.82

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.3.2) การพัฒนาเกษตรกร หน่วยงานร่วมบูรณาการได้ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรจำนวน 69,897 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.08 จากเป้าหมาย 69,844 ราย ซึ่งมีการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน และเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเนื้อหาการอบรมจะแตกต่างกันไปตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบดังนี้ (ตารางที่ 4.2.3-7)

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในประเด็นการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตรในพื้นที่ การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีออนไลน์ หรือในประเด็นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

(2) กรมปศุสัตว์ มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในประเด็นด้านการเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงสุกร การผลิตอาหารสัตว์ โรคระบาดของสัตว์ หรือในประเด็นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

(3) กรมประมง มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในประเด็นด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น การเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ การผลิตอาหารสัตว์น้ำ การเพาะพันธุ์ปลา/กบ หรือในประเด็นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในประเด็นด้านการจัดทำบัญชีประเภทต่าง ๆ ทั้งบัญชีฟาร์มและบัญชีครัวเรือน หรือในประเด็นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

(5) กรมวิชาการเกษตร มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในประเด็นด้านการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน เทคนิควิธีการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ รวมถึงการควบคุมและกำจัดศัตรูพืชแบบธรรมชาติ โดยใช้สารชีวภัณฑ์ รวมไปถึงกฎหมายเกี่ยวกับการเกษตรเบื้องต้น หรือในประเด็นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

(6) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในประเด็นด้านการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ Application กระดานเศรษฐกิจ กิจกรรมอบรมและสาธิต การเกษตรไทยด้วยปรัชญาเศรษฐกิจการเกษตร หรือในประเด็นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

ตารางที่ 4.2.3-7 การอบรม/พัฒนาเกษตรกร

กิจกรรม	เป้าหมาย (ศูนย์)	ผลดำเนินงาน (ศูนย์)	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	26,620	26,620	100.00
1.1 พัฒนาเกษตรกรผู้นำ	26,460	26,460	100.00
1.2 พัฒนาประธาน ศพก. เพื่อเตรียมความพร้อม สู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร	160	160	100.00
2. กรมปศุสัตว์	9,000	9,000	100.00
2.1 ถ่ายทอดองค์ความรู้สร้างเครือข่ายเกษตรกร ศพก. ด้านปศุสัตว์ เรื่องส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์	8,820	8,820	100.00
2.2 ถ่ายทอดองค์ความรู้สร้างเครือข่ายเกษตรกร ศพก. ด้านปศุสัตว์ เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ปศุสัตว์	180	180	100.00
3. กรมประมง	26,460	26,460	100.00
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการประมง	26,460	26,460	100.00
4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	882	882	100.00
- อบรมครูบัญชีประจำศูนย์	882	882	100.00

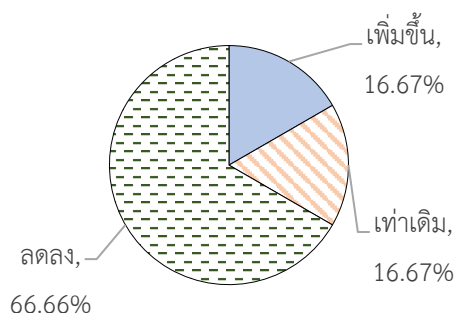
ตารางที่ 4.2.3-7 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมาย (ศูนย์)	ผลดำเนินงาน (ศูนย์)	ร้อยละ
5. กรมวิชาการเกษตร	6,000	6,053	100.88
- อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืช และหลักสูตรกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเบื้องต้น	6,000	6,053	100.88
6. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	882	882	100.00
- พัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจการเกษตรอาสาประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	882	882	100.00
รวม	69,844	69,897	100.08

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

3.4.1) ด้านการให้บริการในปี 2566 ศพก. ศูนย์เรียนรู้ทุกศูนย์ มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร รวมไปถึงบริการด้านการเกษตร ซึ่งจะมีการดำเนินงานแตกต่างกันออกไปตามความพร้อม ข้อจำกัด และศักยภาพของศูนย์เรียนรู้ บนพื้นที่ของศูนย์เฉลี่ย 9 ไร่ 2 งาน ซึ่งเป็นพื้นที่ของประธานศูนย์เอง และมีผู้เข้ามาใช้บริการเฉลี่ยปีละ 343 รายต่อศูนย์ ต่อปี รวมไปถึงมีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจเฉลี่ยปีละ 13 ครั้งต่อศูนย์ และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าใช้บริการปี 2565 จะเห็นได้ว่า ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.66 มีจำนวนลดลง เนื่องจากองค์ความรู้ของเกษตรกรภายในพื้นที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และได้มีนโยบายกระจายการจัดอบรมต่าง ๆ ไปยังศูนย์เรียนรู้อื่น ๆ มากยิ่งขึ้น รองลงมาร้อยละ 16.67 มีจำนวนเพิ่มขึ้น และอีกร้อยละ 16.67 มีจำนวนเท่าเดิม (ภาพที่ 4.2.3-3)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.3-3 เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าใช้บริการระหว่างปี 2566 กับปี 2565

ทั้งนี้สามารถจำแนกความพร้อมในการให้บริการของศูนย์ออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้
(ตารางที่ 4.2.3-8)

(1) ด้านอาคาร/ศาลาเรียนรู้ พบว่า ในปี 2566 ทุกศูนย์มีอาคาร/ศาลาเรียนรู้ไว้รองรับสมาชิก/เกษตรกร/ผู้เข้าร่วม ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และเมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของอาคาร/ศาลาเรียนรู้ปี 2565 จะเห็นได้ว่าอาคาร/ศาลาเรียนรู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 มีความพร้อมเท่าเดิม รองลงมา ร้อยละ 41.67 มีความพร้อมเพิ่มขึ้น และอีกร้อยละ 8.33 มีความพร้อมลดลง เนื่องจากอาคาร/ศาลาเรียนรู้เริ่มมีการชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลา

(2) ด้านฐานเรียนรู้ พบว่า ในปี 2566 ทุกศูนย์มีฐานเรียนรู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเฉลี่ยจำนวน 5 ฐานต่อศูนย์ เช่น ฐานเรียนรู้ด้านบัญชี ฐานเรียนรู้ด้านการผสมปุ๋ยอินทรีย์/ผลิตภัณฑ์ชีวภัณฑ์ ฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ ฐานเรียนรู้ด้านประมง ฐานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร และฐานเรียนรู้ด้านการแปรรูป ซึ่งชนิดของฐานเรียนรู้ภายในแต่ละศูนย์จะแตกต่างกันออกไปตามบริบทการทำเกษตรของในพื้นที่ และเมื่อเปรียบเทียบความพร้อมของฐานเรียนรู้ ปี 2565 จะเห็นได้ว่าฐานเรียนรู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความพร้อมเพิ่มขึ้น และอีกร้อยละ 33.33 มีความพร้อมเท่าเดิม

(3) ด้านแปลงเรียนรู้ พบว่า ในปี 2566 ทุกศูนย์มีแปลงเรียนรู้ ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเฉลี่ยจำนวน 2 แปลงต่อศูนย์ เช่น แปลงเรียนรู้ด้านข้าว แปลงเรียนรู้ด้านพืชสวน/ไร่ แปลงเรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน และแปลงเรียนรู้ด้านโคกหนองนาโมเดล ซึ่งชนิดของแปลงเรียนรู้ภายในแต่ละศูนย์จะแตกต่างกันออกไปตามบริบทการทำเกษตรของในพื้นที่ และเมื่อเปรียบเทียบความพร้อมของแปลงเรียนรู้ปี 2565 จะเห็นได้ว่าแปลงเรียนรู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 มีความพร้อมเพิ่มขึ้น และอีกร้อยละ 16.67 มีความพร้อมเท่าเดิม

(4) ด้านหลักสูตรเรียนรู้หลักของศูนย์ พบว่า ในปี 2566 ทุกศูนย์มีหลักสูตรเรียนรู้ โดยเฉลี่ยจำนวน 6 หลักสูตรต่อศูนย์ เช่น หลักสูตรการเพิ่มผลผลิต หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิต หลักสูตรหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า หลักสูตรการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล และหลักสูตรด้านการตลาด และเมื่อเทียบความพร้อมของหลักสูตร ปี 2565 จะเห็นได้ว่าหลักสูตรเรียนรู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.33 มีความพร้อมเท่าเดิม และอีกร้อยละ 41.67 มีความพร้อมเพิ่มขึ้น

(5) ด้านไสตทศนุปรกรณ์ พบว่า ในปี 2566 ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.33 มีไสตทศนุปรกรณ์เป็นของตนเอง และอีกร้อยละ 41.67 ไม่มีไสตทศนุปรกรณ์เป็นของตนเอง โดยจะอาศัยหยิบยืมมาจากหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน และเมื่อเทียบความพร้อมของไสตทศนุปรกรณ์ระหว่างปี 2566 กับปี 2565 พบว่าไสตทศนุปรกรณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความพร้อมเท่าเดิม และอีกร้อยละ 8.33 มีความพร้อมเพิ่มขึ้น

(6) ด้านโต๊ะ/เก้าอี้ พบว่า ในปี 2566 ศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.00 มีโต๊ะ/เก้าอี้เป็นของตนเองและเพียงพอต่อการใช้งาน และอีกร้อยละ 25.00 มีโต๊ะ/เก้าอี้เป็นของตนเองแต่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน โดยจะอาศัยหยิบยืมมาจากหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนเพิ่มเติม และเมื่อเทียบความพร้อมของโต๊ะ/เก้าอี้ปี 2565 จะเห็นได้ว่าโต๊ะ/เก้าอี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความพร้อมเท่าเดิม รองลงมา ร้อยละ 25.00 มีความพร้อมเพิ่มขึ้น และอีกร้อยละ 8.33 มีความพร้อมลดลง เนื่องจากโต๊ะ/เก้าอี้เริ่มมีการชำรุดทรุดโทรมตามสภาพการใช้งาน

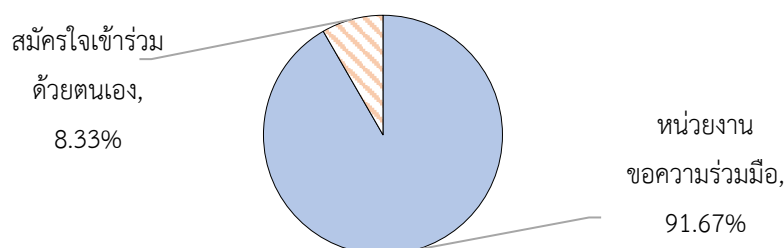
(7) ด้านห้องน้ำ พบว่า ในปี 2566 ทุกศูนย์มีห้องน้ำเป็นของตนเอง โดยเฉลี่ยจำนวน 3 ห้องต่อศูนย์ ซึ่งห้องน้ำร้อยละ 91.67 อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน อีกร้อยละ 8.33 อยู่ในสภาพทรุดโทรมแต่สามารถใช้งานได้ และเมื่อเทียบความพร้อมของห้องน้ำปี 2565 จะเห็นได้ว่าห้องน้ำส่วนใหญ่ร้อยละ 75.00 มีความพร้อมเท่าเดิม รองลงมาร้อยละ 16.67 มีความพร้อมลดลง เนื่องจากห้องน้ำเริ่มมีการชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลาและอีกร้อยละ 8.33 มีความพร้อมเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.2.3-8 ความพร้อมในการให้บริการด้านต่าง ๆ ของศูนย์เรียนรู้เปรียบเทียบระหว่างปี 2566 กับปี 2565

ด้าน	ความพร้อมของศูนย์เรียนรู้ (ร้อยละ)		
	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
1. อาคาร/ศาลาเรียนรู้	41.67	50.00	8.33
2. ฐานเรียนรู้	66.67	33.33	-
3. แปลงเรียนรู้	83.33	16.67	-
4. หลักสูตรเรียนรู้หลัก	41.67	58.33	-
5. โสตทัศนอุปกรณ์	8.33	66.67	-
6. โต๊ะ/เก้าอี้	25.00	66.67	8.33
7. ห้องน้ำ	8.33	75.00	16.67

ที่มา: จากการสำรวจ

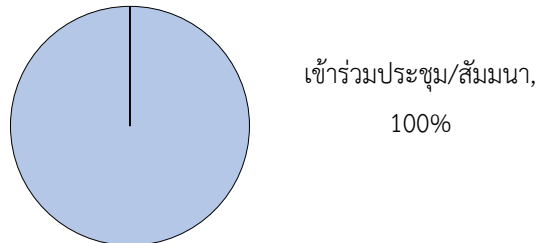
สำหรับเหตุผลของประธานศูนย์ในการเข้าร่วมโครงการและจัดตั้งเป็นศูนย์ ศพก. หลักพบว่า ประธานศูนย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.67 มีหน่วยงานขอความร่วมมือให้เข้าร่วม เนื่องจากที่ทำการ/พื้นที่การเกษตรเคยเป็นศูนย์เรียนรู้อื่น ๆ ภายใต้โครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาก่อน เช่น โรงเรียนเกษตรศูนย์ข้าวชุมชน ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตร และวิสาหกิจชุมชน และอีกร้อยละ 8.33 สมัครใจเข้าร่วมด้วยตนเอง เนื่องจากต้องการองค์ความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มเติม และต้องการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีให้แก่ชุมชน (ภาพที่ 4.2.3-4)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.3-4 เหตุผลในการเข้าร่วมเป็นศูนย์ของ ศพก.

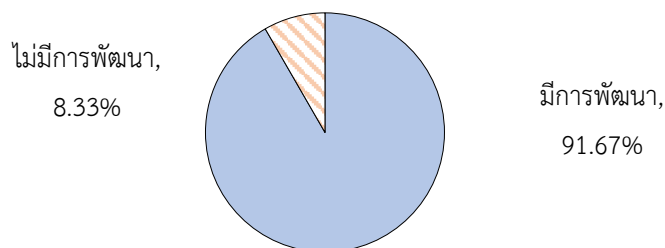
ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 พบว่า ประธาน ศพก. ทุกรายได้เข้าร่วมประชุม/สัมมนาคณะกรรมการ ศพก. คณะกรรมการเครือข่ายในระดับต่าง ๆ โดยเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี เพื่อรับทราบข้อมูลเชิงนโยบายในการดำเนินงานโครงการ นโยบายด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มองค์ความรู้ด้านเกษตรรวมไปถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับ ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่าย ด้วยกัน (ภาพที่ 4.2.3-5)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.3-5 การเข้าร่วมประชุม/สัมมนาคณะกรรมการ ศพก. คณะกรรมการเครือข่ายในระดับต่าง ๆ

การเสริมสร้างความพร้อมในการให้บริการของศูนย์เรียนรู้ ประธาน ศพก. ร้อยละ 91.67 มีการพัฒนาศักยภาพในด้านการเกษตรต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับศูนย์เรียนรู้ของตนเองได้ ผ่านการอบรมที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น เช่น เรื่องการใช้น้ำ การทำบัญชี การทำปุ๋ยเคมี/สารชีวภัณฑ์ การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เทคโนโลยีทางการเกษตร และการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อเป็น Smart Farmer และอีกร้อยละ 8.33 ไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร เนื่องจากทำหน้าที่ด้านวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรรายอื่น ทำให้ไม่สามารถเข้ารับการอบรมดังกล่าวได้ (ภาพที่ 4.2.3-6)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.3-6 การพัฒนาศักยภาพในด้านการเกษตรต่าง ๆ ของประธาน ศพก.

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ทุกศูนย์ยังได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานเพื่อความพร้อมในการให้บริการ จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยศูนย์เรียนรู้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.00 ได้รับปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์พืชผัก หัวเชื้อจุลินทรีย์/สารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก อาหารสัตว์ และพันธุ์สัตว์ รองลงมาร้อยละ 66.67 ได้รับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น เกษตรกรผู้นำ หมอดิน การเพิ่ม

ผลผลิตทางการเกษตร และอาชีพทางเลือก/อาชีพเสริม และอีกร้อยละ 58.33 ได้รับการสนับสนุนป้ายองค์ความรู้ (ตารางที่ 4.2.3-9)

ตารางที่ 4.2.3-9 การส่งเสริมสนับสนุนในด้านการดำเนินงานเพื่อความพร้อมในการให้บริการ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

หน่วย: ร้อยละ

ปัจจัยสนับสนุน	ได้รับ	ไม่ได้รับ
1. ปัจจัยการผลิต	75.00	25.00
2. จัดอบรม หลักสูตร	66.67	33.33
3. เอกสารวิชาการ/ข้อมูลข่าวสาร	41.67	58.33
4. ป้ายองค์ความรู้	58.33	41.67
5. อื่น ๆ (วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ)	16.67	83.33

หมายเหตุ: ศพก. 1 แห่ง ได้รับการสนับสนุนปัจจัยมากกว่า 1 ชนิด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรมีการเข้ามาใช้บริการเพื่อศึกษาหาความรู้/อบรม ณ ศูนย์เรียนรู้โดยเฉลี่ย 4 หลักสูตรต่อราย และทุกรายได้นำความรู้ที่ได้รับอย่างน้อย 1 หลักสูตรไปใช้ประโยชน์ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 93.15 เข้ามาศึกษาหาความรู้/อบรมด้านการผสมปุ๋ย/ปรับปรุงดิน รองลงมาร้อยละ 69.86 เป็นด้านลดต้นทุนการผลิต และอีกร้อยละ 63.01 เป็นด้านการกำจัดศัตรูพืช โดยในภาพรวมของการนำไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 55.74 นำความรู้ไปใช้ทั้งหมด รองลงมาร้อยละ 40.54 นำไปใช้บางส่วน และอีกร้อยละ 3.72 ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากองค์ความรู้ที่ได้รับไม่เหมาะสมกับการนำไปปรับใช้กับพื้นที่ของเกษตรกร รวมทั้งขาดเงินทุนในการทำการเกษตร (ตารางที่ 4.2.3-10)

ตารางที่ 4.2.3-10 การเข้ารับบริการเพื่อศึกษาหาความรู้/อบรม และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

หน่วย: ร้อยละ

หลักสูตร	มีผู้เข้ามารับบริการ ^{1/}	การนำไปใช้		
		ทั้งหมด	บางส่วน	ไม่ได้นำไปใช้
1. ลดต้นทุนการผลิต	69.86	54.90	45.10	-
2. เพิ่มผลผลิต	36.99	66.67	33.33	-
3. การผสมปุ๋ย/การปรับปรุงดิน	93.15	60.29	36.76	2.94
4. การกำจัดศัตรูพืช	63.01	60.87	39.13	-
5. เศรษฐกิจพอเพียง	17.81	61.54	38.46	-
6. เกษตรผสมผสาน	15.07	63.64	36.36	-
7. การรวมกลุ่ม	8.22	83.33	16.67	-
8. การตลาด	2.74	-	100.00	-
9. การแปรรูป	9.59	57.14	42.86	-
10. มาตรฐานสินค้า	1.37	-	100.00	-

ตารางที่ 4.2.3-10 (ต่อ)

หน่วย: ร้อยละ

หลักสูตร	มีผู้เข้ามารับบริการ ^{1/}	การนำไปใช้		
		ทั้งหมด	บางส่วน	ไม่ได้นำไปใช้
11. บัญชีครัวเรือน	61.64	31.11	57.78	11.11
12. การเลี้ยงปศุสัตว์และอาหาร	5.48	75.00	-	25.00
13. การเลี้ยงสัตว์น้ำและอาหาร	5.48	75.00	-	25.00
14. อื่น ๆ	12.33	54.55	27.27	18.18
ภาพรวม		55.74	40.54	3.72

หมายเหตุ: ^{1/} เกษตรกร 1 ราย สามารถเข้ารับบริการเพื่อศึกษาหาความรู้/อบรม ได้มากกว่า 1 หลักสูตร

ที่มา: จากการสำรวจ

ผลจากการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 68.75 ลดค่าใช้จ่ายการผลิตด้านปุ๋ยเคมี รองลงมาร้อยละ 65.75 มีรายได้เพิ่มขึ้น และอีกร้อยละ 45.83 ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.2.3-11)

ตารางที่ 4.2.3-11 ผลที่เกิดขึ้นจากการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

ผลที่เกิดขึ้น	ร้อยละ
1. ลดค่าใช้จ่ายการผลิตด้านปุ๋ยเคมี	68.75
2. รายได้เพิ่มขึ้น	65.75
3. ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น	45.84
4. สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรได้	18.75
5. ผลผลิตมีคุณภาพที่มากขึ้น	4.17

หมายเหตุ: เกษตรกร 1 ราย สามารถมีผลที่เกิดขึ้นจากการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์มากกว่า 1 รายการ

ที่มา: จากการสำรวจ

ด้านการเพิ่มรายได้ พบว่า ในปี 2566 ภาพรวมเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2565 จากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 3,526.27 บาทต่อไร่ต่อปี หรือร้อยละ 29.62 โดยจำแนกตามชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 1,812 บาทต่อไร่ต่อปี ปาล์มน้ำมัน มีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 3,341.81 บาทต่อไร่ต่อปี และมะพร้าวมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 5,425 บาทต่อไร่ต่อปี (ตารางที่ 4.2.3-12)

ตารางที่ 4.2.3-12 การเพิ่มรายได้

ชนิด	ปี 2565		ปี 2566		การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ	มูลค่า (บาท)	มูลค่า	ร้อยละ
1. ข้าว (กก.)	900.00	8,154.00	1100.00	9,966.00	+ 1,812.00	22.22
2. ปาล์มน้ำมัน (กิโลกรัม)	2,396.60	13,229.23	3,002.00	16,571.04	+ 3,341.81	25.26
3. มะพร้าว (ลูก)	1,850.00	14,337.50	2,550.00	19,762.50	+ 5,425.00	37.84
เฉลี่ย		11,906.91		15,433.18	+ 3,526.27	29.62

ที่มา: จากการสำรวจ

ด้านการลดค่าใช้จ่ายในการผลิต พบว่า ในปี 2566 ภาพรวมเกษตรกรสามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2565 คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 579.23 บาทต่อไร่ต่อปี หรือร้อยละ 39.02 โดยจำแนกตามชนิดพืช ได้แก่ ข้าวลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 276.54 บาทต่อไร่ต่อปี ปาล์มน้ำมันลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 108.45 บาทต่อไร่ต่อปี ไม้ผลลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 664.44 บาทต่อไร่ต่อปี และยางพารา ลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 1,267.50 บาทต่อไร่ต่อปี (ตารางที่ 4.2.3-13)

ตารางที่ 4.2.3-13 การลดค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยเคมี

ชนิด	ปี 2565		ปี 2566		การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	มูลค่า	ร้อยละ
1. ข้าว	41.58	799.85	26.92	523.31	- 276.54	34.57
2. ปาล์มน้ำมัน	12.00	315.60	7.88	207.15	- 108.45	65.64
3. ไม้ผล	75.00	2,092.44	53.75	1,428.00	- 664.44	31.75
4. ยางพารา	105.00	2,730.00	56.25	1462.50	- 1,267.50	46.43
เฉลี่ย		1,484.47		905.24	- 579.23	39.02

ที่มา: จากการสำรวจ

ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรสามารถนำผลผลิตทางการเกษตรของตนเองหรือในพื้นที่ชุมชนไปทำการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ เช่น มะพร้าวชูดขาว น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น กระจ่างไรโซเคิล ทุเรียนทอด เนื้อมังคุดกวน ปลาจ๋า และน้ำพริกเผา เป็นต้น โดยสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรได้มากขึ้น โดยมะพร้าวชูดขาวสร้างรายได้เฉลี่ย 24,738 บาทต่อรายต่อปี มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 7,078 บาทต่อรายต่อปี น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นสร้างรายได้เฉลี่ย 21,000 บาทต่อรายต่อปี มีกำไรสุทธิ 2,450 บาทต่อรายต่อปี กระจ่างไรโซเคิลสร้างรายได้เฉลี่ย 14,000 บาทต่อรายต่อปี มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 10,000 บาทต่อรายต่อปี (ตารางที่ 4.2.3-14)

ตารางที่ 4.2.3-14 การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณ	ต้นทุน/ หน่วย	ต้นทุน ทั้งหมด	ราคา จำหน่าย/ หน่วย	รายได้ ทั้งหมด	กำไรสุทธิ
1. มะพร้าวชูดขาว	กิโลกรัม	1,767	10	17,670	14	24,738	7,078
2. น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น	ลิตร	70	265	18,550	300	21,000	2,450
3. กระเป่ารีไซเคิล	ใบ	40	100	40,000	350	14,000	10,000
4. ทูเรียนทอด	กิโลกรัม	70	300	21,000	600	42,000	21,000
5. เนื้อมังคุดกวน	กิโลกรัม	100	20	2,000	40	4,000	2,000
6. ปลาแร่	กระปุก	2,400	20	48,000	35	84,000	36,000
7. น้ำพริกเผา	กระปุก	1,920	42	80,640	65	124,800	44,160

ที่มา: จากการสำรวจ

นอกจากนี้ ในด้านการเพิ่มคุณภาพของผลผลิต พบว่า มะพร้าว และทูเรียน มีน้ำหนักต่อลูกโดยเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้สามารถจำหน่ายในราคาต่อกิโลกรัมได้สูงขึ้นตามไปด้วย

3.5) ความพึงพอใจ

(3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 63.89 มีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.33 มีความพึงพอใจมาก และอีกร้อยละ 2.78 มีความพึงพอใจปานกลาง (ตารางที่ 4.2.3-15)

ตารางที่ 4.2.3-15 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการ

หน่วยงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	50.00	46.88	3.12	-	-	4.47	มากที่สุด
2. กรมปศุสัตว์	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
3. กรมประมง	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. กรมพัฒนาที่ดิน	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
5. กรมหม่อนไหม	60.00	20.00	20.00	-	-	4.40	มากที่สุด
6. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	75.00	25.00	-	-	-	4.75	มากที่สุด
7. กรมวิชาการเกษตร	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
8. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
รวม	63.89	33.33	2.78	-	-	4.51	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.5.2) ความพึงพอใจของประธาน ศพก. ต่อการดำเนินงานโครงการ พบว่า ในภาพรวม ประธานศูนย์ ศพก. มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08 โดยประเด็นที่ประธาน ศพก. มีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.42 รองลงมาคือประสิทธิภาพของคณะกรรมการ/คณะทำงานในการบริหารโครงการ และการเชื่อมโยงเครือข่าย และจุดเรียนรู้ต่าง ๆ ในพื้นที่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 เท่ากัน (ตารางที่ 4.2.3-16)

ตารางที่ 4.2.3-16 ความพึงพอใจของประธานศูนย์ ศพก. ต่อการดำเนินงานโครงการ

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	58.34	33.33	-	8.33	-	4.42	มากที่สุด
2. ปัจจัยที่ได้รับสนับสนุนจากโครงการ	33.33	16.67	25.00	25.00	-	3.58	มาก
3. การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย	33.33	33.33	25.00	8.34	-	3.92	มาก
4. ประสิทธิภาพของคณะกรรมการ/คณะทำงานในการบริหารโครงการ	50.00	25.00	25.00	-	-	4.25	มากที่สุด
5. การเชื่อมโยงเครือข่าย และจุดเรียนรู้ต่าง ๆ ในพื้นที่	50.00	25.00	25.00	-	-	4.25	มากที่สุด
6. การถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ลงสู่พื้นที่	41.67	25.00	33.33	-	-	4.08	มากที่สุด
ภาพรวม	44.45	26.39	22.22	6.94	-	4.08	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.5.3) ความพึงพอใจของประธาน ศพก. ต่อการดำเนินงานของ ศพก.พบว่า ในภาพรวม ประธานศูนย์ ศพก. มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.23 โดยประเด็นที่ประธาน ศพก. มีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ศพก. มีหลักสูตรเรียนรู้ที่ครอบคลุม เหมาะสมให้แก่สมาชิกและเกษตรกรในชุมชน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 รองลงมาเป็นประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ฐานเรียนรู้ แพลงเรียนรู้ การให้บริการแก่สมาชิก/เกษตรกร มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 และประเด็นการให้บริการครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 (ตารางที่ 4.2.3-17)

ตารางที่ 4.2.3-17 ความพึงพอใจของประธาน ศพก. ต่อการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การดำเนินงาน ศพก. ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่ตั้งไว้	16.67	58.33	25.00	-	-	3.92	มาก
2. ศพก. มีการให้บริการครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน	41.67	41.67	16.66	-	-	4.25	มากที่สุด
3. ศพก. มีความพร้อมในทุกด้าน (โครงสร้างพื้นฐาน ฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ การให้บริการแก่สมาชิก/เกษตรกร)	41.67	50.00	8.33	-	-	4.33	มากที่สุด
4. ศพก. มีหลักสูตรเรียนรู้ที่ครอบคลุม เหมาะสม ให้แก่สมาชิกและเกษตรกรในชุมชน	58.34	33.33	8.33	-	-	4.50	มากที่สุด
5. เกษตรกรที่มาใช้บริการ/ได้รับประโยชน์จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น ลดรายจ่ายในการผลิต มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น	33.33	50.00	16.67	-	-	4.17	มากที่สุด
ภาพรวม	40.00	45.00	15.00	-	-	4.23	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.5.4) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการใช้บริการ ศพก. พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการ ศพก. ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71 โดยประเด็นที่เกษตรกรมีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ การให้บริการของประธานศูนย์/ทีมงาน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.89 รองลงมาเป็นประเด็นความสะดวกในการเดินทาง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.85 ประเด็นองค์ความรู้ที่มีภายใน ศพก. ตรงต่อความต้องการ และองค์ความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 เท่ากัน (ตารางที่ 4.2.3-18)

ตารางที่ 4.2.3-18 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการใช้บริการ ศพก.

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. อาคารเรียนรู้/สถานที่	63.01	32.88	4.11	-	-	4.59	มากที่สุด
2. แปลง/ฐานเรียนรู้	75.34	21.92	2.74	-	-	4.73	มากที่สุด
3. ห้องน้ำ	63.01	31.51	5.48	-	-	4.57	มากที่สุด
4. สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ (โต๊ะ เก้าอี้ โสตทัศนูปกรณ์ ฯลฯ)	64.38	30.14	2.74	2.74	-	4.56	มากที่สุด
5. การให้บริการของประธาน ศพก. /ทีมงาน	89.04	10.96	-	-	-	4.89	มากที่สุด
6. องค์ความรู้ที่มีภายใน ศพก. ตรงต่อความต้องการ	75.34	24.66	-	-	-	4.75	มากที่สุด
7. องค์ความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	75.34	24.66	-	-	-	4.75	มากที่สุด
8. ความสะดวกในการเดินทาง	86.30	12.33	1.37	-	-	4.85	มากที่สุด
ภาพรวม	73.98	23.63	2.05	0.34	-	4.71	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.5.5) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้ารับการอบรม พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.76 โดยประเด็นที่เกษตรกรมีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ความสอดคล้องกันของเนื้อหากับหัวข้อการอบรม ความเหมาะสมของวันและระยะเวลาการฝึกอบรม และหลักสูตรการอบรมตรงกับความต้องการ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.83 เท่ากัน รองลงมาเป็นประเด็นความเหมาะสมของวิทยากร/ผู้บรรยาย ในการอบรม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 (ตารางที่ 4.2.3-19)

ตารางที่ 4.2.3-19 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้ารับการอบรม

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ความสอดคล้องกันของเนื้อหา กับหัวข้อการอบรม	85.37	12.20	2.43	-	-	4.83	มากที่สุด
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม สามารถนำไปใช้ได้จริง	73.17	24.39	-	-	2.44	4.66	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของวันและ ระยะเวลาการฝึกอบรม	82.93	17.07	-	-	-	4.83	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2.3-19 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4. ความเหมาะสมของวิทยากร/ผู้บรรยาย ในการอบรม	80.49	19.51	-	-	-	4.80	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมของลักษณะในการอบรม (บรรยาย/ปฏิบัติ)	73.17	24.39	2.44	-	-	4.71	มากที่สุด
6. หลักสูตรการอบรมตรงกับความต้องการ	82.93	17.07	-	-	-	4.83	มากที่สุด
7. ความเหมาะสมของสื่อ/เอกสารที่ใช้ประกอบในการอบรม	68.29	31.71	-	-	-	4.68	มากที่สุด
ภาพรวม	78.05	20.91	0.70	-	0.34	4.76	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ข้อค้นพบ

3.5.1) กรมส่งเสริมการเกษตรมีการจัดลำดับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดประกวด ศพก. ดีเด่น ก่อนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. ส่งผลให้ไม่มีงบประมาณในการสนับสนุน ศพก. ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้ารับการประกวด ศพก. ดีเด่น

3.5.2) งบประมาณในการพัฒนา ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่ายมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถกระจายงบประมาณไปยังทุกศูนย์เรียนรู้ภายใต้โครงการได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้ศูนย์เรียนรู้บางแห่งไม่สามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์ที่ขาดความต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถให้บริการแก่เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

3.6) ข้อเสนอแนะ

3.6.1) กรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดลำดับในการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณการพัฒนาศักยภาพ ศพก. ควรได้รับการจัดสรรก่อนงบประมาณการจัดประกวด ศพก. ดีเด่น เพื่อให้มีงบประมาณในการสนับสนุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของ ศพก. ให้มีความพร้อมในการเข้าประกวด

3.6.2) ควรมุ่งเน้นพัฒนาให้ ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่าย ให้สามารถพัฒนาศักยภาพของศูนย์ได้ด้วยตนเอง โดยไม่พึ่งพาแต่เงินสนับสนุนจากทางภาครัฐเพียงอย่างเดียว เช่น การหาช่องทาง การสนับสนุนจากภาคเอกชน หรือการสนับสนุนให้ศูนย์เรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างรายได้ที่จะนำมาพัฒนาศักยภาพของศูนย์เรียนรู้ต่อไป เป็นต้น

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องลงพื้นที่ติดตาม ศพก.

ศพก. จัดฝึกอบรม "การเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรแบบอินทรีย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชนอย่างยั่งยืน"

ศพก. จัดฝึกอบรม "การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผักโดยใช้เทคโนโลยีควบคุมแมลงศัตรู"

4.2.4 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ชุมชน และเกษตรกรในการดำเนินการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

1.1.2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกไม้มีค่าเพื่อเศรษฐกิจ ระบบนิเวศ และเป็นหลักประกันที่มั่นคงชุมชนและเกษตรกร

1.1.3) เพื่อเพิ่มบทบาท/หน้าที่ ของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้มีการแสดงผลของบริการจากระบบนิเวศที่เกิดจากการดำเนินการเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่

1.1.4) เพื่อเพิ่มมูลค่าให้ไม้มีค่าจากการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าครอบคลุมพื้นที่ 9 จังหวัด กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ชุมชนและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 150 ราย

1.2.2) รวบรวมและศึกษาข้อมูลมาตรฐานและเกณฑ์ประเมินมูลค่าไม้มีค่า เพื่อการบริหารจัดการปลูกไม้มีค่าเพื่อเศรษฐกิจ ระบบนิเวศ และหลักประกันที่มั่นคง 1 หลักเกณฑ์

1.2.3) การจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และความมั่นคงทางพันธุกรรมผ่านกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างชนิดในระบบนิเวศเดียวกัน 4 ภูมิภาค^{1/}

1.3) หน่วยงาน สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 5.0000 ล้านบาท

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพในส่วนกลาง

2.1.3) สัมภาษณ์เกษตรกรจังหวัดจันทนนครราชสีมา จำนวน 16 ราย

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

^{1/} ภูมิภาค หมายถึง รูป สัณฐาน สภาพ ระบบความสัมพันธ์ทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ของ ดิน แหล่งน้ำ อากาศ จนถึงพืชพรรณ สิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่ข้างเคียง

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.4-1 ประเด็นและตัวชี้วัดโครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ ปี 2566

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 หลักสูตรการอบรม	- จำนวนหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้	- 2 หลักสูตร
1.3 ปัจจัยการผลิต	- จำนวนปัจจัยการผลิต/ วัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนให้เกษตรกร	- 2 ชนิด
2. กิจกรรม		
2.1 การถ่ายทอดความรู้	- จำนวนครั้งในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้	- 4 ครั้ง
2.2 การศึกษาและการจัดทำข้อมูล	- จำนวนรายงานผลการรวบรวมและศึกษาข้อมูลมาตรฐานและเกณฑ์ประเมินมูลค่าไม้มีค่า - จำนวนข้อมูลในเชิงทรัพยากรบนฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ และความสัมพันธ์ในเชิงระบบนิเวศและการบริการ	- 1 เรื่อง - 4 ภูมิภาค
3. ผลผลิต		
3.1 เกษตรกร	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ - พื้นที่เข้าร่วมโครงการ	- 150 ราย - 1,685 ไร่
3.2 การถ่ายทอดความรู้	- จำนวนของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	- 150 ราย
3.3 ปัจจัยการผลิต	- จำนวนของเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต	- 150 ราย
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น		
4.1 การถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ - ระดับความรู้ของเกษตรกรหลังการถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละ 80 - ระดับมากขึ้นไป
4.2 ปัจจัยการผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ - ระดับคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุน	- ร้อยละ 80 - ระดับมากขึ้นไป
4.3 รายได้	- ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น - ร้อยละของรายได้ของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นต่อปี	- ร้อยละ 60 - ร้อยละ 6
5. ความคิดเห็นและความพึงพอใจ		
	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ได้รับงบประมาณสำหรับดำเนินการ 5.0000 ล้านบาท ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 ผลเบิกจ่ายครบตามเป้าหมาย

3.1.2) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ พบว่า ร้อยละ 100.00 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานโครงการมีความทันเวลาในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 และมีเพียงพอในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ทั้งนี้เนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ ได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลง จึงกำหนดเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้จำนวน 150 ราย โดยในแต่ละปีมีจำนวนเกษตรกรที่ต้องการเข้าร่วมโครงการมากกว่า 400 ราย (ตารางที่ 4.2.4-2)

ตารางที่ 4.2.4-2 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการ ปี 2566

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนน	แปลผล
1. ความทันเวลา			
1.1 ทันเวลา	100.00	5.00	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอ			
2.1 เพียงพอ	100.00	4.00	มาก
2.2 ไม่เพียงพอ	-		

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.2) หลักสูตรการอบรม ประกอบด้วย 2 หลักสูตรตามเป้าหมาย ได้แก่ หลักสูตรที่ 1 การเพาะชำและดูแลกล้าไม้ และหลักสูตรที่ 2 หลักการของธนาคารต้นไม้ การใช้แอปพลิเคชันในการประเมินมูลค่าต้นไม้และคาร์บอนเครดิต และการเขียนโครงการขอเงินสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภายนอกและภายใน

3.1.3) ปัจจัยการผลิต การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย ปัจจัยการผลิต 2 ชนิด ตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนี้ กล้าไม้ ได้แก่ คุณ ประคู้ ยางนา พะยูง มะขามป้อม และมะค่า โดยขอรับการสนับสนุนจากสถานีเพาะชำกล้าไม้ กรมป่าไม้ และวัสดุด้านเพาะชำกล้าไม้ เพื่อนำไปใช้เพาะชำกล้าไม้ ตามหลักสูตรที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรที่ 1 การเพาะชำและดูแลกล้าไม้

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการในรูปแบบภาคเครือข่าย ประกอบด้วย 4 หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ กรมป่าไม้ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส) โดยร่วมถ่ายทอดความรู้ ตามหลักสูตรที่อบรมโดยดำเนินการถ่ายทอดความรู้ 4 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย นอกจากนี้ได้ดำเนินการถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร ได้แก่ ด้านการเพิ่มศักยภาพให้ชุมชนและเกษตรกร ประกอบด้วย การ

ให้องค์ความรู้ในด้านระบบนิเวศห่วงโซ่อาหารความหลากหลายทางชีวภาพ การเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการ และการดำเนินเศรษฐกิจผ่านไม่มีค่าเพื่อเศรษฐกิจเพื่อระบบนิเวศและเป็นหลักประกันที่มั่นคง และการสร้างรูปแบบการดำเนินงานแบบเครือข่าย

3.2.2) การศึกษาและการจัดทำข้อมูล

(1) การรวบรวมและศึกษาข้อมูลมาตรฐานและเกณฑ์ประเมินมูลค่าไม่มีค่า เพื่อการบริหารจัดการปลูกไม่มีค่าเพื่อเศรษฐกิจ ระบบนิเวศ และหลักประกันที่มั่นคง เพื่อใช้ในการศึกษาหาหลักเกณฑ์ในการหามาตรฐานการประเมินไม่มีค่าแล้ว โดยดำเนินการแล้วเสร็จ 1 หลักเกณฑ์ ครบตามเป้าหมาย

(2) การจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และความมั่นคงทางพันธุกรรม ผ่านกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างชนิดในระบบนิเวศเดียวกันในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 4 ภูมิภาค

3.3) ผลผลิต

3.3.1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 150 ราย ครบตามเป้าหมายในพื้นที่ 9 จังหวัด โดยเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวนี้ เมื่อสิ้นสุดโครงการจะเป็นเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายของโครงการสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพต่อไป (ตารางที่ 4.2.4-3)

ตารางที่ 4.2.4-3 จำนวนเกษตรกรและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

ภาค/ จังหวัด	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
1. ภาคเหนือ	15	151
1.1 เชียงราย	15	151
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	114	1,272
2.1 กาฬสินธุ์	10	78
2.2 นครราชสีมา	16	181
2.3 บุรีรัมย์	9	92
2.4 ศรีสะเกษ	42	394
2.5 สกลนคร	30	440
2.6 อุบลราชธานี	7	87
3. ภาคใต้	21	262
3.1 นครศรีธรรมราช	9	92
3.2 ชุมพร	12	170
รวม	150	1,685

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

3.3.2) พื้นที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 150 ราย มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการรวมทั้งสิ้นจำนวน 1,685 ไร่ ครบตามเป้าหมาย จำแนกเป็นพื้นที่ในภาคเหนือ 151 ไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,272 ไร่ และภาคใต้ 262 ไร่ (ตารางที่ 4.2.4-3)

3.3.3) การถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน 150 ราย ครบตามเป้าหมาย ทั้งนี้กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ตามที่กล่าวมาแล้ว โครงการได้เพิ่มเติม กิจกรรมการศึกษาดูงาน เพิ่มเติมจากกิจกรรมปกติของโครงการ เพื่อเพิ่มองค์ความรู้และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ โดยจัดศึกษาดูงานธนาคารต้นไม้ บ้านท่าลี่ ตำบลบ้านกง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยมี เกษตรกรเข้าร่วมจำนวน 108 ราย ทั้งนี้เนื่องจากโครงการไม่ได้ขอจัดตั้งงบประมาณสำหรับกิจกรรมดังกล่าว จึง มีข้อจำกัดในการดำเนินการให้ครอบคลุมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

3.3.4) ปัจจัยการผลิต ดำเนินการสนับสนุนกล้าไม้ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน 150 ราย ครบตามเป้าหมาย โดยกล้าไม้ที่ได้รับการสนับสนุน ได้แก่ คุณ ยางนา ประดู่ พะยูง มะขามป้อม และมะค่า

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ระหว่าง วันที่ 2 - 5 สิงหาคม 2566 โดยสำรวจข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 16 ราย สรุปผลประเด็นและตัวชี้วัด โครงการ ดังนี้

3.4.1) การถ่ายทอดความรู้

(1) หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรมีความรู้ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนน 4.18 โดยเกษตรกร เห็นว่า หลักสูตรที่จัดอบรมมีความเหมาะสมในระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนน 4.64

(2) หลังเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรร้อยละ 81.82 นำความรู้ไปใช้แล้ว โดยนำไปใช้ในระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนน 4.22 ได้แก่ การปลูกไม้มีค่า การเพาะชำกล้าไม้ การใช้ ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในแปลงปลูก เช่น การปรับสภาพแวดล้อมในแปลงปลูกให้เป็นที่อยู่ ของสัตว์และปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนระยะสั้น ได้แก่ พืชผักสวนครัว และพืชสมุนไพร

3.4.2) ปัจจัยการผลิต หน่วยงานได้สนับสนุนกล้าไม้แก่เกษตรกรแล้ว ได้แก่ คุณ ยางนา ประดู่ และพะยูง โดยส่งมอบ ณ จุดรวบรวมในพื้นที่ชุมชน ณ วันที่สำรวจเกษตรกรร้อยละ 58.33 รับพันธุ์กล้า ไม้แล้ว และร้อยละ 41.67 ยังไม่ได้มารับ เนื่องจากเกษตรกรติดภารกิจยังไม่สามารถมารับกล้าไม้ได้ โดยเกษตรกรได้รับกล้าไม้เฉลี่ย 88 ต้นต่อราย ทั้งนี้ในส่วนของเกษตรกรที่รับพันธุ์กล้าไม้แล้วร้อยละ 28.57 นำกล้าไม้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ร้อยละ 71.43 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งรับพันธุ์กล้าไม้ และอยู่ระหว่างการเตรียมพื้นที่ปลูก นอกจากนี้เกษตรกรที่รับพันธุ์กล้าไม้แล้วทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 เห็นว่า พันธุ์กล้าไม้มีคุณภาพดี โดยมีขนาดที่เหมาะสมและมีต้นที่แข็งแรง

3.4.3) รายได้จึงไม่สามารถสำรวจรายได้ที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการได้ เนื่องจาก ณ วันที่สำรวจข้อมูล อยู่ระหว่างการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้แก่เกษตรกร และอยู่ในระยะแรกของการ นำพันธุ์กล้าไม้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

3.5) ความพึงพอใจต่อโครงการ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ เห็นว่า ในระยะต่อไปควรจัดให้มีกิจกรรมศึกษาดูงานแก่เกษตรกร เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และได้ศึกษาตัวอย่างของการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทั้งระยะสั้นและระยะยาวจากสถานที่จริง (ตารางที่ 4.2.4-4)

ตารางที่ 4.2.4-4 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ส่วนกลางต่อการดำเนินงานโครงการ

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. งบประมาณ	100.00	-	-	-	-	4.50	มากที่สุด
2. กิจกรรมภายใต้โครงการ	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
3. ผลการดำเนินงานโครงการ ^{1/}	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
เฉลี่ย	33.33	66.67	-	-	-	4.17	มาก

หมายเหตุ: ^{1/} ผลการดำเนินงานโครงการ คือ ผลผลิตจากการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ผลการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.36 ทั้งนี้เกษตรกร เห็นว่า ควรสนับสนุนชนิดพันธุ์กล้าไม้ให้มากขึ้นกว่าเดิม จากที่ได้รับการสนับสนุนจำนวน 4 ชนิด ได้แก่ คุณ ยางนา ประดู่ และพะยุง เจ้าหน้าที่ควรติดตามผลการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องทุกปี รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ มีระยะเวลาสั้นเกินไป (ตารางที่ 4.2.4-5)

ตารางที่ 4.2.4-5 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	54.55	36.36	9.09	-	-	4.42	มากที่สุด
2. การปลูกไม้มีค่า	55.56	44.44	-	-	-	4.56	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้	44.45	33.33	22.22	-	-	4.22	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิต	50.00	25.00	25.00	-	-	4.25	มากที่สุด
เฉลี่ย	51.14	34.78	14.08	-	-	4.36	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ข้อค้นพบ

4.1) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีเกษตรกรที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการ 400 ราย ในจำนวนนี้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ 250 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.50 และได้เข้าร่วมโครงการ 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.50

ของเกษตรกรที่มีความประสงค์อยากเข้าร่วมทั้งหมด เนื่องจากโครงการมีข้อจำกัดด้านงบประมาณจึงไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมเกษตรกรทั้งหมด

4.2) โครงการมีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานเพิ่มเติมจากกิจกรรมปกติของโครงการ ซึ่งไม่ได้ขอจัดตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินกิจกรรมดังกล่าว จึงมีข้อจำกัดในการดำเนินการให้ครอบคลุมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ เห็นว่า ในระยะต่อไปควรจัดให้มีกิจกรรมศึกษาดูงานแก่เกษตรกร เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และได้ศึกษาตัวอย่างของการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวจากสถานที่จริง

5) ข้อเสนอแนะจากการติดตาม

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ควรพิจารณาจัดทำแผนโครงการในระยะต่อไปให้ครอบคลุมทั้งกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการจำนวน 250 ราย เพื่อนำมาจัดทำเป็นเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในปีต่อไป พร้อมทั้งกำหนดแผนงานและงบประมาณสำหรับกิจกรรมการศึกษาดูงานเพิ่มเติมตามความต้องการของเกษตรกร

ประมวลภาพการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ ปี 2566

การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่โครงการฯ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
ระหว่างวันที่ 2 - 5 สิงหาคม 2566

การสนับสนุนกล้าไม้ภายใต้การขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม้มีค่าให้กับสมาชิกเครือข่ายโครงการ
ไม้มีค่า - ป่าครอบครัว อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 24 กรกฎาคม 2566

อบรมเพิ่มศักยภาพ ตำบลยางซิ่น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดลพบุรี จำนวน 50 ราย
วันที่ 14 มีนาคม 2566

อบรมเพิ่มศักยภาพ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 50 ราย
วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2566

4.2.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ และการพัฒนาคุณภาพดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดิน ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขปโภคในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรในรูปแบบแปลงรวม เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมทั้งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

1.2.1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ กิจกรรมแนะนำ/ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ดำเนินการใน 65 จังหวัด เกษตรกรเป้าหมาย 2,800 ราย (พื้นที่ใหม่ ปี 2566 จำนวน 35 พื้นที่ 18 จังหวัด 1,750 ราย พื้นที่ต่อเนื่อง ปี 2565 จำนวน 30 พื้นที่ 25 จังหวัด 1,050 ราย)

1.2.2) กรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน ดำเนินการในพื้นที่ที่อนุกรรมการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน 14,000 ไร่ เกษตรกรเป้าหมาย 4,000 ราย

1.2.3) กรมวิชาการเกษตร กิจกรรมสนับสนุนและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพืช สนับสนุนปัจจัยการผลิต และพัฒนามาตรฐานการผลิตพืช ดำเนินการใน 20 พื้นที่ จำนวน 120 ไร่ เกษตรกรเป้าหมาย 720 ราย

1.2.4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ คทช. ดำเนินการในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 10 และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ 77 จังหวัด เกษตรกรเป้าหมาย 1,400 ราย

1.2.5) กรมปศุสัตว์ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ สนับสนุนพันธุ์สัตว์ปีก ปัจจัยการเลี้ยง และปัจจัยการแปรรูปปศุสัตว์ ดำเนินการใน 62 จังหวัด เกษตรกรเป้าหมาย 1,000 ราย

1.2.6) กรมประมง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำภายใต้นโยบายจัดที่ดินทำกินของรัฐ ดำเนินการในที่ดินในเขตพื้นที่ ส.ป.ก. โดยไม่ใช้กรรมสิทธิ์ และพื้นที่ที่รัฐจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้ ไม่มีที่ทำกิน เกษตรกรเป้าหมาย 1,950 ราย

1.2.7) กรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินที่ได้รับสิทธิการทำกินและการเข้าอยู่อาศัยในที่ดินของรัฐ ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพพื้นที่ และศึกษาดูงานแปลงต้นแบบการทำเกษตรในพื้นที่ คทช. ดำเนินการในพื้นที่ที่รัฐจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้ ไม่มีที่ทำกิน เกษตรกรเป้าหมาย 1,800 ราย

1.2.8) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กิจกรรมการพัฒนาพื้นที่แปลงรวมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณสุขปโภคในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามศักยภาพและความเหมาะสม ดำเนินการในพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 16 พื้นที่

1.3) หน่วยงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสส.) กรมพัฒนาที่ดิน (พด.) กรมวิชาการเกษตร (วก.) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ตส.) กรมปศุสัตว์ (ปศ.) กรมประมง (กป.) กรมส่งเสริมการเกษตร (กสก.) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 82.8490 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบ 12 เดือน มาจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการสำรวจในพื้นที่

(1) จังหวัดที่สำรวจ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ น่าน พะเยา นครสวรรค์ ปราจีนบุรี และสระแก้ว รวม 6 จังหวัด

(2) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ 8 ราย และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 78 ราย

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูล ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2566

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.5-1 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละของความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละของความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2. กิจกรรม		
2.1 การบูรณาการ การดำเนินงานในพื้นที่	- จำนวนครั้งที่มีการจัดประชุม/สำรวจออกแบบ/วางแผนการดำเนินงานในพื้นที่	- เท่ากับเป้าหมาย
2.2 การจัดอบรมถ่ายทอด ความรู้	- จำนวนเรื่องที่ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ 1. กสส. (การพัฒนาอาชีพและบริหารจัดการที่ดินทำกิน การวางแผนการผลิต การตลาด การผลิตให้มีคุณภาพ) 2. พด. (การพัฒนาคุณภาพดิน) 3. วก. (การพัฒนาอาชีพด้านพืช) 4. ตส. (การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ) 5. ปศ. (การเลี้ยงสัตว์ปีก) 6. กป. (การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) 7. กสก. (เทคโนโลยีด้านการเกษตร/เกษตรกรต้นแบบ) 8. ส.ป.ก. (การพัฒนาอาชีพและบริหารจัดการที่ดินทำกิน)	- 4 เรื่อง - 1 เรื่อง - 1 เรื่อง - 1 เรื่อง - 1 เรื่อง - 1 เรื่อง - 2 เรื่อง - 1 เรื่อง

ตารางที่ 4.2.5-1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
2.3 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	- จำนวนชนิดปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	- เท่ากับเป้าหมาย
2.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/พัฒนาที่ดิน	- จำนวนรายการโครงสร้างพื้นฐานที่ดำเนินการพัฒนา	- เท่ากับเป้าหมาย
2.5 การติดตามผลในพื้นที่	- จำนวนครั้งที่ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่	- โครงการละ 1 ครั้ง
3. ผลผลิต		
3.1 การบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่	- พื้นที่ที่มีการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงาน	- 270 พื้นที่
3.2 การอบรมถ่ายทอดความรู้	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้	- 13,670 ราย
3.3 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	- เท่ากับเป้าหมาย
3.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/พัฒนาที่ดิน	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/พัฒนาที่ดิน	- 16 พื้นที่ (ส.ป.ก.) 14,000 ไร่ (พด.)
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น		
4.1 ด้านการใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของเกษตรกรที่มีความรู้เพิ่มขึ้น (กป.)	- ร้อยละ 80 (กสส. ตส. 70 ^{1/} กสก. 60 ^{1/}) - ร้อยละ 80
4.2 ด้านการผลิต/การตลาด	- ร้อยละของกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีแผนการผลิตและการตลาดอย่างน้อย 1 แผน - ร้อยละของกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ช่องทาง	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
4.3 ด้านเศรษฐกิจ	1) รายได้ - รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น - ร้อยละของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้เพิ่มขึ้น 2) ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน - ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยของเกษตรกรที่ลดลง - ร้อยละของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลดลง	- ร้อยละ 6 ต่อปี - ร้อยละ 80 (ส.ป.ก. 60 ^{1/}) - ร้อยละ 6 ต่อปี - ร้อยละ 80
4.4 ด้านสังคม	1) ความยั่งยืนของกรอาชีพในพื้นที่ - ร้อยละของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ยังทำกิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง - ร้อยละของเกษตรกรไม่มีการเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ 2) การมีส่วนร่วมในชุมชน - ร้อยละของเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

หมายเหตุ: ^{1/} เกณฑ์การติดตามเป็นเป้าหมายระดับโครงการ

ที่มา: จากการศึกษารายละเอียดโครงการ

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 82.8490 ล้านบาท มีการเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 81.8099 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.75 โดยงบประมาณที่เหลือ หน่วยงานได้ทำการส่งคืนงบประมาณให้กรมบัญชีกลาง ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีการบริหารจัดการงบประมาณที่เหลือบางส่วนให้อยู่ในสถานะกันเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือมปี รวม 0.5238 ล้านบาท (ตารางที่ 4.2.5-2)

ตารางที่ 4.2.5-2 การเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการ

หน่วยงาน	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมสหกรณ์	4.2280	4.2039	99.43
2. กรมพัฒนาที่ดิน	48.8012	47.8463	98.04
3. กรมวิชาการเกษตร	3.9600	3.9558	99.89
4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2.0500	2.0500	100.00
5. กรมปศุสัตว์	7.6983	7.6980	99.99
6. กรมประมง	5.4600	5.4599	99.99
7. กรมส่งเสริมการเกษตร	2.9000	2.8903	99.67
8. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	7.7515	7.7057	99.41
ภาพรวม	82.8490	81.8099	98.75

หมายเหตุ: การเบิกจ่ายงบประมาณรวมผลการเบิกจ่ายจริงและเงินกันเหลือมปี 82.3337 ล้านบาท

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินโครงการในระดับพื้นที่ทุกราย เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน โดยงบประมาณที่ได้รับจัดสรรส่วนใหญ่ถูกใช้เพื่อจัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร

3.1.3) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินโครงการในระดับพื้นที่ทุกราย เห็นว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณในช่วงเวลาที่เหมาะสม ทันเวลาในการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด

3.2) กิจกรรม

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ดำเนินกิจกรรมผ่านการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้เกษตรกร โดยเน้นจัดกิจกรรมในรูปแบบการจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ครอบคลุมทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ รวมทั้งการพัฒนา

คุณภาพดิน อนุรักษ์ดิน ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่โครงการ เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้เพิ่มสามารถผลผลิต ลดรายจ่าย สร้างรายได้ โดยการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ มีรายละเอียดตามประเภทกิจกรรม ดังนี้

3.2.1) การบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่ ในระดับพื้นที่ที่มีการจัดกิจกรรมการบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานโครงการสามารถขับเคลื่อนไปในแนวทางเดียวกัน โดยหน่วยงานเริ่มมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันเช่น การบริหารจัดการแผนปฏิบัติงาน การวางแผนสำรวจพื้นที่ การเตรียมการก่อสร้าง การจัดเตรียมแผนการอบรมถ่ายทอดความรู้ การแนะนำและส่งเสริมอาชีพการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.2.2) การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานที่ดำเนินโครงการมีแผนการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ตามภารกิจของหน่วยงาน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรการอบรมตามภารกิจของหน่วยงาน ได้แก่ การพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมด้านตลาด จำนวน 4 เรื่อง ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ การพัฒนาคุณภาพดิน จำนวน 1 เรื่อง โดยกรมพัฒนาที่ดิน การทำบัญชีต้นทุน จำนวน 1 เรื่อง โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ การทำปุ๋ยสูตร จำนวน 1 เรื่อง โดยกรมปศุสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 1 เรื่อง โดยกรมประมง และการทำเกษตรที่เหมาะสม จำนวน 4 เรื่อง โดยกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3.2.3) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หน่วยงานมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ แบ่งประเภทปัจจัยการผลิตได้ 3 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 วัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้หมักปุ๋ย ปุ๋ยหมักพืชปุ๋ยสด กากน้ำตาล เมล็ดผักสวนครัว พันธุ์ไม้ผล สนับสนุนโดยกรมพัฒนาที่ดิน และกรมวิชาการเกษตร ประเภทที่ 2 พันธุ์สัตว์และปัจจัยการเลี้ยง เช่น พันธุ์ไก่ไข่ พันธุ์ปลาอุก อาหาร ตาข่าย กระชังบัก อุปกรณ์สำหรับให้อาหารและน้ำ สนับสนุนโดยกรมปศุสัตว์ และกรมประมง และประเภทที่ 3 เครื่องมือการเกษตรที่จำเป็น เช่น อุปกรณ์สำหรับการเพาะเห็ดในโรงเรือน สนับสนุนโดยกรมส่งเสริมการเกษตร

3.2.4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/พัฒนาที่ดิน ในการดำเนินโครงการหน่วยงานมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาที่ดินตามภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งดำเนินการโดย 2 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมพัฒนาที่ดิน มีเป้าหมายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาที่ดินหน่วยงานละ 1 รายการ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และที่อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการในรูปแบบงานก่อสร้าง บริหารจัดการที่ทำกินในรูปแบบแปลงรวม พร้อมพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ติดตั้งระบบไฟฟ้า และแหล่งน้ำสำหรับอุปโภค - บริโภค ครบตามเป้าหมาย และกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการพัฒนาที่ดิน/พื้นที่ทำกิน ให้มีความเหมาะสมในการผลิตพืช พร้อมอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเป้าหมายมีองค์ความรู้ สามารถอนุรักษ์ พื้นฟู และปรับปรุงดินได้ด้วยตนเอง

3.2.5) การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ หน่วยงานในระดับพื้นที่มีแผนการติดตามผลการดำเนินงานโครงการของแต่ละหน่วยงานอย่างน้อย 1 ครั้ง ผลจากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีกิจกรรมการติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ ควบคู่กับการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ หรือการพัฒนาพื้นที่

ไปพร้อม ๆ กัน โดยส่วนใหญ่มีความถี่ในการติดตามงานเป็นรายไตรมาส เฉลี่ยไตรมาสละ 1 ครั้ง ที่เหลือมีแผนการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมในช่วงไตรมาสที่ 4 ซึ่งดำเนินการได้ตามแผน

3.3) ผลผลิต

จากการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานโครงการ แบ่งผลผลิตของโครงการ เป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.3.1) การบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่ พื้นที่เป้าหมายมีการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก และหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมดำเนินการ จากการสำรวจพบว่า มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานเฉลี่ยพื้นที่ละ 2 - 3 หน่วยงาน โดยมีการติดต่อประสานงานเฉลี่ย 1 ครั้งต่อเดือน ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อจัดกิจกรรมแนะนำและส่งเสริมอาชีพ เช่น สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขั้นตอนการเสนอและพิจารณาพื้นที่/ประเภทการจัดอบรมว่ามีความเหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านใด และพิจารณาการจัดลำดับความพร้อมของพื้นที่ เป็นต้น สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด โดยร่วมกันจัดอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการของพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการกับส่วนราชการอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัยชุมชนในพื้นที่ เพื่อขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่จากสถาบันการศึกษาเป็นวิทยากรในการจัดอบรม ทั้งนี้ ผลการบูรณาการการดำเนินงานในภาพรวม ดำเนินการได้ 271 พื้นที่ จากเป้าหมาย 270 พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 100.37 ดำเนินการใน 65 จังหวัด ครบตามเป้าหมาย

ส่วนพื้นที่ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการเอง ประกอบด้วยพื้นที่ใหม่ ปี 2566 กิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้การพัฒนาอาชีพ และการตลาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ ดำเนินการได้ 35 พื้นที่ ใน 18 จังหวัด ครบตามเป้าหมาย และพื้นที่ต่อเนื่อง ปี 2565 ประกอบด้วยกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางแผนระบบการผลิต การตลาดและเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ดำเนินการได้ 30 พื้นที่ ใน 25 จังหวัด ครบตามเป้าหมาย และกิจกรรมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตให้มีคุณภาพและเตรียมความพร้อมเพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน ดำเนินการได้ 30 พื้นที่ ใน 25 จังหวัด ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 4.2.5-3)

ตารางที่ 4.2.5-3 การบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

รายการ	แผน		ผล		ร้อยละ	
	พื้นที่	จังหวัด	พื้นที่	จังหวัด	พื้นที่	จังหวัด
1. พื้นที่ใหม่ ปี 2566						
- การพัฒนาอาชีพและการตลาดที่เหมาะสมกับพื้นที่	35	18	35	18	100.00	100.00
2. พื้นที่ต่อเนื่อง ปี 2565						
- การวางแผนการผลิต/การตลาด การเป็นผู้ประกอบการ	30	25	30	25	100.00	100.00
- การผลิตให้มีคุณภาพเพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน	30	25	30	25	100.00	100.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ณ สิ้นไตรมาสที่ 4

3.3.2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ในการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ/การตลาด การพัฒนาคุณภาพดิน การทำบัญชีต้นทุน การเลี้ยงสัตว์ และการทำการเกษตรที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเนื้อหาตามภารกิจของหน่วยงาน ผลการอบรมในภาพรวมมีเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ 13,890 ราย จากเป้าหมาย 13,670 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.61 (ตารางที่ 4.2.5-4)

ตารางที่ 4.2.5-4 การอบรมถ่ายทอดความรู้ของโครงการ

หน่วยงาน	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมสหกรณ์	2,800	2,806	100.21
2. กรมพัฒนาที่ดิน	4,000	4,008	100.20
3. กรมวิชาการเกษตร	720	926	128.61
4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1,400	1,400	100.00
5. กรมปศุสัตว์	1,000	1,000	100.00
6. กรมประมง	1,950	1,950	100.00
7. กรมส่งเสริมการเกษตร	1,800	1,800	100.00
รวม	13,670	13,890	101.61

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ณ สิ้นไตรมาสที่ 4

3.3.3) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต จากกิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ให้กลุ่มเป้าหมายของแต่ละหน่วยงาน ในภาพรวมมีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต 9,684 ราย จากเป้าหมาย 9,470 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.26 (ตารางที่ 4.2.5-5)

ตารางที่ 4.2.5-5 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของโครงการ

หน่วย: ราย

หน่วยงาน	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. กรมพัฒนาที่ดิน	4,000	4,008	100.20
2. กรมวิชาการเกษตร	720	926	128.61
3. กรมปศุสัตว์	1,000	1,000	100.00
4. กรมประมง	1,950	1,950	100.00
5. กรมส่งเสริมการเกษตร	1,800	1,800	100.00
รวม	9,470	9,684	102.26

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ณ สิ้นไตรมาสที่ 4

3.3.4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/พัฒนาที่ดิน ผลจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/พัฒนาที่ดิน ซึ่งดำเนินการโดย 2 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามแผน โดยมีพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 16 พื้นที่ ครบตามเป้าหมาย และมีพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาที่ดิน 13,698 ไร่ จากเป้าหมาย 14,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.84 (ตารางที่ 4.2.5-6)

ตารางที่ 4.2.5-6 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/พัฒนาที่ดินของโครงการ

รายการ	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ส.ป.ก.)	พื้นที่	16	16	100.00
2. การพัฒนาที่ดิน (พด.)	ไร่	14,000	13,698	97.84

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ณ สิ้นไตรมาสที่ 4

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

3.4.1) ด้านการใช้ประโยชน์

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นด้านการใช้ประโยชน์จากโครงการ พิจารณาจากจำนวนเกษตรกรที่นำองค์ความรู้จากการฝึกอบรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การได้รับปัจจัยการผลิตและปัจจัยการเลี้ยง และการได้รับโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่โครงการไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งพิจารณาจากร้อยละของเกษตรกรที่มีความรู้เพิ่มขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การใช้ประโยชน์จากความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับของเกษตรกร

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีลักษณะการใช้ประโยชน์จากโครงการทั้งหมด 7 ด้าน โดยมีด้านที่ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน/พัฒนาดิน ด้านประมง และ 3) ด้านปศุสัตว์ ซึ่งเกษตรกรทุกรายนำความรู้ เรื่อง วิธีการดูแลปรับปรุงคุณภาพดิน การเลี้ยงสัตว์/สัตว์น้ำ ไปใช้ประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านพืช โดยเกษตรกรร้อยละ 73.08 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ในการ

เพาะปลูกพืชและได้รับผลผลิตแล้ว ส่วนด้านที่เหลือ ได้แก่ การถนอมอาหารและการแปรรูปสินค้าเกษตร การรวมกลุ่ม และการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจากเกษตรกรไม่มีอุปกรณ์พร้อมสำหรับการถนอมอาหารหรือแปรรูปสินค้า ส่วนใหญ่มีรูปแบบการทำเกษตรแบบรายเดี่ยว และจำหน่ายสินค้าด้วยตนเอง แม้ว่าจะเป็นสมาชิกภายใต้กลุ่มสหกรณ์เดียวกัน แต่ไม่มีการรวมกลุ่มใหม่ ๆ เพื่อการผลิตและการตลาด นอกจากนี้เกษตรกรบางรายเห็นว่า ขั้นตอนการทำบัญชีมีความยุ่งยาก จึงไม่มีการทำบัญชีใด ๆ หลังจากเข้ารับการอบรม (ตารางที่ 4.2.5-7)

ตารางที่ 4.2.5-7 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

ประเภทการส่งเสริม	หน่วยงาน	เป้าหมาย	ผล
1. ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน/พัฒนาดิน	พด.	80.00	100.00
2. ด้านพืช	วค. ส.ป.ก.	80.00	73.08
3. ด้านประมง	กป.	80.00	100.00
4. ด้านปศุสัตว์	ปศ.	80.00	100.00
5. ด้านการถนอมอาหารและการแปรรูปสินค้าเกษตร	กสก.	60.00	13.89
6. ด้านการรวมกลุ่ม/การพัฒนาอาชีพกลุ่มสหกรณ์	กสส.	70.00	100.11 ^{1/}
7. ด้านการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ตส.	70.00	42.86

หน่วย: ร้อยละ

หมายเหตุ: ^{1/} รายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มา: จากการสำรวจ

2) เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการ

หลังจากมีการจัดกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านประมง โดยกรมประมง หน่วยงานมีแผนการติดตามผลลัพธ์ของโครงการในด้านการใช้ประโยชน์ โดยมีเป้าหมาย คือ เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 80.00 ของจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด ซึ่งจากการรายงานผล พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทุกรายมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์น้ำ ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย

3.4.2) ด้านการผลิตและการตลาด

จากการรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมด้านการผลิตและการตลาด ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีเป้าหมายเป็นเกษตรกรจากกลุ่มสหกรณ์การเกษตร 21 กลุ่ม และเกษตรกรจากกลุ่มเกษตรกรทั่วไป 9 กลุ่ม ซึ่งมีการส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด 2 เรื่อง ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการวางแผนการผลิตและการตลาด อย่างน้อยสหกรณ์/กลุ่มละ 1 แผน และการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าอย่างน้อยสหกรณ์/กลุ่มละ 1 ช่องทาง โดยกำหนดให้มีผลการดำเนินการ อย่างน้อยร้อยละ 80.00 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) การวางแผนการผลิตและการตลาด ในภาพรวมกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ คทช. มีการวางแผนการผลิตและการตลาด 27 แผน จากเป้าหมาย 30 แผน คิดเป็นร้อยละ 90.00

โดยมีกลุ่มสหกรณ์การเกษตรเข้าร่วม 13 สหกรณ์ จากเป้าหมาย 21 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 61.90 และมีกลุ่มเกษตรกรทั่วไปเข้าร่วม 4 กลุ่ม จากเป้าหมาย 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 44.44

2) การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า ในภาพรวมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ คทช. สามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า 33 ช่องทาง จากเป้าหมาย 30 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 110.00 โดยมีกลุ่มสหกรณ์การเกษตรเข้าร่วม 13 สหกรณ์ จากเป้าหมาย 21 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 61.90 และกลุ่มเกษตรกรทั่วไปเข้าร่วม 4 กลุ่ม จากเป้าหมาย 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 44.44 (ตารางที่ 4.2.5-8)

ตารางที่ 4.2.5-8 การส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด

รายการ	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. การวางแผนการผลิตและการตลาด			
- จำนวนแผนการผลิต/การตลาด (แผน)	30	27	90.00
- จำนวนสหกรณ์ (สหกรณ์)	21	13	61.90
- จำนวนกลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	9	4	44.44
2. การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า			
- จำนวนช่องทางการจำหน่าย (ช่องทาง)	30	33	110.00
- จำนวนสหกรณ์ (สหกรณ์)	21	13	61.90
- จำนวนกลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	9	3	33.33

ที่มา: รายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.4.3) ด้านเศรษฐกิจ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นด้านเศรษฐกิจ พิจารณาจากรายได้และค่าใช้จ่ายของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ โดยได้กำหนดให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 6.00 และมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 6.00 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) รายได้ของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 81.58 มีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากการเข้าร่วมโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีรายได้ (เฉพาะส่วนที่ได้รับจากโครงการ) เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 10,371.40 บาทต่อปี จากเดิม 73,992.70 บาทต่อปี เป็น 84,364.10 บาทต่อปี หรือลดลงร้อยละ 14.02 โดยสามารถเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตที่เกิดจากโครงการโดยตรง เช่น ผักสวนครัว เห็ดนางฟ้า ไข่ไก่ และปลาตุ๋ก ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 13.16 และ 5.26 มีรายได้เท่าเดิม และลดลง ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรได้รับผลกระทบจากราคาปัจจัยการผลิตและปัจจัยการเลี้ยงสัตว์ที่สูงขึ้น จึงเห็นว่าได้รับรายได้เท่าเดิม หรือลดลง แม้ว่าจะได้รับรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตจากโครงการก็ตาม

2) ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 48.00 สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้หลังจากเข้าร่วมโครงการ โดยค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลดลงเฉลี่ย 18,160.57 บาทต่อปี จากเดิม 99,268.57 บาทต่อปี เป็น 81,108 บาทต่อปี หรือลดลงร้อยละ 18.30 ซึ่งส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรลดได้ เป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหารจากการบริโภคผลผลิตที่ได้จากโครงการ เช่น ไข่ไก่ และปลาตุ๋ก ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 34.00 และ 18.00 มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเท่าเดิม และเพิ่มขึ้น

ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากค่าไฟฟ้าครัวเรือนที่สูงขึ้น แม้ว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตจากโครงการก็ตาม (ตารางที่ 4.2.5-9)

ตารางที่ 4.2.5-9 รายได้และค่าใช้จ่ายของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย: บาทต่อปี

รายการ	ก่อนมีโครงการ	หลังมีโครงการ	การเปลี่ยนแปลง	ร้อยละ
1. รายได้	73,992.70	84,364.10	10,371.40	14.02
2. ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	99,268.57	81,108.00	-18,160.57	-18.30

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.3) ด้านสังคม

ผลลัพธ์ด้านสังคมของโครงการ พิจารณาจากความเห็นของสมาชิกในชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิ์อยู่อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่ คทช. เกี่ยวกับความยั่งยืนของการอาศัยในพื้นที่ คทช. และการมีส่วนร่วมในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1) ความยั่งยืนของการอาศัยในพื้นที่ คทช.

1.1) ความต่อเนื่องในการทำกิจกรรม ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 98.57 มีความต้องการทำกิจกรรมตามที่ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80.00 ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ เกษตรกรเห็นว่า การพัฒนาด้านการตลาดและการแปรรูปสินค้าเกษตร ควรเป็นสินค้าที่ผลิตได้และจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์จากหน่วยงาน เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเงินทุนสำหรับการพัฒนาต่อยอดดังกล่าว เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 1.43 ให้ความเห็นว่า ต้องการประกอบอาชีพเสริมอื่น โดยต้องการเปลี่ยนจากการส่งเสริมด้านปศุสัตว์เป็นด้านประมง เป็นต้น

1.2) การเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ คทช. เกษตรกรทุกรายให้ความเห็นว่าไม่ต้องการย้ายออกจากพื้นที่โครงการ เนื่องจากมีความพึงพอใจต่อที่ดินที่ได้รับการจัดสรร แม้ว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และสภาพแวดล้อม ยังต้องดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 91.78 เห็นว่า สมาชิกในชุมชนมีความรักใคร่สามัคคี ร้อยละ 6.85 เห็นว่า สามารถอยู่อาศัยร่วมกันได้โดยต่างคนต่างอยู่ และร้อยละ 1.37 เห็นว่า ในชุมชนเกิดความขัดแย้งระหว่างเพื่อนบ้านเล็กน้อยในบางครั้ง ด้านสภาพพื้นที่ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 78.08 เห็นว่า สภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 9.59 เห็นว่า สภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และร้อยละ 12.33 เห็นว่าสภาพแวดล้อมในชุมชนต้องมีการปรับปรุง โดยเฉพาะถนนในพื้นที่โครงการ (ตารางที่ 4.2.5-10)

ตารางที่ 4.2.5-10 ความยั่งยืนของการอาศัยในพื้นที่ คทช.

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. เกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง	80.00	98.57
2. เกษตรกรไม่ต้องการเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่	80.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การมีส่วนร่วมในชุมชน ในภาพรวมเกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ร้อยละ 98.65 โดยกิจกรรมที่สมาชิกทุกรายมีส่วนร่วม คือ การประชุมของหมู่บ้าน ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ที่สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วม ได้แก่ งานบุญ/ประเพณีในชุมชน ร้อยละ 93.15 กิจกรรมของกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 91.78 และกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน/พื้นที่ส่วนกลาง ร้อยละ 54.79 ที่เหลือร้อยละ 1.35 ไม่มีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชนใด ๆ เนื่องจาก เป็นเกษตรกรที่อาศัยอยู่ไกลจากพื้นที่ คทช. และเข้ามาใช้ประโยชน์จากที่ดินทำกินที่ได้รับจัดสรรเท่านั้น (ตารางที่ 4.2.5-11)

ตารางที่ 4.2.5-11 การมีส่วนร่วมในชุมชนของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. เกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน	98.65
1.1 การประชุมหมู่บ้าน	100.00
1.2 งานบุญประเพณี	93.15
1.3 กิจกรรมกลุ่มเกษตรกร	91.78
1.4 การพัฒนาชุมชน	54.79
2. เกษตรกรไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน	1.35

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ความพึงพอใจ

ผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ ประกอบด้วยความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ และเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายของโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรเป็นโครงการที่เกิดจากการทำงานร่วมกันของหลายภาคส่วนในพื้นที่ มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานในระดับจังหวัด โดยมีหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกันบูรณาการการดำเนินงานโครงการฯ ตามภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ จำนวน 8 หน่วยงาน โดยเฉพาะขั้นตอนการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ซึ่งในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.01 คะแนน โดยด้านที่เจ้าหน้าที่พึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านหลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้วยค่าคะแนน 4.38 และด้านอื่น ๆ ที่เหลือ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.2.5-12)

ตารางที่ 4.2.5-12 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง	25.00	50.00	12.50	12.50	-	3.88	มาก
2. การประสานงานจากส่วนกลาง สู่ระดับพื้นที่	25.00	50.00	25.00	-	-	4.00	มาก
3. การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่	25.00	37.50	37.50	-	-	3.88	มาก
4. การคัดเลือกพื้นที่โครงการ	25.00	62.50	12.50	-	-	4.13	มาก
5. การคัดเลือกเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย	25.00	50.00	25.00	-	-	4.00	มาก
6. หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบ การอบรมถ่ายทอดความรู้	37.50	62.50	-	-	-	4.38	มากที่สุด
7. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ถ้ามี)	14.29	57.14	28.57	-	-	3.86	มาก
8. การติดตามผลการดำเนินงาน	25.00	50.00	25.00	-	-	4.00	มาก
ภาพรวม	25.22	52.46	23.72	12.50	-	4.01	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร จากการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร พบว่า ภาพรวมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.59 คะแนน เนื่องจากการจัดสรรที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและส่วนของพื้นที่ทำกิน พร้อมมีการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเกษตร และสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานหลายหน่วยงาน โดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการร่วมขับเคลื่อนโครงการทั้งการหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เกษตรกรพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการด้านต่าง ๆ ทุกด้าน ในระดับมากที่สุด โดยให้ความเห็นว่า หน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์โครงการดี มีการสอบถามความต้องการของเกษตรกร และมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลติดตามอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ เห็นว่าการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ หลักสูตรการอบรม สถานที่ เวลาการจัดอบรม รวมถึงคุณภาพ และปริมาณปัจจัยการผลิตที่ได้รับมีความเหมาะสม ส่งผลให้เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เห็นว่า หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ มีความมั่นคงในอาชีพมากขึ้นในระดับมาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.38 และ 39.13 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรบางรายเห็นว่า ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่โครงการเพิ่มเติม โดยเฉพาะถนน และระบบสาธารณูปโภค ให้พร้อมใช้งานมากขึ้น (ตารางที่ 4.2.5-13)

ตารางที่ 4.2.5-13 ความพึงพอใจของเกษตรกร

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การรับทราบการชี้แจงโครงการ/ ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงาน โครงการจากหน่วยงาน	71.23	23.29	4.11	1.37	-	4.72	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขการคัดเลือก กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	72.22	23.61	4.17	-	-	4.71	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมขององค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบ การอบรมถ่ายทอดความรู้	77.14	20.00	2.86	-	-	4.77	มากที่สุด
4. สถานที่อบรม สิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณที่อบรม	75.36	18.84	5.80	-	-	4.70	มากที่สุด
5. การอำนวยความสะดวกให้กลุ่ม เป้าหมายระหว่างการอบรมของ เจ้าหน้าที่	85.71	12.86	1.43	-	-	4.89	มากที่สุด
6. ความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้ของวิทยากร	82.61	13.04	4.35	-	-	4.83	มากที่สุด
7. คุณภาพของปัจจัยการผลิตที่ได้รับ การสนับสนุน	60.42	20.83	18.75	-	-	4.44	มากที่สุด
8. ปริมาณของปัจจัยการผลิตที่ได้รับ การสนับสนุน	66.67	18.75	14.58	-	-	4.67	มากที่สุด
9. ช่วงเวลาที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัย การผลิต	54.17	18.75	27.08	-	-	4.41	มากที่สุด
10. การสำรวจข้อมูลความพร้อมของ พื้นที่	55.56	33.33	11.11	-	-	4.43	มากที่สุด
11. การจัดเวทีประชาคมและสอบถาม ความต้องการของชุมชน	63.49	28.57	6.35	1.59	-	4.59	มากที่สุด
12. การติดตามผลการดำเนินงานใน พื้นที่ของเจ้าหน้าที่	54.54	34.85	7.58	3.03	-	4.47	มากที่สุด
13. การมีอาชีพที่มั่นคง	39.13	46.38	11.59	2.90	-	4.28	มากที่สุด
14. สภาพแวดล้อมภายในชุมชนมีความ น่าอยู่	37.14	51.43	10.00	-	1.43	4.30	มากที่สุด
ภาพรวม	63.96	26.04	9.27	2.22	1.43	4.59	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ข้อค้นพบ

4.1) ด้านการจัดสรรงบประมาณ

4.1.1) การจัดสรรงบประมาณแบบเป็นรายงวด ไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานในบางกิจกรรม โดยมีหน่วยงานบางพื้นที่ ได้รับงบประมาณงวดสุดท้ายในช่วงไตรมาสที่ 4 ซึ่งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณล่าช้าเกินไป เนื่องจากตรงกับช่วงเวลาการทำเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ

4.1.2) หน่วยงานระดับปฏิบัติเห็นว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการติดตามงานในพื้นที่ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และควรมีงบประมาณสำหรับการพัฒนาด้านความยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรในปีต่อ ๆ ไป เช่น การต่อยอดของกลุ่มเกษตรกรเพื่อพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชน

4.2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/การอบรมถ่ายทอดความรู้

4.2.1) วิทยากรเป็นบุคลากรจากหน่วยงานภาคีของอนุกรมส่งเสริมอาชีพฯ หรือวิทยากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ตามที่เกษตรกรแจ้งความประสงค์ไว้ โดยเกษตรกรที่ได้รับการอบรมให้ความร่วมมือในการเข้าอบรมพัฒนาอาชีพเป็นอย่างดี และมีความต้องการพัฒนาความรู้ต่าง ๆ ทุกปี

4.2.2) การบูรณาการโครงการในพื้นที่เป้าหมายยังส่งเสริมไม่ครอบคลุมทุกด้าน (พืช ปศุสัตว์ ประมง) เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ โดยพบว่า การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/การอบรมถ่ายทอดความรู้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566 ส่วนใหญ่เป็นด้านปศุสัตว์ ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรบางรายที่มีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านพืช หรือด้านประมง

4.2.3) เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้ารับการฝึกอบรมแปรรูปสินค้าเกษตรนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดไม่ได้ เนื่องจากไม่มีเงินทุนซื้ออุปกรณ์สำหรับการทำเกษตร

4.2.4) ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/การอบรมถ่ายทอดความรู้ในบางพื้นที่ตรงกับช่วงเวลาการเพาะปลูกของเกษตรกร เกษตรกรจึงไม่สามารถเข้าร่วมการอบรมได้

4.3) ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

4.3.1) หน่วยงานพบปัญหาการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เนื่องจากความผันผวนของราคาสินค้า ส่งผลให้หน่วยงานต้องมีการปรับแผนการจัดซื้อในระยะเวลานั้น

4.3.2) พันธุ์สัตว์ที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศที่ร้อนจัดในช่วงฤดูร้อน ทำให้สัตว์ตายจำนวนมาก

4.3.3) เกษตรกรมีความต้องการปัจจัยบางชนิดนอกเหนือจากที่มีการสนับสนุน เช่น เวชภัณฑ์ยาสัตว์ เอกสารให้ความรู้ และอุปกรณ์การทำวัคซีนสัตว์

4.4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4.4.1) ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการในพื้นที่ โดยเฉพาะแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และในบางพื้นที่ไม่สามารถใช้งานปั้มน้ำได้ เกษตรกรจึงต้องขอความอนุเคราะห์ไฟฟ้าจากวัดในบริเวณใกล้เคียง

4.4.2) พื้นถนนในพื้นที่เป้าหมายส่วนใหญ่ มีลักษณะขรุขระ ผิวจราจรไม่เรียบ และไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างข้างทาง ทำให้ในช่วงฤดูฝนเกษตรกรไม่สามารถสัญจรผ่านได้

4.4.3) บางพื้นที่ระบบไฟฟ้ายังไม่สามารถใช้งานได้สมบูรณ์

4.5) ด้านการกำกับ/ติดตามผลการดำเนินงาน

4.5.1) หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่เป้าหมาย จะรายงานผลการปฏิบัติงานให้เลขาธิการกรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ กรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ เพื่อนำเสนอคณะทำงาน คทช. ระดับจังหวัดต่อไป

4.5.2) เจ้าหน้าที่ที่เข้ามาติดตามโครงการในพื้นที่มีจำนวนน้อย เนื่องจากหน่วยงานขาดบุคลากรระดับปฏิบัติในการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ

5) ข้อเสนอแนะ

5.1) ด้านการจัดสรรงบประมาณ

5.1.1) ส่วนกลางควรจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดแล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 3 เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานได้ต่อเนื่อง และการขอเสนองบประมาณ ควรสะท้อนความต้องการจากหน่วยงานในพื้นที่และเกษตรกร โดยทุกพื้นที่ควรเสนอของบประมาณจากพื้นที่ไปส่วนกลาง เพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง

5.1.2) การเสนอของบประมาณ ควรพิจารณาของบประมาณสำหรับอุปกรณ์ที่จำเป็นในกิจกรรมอบรมให้ครอบคลุม เช่น งบประมาณการติดตาม การจัดทำป้ายอบรม วัสดุสาธิต เอกสารความรู้ และเวชภัณฑ์ต่าง ๆ

5.2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/การอบรมถ่ายทอดความรู้

หน่วยงานที่มีการส่งเสริมควรมีการติดตามงานในพื้นที่ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรมีการนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น พร้อมสำรวจความต้องการหลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพตามที่เกษตรกรต้องการ เพิ่มการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานผ่านสหกรณ์ หรือผู้นำชุมชน เพื่อให้จัดกิจกรรมได้ตรงความต้องการของเกษตรกรมากขึ้น

5.3) ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

5.3.1) ควรพิจารณาปรับแผนช่วงเวลาในการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ โดยหลีกเลี่ยงช่วงฤดูกาลที่มีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะช่วงฤดูร้อนที่มีสภาพอากาศร้อนจัด ซึ่งจะส่งผลต่ออัตราการรอดชีวิตของพันธุ์สัตว์ที่สนับสนุน

5.3.2) ควรสำรวจความต้องการปัจจัยการผลิตล่วงหน้า เพื่อให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรแต่ละกลุ่มมากขึ้น

5.4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ควรมีการบูรณาการการดำเนินโครงการกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ด้านการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการพัฒนาและการดูแลรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ถนน ไฟฟ้า และไฟส่องสว่าง เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.5) ด้านการกำกับ/ติดตามผลการดำเนินงาน

สนับสนุนให้มีการการรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และประชาสัมพันธ์ผลการรายงานให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบความก้าวหน้าผลการดำเนินงานและข้อค้นพบในพื้นที่โครงการไปพร้อม ๆ กัน และนำมาใช้ในการปรับปรุงแผนงาน/โครงการต่อไป

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

กิจกรรมการอบรมให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงไก่ไข่ และสนับสนุนปัจจัยการเลี้ยง จังหวัดนครสวรรค์ (ปศ.)

กิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้การจัดการจัดซื้อลำไย และการแปรรูปสินค้าเกษตร จังหวัดพะเยา (กสส.)

กิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินและการใช้ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร จังหวัดนครราชสีมา (พต.)

กิจกรรมการบริหารจัดการที่ทำกินในรูปแบบแปลงรวม จังหวัดสระแก้ว (ส.ป.ก.)

กิจกรรมการพัฒนาพื้นที่ คทช. และโครงสร้างพื้นฐาน จังหวัดปราจีนบุรี (ส.ป.ก.)

กิจกรรมการอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ตส.)

4.2.6 โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อยกระดับขีดความสามารถ ในการแข่งขันของภาคเกษตรด้วยแพลตฟอร์ม Big Data เกษตรสนับสนุนเกษตรแม่นยำ ด้วยความเชื่อมโยงข้อมูลต่อสภาพอากาศที่สามารถพยากรณ์ล่วงหน้า เพื่อให้การผลิตมีประสิทธิภาพ ผลผลิตลดความเสียหาย เชื่อมโยงตลาดโลก และความต้องการของผู้บริโภค เพื่อสร้างสมดุลในการผลิตสินค้าภาคการเกษตร ลดปัญหาสินค้าล้นตลาด หรือผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ

1.1.2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูป เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการผลิตภาคเกษตรด้วยโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรและอาหารแปรรูปและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) เป้าหมายประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และผู้ประกอบการ (สหกรณ์การเกษตร วิสาหกิจชุมชน) ฯลฯ

1.2.2) พื้นที่ดำเนินงาน 77 จังหวัดทั่วประเทศ

1.3) หน่วยงาน สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 18.9200 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบ 12 เดือน มาจาก 3 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผล และติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ 1 ราย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์

2.1.3) การสำรวจข้อมูลจากเกษตรกรและผู้ประกอบการ (สหกรณ์การเกษตร วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ) 12 ราย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ และลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล 4 กลุ่ม

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูลรอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.6-1 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 องค์ความรู้	- จำนวนองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	- เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม		
2.1 การประชาสัมพันธ์	- จำนวนช่องทางการประชาสัมพันธ์	- มากกว่า 1 ช่องทาง
2.2 การส่งเสริมการใช้ องค์ความรู้ต่าง ๆ	- มีการส่งเสริมการประยุกต์ใช้งาน Big Data Platform ด้านการเกษตร - มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลสำหรับ เกษตรกร (ต้นน้ำ) - มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลสำหรับ เกษตรกร (กลางน้ำ)	- มี - มี - มี
3. ผลผลิต		
- เกษตรกรที่ได้รับ การส่งเสริม องค์ความรู้ต่าง ๆ	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการใช้ Big Data Platform ด้านการเกษตร - จำนวนเกษตรกร (ต้นน้ำ) ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ - จำนวนผู้ประกอบการ (กลางน้ำ) ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	- 300 ราย - 300 ราย - 50 ราย
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น		
4.1 การนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย ที่นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
4.2 รายได้	- รายได้ของกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ความพึงพอใจต่อ โครงการ		
	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร เป็นโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดำเนินงานโดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในการติดตามการดำเนินงานไตรมาสที่ 2 (ข้อมูลสะสมตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566) ติดตามผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการ

เชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ สรุปผลการติดตาม ดังนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ

โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณ สำหรับดำเนินกิจกรรมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและเกษตรมูลค่าสูง และกิจกรรมข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการเกษตรมูลค่าสูงไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก จำนวน 18.9200 ล้านบาท ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีการดำเนินการแล้วในวงเงิน 18.9200 ล้านบาท (ตารางที่ 4.2.6-2)

ตารางที่ 4.2.6-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

หน่วย: ล้านบาท

กิจกรรม	งบประมาณที่ได้รับ จัดสรร	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ
1. กิจกรรมข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการเกษตร มูลค่าสูงไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก	3.2100	3.2100	100.00
2. กิจกรรมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจฐานราก และเกษตรมูลค่าสูง	15.7100	15.7100	100.00
รวมทั้งสิ้น	18.9200	18.9200	100.00

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาส 4 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอและมีความทันเวลาในการดำเนินงานโครงการฯ

3.1.2) องค์ความรู้

โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร เป็นโครงการที่ส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการที่สนใจ ในเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรทั้งต้นน้ำและกลางน้ำ ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ได้มีการรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการถ่ายทอดให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ ซึ่งเป็นหลักสูตรออนไลน์บนเว็บไซต์ <http://hack1.hackathailand.com/smart-farm> จำนวน 2 หลักสูตร ครอบคลุมตามที่กำหนด ประกอบด้วย

(1) หลักสูตรต้นกล้าดิจิทัล เป็นหลักสูตรทักษะดิจิทัล ตั้งแต่ความรู้เบื้องต้น การประยุกต์ใช้กับการเกษตร และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ช่วยบริหารจัดการตั้งแต่กระบวนการเพาะปลูก การดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บเกี่ยว รวมถึงการบริหารจัดการฟาร์ม (K-iField) และการจัดการคิวงาน

เครื่องจักรกลการเกษตร (K-iQ) ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้และส่งต่อความรู้ให้เกษตรกร
 เหมาะกับนักศึกษา เกษตรกรที่สนใจเทคโนโลยีการเกษตร และการทำเกษตรสมัยใหม่ในยุคดิจิทัล

(2) หลักสูตร Smart Farm เป็นหลักสูตรเกี่ยวกับนวัตกรรมการเกษตรรูปแบบใหม่
 ที่นำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาผสมผสานกับการทำเกษตรและปศุสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตและผลประกอบการที่ดีขึ้น
 รวมถึงลดต้นทุน เหมาะสำหรับเกษตรกรหรือผู้ที่สนใจ โดยในเนื้อหาประกอบด้วยทฤษฎีและตัวอย่างการปฏิบัติ
 รวมถึงเคล็ดลับจากผู้สอน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับผู้เริ่มต้น เหมาะสำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจ และระดับ
 ผู้ที่มีพื้นฐาน เหมาะสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้เบื้องต้นที่สนใจจะเพิ่มเทคนิคและเรียนรู้เคล็ดลับเพิ่มเติม

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศท.) มีองค์ความรู้จากแหล่งความรู้ที่พร้อม
 ให้บริการกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือในภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ สมาคมนักวิจัยชายแดนใต้
 กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดแพร่ ลำปาง สุโขทัย ขอนแก่น อุบลราชธานี สุราษฎร์
 ธานี และปัตตานี นอกจากนี้ สำนักงานเศรษฐกิจดิจิทัลมีการนำผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital
 Provider: DP) มาร่วมเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่ DP มีความเชี่ยวชาญ ได้แก่ ระบบบริหาร
 จัดการทรัพยากรองค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) ระบบการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า
 (Customer Relationship Management: CRM) และระบบเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farm)

3.2) กิจกรรม

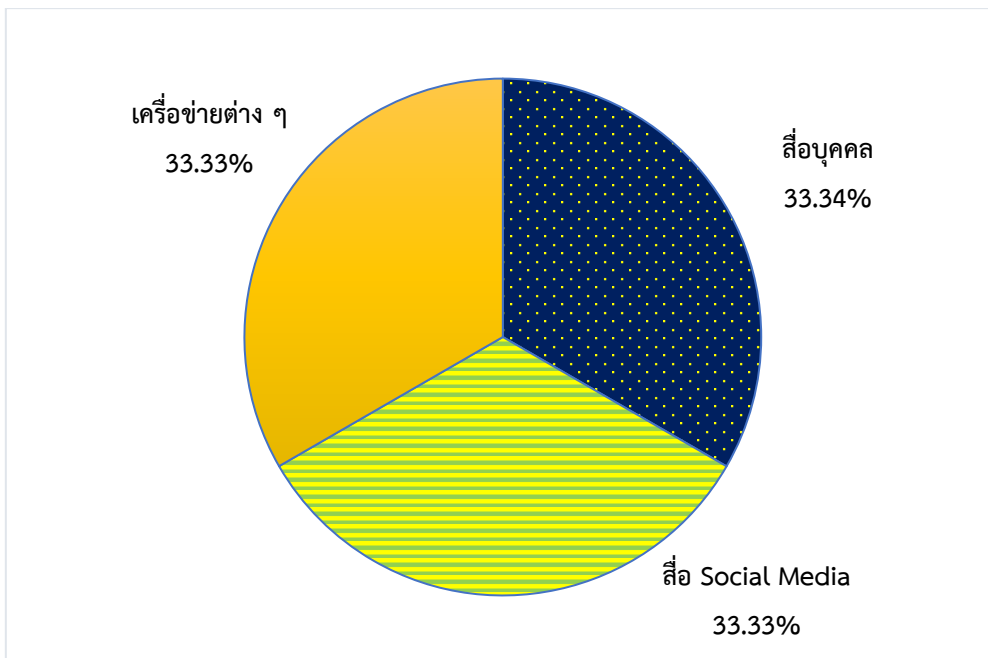
การขับเคลื่อนโครงการ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศท.) ขับเคลื่อนโครงการฯ
 ผ่านคณะอนุกรรมการพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและกลั่นกรองแผนงาน
 การช่วยเหลือหรือการขอรับการอุดหนุนตามหลักเกณฑ์การส่งเสริมและสนับสนุนในลักษณะการช่วยเหลือ
 หรือการอุดหนุน เงื่อนไข มาตรการ กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงกำกับ ดูแล ติดตาม โครงการที่ให้
 การช่วยเหลือหรืออุดหนุน

นอกจากนี้ ยังมีกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมการประยุกต์ใช้ดิจิทัล
 ในระดับพื้นที่อีก 3 คณะ คือ (1) คณะผู้ทรงคุณวุฒิประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความคิดเห็นและ
 ข้อเสนอแนะแก่โครงการที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนผ่านมาตรการช่วยเหลือหรือการอุดหนุน
 การประยุกต์ใช้ดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมธุรกิจด้านการเกษตรในระดับจังหวัด (2) คณะทำงาน
 ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อเสนอโครงการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจ
 มีอำนาจหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมของอุตสาหกรรม และข้อเสนอโครงการที่ขอรับการส่งเสริมและ
 สนับสนุนผ่านมาตรการช่วยเหลือ หรือการอุดหนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อภาคธุรกิจให้เป็นไป
 ตามหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่กำหนด และ (3) คณะทำงานพิจารณาคัดกรองข้อเสนอโครงการที่ขอรับ
 การส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม มีอำนาจหน้าที่กลั่นกรองและพิจารณา
 ข้อเสนอโครงการที่ขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนผ่านมาตรการช่วยเหลือหรือการอุดหนุนของ สศท. และ
 ดำเนินการกำกับ ติดตาม และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน

3.2.1) การสร้างการรับรู้โครงการ

ในการดำเนินการโครงการ สศด. ได้มีจัดทำแผนงานการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ดิจิทัลสำหรับเกษตรกร และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมธุรกิจด้านการเกษตร เสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาและดำเนินการ โดยได้มีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจและรับรู้การดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2566 เป็นการประชุมผ่านระบบออนไลน์ พร้อมทั้งได้มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในรูปแบบของ Presentation

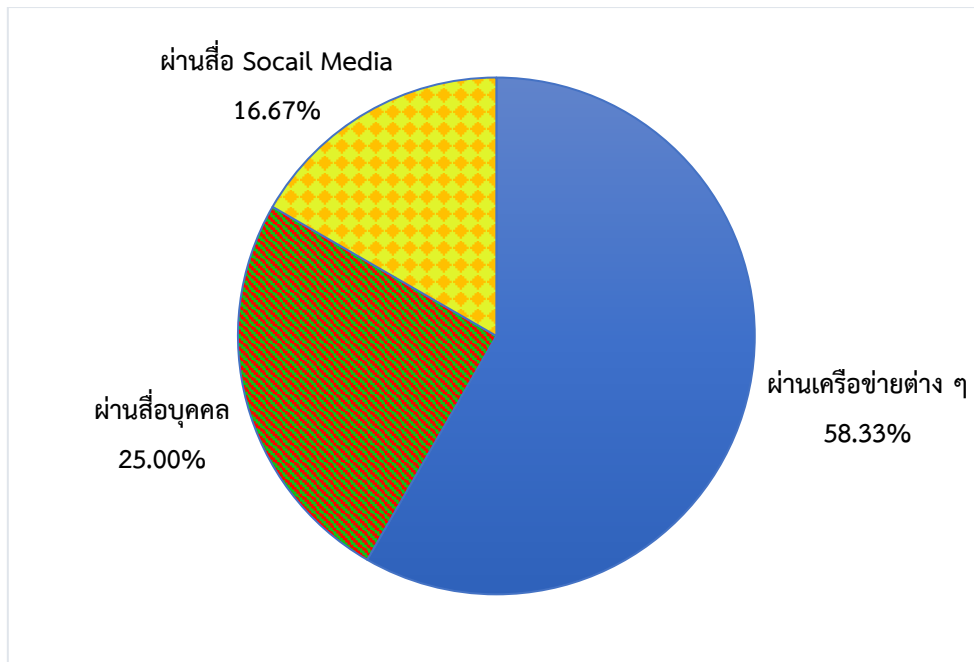
สำหรับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้และรับทราบรายละเอียดโครงการเพื่อเข้าร่วมโครงการ พบว่า สศด. ได้ดำเนินประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ ผ่านสื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ของ สศด.) และสื่อ Social Media ได้แก่ website ของ สศด. (www.depa.or.th) ช่องทาง Line Group (@depathailand) ช่องทาง Facebook (depa Thailand) และเครือข่ายต่าง ๆ (ภาพที่ 4.2.6-1)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.6-1 ช่องทางการประชาสัมพันธ์โครงการของเจ้าหน้าที่

ซึ่งในส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการได้รับรู้และรับทราบรายละเอียดโครงการ พบว่า กลุ่มเป้าหมายร้อยละ 58.33 รับทราบผ่านเครือข่ายต่าง ๆ (สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด) ร้อยละ 25.00 ผ่านสื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ของ สศด.) และร้อยละ 16.67 ผ่านสื่อ Social Media ได้แก่ Facebook (depa Thailand) (ภาพที่ 4.2.6-2)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.6-2 ช่องทางการรับทราบข้อมูลโครงการของกลุ่มเป้าหมาย

3.2.2) การรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ

(1) กิจกรรมข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการเกษตรมูลค่าสูงในห่วงโซ่อุปทานโลก มีเป้าหมายเกษตรกรหรือผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 300 ราย

สศด. ได้มีประกาศสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล เรื่องการรับสมัครนิติบุคคล บุคคลธรรมดาเพื่อขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนคูปองดิจิทัล เพื่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล (depa mini Transformation Voucher) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ครั้งที่ 1 โดยการรับสมัคร ข้อเสนอโครงการจากนิติบุคคล ทั้ง SMEs วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน นิติบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ในระดับชุมชนที่มีการจัดตั้ง ตามกฎหมายเฉพาะหรือพระราชบัญญัติเฉพาะ และบุคคลธรรมดาที่ต้องการขอรับการสนับสนุน คูปองดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล ดังนี้ (1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการยกระดับผลิตภัณฑ์และบริการ หรือ (2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ หรือ (3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลิตภาพหรือมูลค่าเพิ่ม โดยเป็นเงินให้เปล่า (Grant) ในวงเงินสูงสุดไม่เกิน 10,000 บาทต่อรายของผู้รับการอุดหนุน โดยสนับสนุนวงเงินก่อนภาษีมูลค่าเพิ่มเท่านั้น

(2) กิจกรรมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและเกษตรมูลค่าสูง (สำหรับเกษตรกร ต้นน้ำ และกลางน้ำ) มีเป้าหมายเกษตรกรหรือผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรต้นน้ำ จำนวน 300 ราย เกษตรกรกลางน้ำ จำนวน 50 ราย

สศด. ได้มีประกาศสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจ เรื่อง การรับสมัครนิติบุคคลเพื่อขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนคูปองดิจิทัล เพื่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล (depa mini

Transformation Voucher) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (รายละเอียดตามข้อ (1)) และประกาศสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล เรื่องการรับสมัครนิติบุคคลเพื่อขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม (depa Digital Transformation Funds) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ประกอบการที่มีการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือจดทะเบียนธุรกิจบุคคลธรรมดา ด้านอุตสาหกรรมผลิตและบริการ และด้านการเกษตร สำหรับในกลุ่มผู้ประกอบการด้านการเกษตรอุตสาหกรรม จะมีการสนับสนุนในวงเงินสูงสุดไม่เกิน 180,000 บาทต่อรายของผู้รับการอุดหนุน โดยคิดเป็นสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 60 ของมูลค่า โครงการที่เสนอขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน ลักษณะโครงการที่ขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนในลักษณะการอุดหนุน คือ ลักษณะโครงการที่ 1 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพหรือลดต้นทุนกระบวนการผลิต/บริการ และกระบวนการภายในธุรกิจ ในรูปแบบการต่อยอดโครงการตามเทคโนโลยีเดิม และลักษณะโครงการที่ 2 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ในธุรกิจ เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/บริการ หรือลดต้นทุนการผลิต

จากการสอบถามกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ระยะเวลาในการสมัครเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเป้าหมาย ถึงวันที่เซ็นสัญญาในการเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 80 วัน เนื่องจากต้องเสนอโครงการผ่านในคณะทำงานฯ คณะกรรมการฯ ต่าง ๆ เมื่อผ่านการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการลงนามในสัญญา และถ่ายทอดความรู้เป็นขั้นตอนต่อไป

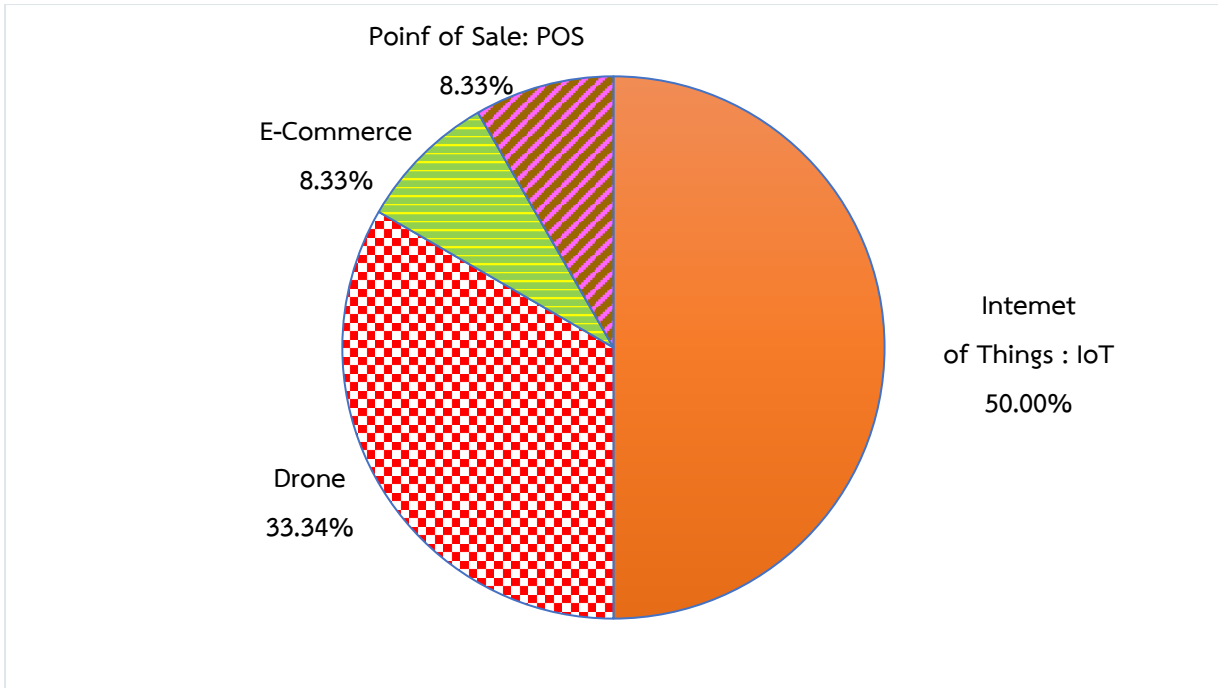
3.3) ผลผลิต

3.3.1) การถ่ายทอดองค์ความรู้

(1) กิจกรรมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและเกษตรมูลค่าสูง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเกษตร (ต้นน้ำ) 300 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และการส่งเสริมการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลสำหรับการเกษตร (กลางน้ำ) 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.00 ของเป้าหมาย

(2) กิจกรรมข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการเกษตรมูลค่าสูงไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก 300 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.2) องค์ความรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับการสนับสนุน จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า องค์ความรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับการสนับสนุน ประกอบด้วย ร้อยละ 50.00 ระบบอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things: IoT) ร้อยละ 33.34 อากาศยานไร้คนขับ หรือโดรน (Drone) และ ร้อยละ 8.33 เท่ากัน ในเรื่องระบบเครื่องมือบริการจัดการการซื้อ - ขายผ่านดิจิทัล (E-commerce) และระบบขายหน้าร้าน (Point of Sale: POS) (ภาพที่ 4.2.6-3)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.6-3 องค์ความรู้ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับการสนับสนุน

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

3.4.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปใช้ได้ทุกราย เนื่องจากองค์ความรู้ที่ได้รับการสนับสนุนเป็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาที่กลุ่มเป้าหมายประสบอยู่ โดยจากการได้รับการสนับสนุนส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายที่ขอรับการสนับสนุนโดรน ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.67 สามารถลดต้นทุนการผลิต รองลงมา ร้อยละ 33.33 มีความรู้ในเรื่องของเทคโนโลยีต่าง ๆ เพิ่มขึ้นและสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ตารางที่ 4.2.6-3)

ตารางที่ 4.2.6-3 ผลจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. ลดต้นทุนการผลิต (ค่าแรงงาน ปริมาณสารเคมีต่าง ๆ)	41.67
2. มีความรู้ในเรื่องของเทคโนโลยีต่าง ๆ เพิ่มขึ้น	33.33
3. สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	33.33
4. ลดความเสียหายของผลผลิตต่าง ๆ	8.33
5. อยู่ระหว่างการถ่ายทอดองค์ความรู้	16.67

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.2) รายได้ของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล การสนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ สามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและเกษตรมูลค่าสูง จำนวน 399.3000 ล้านบาท และกิจกรรมข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการเกษตรมูลค่าสูงไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก สร้างรายได้ 73.5500 ล้านบาท (ตารางที่ 4.2.6-4)

ตารางที่ 4.2.6-4 รายได้จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล

หน่วย: ล้านบาท	
กิจกรรม	รายได้
1. กิจกรรมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและเกษตรมูลค่าสูง	399.3000
2. กิจกรรมข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการเกษตรมูลค่าสูงไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก	73.5500

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.5) ความพึงพอใจต่อโครงการ

ผลการสำรวจความพึงพอใจของโครงการ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ในประเด็น การบริหารโครงการ (งบประมาณ องค์กรความรู้) และการดำเนินงานโครงการ (การประชาสัมพันธ์ การรับสมัครเกษตรกร ผู้สนใจ และผู้ประกอบการ กระบวนการถ่ายทอดความรู้) พบว่า เจ้าหน้าที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดต่อการดำเนินงานโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 (ตารางที่ 4.2.6-5)

ตารางที่ 4.2.6-5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. คณะทำงานฯ เพื่อขับเคลื่อนโครงการ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2. การจัดสรรงบประมาณ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3. ช่องทางการประชาสัมพันธ์	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. ขั้นตอนการรับสมัครกลุ่มเป้าหมาย	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5. กระบวนการถ่ายทอดความรู้	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
7. การติดตามหลังเข้าร่วมโครงการ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ยภาพรวม	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

ผลการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ จากการสอบถามเกษตรกรในประเด็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนการรับสมัคร Digital Provider กระบวนการถ่ายทอดความรู้ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และการติดตามของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14 โดยหัวข้อช่องทางการประชาสัมพันธ์ มีความพึงพอใจต่ำที่สุดที่ระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 (ตารางที่ 4.2.6-6)

ตารางที่ 4.2.6-6 ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายต่อการดำเนินงานโครงการฯ

รายงาน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ช่องทางการประชาสัมพันธ์	33.33	33.34	16.67	8.33	8.33	3.75	ปานกลาง
2. ขั้นตอนการรับสมัคร	58.33	16.67	25.00	-	-	4.33	มาก
3. Digital Provider	41.67	33.33	8.33	16.67	-	4.00	มาก
4. กระบวนการถ่ายทอดความรู้	41.67	41.67	-	16.67	-	4.08	มาก
5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	41.67	41.67	16.67	-	-	4.25	มาก
6. การติดตามของเจ้าหน้าที่	50.00	41.67	8.33	-	-	4.42	มาก
เฉลี่ยภาพรวม	44.44	34.72	12.50	6.94	1.39	4.14	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ผลการติดตามในพื้นที่

3.6.1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มโคเนื้อบ้านโพนทา ตำบลกุดตาไก อำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม มีนางกันยา พุ่มโยนก เป็นประธานกลุ่ม เริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2558 ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ราย ได้ขอรับการสนับสนุนการประยุกต์ใช้อากาศยานไร้คนขับ (ซบโดรน) เพื่อการเกษตรสำหรับการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ได้รับการสนับสนุนอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เมื่อปี พ.ศ. 2565 เป็นโดรนขนาด 10 ลิตร ซึ่งปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกที่มีใบอนุญาตบินโดรน จำนวน 3 ราย ซึ่งกลุ่มสามารถนำโดรนมาใช้พ่นยาในแปลงเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรมีเวลาเพื่อไปทำกิจกรรมการเกษตรอื่น ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นสามารถสร้างรายได้จากการไปรับจ้างเกษตรกรรายอื่นได้อีกด้วย ปัญหาของกลุ่มในปัจจุบัน คือ โดรนที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เนื่องจากมีขนาดเล็กและไม่สามารถรับจ้างในพื้นที่ขนาดใหญ่ได้

3.6.2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรอินทรีย์บ้านแก่งท่าศิลาธรรมย์ ตำบลนาแก อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มีนางทองใหม่ ทีสุ่ม เป็นประธานกลุ่ม เริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2557 ปัจจุบันมีสมาชิก 50 ราย ได้ขอรับการสนับสนุนระบบฟาร์มอัจฉริยะสำหรับการปลูกผักอินทรีย์ เมื่อปี พ.ศ. 2564 เนื่องจากสมาชิกมีอายุมาก และมีภารกิจที่ต้องเดินทางไปนอกพื้นที่ ไม่มีเวลาในการดูแลแปลง เมื่อได้รับการสนับสนุน และได้ใช้ประโยชน์ ส่งผลให้ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่ได้เรียนรู้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำเกษตรมากขึ้น ขยายพื้นที่ในการปลูกพืช ลดผลกระทบด้านแรงงาน มีผลผลิตเพื่อการบริโภค แจก และจำหน่ายได้ตลอดปี โดยแหล่งจำหน่ายหลักเป็นตลาดในชุมชน

3.6.3) กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ชุมชนยั่งยืนตำบลงหมู อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร มีนายยงธนา เขจรลาภ เป็นประธานกลุ่ม เริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2554 ปัจจุบันมีสมาชิก 7 ราย ได้ขอรับการสนับสนุนการปลูกผักปลอดสารพิษในโรงเรือนด้วยระบบจัดการการให้น้ำผ่านระบบ Internet of Thing (IoT) ส่งผลให้เกษตรกรสามารถมีผลผลิตได้ตลอดทั้งปี มีรายได้อย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่สามารถปลูกผักได้ปีละ 4 เดือน โดยแหล่งจำหน่ายหลัก คือ ตลาดในชุมชน นอกจากนั้นเกษตรกรสามารถประยุกต์ใช้ระบบ IoT มาใช้ในชีวิตประจำวันในการเปิดไฟ เปิดประตูรั้วบ้าน

3.6.4) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัย-ไบโอชาร์ ตำบลบางทรายน้อย อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร มีนายต่อศักดิ์ สารสุวรรณ เป็นประธานกลุ่ม เริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2556 ปัจจุบันมีสมาชิก 56 ราย ได้ขอรับการสนับสนุนการปลูกผักปลอดสารพิษในโรงเรือนด้วยระบบจัดการการให้น้ำผ่านระบบ Internet of Thing (IoT) โดยได้รับการสนับสนุนใน ปีพ.ศ. 2564 ภายในกลุ่มจะมีการบริหารจัดการผลผลิต เพื่อให้สามารถมีผลผลิตจำหน่ายได้หลากหลาย และมีความต่อเนื่อง แหล่งจำหน่ายหลัก คือ โรงพยาบาลมุกดาหาร ปัจจุบันมีการขยายโรงเรือนและระบบจัดการการให้น้ำเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เกษตรกรเรียนรู้จาก DP และการเห็นประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในภาคเกษตร

4) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1) การประชาสัมพันธ์โครงการ ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ของ สศค. ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด คือ เครือข่ายต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้อยู่ในกลุ่มเป้าหมายที่จำกัด หรือกลุ่มเป้าหมายอีกหลายกลุ่มเสียโอกาส ดังนั้น สศค. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในช่องทางอื่นให้เพิ่มมากขึ้น

4.2) ขั้นตอนการรับสมัครและอนุมัติโครงการ ใช้เวลาค่อนข้างนาน ซึ่งกระบวนการพิจารณาข้อเสนอโครงการของกลุ่มเป้าหมาย ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 2 ดังนั้น สศค. ควรเร่งรัดการดำเนินงานในขั้นตอนการรับสมัคร

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมลงพื้นที่กับ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโคเนื้อบ้านโพนา อำเภอลำปาง จังหวัดนครพนม (กิจกรรมการใช้โดรนเพื่อ

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ชุมชนยั่งยืนตำบลดงหมู อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมุกดาหาร
(กิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษในโรงเรือนด้วยระบบจัดการการให้น้ำผ่านระบบ IoT)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรอินทรีย์บ้านแก่งท่าศิลาธรรมย์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
(กิจกรรมการใช้ระบบฟาร์มอัจฉริยะสำหรับปลูกผักอินทรีย์)

4.2.7 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer และยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริหารจัดการ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

1.1.2) เพื่อสร้างเกษตรกรต้นแบบและเชื่อมโยงเครือข่าย Smart Farmer ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ

1.1.3) เพื่อสร้างและพัฒนา Smart Farmer ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri - biz Idol) และเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) และผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri - biz Idol) ในพื้นที่ 77 จังหวัด

1.3) หน่วยงาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 107.4822 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร 33.1778 ล้านบาท กรมการข้าว 13.6660 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 3.3298 ล้านบาท กรมหม่อนไหม 2.2755 ล้านบาท สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 8.3361 ล้านบาท และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 46.6970 ล้านบาท)

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รอบ 12 เดือน มาจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

(1) จังหวัดที่สำรวจ ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ จันทบุรี และตราด

(2) กลุ่มเป้าหมาย 92 ราย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ 11 ราย และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 81 ราย

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูลรอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2566

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.7-1 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 หน่วยงาน	- จำนวนหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ	- 6 หน่วยงาน
1.3 หลักสูตร	- จำนวนหลักสูตรการอบรม	- เท่ากับเป้าหมาย
1.4 ปัจจัยการผลิต	- จำนวนปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	- เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม		
2.1 การสำรวจ คัดเลือกเกษตรกร	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสำรวจคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ	- 18,568 ราย
2.2 การอบรม/พัฒนาเกษตรกร	- จำนวนครั้งของการอบรม/พัฒนาเกษตรกร	- เท่ากับเป้าหมาย
2.3 การพัฒนาเจ้าหน้าที่	- จำนวนครั้งของการพัฒนาเจ้าหน้าที่	- เท่ากับเป้าหมาย
2.4 การเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรกร	- จำนวนครั้งของการจัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรกร	- เท่ากับเป้าหมาย
2.5 การพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	- จำนวนครั้งของการพัฒนาศักยภาพศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	- เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลผลิต		
3.1 การพัฒนา		
- เจ้าหน้าที่	- จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ	- 221 ราย
- เกษตรกร	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer - จำนวน Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer ต้นแบบ - จำนวน Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรชั้นนำ	- 11,645 ราย - 2,945 ราย - 80 ราย
- เกษตรกรรุ่นใหม่	- จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการพัฒนาเป็น Young Smart Farmer - จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ทำแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคลและแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ได้ - จำนวน Young Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่	- 3,898 ราย - เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย

ตารางที่ 4.2.7-1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
- ศูนย์บ่มเพาะ เกษตรกรรุ่นใหม่	- จำนวนศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนา ศักยภาพการดำเนินงาน	- 77 ศูนย์
3.2 การเข้าร่วมเครือข่าย	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย - จำนวนผู้ประกอบการเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย	- เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น		
4.1 การนำความรู้และปัจจัย การผลิตไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกร/ผู้ประกอบการเกษตรกรที่นำความรู้ ไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของเกษตรกรที่นำแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคล และแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
4.2 การเชื่อมโยงเครือข่าย	- ร้อยละของเกษตรกร/ผู้ประกอบการเกษตรกรที่มีการ เชื่อมโยงเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ร้อยละของผู้ประกอบการเกษตรกรที่มีการจับคู่ธุรกิจ	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 60
4.3 ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกร รุ่นใหม่มีความพร้อม	- ร้อยละของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่มีความพร้อม ในการให้บริการ	- ร้อยละ 80
4.4 รายได้	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้น - รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 60 - ร้อยละ 6 ต่อปีต่อราย
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ - ระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการเกษตรกรต่อการ เข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ โครงการได้รับงบประมาณรวมทั้งสิ้น 107.4822 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 107.3848 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.91 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร หากพิจารณาผลการเบิกจ่ายจำแนกตามหน่วยงาน พบว่า ทุกหน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณได้ร้อยละ 99.00 - 100.00 โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เบิกจ่ายงบประมาณมากที่สุด โดยมีผลการเบิกจ่ายครบตามเป้าหมาย รองลงมาสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เบิกจ่ายงบประมาณร้อยละ 99.99 กรมหม่อนไหม เบิกจ่ายร้อยละ 99.97 กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกจ่ายร้อยละ 99.86 และกรมปศุสัตว์ เบิกจ่ายงบประมาณร้อยละ 99.83 ส่วนกรมการข้าว เบิกจ่ายงบประมาณน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.68 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เนื่องจากกรมการข้าวดำเนินบางกิจกรรมไม่ครบตามเป้าหมาย เช่น กิจกรรมสำรวจคัดกรองและประเมินเกษตรกร ที่ต้องเป็นเกษตรกรรายใหม่เท่านั้น ทำให้หากกลุ่มเป้าหมายยาก และในบางพื้นที่เกษตรกรบางรายเป็นผู้สูงอายุซึ่งไม่สะดวกเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ กิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกรแต่ละระดับไม่ครบ

ตามเป้าหมาย เนื่องจากชะลอการฝึกอบรมและสัมมนาในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งในช่วงเดือนเมษายน ถึงพฤษภาคมที่ผ่านมา ส่งผลให้มีการเลื่อนระยะเวลาการฝึกอบรมเกษตรกรซึ่งตรงกับฤดูเพาะปลูก ทำให้เกษตรกรเข้าร่วมอบรมไม่ครบตามเป้าหมายส่งผลให้การเบิกจ่ายประมาณไม่เป็นไปตามแผน (ตารางที่ 4.2.7-2)

ตารางที่ 4.2.7-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จำแนกตามหน่วยงาน

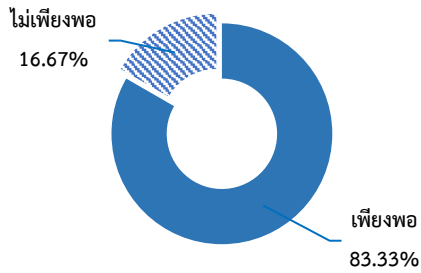
หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)		ร้อยละ
	ได้รับจัดสรร	ผลการเบิกจ่าย	
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	33.1778	33.1309*	99.86
2. กรมการข้าว	13.6660	13.6226*	99.68
3. กรมปศุสัตว์	3.3298	3.3242	99.83
4. กรมหม่อนไหม	2.2755	2.2748	99.97
5. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	8.3361	8.3353*	99.99
6. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	46.6970	46.6970	100.00
รวม	107.4822	107.3848	99.91

หมายเหตุ: * ผลการเบิกจ่ายจริงรวมกับเงินกันเหลือในปี

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

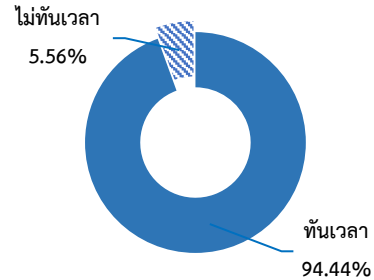
ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 83.33 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน อีกร้อยละ 16.67 ไม่เพียงพอ เนื่องจากมีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้องกับบางกิจกรรมและเป้าหมายที่ต้องดำเนินการ เช่น กิจกรรมสำรวจคัดกรองและประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยในบางพื้นที่ได้รับเป้าหมายเกษตรกรมากกว่า 1 จังหวัด และเป็นพื้นที่ห่างไกล เจ้าหน้าที่ไม่สามารถไป - กลับภายใน 1 วันได้ ทำให้มีค่าใช้จ่ายเบียดเบียนและที่พักรวมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การมีงบประมาณจำกัดยังส่งผลให้กำหนดสถานที่ศึกษาดูงานได้เพียงในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการศึกษาดูงานด้านการเกษตรจากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จซึ่งอาจอยู่ในพื้นที่ไกลออกไป และต้องใช้งบประมาณที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 4.2.7-1)

ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 94.44 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลาต่อการดำเนินงาน อีกร้อยละ 5.56 ไม่ทันเวลา เนื่องจากต้องดำเนินกิจกรรมสำรวจคัดกรองและประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 แต่บางหน่วยงานได้รับงบประมาณในเดือนพฤศจิกายน 2565 ทำให้การดำเนินการล่าช้าออกไป นอกจากนี้ยังทำให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตในบางพื้นที่ล่าช้ากว่ารอบการผลิตของเกษตรกร โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตช่วงปลายเดือนมิถุนายน 2566 ซึ่งเกษตรกรบางส่วนได้เริ่มเพาะปลูกข้าวตั้งแต่เดือนเมษายน - พฤษภาคม 2566 (ภาพที่ 4.2.7-2)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.7-1 ความเพียงพอของงบประมาณ

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.7-2 ความทันเวลาของงบประมาณ

3.1.2) หน่วยงาน การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีหน่วยงานร่วมดำเนินการขับเคลื่อนโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จำนวน 6 หน่วยงาน ครบตามเป้าหมาย จำแนกเป็นหน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 5 หน่วยงาน ประกอบด้วย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และหน่วยงานภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 1 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ โดยในแต่ละหน่วยงานดำเนินการ ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri - biz Idol)

(2) กรมการข้าว ดำเนินการสำรวจคัดกรองและประเมินเกษตรกร ฝึกอบรมเกษตรกร ในแต่ละระดับ (Model Smart Farmer, Existing Smart Farmer, Developing Smart Farmer, Young Smart Farmer และนำ Young Smart Farmer เข้าร่วมโครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนไทยในประเทศญี่ปุ่น (JAEC)) และกิจกรรมออกหน่วยบริการชาวนาหรือออกหน่วยคลินิกข้าวเคลื่อนที่ (Mobile Unit)

(3) กรมปศุสัตว์ ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรผู้ Smart Farmer พัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ สร้างผู้นำเยาวชนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ พัฒนา Smart Farmer และ Smart Officer ด้านแปรรูปปศุสัตว์ และคัดเลือก Smart Farmer ดีเด่นระดับจังหวัดและระดับเขต

(4) กรมหม่อนไหม ดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหม รายใหม่ จัดฝึกอบรม หลักสูตรการพัฒนา Developing Smart Farmer การพัฒนา Existing Smart Farmer และ Smart Farmer Model และการพัฒนา Young Smart Farmer

(5) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินสู่การเป็น Smart Farmer และคัดเลือกเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ

(6) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะ และพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยี

3.1.3) หลักสูตร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนโครงการฯ มีแผนการอบรมและกำหนดหลักสูตรถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนด โดยทุกหน่วยงานสามารถดำเนินการกำหนดหลักสูตรได้ตามแผนปฏิบัติงานโครงการฯ รวมทั้งสิ้น 23 หลักสูตร

การกำหนดหลักสูตรของแต่ละหน่วยงานส่วนใหญ่หน่วยงานระดับกรมจะกำหนดตามระดับของเกษตรกร ในโครงการ เช่น หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ และการพัฒนาผู้ประกอบการ มีเพียงหลักสูตรของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่จะเป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยแต่ละหลักสูตรจะเป็นการฝึกอบรมภาคทฤษฎี และศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งรายละเอียดหลักสูตรกำหนดโดยหน่วยงานรับผิดชอบโครงการในพื้นที่ในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ รายละเอียดหลักสูตรดังตารางที่ 4.2.7-3

ตารางที่ 4.2.7-3 หลักสูตรถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	จำนวนหลักสูตร	ชื่อหลักสูตร
กรมส่งเสริมการเกษตร	3	1. การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ 2. การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 3. การพัฒนา Smart Farmer สู้อผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri - biz Idol)
กรมการข้าว	5	1. การพัฒนาเกษตรกรระดับ Model Smart Farmer 2. การพัฒนาเกษตรกรระดับ Existing Smart Farmer 3. การพัฒนาเกษตรกรระดับ Developing Smart Farmer 4. การพัฒนาเกษตรกรระดับ Young Smart Farmer 5. โครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนไทยในประเทศญี่ปุ่น (JAEC)
กรมปศุสัตว์	4	1. การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer 2. การพัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ 3. สร้างผู้นำเยาวชนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ 4. การพัฒนา Smart Farmer ด้านแปรรูปปศุสัตว์
กรมหม่อนไหม	3	1. การพัฒนา Developing Smart Farmer หม่อนไหม 2. การพัฒนา Existing Smart Farmer และ Smart Farmer Model หม่อนไหม 3. การพัฒนา Young Smart Farmer หม่อนไหม
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	2	1. การพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินสู่การเป็น Smart Farmer 2. การยกระดับเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการ
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	6	1. เทคโนโลยีโรงเรือนอัจฉริยะพร้อมระบบควบคุมสภาวะแวดล้อม 2. เทคโนโลยีโรงเรือนพลาสติกคัดเลือกแสงเพื่อปลูกผัก 3. เทคโนโลยีระบบควบคุมการให้น้ำอัจฉริยะ 4. เทคโนโลยีสถานีตรวจวัดอากาศระดับชุมชน 5. เทคโนโลยีระบบโซลาร์เซลล์เพื่อการเกษตร 6. นวัตกรรมการใช้สารชีวภัณฑ์

ที่มา: จากการสำรวจ และข้อมูลโครงการ

3.1.4) ปัจจัยการผลิต หน่วยงานที่มีกิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต ให้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของทั้ง 2 หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย โดยกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นการสนับสนุนวัสดุการเกษตรให้กับศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ในวงเงิน 50,000 บาท เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศูนย์ฯ ให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่เกษตรกร ผู้สนใจทั่วไป และคณะศึกษาดูงาน โดยการสนับสนุนวัสดุการเกษตรเป็นไปตามความต้องการของ Young Smart Farmer เจ้าของศูนย์ฯ ได้แก่ ป้ายศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ป้ายสื่อการเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ และวัสดุการเกษตรอื่น ๆ เช่น ถังหมักปุ๋ยชีวภาพ วัสดุคลุมดินป้องกันวัชพืช อาหารโคเนื้อ ตาข่ายถัก เป็นต้น ส่วนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สนับสนุนวัสดุการเกษตรตามความต้องการของเกษตรกร เช่น มูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ เป็นต้น

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การสำรวจคัดเลือกเกษตรกร

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการสำรวจ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จำแนกการสำรวจคัดเลือกเกษตรกรเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model)

(1) การสำรวจ คัดเลือกเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) กำหนดหลักเกณฑ์จากคุณสมบัติพื้นฐาน 6 ข้อ ได้แก่ มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม และมีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

(2) การสำรวจ คัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) มีหลักเกณฑ์ ได้แก่ มีอายุระหว่าง 17 - 45 ปี และเริ่มต้นทำการเกษตร มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร และต้องการพัฒนาคุณภาพและชีวิตตนเอง ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว และผ่านการประเมินคุณสมบัติพื้นฐานครบทั้ง 6 ข้อ

(3) การสำรวจ คัดเลือกเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) มีหลักเกณฑ์ ได้แก่ เป็นเกษตรกรระดับ Existing Smart Farmer ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติพื้นฐานครบทั้ง 6 ข้อ และ 2) ผ่านการพิจารณาด้านกิจกรรมในการประกอบอาชีพเกษตรของเกษตรกรว่าสามารถเป็น Smart Farmer ต้นแบบในสาขาใด ใน 10 สาขาหลัก ได้แก่ ข้าว ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน เกษตรผสมผสาน Young Smart Farmer ประมง ปศุสัตว์ หรือสาขาอื่น ๆ เช่น หม่อนไหม บัญชี เป็นต้น

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรที่ได้รับการสำรวจคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการฯ มีจำนวน 18,398 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.08 ของเป้าหมาย 18,568 ราย

สำหรับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมหม่อนไหม และกรมการข้าว ดำเนินการสำรวจคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการน้อยกว่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 99.69 92.65 และ 88.49 ตามลำดับ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบไม่ครบตามเป้าหมาย เนื่องจากต้องคัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมทั้งด้านสถานที่และองค์ความรู้ ทำให้การสำรวจคัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติทำได้ยาก สำหรับกรมหม่อนไหม เนื่องจากเกษตรกรบางรายอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากสถานที่อบรม ทำให้ใช้ระยะเวลาในการเดินทางนาน เกษตรกรจึงไม่สะดวกเข้าร่วมโครงการ ด้านกรมการข้าว การสำรวจคัดกรองเกษตรกร ต้องเป็นเกษตรกรรายใหม่เท่านั้น ทำให้หากกลุ่มเป้าหมายยาก และในบางพื้นที่เกษตรกรบางรายเป็นผู้สูงอายุซึ่งไม่สะดวกเข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 4.2.7-4)

ตารางที่ 4.2.7-4 การสำรวจ คัดเลือกเกษตรกรให้เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วย : ราย

หน่วยงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	11,775	11,777	100.02
2. กรมการข้าว	1,103	976	88.49
3. กรมปศุสัตว์	3,860	3,860	100.00
4. กรมหม่อนไหม	585	542	92.65
5. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	960	957	99.69
6. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	285	286	100.35
รวม	18,568	18,398	99.08

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2.2) การอบรม/พัฒนาเกษตรกร ทุกหน่วยงานที่ร่วมดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มีกิจกรรมฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรเป้าหมาย ซึ่งกำหนดหลักสูตรตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานกำหนดหลักสูตรมากกว่า 1 หลักสูตร จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภาพรวม พบว่า ทุกหน่วยงานมีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรแล้วครบทุกหลักสูตรที่หน่วยงานกำหนด โดยแต่ละหลักสูตรจะเป็นการฝึกอบรมภาคทฤษฎี และศึกษาดูงานนอกสถานที่ เฉลี่ย 2 ครั้งต่อหลักสูตร ตามเป้าหมาย จำแนกเป็นการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด จำนวน 1 ครั้ง และนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานจากเกษตรกรต้นแบบ จำนวน 1 ครั้ง

3.2.3) การพัฒนาเจ้าหน้าที่ เป็นการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการในระดับพื้นที่ โดยหน่วยงานที่มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ ได้แก่ กรมปศุสัตว์ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงาน มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ จำนวน 1 ครั้ง ดำเนินการครบตามเป้าหมาย โดยเป็นการถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ในหลักสูตรการพัฒนา Smart officer ด้านแปรรูปปศุสัตว์ และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในหลักสูตรการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เป็นเพื่อนคู่คิด (Smart Officer) ให้กับเกษตรกร

3.2.4) การเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตร หน่วยงานที่มีกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตร ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการจัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย

ผู้ประกอบการเกษตรแล้ว จำนวน 1 ครั้ง เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่ อุปทาน

3.2.5) การพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ เป็นกิจกรรมของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยขับเคลื่อนและพัฒนาการเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ มีเป้าหมายพัฒนา ศูนย์บ่มเพาะฯ ทุกจังหวัด รวม 77 ศูนย์ ซึ่งกำหนดกิจกรรมการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 2 ครั้ง โดยดำเนินการครบตามเป้าหมาย ได้แก่ การอบรม Young Smart Farmer เจ้าของศูนย์ฯ จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ด้านการเกษตรกับผู้ที่สนใจมาศึกษาดูงานที่ศูนย์ฯ และการปรับปรุงพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 1 ครั้ง ตามความต้องการของ Young Smart Farmer ที่เป็นเจ้าของศูนย์ฯ เช่น การสนับสนุนวัสดุการเกษตร การปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้/ฐานเรียนรู้ ภายในศูนย์ฯ และการจัดทำวัสดุอุปกรณ์สำหรับเป็นสื่อการเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ

3.3) ผลผลิต

3.3.1) การพัฒนาศักยภาพ

(1) ด้านเจ้าหน้าที่ จะเป็นการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้เป็น Smart Officer ของ 2 หน่วยงาน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ ในการพัฒนาด้านแปรรูปปศุสัตว์ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ในการเป็นเพื่อนคู่คิดให้เกษตรกร ในภาพรวมดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย 221 ราย (ตารางที่ 4.2.7-5)

ตารางที่ 4.2.7-5 การพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ

หน่วยงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมปศุสัตว์	77	77	100.00
2. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	144	144	100.00
รวม	221	221	100.00

หน่วย: ราย

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจากการสำรวจ

(2) ด้านเกษตรกร มีหน่วยงานที่ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) รวม 6 หน่วยงาน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามหลักสูตรที่แต่ละหน่วยงานกำหนด จำแนกเป็น

(2.1) การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer จำนวน 11,548 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.17 ของเป้าหมาย 11,645 ราย โดยกรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ครบตามเป้าหมาย 8,820 ราย 870 ราย และ 800 ราย ตามลำดับ สำหรับกรมการข้าว และกรมหม่อนไหม ดำเนินการได้ร้อยละ 92.29 และ 90.55 ของเป้าหมาย ตามลำดับ เนื่องจากกรมการข้าว จัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ตรงกับฤดูเพาะปลูก เกษตรกรจึงเข้าร่วมอบรมไม่ครบตามเป้าหมาย สำหรับ

กรมหม่อนไหม เกษตรกรไม่สะดวกเข้าร่วมอบรม เนื่องจากอยู่ในช่วงเลี้ยงไหมรังขาว และตรงกับช่วงเวลาทำการเกษตรอื่น ๆ เช่น เก็บเกี่ยวลิ้นจี่ และปลูกข้าว อีกทั้งเกษตรกรบางรายอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ไม่สะดวกเดินทาง (ตารางที่ 4.2.7-6)

ตารางที่ 4.2.7-6 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

หน่วย: ราย			
หน่วยงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	8,820	8,820	100.00
2. กรมการข้าว	700	646	92.29
3. กรมปศุสัตว์	870	870	100.00
4. กรมหม่อนไหม	455	412	90.55
5. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	800	800	100.00
รวม	11,645	11,548	99.17

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(2.2) การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model)

เป็นการพัฒนาเกษตรกรระดับ Existing Smart Farmer ให้เป็น Smart Farmer Model ตามสาขาของกิจกรรมการประกอบอาชีพเกษตรของเกษตรกร โดยดำเนินการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติ ในภาพรวมดำเนินการได้ 2,938 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.76 ของเป้าหมาย 2,945 ราย โดยกรมหม่อนไหม สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และกรมปศุสัตว์ ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 127.50 100.35 และ 100.00 ของเป้าหมาย ตามลำดับ สำหรับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมการข้าว ดำเนินการได้ร้อยละ 98.13 และ 86.50 ของเป้าหมายตามลำดับ เนื่องจากการเลื่อนระยะเวลาการอบรม ซึ่งตรงกับช่วงเริ่มฤดูการเพาะปลูก ทำให้เกษตรกรไม่สะดวกเข้าร่วมการอบรม (ตารางที่ 4.2.7-7)

ตารางที่ 4.2.7-7 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model)

หน่วย: ราย			
หน่วยงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมการข้าว	200	173	86.50
2. กรมปศุสัตว์	2,220	2,220	100.00
3. กรมหม่อนไหม	80	102	127.50
4. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	160	157	98.13
5. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	285	286	100.35
รวม	2,945	2,938	99.76

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(2.3) การพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri - biz Idol) ดำเนินการโดย กรมส่งเสริมการเกษตร มีเป้าหมายการพัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer สู่อผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ จำนวน 80 ราย ในภาพรวม ดำเนินการพัฒนาแล้ว ครบตามเป้าหมาย 80 ราย เมื่อวันที่ 21 - 23 มิถุนายน 2566 โดยหัวข้อการพัฒนาประกอบด้วย ภาพรวมและความสำคัญของธุรกิจการเกษตร แนวคิด การตลาดและการจัดการตลาดสำหรับธุรกิจเกษตร การวางแผนการเงินสำหรับผู้ประกอบการ และการจัดทำ แผนธุรกิจ เพื่อพัฒนาและยกระดับเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

(3) ด้านเกษตรกรรุ่นใหม่

(3.1) การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) เป็นการพัฒนา Young Smart Farmer โดยเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตและการตลาด โดยดำเนินการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตรที่หน่วยงานกำหนด ในภาพรวม ดำเนินการได้ 3,832 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.31 ของเป้าหมาย 3,898 ราย โดยกรมส่งเสริมการเกษตรและ กรมปศุสัตว์ ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 100.07 และ 100.00 ของเป้าหมาย ตามลำดับ สำหรับกรมการข้าว ในภาพรวม ดำเนินการได้ร้อยละ 77.34 ของเป้าหมาย 203 ราย โดยจำแนกการพัฒนา Young Smart Farmer เป็น 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรระดับ Young Smart Farmer มีเป้าหมาย 200 ราย ดำเนินการได้ 155 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.50 ของเป้าหมาย และโครงการฝึกงานผู้นำ เยาวชนไทยในประเทศญี่ปุ่น (JAEC) เป้าหมาย 3 ราย ดำเนินการได้ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของเป้าหมาย เนื่องจากระยะเวลาการอบรมซึ่งตรงกับช่วงเวลาที่เกษตรกรเริ่มฤดูเพาะปลูก ทำให้เกษตรกรไม่สะดวกเข้าร่วม การอบรม อีกทั้ง โครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนไทยในประเทศญี่ปุ่น (JAEC) มีผู้สละสิทธิ์ 1 ราย ทำให้การพัฒนา Young Smart Farmer ของกรมการข้าวไม่ครบตามเป้าหมาย สำหรับกรมหม่อนไหม ดำเนินการได้ร้อยละ 56.00 ของเป้าหมาย 50 ราย เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่สะดวกเดินทางไปยังสถานที่ฝึกอบรม ซึ่งเป็นที่ตั้ง หน่วยงานเครือข่ายส่วนภูมิภาคของกรมหม่อนไหม (สำนักงานหม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เขต 1 - 5 และ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เครือข่าย) (ตารางที่ 4.2.7-8)

ตารางที่ 4.2.7-8 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

หน่วยงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	2,875	2,877	100.07
2. กรมการข้าว	203	157	77.34
- พัฒนาเกษตรกรระดับ Young Smart Farmer	200	155	77.50
- ฝึกงานผู้นำเยาวชนไทยในประเทศญี่ปุ่น (JAEC)	3	2	66.67
3. กรมปศุสัตว์	770	770	100.00
4. กรมหม่อนไหม	50	28	56.00
รวม	3,898	3,832	98.31

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(3.2) การจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคลและแผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production Plan: IFPP) ภายใต้การดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ในกิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ผ่านการพัฒนาด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ตามข้อ (3.1) โดยพบว่า เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่เข้าร่วมการอบรมตามหลักสูตร สามารถจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคลและแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ได้ จำนวน 3,832 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.31 ของเป้าหมาย 3,898 ราย

(3.3) การพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร มีเป้าหมายการพัฒนา Young Smart Farmer เป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 100 ราย เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และเตรียมความพร้อม Young Smart Farmer ผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยเสริมสร้างภาวะความเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม และจัดทำพร้อมนำเสนอแผนธุรกิจ (Business Model Canvas) ผลการดำเนินงาน พบว่า โครงการจัดอบรมและถ่ายทอดความรู้ในหลักสูตรการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ให้กับ Young Smart Farmer จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 110.00 ของเป้าหมาย

(4) ด้านศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการดำเนินงาน ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้แก่ การอบรม Young Smart Farmer เจ้าของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ และปรับปรุงพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ เช่น การสนับสนุนวัสดุการเกษตร การปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้/ฐานเรียนรู้ ภายในศูนย์ฯ และการจัดทำวัสดุอุปกรณ์สำหรับเป็นสื่อการเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ ดำเนินการพัฒนาครบแล้วทุกจังหวัด รวมทั้งสิ้น 77 ศูนย์ฯ ครบตามเป้าหมาย

3.3.2) การเข้าร่วมเครือข่ายของเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร

การจัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร และการตลาดสินค้าเกษตร โดยเป็นการจัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และผู้ประกอบการเกษตรในภาพรวม ดำเนินการได้ 325 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.49 ของเป้าหมาย 330 ราย โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตร โดยมีผู้ประกอบการเกษตรเข้าร่วมเวที จำนวน 80 ราย ครบตามเป้าหมาย ด้านเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย Young Smart Farmer ระดับประเทศ มี Young Smart Farmer เข้าร่วมจำนวน 245 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.00 ของเป้าหมาย 250 ราย เนื่องจากเป็นเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายระดับประเทศ ทำให้ Young Smart Farmer บางส่วนไม่สะดวกเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งบางส่วนมีภารกิจด้านการเกษตรหรือประกอบธุรกิจเกษตรอีกด้วย (ตารางที่ 4.2.7-9)

ตารางที่ 4.2.7-9 การเข้าร่วมเครือข่ายของเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร

หน่วย : ราย

เกษตรกร/ผู้ประกอบการเกษตร	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. Young Smart Farmer	250	245	98.00
2. ผู้ประกอบการเกษตร	80	80	100.00
รวม	330	325	98.49

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

3.4.1) การนำความรู้และปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

(1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

จากการได้รับความรู้จากการฝึกอบรมและจัดกิจกรรมศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในหลักสูตรที่แต่ละหน่วยงานกำหนด โดยอบรมความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri - biz Idol) จากการสำรวจข้อมูล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 87.80 นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมและศึกษาดูงานไปใช้ประโยชน์ โดยนำไปใช้ในกิจกรรมการเกษตรของตนเอง เช่น การป้องกันและกำจัดโรคแมลง และศัตรูพืช โดยใช้สารชีวภัณฑ์ การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม การผลิตอาหารสัตว์ใช้เองเพื่อลดต้นทุน ระบบการให้น้ำอัตโนมัติโดยใช้สมาร์ตโฟน การแปรรูปสินค้าเกษตร การตลาดผ่านช่องทางออนไลน์ การขอมาตรฐานสินค้าเกษตร เป็นต้น สำหรับ YSF เจ้าของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นวิทยากรนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ โดยสามารถเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ด้านการเกษตรกับผู้ที่สนใจมาศึกษาดูงานที่ศูนย์ฯ โดยส่วนใหญ่เป็นวิทยากรบรรยายในเรื่องการบริหารจัดการฟาร์ม และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในฟาร์ม เป็นต้น รวมทั้งเป็นวิทยากรรับเชิญให้กับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ เกษตรกรอีกร้อยละ 12.20 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรรอฤดูกาลผลิตข้าวอีกทั้งบางพื้นที่ประสบภัยแล้ง ขาดแคลนแหล่งน้ำทางการเกษตร เกษตรกรจึงชะลอกิจกรรมการเกษตร (ตารางที่ 4.2.7-10)

ตารางที่ 4.2.7-10 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การนำความรู้ไปใช้		
	นำไปใช้	ไม่ได้นำไปใช้	รวม
1. เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	84.31	15.69	100.00
2. เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)	88.89	11.11	100.00
3. ผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri - biz Idol)	100.00	0.00	100.00
4. YSF ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	100.00	0.00	100.00
เฉลี่ย	87.80	12.20	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การนำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนธุรกิจไปใช้ประโยชน์ หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำภายใต้โครงการฯ กำหนดให้มีหลักสูตรการจัดทำและนำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนธุรกิจไปใช้ โดยเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ส่วนผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri - biz Idol) จัดทำแผนธุรกิจ โดยพบว่า เกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร ร้อยละ 84.66 จัดทำและนำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนธุรกิจไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยนำไปใช้ในระดั้มาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 สำหรับเกษตรกรร้อยละ 15.34 ยังไม่นำแผน IFPP ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากในช่วงเวลาสำรวจข้อมูลเกษตรกรบางรายยังไม่เริ่มฤดูกาลผลิต อีกทั้งบางรายมีอายุมากและไม่ถนัดในการบันทึกข้อมูลในแผนฯ ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนมาก (ตารางที่ 4.2.7-11)

ตารางที่ 4.2.7-11 การนำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนธุรกิจไปใช้ประโยชน์

รายการ	การนำแผนฯ ไปใช้ (ร้อยละ)		คะแนน	แปลผล
	นำไปใช้	ไม่นำไปใช้		
1. Smart Farmer	81.25	18.75	3.74	มาก
2. Young Smart Farmer	86.67	13.33	3.85	มาก
3. ผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ	100.00	0.00	4.44	มากที่สุด
เฉลี่ย	84.66	15.34	3.85	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ของเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตรที่นำแผน IFPP และนำแผนธุรกิจไปใช้ประโยชน์ พบว่า ร้อยละ 66.67 ให้ความเห็นว่า แผน IFPP และแผนธุรกิจช่วยให้วางแผนการผลิตและธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพื้นที่และสินค้าเกษตรที่ผลิต ร้อยละ 55.56 เห็นว่า ช่วยให้ธุรกิจสามารถปรับตัวได้เมื่อเกิดภาวะความผันผวนของเศรษฐกิจ และร้อยละ 24.36 เห็นว่า ทำให้สามารถจัดการความเสี่ยงในกรณีที่เกิดเหตุที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า เช่น ภัยแล้ง และอุทกภัย เป็นต้น (ตารางที่ 4.2.7-12)

ตารางที่ 4.2.7-12 ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำแผน IFPP แผนธุรกิจไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. วางแผนการผลิต/ธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพื้นที่และสินค้าเกษตรที่ผลิต	66.67
2. สามารถวางแผนการตลาดหรือหาช่องทางจำหน่ายได้เพิ่มขึ้น	16.67
3. จัดการความเสี่ยงในกรณีที่เกิดเหตุที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า	24.36
4. ทำให้ทราบต้นทุนการผลิตอย่างละเอียดและสามารถลดต้นทุนได้	20.29
5. สามารถปรับตัวด้านธุรกิจ เพื่อรองรับกับภาวะความผันผวนของเศรษฐกิจ	55.56

หมายเหตุ: เกษตรกรได้รับประโยชน์มากกว่า 1 รายการ

ที่มา: จากการสำรวจ

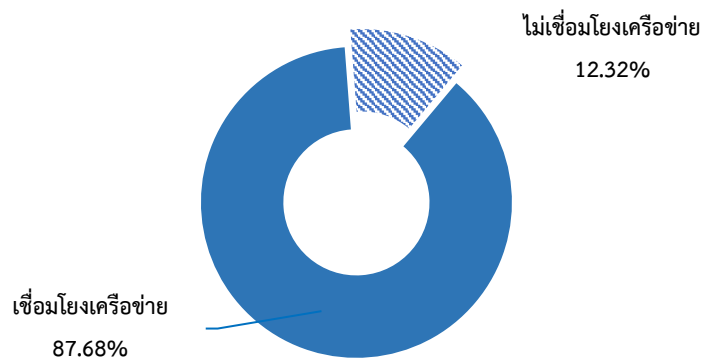
(3) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ จากการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของกรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่สนับสนุนวัสดุการเกษตร/ปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรและ Young Smart Farmer เจ้าของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับ

ปัจจัยการผลิตร้อยละ 100.00 นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ นำวัสดุการเกษตรที่ได้รับ ได้แก่ ป้ายศูนย์ฯ ป้ายสื่อการเรียนรู้ ป้ายฐานเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ ไปติดตั้งภายในศูนย์ฯ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ที่มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน นอกจากนี้ยังนำวัสดุการเกษตรอื่น ๆ ที่ได้รับ เช่น ถังหมักปุ๋ยชีวภาพ มูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ ไปใช้ในฐานเรียนรู้และแปลงเรียนรู้ เพื่อเป็นแปลงต้นแบบให้กับผู้ที่สนใจมาศึกษาดูงานภายในศูนย์ฯ

ด้านเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนวัสดุการเกษตรจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้นำมูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ที่ได้รับ ไปใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง โดยช่วยให้เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีและสารเคมี อีกทั้ง ทำให้ผลผลิตคุณภาพดีและทำให้โรคแมลงและศัตรูพืชลดลง

3.4.2) การเชื่อมโยงเครือข่าย

(1) การเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร จากการจัดกิจกรรมเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด พบว่าหลังจากเข้าร่วมเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย เกษตรกรและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 87.68 มีการเข้าร่วมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่าย ส่วนเกษตรกรอีกร้อยละ 12.32 ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจากไม่มีเวลา ติดภารกิจส่วนตัว บางรายต้องเป็นวิทยากรบรรยายหลักสูตรต่าง ๆ อีกด้วย (ภาพที่ 4.2.7-3)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.7-3 การเชื่อมโยงเครือข่ายหลังเข้าร่วมโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการเกษตร ร้อยละ 100.00 มีการเข้าร่วมเครือข่าย ด้าน Young Smart Farmer ร้อยละ 83.33 เข้าร่วมเครือข่าย อีกร้อยละ 16.67 ไม่ได้เข้าร่วม โดยการเข้าร่วมเครือข่ายส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านทางกลุ่มไลน์เป็นหลัก นอกจากนี้ Young Smart Farmer และผู้ประกอบการเกษตร ยังสร้างเครือข่ายด้านการตลาด ซึ่งช่วยเพิ่มช่องทางการตลาดได้มากขึ้น (ตารางที่ 4.2.7-13)

ตารางที่ 4.2.7-13 การเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร

เกษตรกร/ผู้ประกอบการเกษตร	การเข้าร่วมเครือข่าย (ร้อยละ)	
	เข้าร่วม	ไม่เข้าร่วม
1. Young Smart Farmer	83.33	16.67
2. ผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ	100.00	0.00
เฉลี่ย	87.68	12.32

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การจับคู่ธุรกิจของผู้ประกอบการเกษตร จากการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการตลาด และการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเกษตรรวมกลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยเฉพาะการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาด เพื่อให้เกิดการจับคู่เจรจาทางธุรกิจและขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ โดยพบว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 88.89 มีการจับคู่ธุรกิจเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการและเข้าร่วมเครือข่ายผู้ประกอบการ เช่น จับคู่กับผู้ประกอบการในเครือข่ายด้วยตนเอง โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ บางรายมีการจับคู่ธุรกิจกับโรงแรมหรือรีสอร์ทในพื้นที่ และบริษัทอื่น ๆ เช่น CP Frech Mart Makro และ BETAGRO เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ประกอบการร้อยละ 11.11 ยังไม่มีการจับคู่ธุรกิจ เนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาเพื่อเป็นผู้ประกอบการ (ตารางที่ 4.2.7-14)

ตารางที่ 4.2.7-14 การจับคู่ธุรกิจของผู้ประกอบการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. จับคู่ธุรกิจเพิ่มขึ้น	88.89
2. ยังไม่มีการจับคู่ธุรกิจ	11.11
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.3) ความพร้อมของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ จากการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อให้มีความพร้อมในการให้บริการเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไป รวมถึงคณะศึกษาดูงาน พบว่า ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ร้อยละ 100.00 มีความพร้อมในการให้บริการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 โดยพบว่า ทุกศูนย์ฯ ที่ได้รับการพัฒนา มีแปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ที่เป็นต้นแบบได้ เช่น ฐานเรียนรู้ระบบน้ำอัจฉริยะ ฐานเรียนรู้การใช้สารชีวภัณฑ์ ฐานเรียนรู้การทำอาหารสัตว์ เพื่อลดต้นทุน แปลงเรียนรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ นอกจากนี้ ทุกศูนย์ฯ ยังมีวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนรู้ สื่อถ่ายทอดความรู้ รวมถึงป้ายข้อมูลต่าง ๆ และ Young Smart Farmer เจ้าของศูนย์ฯ ยังสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้ เช่น ความรู้เรื่องการใช้พลังงานในสวนเกษตร การลดต้นทุนการผลิต การแปรรูปผลผลิต เป็นต้น

3.4.4) รายได้ของเกษตรกร จากการส่งเสริมความรู้และพัฒนาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.26 มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากบางรายมีช่องทางการจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นอาหาร เช่น ผลไม้อบแห้ง เครื่องดื่มสมุนไพร น้ำจิ้มและซอสปรุงรส

ทั้งนี้ เกษตรกรร้อยละ 38.46 มีรายได้เท่าเดิม เนื่องจากอยู่ระหว่างรอฤดูกาลผลิตและยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ และเกษตรกรอีกร้อยละ 1.28 มีรายได้ลดลง เนื่องจากผลผลิตบางส่วนได้รับความเสียหายจากลมพายุ (ภาพที่ 4.2.7-4)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.7-4 ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงของรายได้หลังเข้าร่วมโครงการ

ด้านรายได้ของเกษตรกร ในภาพรวมโครงการพบว่า หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้รวม 116,952,573.00 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.69 เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีมูลค่ารวม 101,970,459.00 บาทต่อปี หากพิจารณารายได้จำแนกตามหน่วยงานพบว่า รายได้เกษตรกรของกรมหม่อนไหมเพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 260.86 รองลงมารายได้ของเกษตรกรจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.85 และรายได้ของเกษตรกรจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.03 (ตารางที่ 4.2.7-15)

ตารางที่ 4.2.7-15 รายได้ของเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการ จำแนกตามหน่วยงาน

รายการ	รายได้ (บาทต่อปี)		มูลค่าการเปลี่ยนแปลง	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ		
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	268,337.00	299,604.00	31,267.00	11.65
2. กรมปศุสัตว์	487,319,245.00	549,057,503.00	61,738,258.00	12.67
3. กรมหม่อนไหม	571,500.00	2,062,300.00	1,490,800.00	260.86
4. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	106,588.70	133,269.78	26,681.08	25.03
5. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	21,586,623.00	33,210,189.00 ^{1/}	11,623,566.00	53.85
เฉลี่ย	101,970,459.00	116,952,573.00	14,982,114.00	14.69

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลจากเกษตรกร/ผู้ประกอบการ/หน่วยงานที่นำเทคโนโลยีไปใช้และประสบผลสำเร็จสามารถสร้างรายได้เพิ่ม

ที่มา: รายงานรายได้เฉลี่ยของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการในระดับพื้นที่ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.26 หากพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านงบประมาณที่ได้รับ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 9.09 พึงพอใจในระดับน้อย โดยมีความเห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนน้อย ไม่สอดคล้องกับบางกิจกรรม เช่น การพาเกษตรกรไปศึกษาดูงาน ได้เพียงสถานที่ใกล้เคียงเท่านั้น อีกทั้ง ในบางพื้นที่ได้รับงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินบางกิจกรรม เช่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิตล่าช้ากว่ารอบการผลิตของเกษตรกร ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่พึงพอใจด้านการจัดเวทียุติเชื่อมโยงเครือข่ายมากที่สุดที่คะแนนเฉลี่ย 4.55 เนื่องจากเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่เกิดประโยชน์กับเกษตรกรในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถขยายผลในด้านการตลาดได้ (ตารางที่ 4.2.7-16)

ตารางที่ 4.2.7-16 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. งบประมาณที่ได้รับ	45.45	27.27	18.19	9.09	-	4.09	มาก
2. การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ	36.36	54.55	9.09	-	-	4.27	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร	27.27	63.64	9.09	-	-	4.18	มาก
4. การพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	45.45	45.45	9.10	-	-	4.36	มากที่สุด
5. การจัดเวทียุติเชื่อมโยงเครือข่าย	54.55	45.45	-	-	-	4.55	มากที่สุด
6. การตรวจเยี่ยม/ติดตามเกษตรกร	27.27	54.55	18.18	-	-	4.09	มาก
ภาพรวม	39.38	48.49	10.61	1.52	-	4.26	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ ในระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.66 โดยพึงพอใจด้านการจัดเวทียุติเชื่อมโยงเครือข่ายมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.76 เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงเครือข่ายด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ซึ่งช่วยเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการได้ รองลงมาเกษตรกรพึงพอใจด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ที่คะแนนเฉลี่ย 4.74 โดยปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ที่หน่วยงานสนับสนุนให้เกษตรกรจะเป็นสารชีวภัณฑ์หรือเชื้อจุลินทรีย์ สำหรับป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ซึ่งเกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ ทำให้พืชผักมีคุณภาพดี ไม่มีศัตรูพืช อีกทั้งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีอีกด้วย นอกจากนี้ เกษตรกรพึงพอใจด้านการอบรมถ่ายทอดความรู้ ที่คะแนนเฉลี่ย 4.72 เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรพึงพอใจด้านการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ น้อยที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.57 เนื่องจากการสนับสนุนศูนย์บ่มเพาะฯ เป็นการสนับสนุนป้ายหรืออุปกรณ์ประจำฐานเรียนรู้หรือแปลงเรียนรู้ ขณะที่เจ้าของศูนย์บ่มเพาะฯ

ส่วนใหญ่ มีความต้องการให้สนับสนุนด้านสถานที่หรือวัสดุที่คงทนถาวรสำหรับจัดการเรียนรู้หรือต้อนรับ คณะศึกษาดูงาน เช่น โต๊ะ โปรเจคเตอร์ เครื่องเสียง ไมโครโฟน เป็นต้น (ตารางที่ 4.2.7-17)

ตารางที่ 4.2.7-17 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจงรายละเอียดโครงการ	62.82	33.34	3.84	-	-	4.59	มากที่สุด
2. การอบรมถ่ายทอดความรู้	72.73	25.97	1.30	-	-	4.72	มากที่สุด
3. การศึกษาดูงานนอกสถานที่	65.52	31.03	3.45	-	-	4.62	มากที่สุด
4. การจัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย	70.81	27.61	1.58	-	-	4.76	มากที่สุด
5. การพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	57.14	42.86	-	-	-	4.57	มากที่สุด
6. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	74.08	25.92	-	-	-	4.74	มากที่สุด
7. การจับคู่เจรจาทางธุรกิจ	66.67	33.33	-	-	-	4.67	มากที่สุด
8. การประสานงานของเจ้าหน้าที่	68.12	24.64	7.24	-	-	4.61	มากที่สุด
ภาพรวม	68.24	28.59	3.17	-	-	4.66	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบ

3.6.1) ด้านหลักสูตรและการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องการให้มีหลักสูตรการเรียนรู้จากสถานที่จริง โดยเพิ่มการดูงานนอกสถานที่หรือส่งเสริมการเรียนรู้การทำการเกษตรจากเกษตรกรต้นแบบ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเอง

3.6.2) การคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการฯ ให้ได้จำนวนตามเป้าหมาย ในบางพื้นที่ทำได้ยาก ทำให้การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากการพัฒนาเกษตรกรตามโครงการฯ เป็นการพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ ซึ่งบางพื้นที่มีเกษตรกรรุ่นใหม่จำนวนน้อย อีกทั้งหลักสูตรมีระยะเวลาอบรมหลายวัน เกษตรกรบางรายติดภารกิจส่วนตัว ไม่สามารถเข้าร่วมฝึกอบรมได้ครบทุกวัน นอกจากนี้แผนการจัดอบรมตรงกับช่วงที่เข้าสู่ฤดูเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร รวมถึงการเลี้ยงไหมรังขาว เพื่อขายให้กับบริษัทรับซื้อรัง รวมทั้งเกษตรกรบางรายอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทำให้ไม่สะดวกเดินทางเข้าร่วมอบรม

3.7) ข้อเสนอแนะ

3.7.1) หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ควรจัดสรรงบประมาณและกำหนดหลักสูตรการศึกษาดูงานควบคู่กับการบรรยายความรู้ โดยให้เกษตรกรในแต่ละพื้นที่มีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตรหรือเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หลักสูตรการทำฟาร์มอัจฉริยะ การบริหารจัดการฟาร์ม การส่งออกผลผลิตไปตลาดต่างประเทศ การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับการขนส่ง เป็นต้น

3.7.2) การกำหนดจำนวนเกษตรกรเป้าหมายแต่ละจังหวัดในระยะต่อไป ควรมีความยืดหยุ่น และคำนึงถึงจำนวนเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ หรือหน่วยงานควรให้เกษตรกรรายเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการ สามารถเข้ารับการพัฒนาในปัจจุบันได้หากหน่วยงานมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ และติดตามการนำความรู้ไปใช้ ได้อย่างต่อเนื่อง

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

กิจกรรมฝึกอบรม “หลักสูตรการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรรุ่นใหม่”

กิจกรรมเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย Young Smart Farmer ระดับประเทศ

กิจกรรมฝึกอบรม “หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri – Biz Idol)”

กิจกรรมการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ “สวนจันทร์เรืองฟาร์ม อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี”

4.2.8. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มการผลิต และสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม รวมทั้งเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าผ้าไหม ผลิตภัณฑ์ด้านหม่อนไหมที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

1.1.2) ยกระดับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีศักยภาพให้มีทักษะเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น สนับสนุนการสร้างและใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหารในชุมชนสำหรับสร้างรายได้หรือลดรายจ่ายให้ครัวเรือนและชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาองค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็งสู่การเป็น Smart Group มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น นำไปสู่การเป็นต้นแบบขยายผลต่อไปได้

1.1.3) เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนที่อยู่ติดฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพให้สามารถใช้ประโยชน์และสร้างรายได้จากทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามแนวทาง Bio Economy Green Economy และ Circular Economy ระดับชุมชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนชุมชนในการพัฒนาสินค้าและบริการจากความหลากหลายทางชีวภาพ ตามหลักการ สพภ. และ BCG ภายใต้บริบทของแต่ละชุมชน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) กรมหม่อนไหม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่มผู้ทอผ้าไหม กลุ่มผู้แปรรูปสินค้าจากหม่อนไหม จำนวนไม่น้อยกว่า 30 กลุ่ม ในพื้นที่ 22 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ พะเยา น่าน กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ นครพนม สกลนคร เพชรบูรณ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ มุกดาหาร มหาสารคาม นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ ชุมพร ราชบุรี ปัตตานี นราธิวาส ตรัง ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

1.2.2) กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร จำนวน 556 กลุ่ม แบ่งเป็น เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 154 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 231 กลุ่ม และกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 171 กลุ่ม ในพื้นที่ 77 จังหวัด

1.2.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ได้แก่ ชุมชน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการจากฐานทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่ดำเนินงานของ สพภ. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน (เน้นในพื้นที่ที่หน่วยงานราชการทั่วไปเข้าไปดำเนินงานได้ยาก เช่น ชุมชนที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่อนุรักษ์ในความรับผิดชอบดูแล/ภายใต้กฎระเบียบของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

1.3) หน่วยงาน กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (สพภ.) กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 40.0472 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูล รอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566 ติดตามการดำเนินกิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานในปี 2566 โดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ และสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการโครงการรวม 47 ราย ได้แก่

(1.1) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี ศรีสะเกษ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ตาก ตรัง และสระบุรี จำนวน 7 ราย

(1.2) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ได้แก่ จังหวัดหนองคาย เชียงราย จันทบุรี ตราด ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี สุพรรณบุรี และกระบี่ จำนวน 39 ราย

(1.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) 1 ราย

(2) สอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม จำนวน 32 ราย เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร จำนวน 273 ราย และชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน จำนวน 43 ราย

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.8-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. กิจกรรมส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมให้เกิดรายได้ยั่งยืน โดยกรมหม่อนไหม		
1.1 ปัจจัยนำเข้า		
1.1.1 งบประมาณของโครงการ	- ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 กิจกรรม		
1.2.1 การประชุมชี้แจง	- จำนวนครั้งการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ ให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่	- 1 ครั้ง
1.2.2 หลักเกณฑ์การคัดเลือก	- หน่วยงานมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร	- มีหลักเกณฑ์
1.2.3 การอบรมถ่ายทอดความรู้	- จำนวนครั้งในการอบรมถ่ายทอดความรู้	- ตามเป้าหมาย
1.2.4 ปัจจัยการผลิต/วัสดุ อุปกรณ์	- การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ให้กลุ่ม เกษตรกร	- เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน งาน
1.2.5 การติดตามและให้ คำปรึกษา	- มีแผนการติดตามและให้คำปรึกษาเกษตรกร	- มีแผนการติดตาม
1.3 ผลผลิต		
1.3.1 เกษตรกรเป้าหมาย	- จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	- 30 กลุ่ม
1.3.2 การอบรมถ่ายทอดความรู้	- จำนวนกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่ได้รับการอบรม ถ่ายทอดความรู้ - ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรหลังจากได้รับ การอบรม	- 30 กลุ่ม 300 ราย - ระดับมากขึ้นไป
1.3.3 ปัจจัยการผลิต	- จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม - ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต/วัสดุ อุปกรณ์ตรงตามความต้องการ	- 1 ผลิตภัณฑ์ - 30 กลุ่ม - ร้อยละ 80
1.4 ผลลัพธ์เบื้องต้น		
1.4.1 การรวมกลุ่มผลิต	- ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้า	- ร้อยละ 80
1.4.2 การนำไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม ไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของเกษตรกรมีการนำปัจจัยการผลิต/วัสดุ อุปกรณ์การผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.4.3 การขยายผล	- ร้อยละของกลุ่ม/เกษตรกรที่สามารถถ่ายทอดองค์ ความรู้ขยายผลสู่ชุมชนและเครือข่าย	- ร้อยละ 80
1.4.4 ด้านเศรษฐกิจ	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้น - รายได้ของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 60 ^{2/} - ร้อยละ 6 ต่อปี ^{1/}

ตารางที่ 4.2.8 - 1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1.5 ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป
2. กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตร		
2.1 ปัจจัยนำเข้า		
2.1.1 งบประมาณของโครงการ	- ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2.1.2 ปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์	- มีแผนการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์	- มีแผนสนับสนุน
2.2 กิจกรรม		
2.2.1 การประชุมชี้แจงโครงการ	- จำนวนครั้งการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่	- 1 ครั้ง
2.2.2 หลักเกณฑ์การคัดเลือก	- มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- มีหลักเกณฑ์
2.2.3 การอบรมถ่ายทอดความรู้	- จำนวนครั้งการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้	- เท่ากับเป้าหมาย
2.2.4 ปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์	- การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ให้กลุ่มเกษตรกร	- เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน
2.2.5 การติดตามและให้คำปรึกษา	- การติดตามและให้คำปรึกษาเกษตรกร	- เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน
2.3 ผลผลิต		
2.3.1 กลุ่มเกษตรกร	- จำนวนกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	- 556 กลุ่ม
2.3.2 การอบรมถ่ายทอดความรู้	- จำนวนกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้	- 556 กลุ่ม
2.3.3 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์	- จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต - ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ตรงตามความต้องการ	- 556 กลุ่ม - ร้อยละ 80
2.3.4 การแลกเปลี่ยนเกษตรกรรุ่นใหม่/เกษตรกรต้นแบบ/ยุวเกษตรกร	- จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ และเกษตรกรต้นแบบที่มีการแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายรัฐออสเตรเลีย - จำนวนยุวเกษตรกรที่มีการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ	- 15 ราย - JAEC 10 ราย/เกาหลีใต้ - 6 ราย/ญี่ปุ่น 27 ราย
2.4 ผลลัพธ์เบื้องต้น		
2.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกรมีการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
2.4.2 การขยายผล	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ - ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่มีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80

ตารางที่ 4.2.8-1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
2.4.3 ด้านการผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้หลากหลายขึ้น	- ร้อยละ 80
2.4.4 ด้านรายได้	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้น - รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 60 ^{2/} - ร้อยละ 6 ต่อปี ^{1/}
2.5 ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่มีต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

3. กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

โดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

3.1 ปัจจัยนำเข้า

3.1.1 งบประมาณของโครงการ	- ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณ - ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับ - ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
--------------------------	---	--

3.2 กิจกรรม

3.2.1 การประชุม	- จำนวนครั้งการจัดประชุมใหญ่ชุมชนในเครือข่าย การดำเนินงาน (ระดับประเทศ) - จำนวนครั้งการประชุมและศึกษาดูงาน (ระดับกลุ่มสินค้า)	- 1 ครั้ง - 4 ครั้ง
3.2.2 หลักเกณฑ์การคัดเลือกชุมชน	- มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกชุมชน/วิสาหกิจชุมชน เข้าร่วมโครงการในปี 2566	- มีหลักเกณฑ์
3.2.3 การกำกับติดตามโครงการ	- จำนวนครั้งในการติดตามชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ	- 10 ครั้ง

3.3 ผลผลิต

3.3.1 ชุมชนเป้าหมาย	- จำนวนชุมชนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ	- 25 ชุมชน
3.3.2 การเข้าร่วมประชุม	- จำนวนชุมชนที่เข้าร่วมประชุมใหญ่ในเครือข่าย การดำเนินงาน/ศึกษาดูงาน	- เท่ากับเป้าหมาย
3.3.3 การสนับสนุนงบประมาณพัฒนา	- จำนวนชุมชนที่ข้อเสนอโครงการได้รับการคัดเลือก - ร้อยละของชุมชนที่ข้อเสนอโครงการได้รับเลือก มีการดำเนินงานตามข้อเสนอโครงการแล้ว	- 10 ชุมชน - ร้อยละ 50
3.3.4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์	- จำนวนชุมชนที่ได้รับการพัฒนายกระดับสินค้า ตามหลัก สพภ. และ BCG	- 10 ชุมชน
3.3.5 การติดตาม	- ร้อยละของชุมชนปี 2566 ที่ได้รับการติดตามจาก เจ้าหน้าที่ - จำนวนชุมชนที่ได้รับการประเมินความคุ้มค่า การดำเนินงาน	- ร้อยละ 80 - 125 ชุมชน

ตารางที่ 4.2.8-1 (ต่อ)

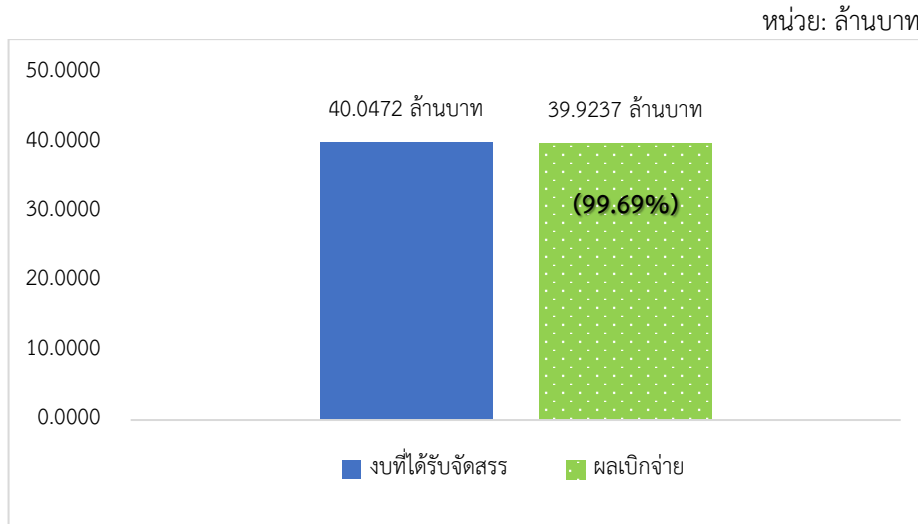
ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
3.4 ผลลัพธ์เบื้องต้น		
3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของชุมชนที่มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้า รวมประชุมไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
3.4.2 การขยายผล	- ร้อยละของชุมชนที่มีการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อ - จำนวนชุมชนที่มีการแบ่งปันรายได้ไปอนุรักษ์ฟื้นฟู ความหลากหลายทางชีวภาพ	- ร้อยละ 80 - 125 ชุมชน
3.4.3 ด้านรายได้	- ร้อยละของชุมชนที่มีรายได้เพิ่มขึ้น - รายได้ที่ชุมชนเพิ่มขึ้น - ร้อยละของรายได้ที่ชุมชนแบ่งปันไปอนุรักษ์ฟื้นฟู ความหลากหลาย	- ร้อยละ 60 ^{2/} - ร้อยละ 6 ต่อปี ^{1/} - ร้อยละ 1
3.4.4 ความสุขชุมชน	- ร้อยละของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีความสุขเพิ่มขึ้น ^{4/} - ระดับความสุขของชุมชนที่เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 100 - ระดับมาก
3.5 ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

หมายเหตุ: ^{1/} เกณฑ์การติดตามเป็นเป้าหมายระดับแผนงาน

^{2/} เกณฑ์การติดตามเป็นเป้าหมายระดับโครงการ

3) ผลการติดตาม

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีหน่วยงานร่วมดำเนินการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่ กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับงบประมาณรวม 40.0472 ล้านบาท ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 39.9237 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.69 ของเป้าหมาย (ภาพที่ 4.2.8-2) รายละเอียดผลการดำเนินงาน ดังนี้

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.8-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม

ในภาพรวมความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ร้อยละ 97.87 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความทันเวลาต่อการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ และอีกร้อยละ 2.13 ไม่ทันเวลา สำหรับความเพียงพอของงบประมาณ ร้อยละ 87.23 เห็นว่า จำนวนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอส่วนที่เหลือร้อยละ 12.77 เห็นว่าไม่เพียงพอ (ตารางที่ 4.2.8-2)

ตารางที่ 4.2.8-2 ร้อยละความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

รายการ	ความทันเวลา		ความเพียงพอ	
	ทันเวลา	ไม่ทันเวลา	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ
	1. กรมหม่อนไหม	100.00	-	81.82
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	97.30	2.70	86.49	13.51
3. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	100.00	-	100.00	-
เฉลี่ย	97.87	2.13	87.23	12.77

ที่มา: จากการสำรวจ

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 โดยกรมหม่อนไหม และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 และ 5.00 ตามลำดับ และกรมส่งเสริมการเกษตรมีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.03 (ตารางที่ 4.2.8-3)

ตารางที่ 4.2.8-3 ภาพรวมความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. กรมหม่อนไหม	70.00	30.00	-	-	-	4.70	มากที่สุด
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	27.63	49.34	21.05	1.98	-	4.03	มาก
3. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	36.79	45.08	16.58	1.55	-	4.17	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

ในภาพรวมเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 57.68 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด โดยกรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ มีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.62 4.47 และ 4.42 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2.8-4)

ตารางที่ 4.2.8-4 ภาพรวมความพึงพอใจของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. กรมหม่อนไหม	65.77	30.87	2.68	0.67	-	4.62	มากที่สุด
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	51.03	45.69	2.79	0.49	-	4.47	มากที่สุด
3. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	56.25	34.62	5.29	2.40	1.44	4.42	มากที่สุด
เฉลี่ย	57.68	37.06	3.59	1.19	1.44	4.50	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

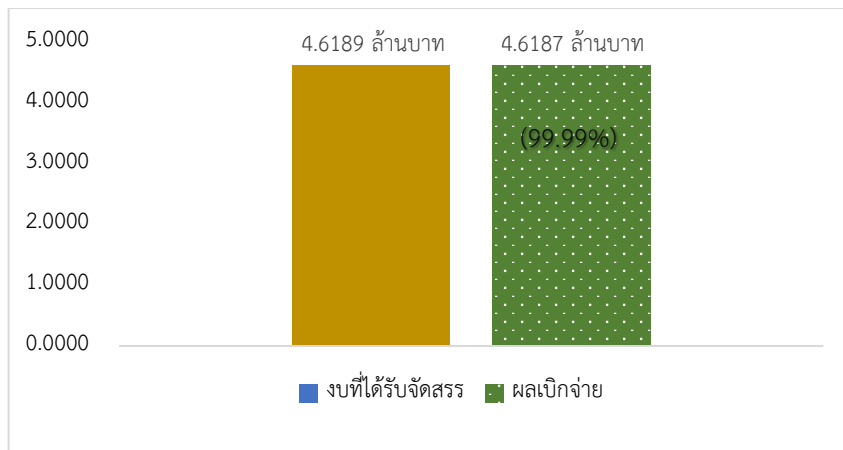
3.1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ดำเนินการโดยกรมหม่อนไหม

3.1.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณของโครงการ

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหมได้รับงบประมาณดำเนินงานโครงการ จำนวน 4.6189 ล้านบาท ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 4.6187 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.99 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โดยเป็นการเบิกจ่ายงบประมาณในการฝึกอบรมให้กับกลุ่มเกษตรกร (ภาพที่ 4.2.8-2)

หน่วย: ล้านบาท

ที่มา : รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.8-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมหม่อนไหม

ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความทันเวลา สำหรับความเพียงพอของงบประมาณ ร้อยละ 81.82 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน อีกร้อยละ 18.18 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอสำหรับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร (ตารางที่ 4.2.8-5)

ตารางที่ 4.2.8-5 ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของกรมหม่อนไหม

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลา	100.00
- ทันเวลา	100.00
- ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอ	100.00
- เพียงพอ	81.82
- ไม่เพียงพอ	18.18

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับระดับความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 83.33 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความทันเวลาต่อการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ในระดับมากที่สุด และอีกร้อยละ 16.67 เห็นว่า งบประมาณมีความทันเวลาในระดับมาก ด้านระดับความเพียงพอหน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 80.00 เห็นว่า จำนวนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอในระดับมากที่สุด อีกร้อยละ 20.00 เห็นว่า เพียงพอในระดับมาก ซึ่งยังมีวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตบางประเภทที่มีราคาค่อนข้างสูง ทำให้ไม่สามารถจัดซื้อให้กับกลุ่มเกษตรกรได้ (ตารางที่ 4.2.8-6)

ตารางที่ 4.2.8-6 ระดับความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของกรมหม่อนไหม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ระดับความทันเวลา	83.33	16.67	-	-	-	4.83	มากที่สุด
2. ระดับความเพียงพอ	80.00	20.00	-	-	-	4.80	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) หลักสูตรอบรม หน่วยงานดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเกษตรกร โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

(3.1) ด้านเทคนิคการทอผ้า ออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้า ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพ การทอผ้าตีนจก (ดอยเต่า) การเพิ่มทักษะการทอผ้าไหม การออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าไหม การออกแบบลวดลายผ้าผสมเทคนิคการขีด การทอผ้าไหมเพื่อเทคนิคผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (Eco printing) และการเพิ่มประสิทธิภาพการทอผ้าไหมลายลูกหวาย

(3.2) ด้านการผลิตหม่อนไหมให้ได้มาตรฐาน ได้แก่ การพัฒนาระดับการผลิต รั้งไหมไปสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร และการพัฒนาคุณภาพเส้นไหมเพื่อสร้างฐานการตลาดแบบยั่งยืน

(3.3) ด้านการผลิตเส้นไหม การย้อม ฟอก เส้นไหม ได้แก่ กระบวนการขึ้นเส้นยืน และการแต้มสีมัดหมี่และไม่มัดหมี่ การฟอกย้อมสีเส้นไหมที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม การย้อมสีเคมีและสีธรรมชาติ การเตรียมเส้นยืน การฟอกย้อมสีเส้นไหมและเส้นใยอื่นด้วยสีเคมีและสีธรรมชาติ การฟอกย้อมสีธรรมชาติจากพืชในท้องถิ่น เทคนิคการใช้สีธรรมชาติในการมัดหมี่ให้ได้สีตามความต้องการของตลาด การเตรียมเส้นไหมก่อนการทอผ้าไหม (ผ้าฝ้ายแกมไหม) การฟอกย้อมสีเส้นไหมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตผ้าไหมให้ได้มาตรฐาน และเทคนิคการฟอกย้อมสีเส้นไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ

(3.4) ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนไหม การแปรรูปชาใบหม่อน น้ำลูกหม่อน แยมหม่อน ผงนัว (ใบหม่อน) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหม การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากรั้งไหมสู่ตลาดสากล และการทำกระเป๋าจากผ้าไหม

(3.5) ด้านการตลาด ได้แก่ การขายสินค้าหม่อนไหมออนไลน์ และช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หม่อนไหม

(4) การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 72.73 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับทอผ้า/แปรรูปจากผ้าไหม เช่น อุปกรณ์สำหรับทอผ้า จ่อสำหรับไหมสุก และวัสดุอุปกรณ์สำหรับแปรรูป จากหม่อนไหม เช่น ชุดเตาแก๊สและหัว หม้อ/อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการแปรรูปสินค้า และร้อยละ 18.18 สนับสนุนต้นหม่อน ไข่ไหม บรรจุภัณฑ์ และสติ๊กเกอร์สำหรับติดสินค้า (ตารางที่ 4.2.8-7)

ตารางที่ 4.2.8-7 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตที่ให้กลุ่มเกษตรกรของกรมหม่อนไหม

ประเภท ^{1/}	ร้อยละ
1. วัสดุอุปกรณ์สำหรับทอผ้า/แปรรูปจากผ้าไหม	72.73
2. วัสดุอุปกรณ์สำหรับแปรรูปจากหม่อนไหม	72.73
3. อื่น ๆ ได้แก่ ต้นหม่อน ไข่ไหม บรรจุก้อนท์ และสติ๊กเกอร์	18.18

หมายเหตุ: ^{1/} หน่วยงานสามารถสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้มากกว่า 1 ประเภท

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.2) กิจกรรม

(1) การประชุมชี้แจง หน่วยงานส่วนกลางจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการกลุ่มเป้าหมาย แผนการปฏิบัติงาน จำนวนงบประมาณที่จัดสรรให้หน่วยงานในพื้นที่ได้รับทราบ และสามารถปฏิบัติตามแผนงาน เฉลี่ย 1 ครั้ง โดยเป็นการจัดประชุมในรูปแบบออนไลน์

(2) หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร หน่วยงานในพื้นที่มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ โดยจะคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมหม่อนไหม เป็นกลุ่มที่ยังไม่เคยได้รับการพัฒนา หรือกลุ่มที่เคยได้รับการพัฒนาแล้ว มีสมาชิกปลูกหม่อนเป็นหลัก และมีศักยภาพในการนำมาพัฒนาเพิ่มเติม มีการดำเนินการกิจกรรมของกลุ่มชัดเจน และมีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนา (กรมหม่อนไหม, 2566) (ตารางที่ 4.2.8.-7)

(3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปี 2566 ดำเนินการเฉลี่ย 2 ครั้งต่อกลุ่ม ระยะเวลา 2 วันต่อครั้ง ทั้งนี้ ระยะเวลาการอบรมแต่ละหลักสูตรอาจไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับรายละเอียดของเนื้อหา โดยสามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาของแผนปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

(4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิต หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 100.00 สามารถสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตได้ตามระยะเวลาของแผนปฏิบัติงาน

(5) การติดตามและให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกร หน่วยงานมีแผนการติดตามให้คำแนะนำปรึกษากลุ่มเกษตรกรหลังจากผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว โดยมีเป้าหมายติดตามเฉลี่ย 7 ครั้งต่อกลุ่ม ซึ่งได้ดำเนินการแล้วเฉลี่ย 4 ครั้งต่อกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 57.14 ของเป้าหมาย โดยสามารถติดตามได้ตามระยะเวลาของแผนปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.1.3) ผลผลิต

(1) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย เป็นกลุ่มที่มีการรวมกลุ่มเพื่อกิจกรรมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม หน่วยงานดำเนินการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแล้ว 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 113.33 ของเป้าหมาย 30 กลุ่ม ประกอบด้วย เกษตรกรกลุ่มใหม่จำนวน 30 กลุ่ม และเกษตรกรกลุ่มเดิมที่เคยได้รับการส่งเสริมและพัฒนาแล้ว เมื่อปี พ.ศ. 2563 - 2565 จำนวน 7 กลุ่ม มีเกษตรกรเข้าร่วมจำนวน 370 ราย คิดเป็นร้อยละ 123.33 ของเป้าหมาย 300 ราย ในพื้นที่ 25 จังหวัด (ตารางที่ 4.2.8-8)

ตารางที่ 4.2.8-8 จำนวนกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกเกษตรกรที่คัดเลือกเข้าร่วมโครงการของ กรมหม่อนไหม

จังหวัด	กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)		เกษตรกร (ราย)
	กลุ่มที่ยังไม่เคยได้รับการพัฒนา	กลุ่มที่เคยได้รับการพัฒนาแล้ว	
1. เชียงใหม่	1	-	10
2. น่าน	1	-	10
3. กำแพงเพชร	1	1	20
4. พิษณุโลก	1	-	10
5. อุตรธานี	1	2	30
6. หนองบัวลำภู	1	-	10
7. นครพนม	1	-	10
8. สกลนคร	1	-	10
9. เพชรบูรณ์	2	-	20
10. ขอนแก่น	2	-	20
11. ชัยภูมิ	1	-	10
12. มหาสารคาม	1	-	10
13. มุกดาหาร	1	-	10
14. นครราชสีมา	2	-	20
15. สุรินทร์	2	-	20
16. บุรีรัมย์	2	-	20
17. ศรีสะเกษ	1	1	20
18. อำนาจเจริญ	2	-	20
19. สระบุรี	1	1	20
20. ชุมพร	1	1	20
21. สุพรรณบุรี	-	1	10
22. ราชบุรี	1	-	10
23. สงขลา	1	-	10
24. นราธิวาส	1	-	10
25. ตรัง	1	-	10
รวม	30	7	370

ที่มา: กรมหม่อนไหม

(2) การอบรมถ่ายทอดความรู้

(2.1) เกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรได้ครบตามเป้าหมาย 37 กลุ่ม ส่วนเกษตรกรที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้จำนวน 373 ราย คิดเป็นร้อยละ 124.33 ของเป้าหมาย 370 ราย กลุ่มเกษตรกรที่อบรมแล้ว ประกอบด้วยกลุ่มเดิมที่เคยได้รับการส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 5 กลุ่ม เกษตรกร 59 ราย และกลุ่มใหม่ จำนวน 27 กลุ่ม เกษตรกร 277 ราย คงเหลือกลุ่มเกษตรกร 5 กลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดอุตรธานี มุกดาหาร ชัยภูมิ และชุมพรที่ยังไม่ได้ดำเนินการ โดยมีแผนดำเนินการในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2566 (ตารางที่ 4.2.8-9)

ในการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรเดิมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องที่ถูกเกษตรกรสามารถนำไปต่อยอดจากเดิมที่เคยอบรมให้แล้วได้ เช่น กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดสระบุรี ปี 2564 อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่อง การเพิ่มศักยภาพการขายหม่อนผลสดบนตลาดออนไลน์ ปี 2566 อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนสู่ตลาดยุคใหม่ หรือกลุ่มเกษตรกร ในจังหวัดอุดรธานี ปี 2565 อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนและไหม และในปี 2566 อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการขายสินค้าหม่อนไหมออนไลน์สำหรับเกษตรกร

ตารางที่ 4.2.8-9 การอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ปี 2566

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กลุ่มเกษตรกร	กลุ่ม	37	37	123.33
2. สมาชิกเกษตรกร	ราย	370	373	124.33

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(2.2) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร ก่อนเข้ารับการอบรมเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่อบรมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 35.48 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 29.03 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ร้อยละ 12.90 เท่ากันมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และน้อยที่สุด และร้อยละ 9.69 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาการอบรมในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 โดยร้อยละ 51.61 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 25.81 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 19.35 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 3.23 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย (ตารางที่ 4.2.8-10)

ตารางที่ 4.2.8-10 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมอบรมถ่ายทอดความรู้ของกรมหม่อนไหม

รายการ	ระดับความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	35.48	9.69	12.90	29.03	12.90	3.26	มาก
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	51.61	25.81	19.35	3.23	-	4.26	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) ผลลัพธ์ที่ได้จากการอบรม ในการอบรมถ่ายทอดความรู้ นอกจากการบรรยายถ่ายทอดความรู้แล้ว เกษตรกรมีโอกาสดูฝึกปฏิบัติด้วย ส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติเฉลี่ย 3 ผลิตภัณฑ์ต่อกลุ่ม เช่น ชาหม่อน ไวน์หม่อน น้ำหม่อนเข้มข้น ผ้าไหมลวดลายต่าง ๆ ผ้าไหมผสมฝ้าย สบู่ และกระเป๋าย่ามจากผ้าไหม เป็นต้น

(3) ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพิ่มเติม เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้มีความต้องการให้หน่วยงานอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยร้อยละ 73.08 ต้องการให้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตจากหม่อนไหมเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กลุ่มดำเนินการอยู่ รองลงมาร้อยละ

61.54 ต้องการให้ถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำการตลาดออนไลน์ ร้อยละ 26.92 ต้องการให้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการขอรับรองมาตรฐานสินค้า และร้อยละ 11.54 ต้องการให้เจ้าหน้าที่มาติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง (ตารางที่ 4.2.8-11)

ตารางที่ 4.2.8-11 ความรู้ที่เกษตรกรต้องการให้ถ่ายทอดเพิ่มเติมของ กรมหม่อนไหม

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. การทำการตลาดออนไลน์	61.54
2. การขอรับรองมาตรฐานสินค้า	26.92
3. การแปรรูปผลผลิต	73.08
4. การติดตามให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง	11.54

หมายเหตุ: ^{1/}เกษตรกรได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ได้มากกว่า 1 เรื่อง

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร หน่วยงาน มีเป้าหมายสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรเพียง 30 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการ สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้วเมื่อปี 2563 - 2565 หน่วยงานสนับสนุนเพียงการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เท่านั้น ทั้งนี้ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร ดำเนินการแล้วจำนวน 30 กลุ่ม ครบตามเป้าหมาย โดยเกษตรกรทุกราย เห็นว่า วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนตรงตามความต้องการทั้งหมด

(5) การติดตามให้คำแนะนำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ เกษตรกรร้อยละ 100.00 ได้รับการติดตามให้คำแนะนำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยเฉลี่ย 7 ครั้ง โดยเกษตรกรร้อยละ 59.38 ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการตลาด รองลงมา ร้อยละ 56.25 ได้รับคำแนะนำเรื่องเทคนิคการทอผ้า/ลวดลายต่าง ๆ ร้อยละ 46.88 ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม ร้อยละ 37.50 ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการฟอก การย้อมสีเส้นไหม ร้อยละ 34.38 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 28.13 ได้รับการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกหม่อน และร้อยละ 25.00 ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงไหม (ตารางที่ 4.2.8-12)

ตารางที่ 4.2.8-12 เรื่องที่เกษตรกรได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่กรมหม่อนไหม

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. การตลาด/ตลาดออนไลน์	59.38
2. เทคนิคการทอผ้า/ลวดลายต่างๆ	56.25
3. การแปรรูปผลิตภัณฑ์	46.88
4. การฟอก/ย้อมเส้นไหม	37.50
5. การบริหารจัดการกลุ่ม	34.38
6. การปลูกหม่อน	28.13
7. การเลี้ยงไหม	25.00

หมายเหตุ: ^{1/}เกษตรกรได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ได้มากกว่า 1 เรื่อง

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(1) การรวมกลุ่มผลิตของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ เป็นกลุ่มที่มีการรวมกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ผลิตเส้นไหม ทอผ้า และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม/เส้นไหมเพื่อจำหน่ายอยู่แล้ว หลังเข้าร่วมโครงการและได้รับการอบรม และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิต ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรทั้ง 37 กลุ่ม มีความกระตือรือร้น และสนใจในการบริหารจัดการกลุ่ม การวางแผนการผลิตสินค้าของกลุ่ม ตลอดจนการพัฒนาสินค้าของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีสินค้าที่หลากหลาย เป็นการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกกลุ่ม

(2) การนำไปใช้ประโยชน์

(2.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ หลังเข้ารับการอบรมแล้วเกษตรกรร้อยละ 76.67 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ทุกเรื่อง รองลงมาร้อยละ 16.67 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์บางเรื่อง เช่น การย้อมเส้นไหมด้วยสีธรรมชาติ การแปรรูปน้ำหม่อน การทำสบู่จากโปรตีนไหม การแปรรูปผ้าไหมเป็นกระเป๋าอย่างไรก็ตาม ยังมีเกษตรกรอีกร้อยละ 6.66 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากอายุค่อนข้างมาก

(2.2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตร้อยละ 100.00 มีการนำไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยนำไปใช้ในการผลิตสินค้าของกลุ่มและของตนเอง (ตารางที่ 4.2.8-13)

ตารางที่ 4.2.8-13 การนำความรู้ และวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ความรู้ที่ได้รับ	วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต
1. นำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด	76.67	100.00
2. นำไปใช้ประโยชน์บางส่วน	16.67	-
3. ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	6.66	-
รวม	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การขยายผลสู่ชุมชนและเครือข่าย หลังเข้าอบรมถ่ายทอดความรู้ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 75.00 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้ญาติ/พี่น้อง รองลงมาร้อยละ 28.13 นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้เพื่อนบ้าน/สมาชิก/เครือข่ายอื่น และอีกร้อยละ 6.25 ไม่ได้นำความรู้ไปถ่ายทอด เนื่องจากเกษตรกรมีอายุค่อนข้างมาก จำเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วน (ตารางที่ 4.2.8-14)

ตารางที่ 4.2.8-14 การถ่ายทอดความรู้ขยายผลสู่ชุมชน และเครือข่ายของกรมหม่อนไหม

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. ถ่ายทอดความรู้ต่อ	93.75
1.1 ถ่ายทอดให้ญาติ/พี่น้อง	75.00
1.2 ถ่ายทอดให้เพื่อนบ้าน/เพื่อนสมาชิก/เพื่อนเครือข่ายอื่น ๆ	28.13
2. ไม่ได้ถ่ายทอดต่อ	6.25
รวม	100.00

หมายเหตุ: ^{1/}เกษตรกรสามารถถ่ายทอดความรู้ได้มากกว่า 1 กลุ่ม

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ด้านเศรษฐกิจ

(4.1) ปริมาณการผลิต พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 93.10 มีปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มเพิ่มขึ้น และร้อยละ 3.45 เท่ากัน มีปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มเท่าเดิม และลดลง เนื่องจากในปี 2566 เกษตรกรพบปัญหาผลหม่อนไม่โตหรือไม่มีผล เนื่องจากฝนแล้งจึงทำให้มีวัตถุดิบในการผลิตสินค้าจากหม่อนได้น้อยลง ไม่สามารถผลิตสินค้าจำนวนมากได้ (ตารางที่ 4.2.8-15)

ตารางที่ 4.2.8-15 การเปลี่ยนแปลงด้านปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มหม่อนไหม

รายการ	ร้อยละ
1. ปริมาณการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น	93.10
2. ปริมาณการผลิตสินค้าเท่าเดิม	3.45
3. ปริมาณการผลิตสินค้าลดลง	3.45
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

โดยก่อนเข้าร่วมโครงการกลุ่มเกษตรกรมีปริมาณการผลิตสินค้าเฉลี่ย 1,011.95 ชิ้นต่อเดือน หรือ 12,143.40 ชิ้นต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการกลุ่มเกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้น เป็น 1,411.39 ชิ้นต่อเดือน หรือ 16,936.68 ชิ้นต่อปี เพิ่มขึ้น 4,793.28 ชิ้นต่อปี หรือร้อยละ 39.47 (ตารางที่ 4.2.8-16)

ตารางที่ 4.2.8-16 ปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการของกลุ่มหม่อนไหม

รายการ	จำนวน (ชิ้นต่อปี)
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	12,143.40
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	16,936.68
3. ผลต่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	4,793.28
	(39.47) ^{1/}

หมายเหตุ: ^{1/} ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละ

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.1) การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการนำความรู้และปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตที่ได้รับไปผลิตเป็นสินค้าของกลุ่ม/ของตนเอง ส่งผลให้เกษตรกรร้อยละ 78.26 มีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.19 มีรายได้ลดลง เนื่องจากเกษตรกรมีต้นทุนของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าสูงขึ้น ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดีนัก จึงทำให้เกษตรกรผลิตสินค้าลดลงด้วย และอีกร้อยละ 4.55 เกษตรกรมีรายได้เท่าเดิม เนื่องจากเกษตรกรจำหน่ายสินค้าในราคาเท่าเดิม จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 60.00 (ตารางที่ 4.2.8-17)

ตารางที่ 4.2.8-17 การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรกลุ่มหม่อนไหมหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. รายได้เพิ่มขึ้น	78.26
2. รายได้เท่าเดิม	4.55
3. รายได้ลดลง	17.19
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) รูปแบบรายได้ที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรร้อยละ 37.50 ได้รับรายได้เป็นค่าแรงในการผลิตสินค้าของกลุ่ม รองลงมาร้อยละ 21.88 ได้รับรายได้จากการจำหน่ายวัตถุดิบ/ผลผลิตให้กลุ่ม ร้อยละ 18.75 ได้รับรายได้เป็นส่วนแบ่งกำไรจากการจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม และร้อยละ 4.06 ได้รับรายได้เป็นเงินปันผลจากกลุ่ม (ตารางที่ 4.2.8-18)

ตารางที่ 4.2.8-18 รูปแบบรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหม่อนไหม

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. ค่าแรงในการผลิตสินค้าของกลุ่ม	37.50
2. จำหน่ายวัตถุดิบ/ผลผลิตให้กลุ่ม	21.88
3. ส่วนแบ่งกำไรจากการจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม	18.75
4. เงินปันผลจากกลุ่ม	4.06

หมายเหตุ: ^{1/} เกษตรกรรับรายได้ได้มากกว่า 1 รูปแบบ

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.3) รายได้ที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกร พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 70,909.09 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการมีรายได้เฉลี่ย 77,142.86 บาทต่อปี เพิ่มขึ้น 6,233.72 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.79 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 6 ต่อปี (ตารางที่ 4.2.8-19)

ตารางที่ 4.2.8-19 จำนวนรายได้จากการจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรกลุ่มหม่อนไหมเปรียบเทียบกับ ก่อนเข้าร่วมโครงการ

รายการ	รายได้ (บาทต่อปี)
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	70,909.09
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	77,142.86
3. ผลต่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	6,233.72
	(8.79) ^{1/}

หมายเหตุ: ^{1/} ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.5) ความพึงพอใจ

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ในภาพรวมรอบ 12 เดือน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 โดยร้อยละ 70.00 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 30.00 มีความพึงพอใจระดับมาก (ตารางที่ 4.2.8-20)

ตารางที่ 4.2.8-20 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่กรมหม่อนไหมที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ในรอบ 12 เดือน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม	63.64	36.36	-	-	-	4.64	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่ม	83.33	16.67	-	-	-	4.83	มากที่สุด
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	54.55	45.45	-	-	-	4.55	มากที่สุด
4. ด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม	83.33	16.67	-	-	-	4.83	มากที่สุด
5. แนวทางการดำเนินงาน	83.33	16.67	-	-	-		
เฉลี่ย	70.00	30.00	-	-	-	4.70	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ในภาพรวมรอบ 12 เดือน พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.62 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 65.77 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 30.90 มีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 2.68 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 0.67 มีความพึงพอใจในระดับน้อย (ตารางที่ 4.2.8-21)

ตารางที่ 4.2.8-21 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ
ในรอบ 12 เดือน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจงโครงการ	73.33	23.34	-	3.33	-	4.67	มากที่สุด
2. เนื้อหาการอบรมถ่ายทอดความรู้	63.33	33.34	3.33	-	-	4.60	มากที่สุด
3. วิทยากรถ่ายทอดความรู้	66.67	30.00	3.33	-	-	4.63	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับ	62.07	34.48	3.45	3.33	-	4.59	มากที่สุด
5. การติดตาม/ให้คำแนะนำ	63.33	33.34	3.33	-	-	4.60	มากที่สุด
เฉลี่ย	65.77	30.90	2.68	0.67	-	4.62	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.15) ข้อค้นพบ

(1) งบประมาณ

(1.1) หน่วยงานคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการได้มากกว่าเป้าหมาย อาจส่งผลกระทบต่องบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ

(1.2) งบประมาณสำหรับสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตไม่เพียงพอ เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตบางชนิดมีราคาค่อนข้างสูง

(2) การผลิตสินค้าของกลุ่ม

(2.1) เกษตรกรมีความชำนาญในการแปรรูปสินค้าไม่มากนัก ทำให้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้ามีคุณภาพ ไม่คงที่ มีรสชาติผิดเพี้ยนไป เช่น การแปรรูปไวน์หม่อน

(2.2) เกษตรกรไม่สามารถผลิตสินค้าได้ในปริมาณมาก เนื่องจากวัตถุดิบสำหรับผลิตสินค้าของกลุ่ม มีน้อย ทำให้ไม่สามารถผลิตในปริมาณมากได้ หรือไม่เพียงพอกับความต้องการในกรณีที่มีลูกค้าสั่งซื้อจำนวนมาก

(3) กลุ่มเกษตรกรมีความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการตลาดออนไลน์ ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าอีกช่องทาง ที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มมากขึ้น

(4) หน่วยงานมีการคัดเลือกกลุ่มที่เคยได้รับการส่งเสริมและพัฒนาแล้วเมื่อปี 2563 - 2565 เข้าร่วมโครงการในปี 2566 ด้วย โดยหน่วยงานในพื้นที่คัดเลือกกลุ่มเดิมที่มีศักยภาพ และมีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาต่อยอดได้มาอบรมถ่ายทอดความรู้ แต่ไม่ได้มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ

3.1.6) ข้อเสนอแนะ

(1) ควรมีการสำรวจความต้องการปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ในปีต่อไปล่วงหน้า เพื่อใช้ในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปใช้ในการต่อยอดการดำเนินงานของกลุ่มได้

(2) การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรมีการวางแผนการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการ และจำแนกเป็นกลุ่มเดิมและกลุ่มใหม่ให้มีความชัดเจน เพื่อให้ทุกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการได้รับการสนับสนุนทั้งด้านองค์ความรู้ และวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตได้อย่างครบถ้วนทุกกลุ่ม

(3) หน่วยงานควรมีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำการตลาดออนไลน์ให้กับกลุ่มที่มีความต้องการและมีศักยภาพเพียงพอ เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

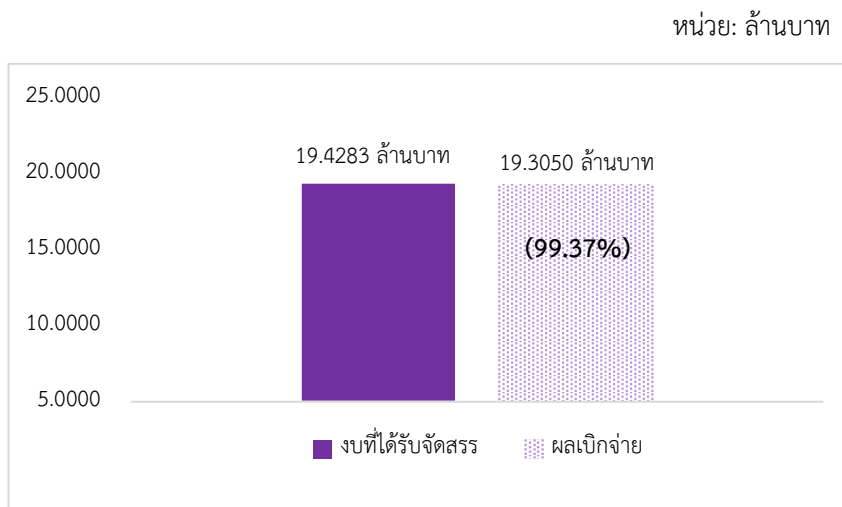
ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม (กรมหม่อนไหม)
รอบ 12 เดือน (1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566)

3.2) กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร

3.2.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณของโครงการ กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร ได้รับงบประมาณดำเนินงานโครงการ จำนวน 19.4283 ล้านบาท ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผลการเบิกจ่าย งบประมาณแล้วจำนวน 19.3050 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.37 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ส่วนงบประมาณที่เหลือเป็นเงินกันเหลือปีจำนวน 0.1046 ล้านบาท และเงินเหลือจ่าย จำนวน 0.0187 ล้านบาท (ภาพที่ 4.2.8-3)

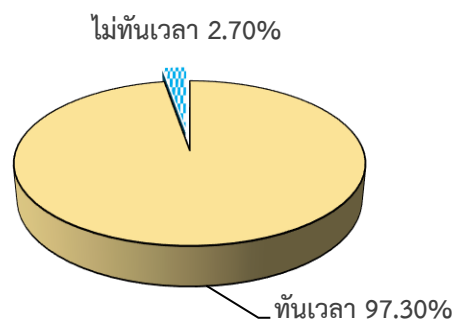

หมายเหตุ: ผลการเบิกจ่ายจริงรวมกับเงินกันเหลือปี และเงินเหลือจ่าย

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.8-3 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมส่งเสริมการเกษตร

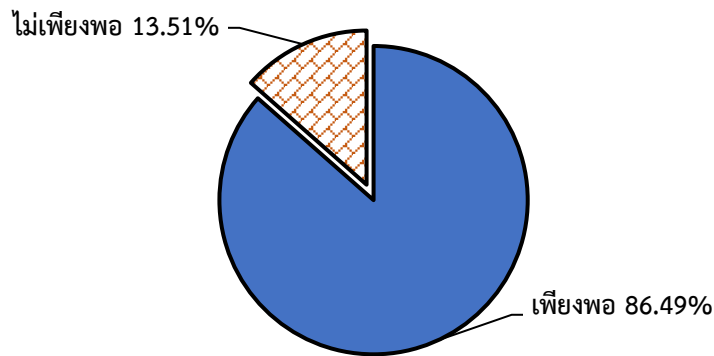
(2) ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 97.30 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความทันเวลา ร้อยละ 2.70 เห็นว่าไม่ทันเวลา เนื่องจากจะได้รับการงบประมาณในช่วงเดือนธันวาคม ซึ่งควรจัดสรรในช่วงเดือนพฤศจิกายน เพื่อให้ทันต่อการดำเนินกิจกรรม (ภาพที่ 4.2.8-4)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.8-4 ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

สำหรับด้านความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.49 งบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน รองลงมาร้อยละ 13.51 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนในบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตที่มีราคาค่อนข้างสูง (ภาพที่ 4.2.8-5)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.8-5 ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

ระดับความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 48.65 งบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการดำเนินกิจกรรมในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38 รองลงมาร้อยละ 40.54 มีความทันเวลาในระดับมาก และร้อยละ 10.81 มีความทันเวลาในระดับปานกลาง สำหรับระดับความเพียงพอ หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79 รองลงมาร้อยละ 30.30 มีความเพียงพอในระดับมากที่สุด ร้อยละ 21.21 มีความเพียงพอในระดับปานกลาง และร้อยละ 15.16 มีความเพียงพอในระดับน้อย (ตารางที่ 4.2.8-22)

ตารางที่ 4.2.8-22 ระดับความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของกรมส่งเสริมการเกษตร

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ระดับความทันเวลา	48.65	40.54	10.81	-	-	4.38	มากที่สุด
2. ระดับความเพียงพอ	30.30	33.33	21.21	15.16	-	3.79	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) หลักสูตรการอบรม สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร ดังนี้

(3.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ใน 2 กิจกรรม ได้แก่

(3.1.1) กิจกรรมพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group มีเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนาสินค้าและบริการ การตลาด พื้นฐานการเป็น

ผู้ประกอบการเบื้องต้น วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม แผนการผลิตรายบุคคล รวมถึงการเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) สู่การจัดทำแผนการดำเนินการของกลุ่ม

(3.1.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ทักษะการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น การบริหารจัดการด้านการผลิตหรือบริการ การจัดทำบัญชี การจัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า/บริการ การวิเคราะห์ธุรกิจแบบ SWOT การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) รวมถึงการเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล สู่การจัดทำแผนการดำเนินการกลุ่ม

(3.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีการอบรมถ่ายทอดความรู้ใน 3 กิจกรรม ดังนี้

(3.2.1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน จัดทำแผน พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group โดยการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ บรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติ ให้กับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(3.2.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร ประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนธุรกิจให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยใช้รูปแบบการบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติ

(3.2.3) กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน โดยจัดเวที ถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหาร เพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน โดยมีการบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติในการประเมินสถานการณ์ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน มีการจัดทำแผน และพัฒนาทักษะการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหาร เพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

(3.3) กลุ่มยุวเกษตรกร จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ใน 2 กิจกรรม ดังนี้

(3.3.1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ฝึกทักษะด้านการเกษตรขั้นพื้นฐาน โดยครอบคลุมการพัฒนากระบวนการกลุ่ม 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารทุนและทรัพยากร การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก การพัฒนาสินค้าและบริการ และสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3.3.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยถ่ายทอดความรู้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นให้กลุ่มยุวเกษตรกร ในระดับอุดมศึกษา เช่น กระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร ทักษะการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น การจัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม และการตลาด เป็นต้น

(4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หน่วยงานในพื้นที่สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรหลายประเภท โดยร้อยละ 97.44 สนับสนุนเป็นปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย

พันธุ์พืช มูลสัตว์ ฯลฯ รองลงมาร้อยละ 69.23 สนับสนุนเป็นวัสดุสาริต/วัสดุการเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ ฟ้าใบตาข่าย แสลง ฯลฯ ร้อยละ 46.15 สนับสนุนเป็นวัสดุงานบ้าน/งานครัว เช่น เขียง ถ้วยตวง เต้าแก๊ส ฯลฯ และร้อยละ 35.90 สนับสนุนเป็นวัสดุอื่นๆ ได้แก่ บรรจุก้อน และสติ๊กเกอร์ (ตารางที่ 4.2.8-23)

ตารางที่ 4.2.8-23 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตที่ให้กลุ่มเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. ปัจจัยการผลิต	97.44
2. วัสดุสาริต/วัสดุการเกษตร	69.23
3. วัสดุงานบ้าน/งานครัว	46.15
4. อื่น ๆ เช่น บรรจุก้อน และสติ๊กเกอร์ เป็นต้น	35.90

หมายเหตุ: ^{1/} หน่วยงานสามารถสนับสนุนได้มากกว่า 1 ประเภท

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.2) กิจกรรม

(1) การประชุมชี้แจงโครงการ หน่วยงานส่วนกลางมีการจัดประชุมชี้แจงโครงการให้หน่วยงานในระดับจังหวัดได้รับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการ แผนปฏิบัติงาน กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เฉลี่ย 1 ครั้ง โดยหน่วยงานในระดับจังหวัดส่วนใหญ่ร้อยละ 88.24 มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการเข้าร่วมประชุมตั้งอีกร้อยละ 11.76 ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากติดภารกิจอื่น (ตารางที่ 4.2.8-24)

นอกจากนี้ หน่วยงานในระดับจังหวัดมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการให้กับหน่วยงานในระดับอำเภอด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 83.82 เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับอำเภอได้เข้าร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงาน แผนปฏิบัติงาน และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรอีกร้อยละ 16.18 ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากติดภารกิจอื่น (ตารางที่ 4.8.2-24)

ตารางที่ 4.2.8-24 การเข้าร่วมประชุมชี้แจงโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

หน่วยงาน	การเข้าร่วมประชุม	
	เข้าร่วมประชุม	ไม่ได้เข้าร่วมประชุม
1. หน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานระดับจังหวัด	88.24	11.76
2. หน่วยงานระดับจังหวัดกับระดับอำเภอ	83.82	16.18

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเพื่อส่งเสริมและพัฒนา กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในปี 2566 เพื่อให้สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอได้นำไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ รายละเอียดดังนี้

(2.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

(2.1.1) กิจกรรมพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group คัดเลือกจังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยพิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่ หรือเป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับปรับปรุงหรือปานกลาง เป็นกลุ่มที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาสู่ Smart Group รวมถึงการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการพื้นฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

(2.1.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น คัดเลือกจังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับดี มีผลงานเด่นสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด หากไม่สามารถคัดเลือกกลุ่มฯ ตามคุณสมบัติดังกล่าวได้ ให้พิจารณากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีหรือปานกลาง ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และพัฒนาสู่กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบต่อไป ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวจะต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 มาก่อน

(2.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(2.2.1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group คัดเลือกจังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยพิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อยู่ในระดับปรับปรุงหรือระดับปานกลาง ที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ทั้งนี้ ต้องเป็นกลุ่มที่ยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group ปีงบประมาณ 2562 - 2565 ซึ่งหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ ต้องมีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

(2.2.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น คัดเลือกจังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยพิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อยู่ในระดับดี และเป็นต้นแบบของจังหวัด ที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นเป็นลำดับแรก หากไม่สามารถคัดเลือกกลุ่มฯ ตามคุณสมบัติดังกล่าวได้ ให้พิจารณากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีหรือปานกลาง ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และพัฒนาสู่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้นแบบต่อไป ซึ่งหลังจากการเข้าร่วมโครงการต้องมีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

(2.2.3) กิจกรรมส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน คัดเลือกจังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยเป็นกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนมาก่อน โดยจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ได้แก่ เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหาร เป็นพื้นที่ที่มีค่าข้อมูล ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570 ในตัวชี้วัด

ด้านสุขภาพดี ด้านสภาพแวดล้อม และการมีงานทำและรายได้ หรือเป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมีการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร (กรณีในพื้นที่ดำเนินงานโครงการฯ ไม่มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้รวมกลุ่มสตรีในภาคการเกษตรในพื้นที่ แล้วจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน

(2.3) กลุ่มยุวเกษตรกร

(2.3.1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) คัดเลือกจังหวัดละ 2 กลุ่ม โดยคัดเลือกกลุ่มที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ

(2.3.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรในระดับอุดมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ คัดเลือกจำนวน 17 กลุ่ม โดยจะต้องเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรที่อยู่ในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าที่มีความสนใจด้านการเกษตร มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม และเห็นชอบในหลักวิธีการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร

(3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เป็นการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม โดยดำเนินการในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 1 ครั้งต่อกิจกรรมทั้งนี้ หน่วยงานในพื้นที่ได้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเกษตรกรในแต่ละกลุ่มได้ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 4.2.8-25)

ตารางที่ 4.2.8-25 การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร

กิจกรรม	จำนวน (ครั้ง)
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	
1.1 กิจกรรมพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group	1
1.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	1
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	
2.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group	1
2.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	1
2.3 กิจกรรมส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน	1
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	1
3.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)	1
3.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่	1

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

(4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตตามระยะเวลาของแผนปฏิบัติงาน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตให้กลุ่มเกษตรกร จะดำเนินการสนับสนุนหลังจากจัดอบรมให้กลุ่มเกษตรกร และได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับสนับสนุนเรียบร้อยแล้ว ซึ่งได้ดำเนินการสนับสนุนแล้ว โดยร้อยละ 100.00 สามารถสนับสนุนได้ตามระยะเวลาของแผนปฏิบัติงาน

(5) การติดตามและให้คำปรึกษาเกษตรกร พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.05 ดำเนินการติดตาม แนะนำ ให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกรแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 17.95 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากอยู่ระหว่างการวางแผนเพื่อติดตามร่วมกับโครงการอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยคาดว่าจะดำเนินการได้ในช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน เป็นต้นไป ทั้งนี้ การดำเนินการติดตามและให้คำปรึกษาเกษตรกรสามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาของแผนปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ตารางที่ 4.2.8-26)

ตารางที่ 4.2.8-26 ผลการติดตาม แนะนำ ให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร

การติดตาม แนะนำ และให้คำปรึกษา	ร้อยละ
1. ดำเนินการแล้ว	82.05
2. ยังไม่ได้ดำเนินการ	17.95
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.3) ผลผลิต

(1) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย หน่วยงานดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการได้ตามเป้าหมาย จำนวน 556 กลุ่ม ดังนี้ (ตารางที่ 4.2.8-27)

(1.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร รวม 154 กลุ่ม แบ่งเป็นกิจกรรมพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group จำนวน 77 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น จำนวน 77 กลุ่ม

(1.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 231 กลุ่ม แบ่งเป็น กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group จำนวน 77 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น จำนวน 77 กลุ่ม และกิจกรรมส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน จำนวน 77 กลุ่ม

(1.3) กลุ่มยุวเกษตรกร 171 กลุ่ม แบ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) จำนวน 154 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรกรในระดับ อุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 17 กลุ่ม

ตารางที่ 4.2.8-27 กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเกษตร

กลุ่มเกษตรกร/กิจกรรม	กลุ่มเกษตรกร
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	154
1.1 กิจกรรมพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group	77
1.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	77
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	231
2.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group	77
2.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	77
2.3 กิจกรรมส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน	77
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	171
3.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)	154
3.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่	17
รวม	556

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

(2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเกษตรกรได้ครบตามเป้าหมายคือ 556 กลุ่ม ดังนี้ (ตารางที่ 4.2.8-28)

(2.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการทั้งหมด 2 กิจกรรม จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว ได้ครบตามเป้าหมาย 154 กลุ่ม ดังนี้

(2.1.1) กิจกรรมพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ได้ครบตามเป้าหมาย 77 กลุ่ม

(2.1.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แล้วได้ครบตามเป้าหมาย 77 กลุ่ม

(2.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดำเนินการ 3 กิจกรรม มีกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมได้ครบเป้าหมาย 231 กลุ่ม ดังนี้

(2.2.1) กิจกรรมการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว จำนวน 77 กลุ่ม ตามเป้าหมาย

(2.2.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว จำนวน 77 กลุ่ม ตามเป้าหมาย

(2.2.3) กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว จำนวน 77 กลุ่ม ตามเป้าหมาย

(2.3) กลุ่มยุวเกษตรกร ดำเนินการ 2 กิจกรรม จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเกษตรกรแล้ว จำนวน 171 กลุ่ม ตามเป้าหมาย ดังนี้

(2.3.1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) ดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว จำนวน 154 กลุ่ม ตามเป้าหมาย

(2.3.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว จำนวน 17 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

ตารางที่ 4.2.8-28 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเกษตร

กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย	เป้าหมาย (กลุ่ม)	ผลการดำเนินงาน	
		จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	154	154	100.00
1.1 กิจกรรมพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group	77	77	100.00
1.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	77	77	100.00
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	231	231	100.00
2.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group	77	77	100.00
2.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	77	77	100.00
2.3 กิจกรรมส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน	77	77	100.00
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	171	171	100.00
3.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)	154	154	100.00
3.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่	17	17	100.00
รวม	556	556	100.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(3) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาการอบรมที่ได้รับในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.93 หลังเข้ารับการอบรมพบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 โดยร้อยละ 56.18 มีความรู้ความเข้าใจระดับมาก รองลงมาร้อยละ 37.08 มีความรู้ความเข้าใจระดับมากที่สุด และร้อยละ 6.74 มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรมีอายุค่อนข้างเยอะ การเรียนรู้เป็นไปได้ค่อนข้างช้า (ตารางที่ 4.2.8-29)

ตารางที่ 4.2.8-29 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ
ของกรมส่งเสริมการเกษตร

รายการ	ระดับความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	3.37	32.58	32.02	17.42	14.61	2.93	ปานกลาง
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	37.08	56.18	6.74	-	-	4.30	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพิ่มเติม เกษตรกรร้อยละ 44.67 ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าอื่น ๆ เพื่อให้สามารถแปรรูปสินค้าตัวอื่นและนำมาจำหน่ายเป็นสินค้าของกลุ่มได้ รองลงมาร้อยละ 26.67 รู้เรื่องการตลาดออนไลน์ และการทำการเกษตรอื่น/การเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 31.33 ต้องการความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน ร้อยละ 21.33 เรื่องการทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยชีวภาพ/การกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 15.33 เรื่องการขอรับรองมาตรฐานสินค้า เช่น อย. และ OTOP และร้อยละ 4.00 เป็นเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ การบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการศึกษาดูงานกลุ่มอื่น (ตารางที่ 4.2.8-30)

ตารางที่ 4.2.8-30 ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพิ่มเติมของกรมส่งเสริมการเกษตร

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. การทำตลาดออนไลน์	26.67
2. การขอรับรองมาตรฐานสินค้า	15.33
3. การแปรรูปสินค้า	44.67
4. การทำการเกษตร/เกษตรผสมผสาน	26.67
5. การปรับปรุงบำรุงดิน	31.33
6. การทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยชีวภาพ/การกำจัดศัตรูพืช	21.33
7. อื่น ๆ (การบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการศึกษาดูงานกลุ่มอื่น)	4.00

หมายเหตุ: ^{1/}เกษตรกรต้องการความรู้เพิ่มเติมมากกว่า 1 เรื่อง

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตปัจจัยการผลิต หน่วยงานดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรแล้ว จำนวน 556 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย แบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้ (ตารางที่ 4.2.8-31)

(5.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตแล้ว 154 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย ดังนี้

(5.1.1) กิจกรรมพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรแล้วจำนวน 77 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

(5.1.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร จำนวน 77 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

(5.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรรวม 3 กิจกรรม ดำเนินการสนับสนุนแล้ว จำนวน 231 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย ดังนี้

(5.2.1) กิจกรรมการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร จำนวน 77 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

(5.2.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร จำนวน 77 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

(5.2.3) กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน และชุมชน ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรแล้วจำนวน 77 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

(5.3) กลุ่มยุวเกษตรกร ดำเนินการทั้งหมด 2 กิจกรรม ดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเกษตรกร จำนวน 171 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย ดังนี้

(5.3.1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร จำนวน 154 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

(5.3.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรจำนวน 17 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

ตารางที่ 4.2.8-31 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย	เป้าหมาย (กลุ่ม)	ผลการดำเนินงาน	
		จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	154	154	100.00
1.1 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group	77	77	100.00
1.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	77	77	100.00
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	231	231	100.00
2.1 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group	77	77	100.00
2.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	77	77	100.00
2.3 กิจกรรมส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน	77	77	100.00
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	171	171	100.00
3.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)	154	154	100.00
3.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่	17	17	100.00
รวม	556	556	100.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 94.26 ได้รับปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตตรงตามความต้องการของกลุ่มทั้งหมด รองลงมาร้อยละ 5.74 ได้รับตรงตามความต้องการเพียงบางส่วน เช่น กลุ่มเกษตรกรมีความต้องการให้สนับสนุนเครื่องสีสำหรับบรรจุสินค้า แต่เนื่องจากเครื่องมีราคาสูง งบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรรสำหรับสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์การผลิตมีจำกัด ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนให้เกษตรกรได้ (ตารางที่ 4.2.8-32)

ตารางที่ 4.2.8-32 ปัจจัยการผลิตที่กลุ่มเกษตรกรได้รับจากกรมส่งเสริมการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ตรงตามความต้องการทั้งหมด	94.26
2. ตรงตามความต้องการบางส่วน	5.74
3. ไม่ตรงตามความต้องการ	-
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) การแลกเปลี่ยนยวเกษตรกรระหว่างต่างประเทศ เป็นการเตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรกรไปฝึกงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC) โดยฝึกอบรมพื้นฐาน ณ ศูนย์ส่งเสริมเยาวชนเกษตรกรอาเซียน จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีการฝึกอบรมด้านวิชาการ การเกษตร การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร รวมทั้งภาษา และวัฒนธรรมญี่ปุ่นแก่ผู้เข้าอบรม เป็นระยะเวลา 90 วัน ซึ่งหน่วยงานคัดเลือก เยาวชนเกษตรกรไทย เพื่อนำมาฝึกอบรมขั้นพื้นฐานแล้ว จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 10 ราย

ทั้งนี้ ในการฝึกงานที่ญี่ปุ่นนั้น เพื่อให้ผู้นำเยาวชนเกษตรกรพัฒนาทักษะอาชีพด้วยการฝึกปฏิบัติงานจริงในฟาร์มเกษตรกรญี่ปุ่นและนำความรู้ และประสบการณ์มาใช้พัฒนาอาชีพของตนเอง และเผยแพร่สู่ชุมชนได้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเกษตรกรของทั้งสองประเทศ โดยมีระยะเวลาฝึกอบรม 11 เดือน

นอกจากนี้ หน่วยงานยังดำเนินกิจกรรมการแลกเปลี่ยนยวเกษตรกรและผู้นำยวเกษตรกรกับเกาหลีใต้ มีเป้าหมาย 4 ราย และการแลกเปลี่ยนยวเกษตรกรไทยกับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ ประเทศญี่ปุ่น หน่วยงานมีเป้าหมายดำเนินการ 4 ราย ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากได้มีกรยกเลิกการดำเนินกิจกรรมและปรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมยวเกษตรกร ที่ปรึกษายวเกษตรกร เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น (โครงการแลกเปลี่ยนโคอิบุจิ) แทน สำหรับการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมยวเกษตรกร ที่ปรึกษากลุ่มเกษตรกร และเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย 8 ราย

3.3.5) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 59.51 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด โดยการนำไปใช้ประกอบการผลิตสินค้าของกลุ่ม และของตนเอง รองลงมาร้อยละ 39.26 มีการนำไปใช้ประโยชน์บางส่วน เช่น การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้อง การแปรรูปสินค้า การผลิตและขยายพันธุ์พืช และร้อยละ 1.23 ไม่ได้นำไปใช้เลย เนื่องจากเกษตรกรบางรายมีอายุค่อนข้างมาก บางรายไม่ได้ทำการเกษตร

(2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 94.96 มีการนำปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ในการผลิตสินค้าของกลุ่ม และของตนเองทั้งหมด รองลงมา ร้อยละ 5.04 ได้นำไปใช้เพียงบางส่วน (ตารางที่ 4.2.8-33)

ตารางที่ 4.2.8-33 การนำความรู้ และวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรไปใช้ประโยชน์

รายการ	ความรู้ที่ได้รับ	วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต
1. นำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด	59.51	94.96
2. นำไปใช้ประโยชน์บางส่วน	39.26	5.04
3. ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	1.23	-
รวม	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) การขยายผล

(3.1) การนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอด หลังเข้ารับการอบรม เกษตรกรร้อยละ 73.41 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับเพื่อนบ้าน/สมาชิก/เครือข่ายอื่น รองลงมาร้อยละ 41.04 นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับญาติ/พี่น้อง มีเพียงร้อยละ 4.62 ที่ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อเนื่องจากเกษตรกรไม่มีเวลา สถานที่พักอาศัยอยู่ไกลจากกลุ่มเพื่อน/สมาชิก และที่บ้านไม่ได้ทำการเกษตร (ตารางที่ 4.2.8-34)

ตารางที่ 4.2.8-34 การถ่ายทอดความรู้ขยายผลสู่ชุมชน และเครือข่าย

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. ถ่ายทอดความรู้ต่อ	95.38
1.1 ถ่ายทอดให้ญาติ/พี่น้อง	41.04
1.2 ถ่ายทอดให้เพื่อนบ้าน/สมาชิก/เครือข่ายอื่น	73.41
2. ไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ต่อ	4.62

หมายเหตุ: ^{1/}เกษตรกรถ่ายทอดความรู้ได้มากกว่า 1 เป้าหมาย

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.2) เครือข่ายของเกษตรกร หน่วยงานมีกิจกรรมในการจัดเวทีเพื่อให้เกษตรกรได้พบผู้ประกอบการ/กลุ่มเกษตรกรกลุ่มอื่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดเครือข่ายสำหรับดำเนินการต่าง ๆ ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าว ทำให้เกษตรกรร้อยละ 59.78 มีเครือข่ายเพิ่มขึ้น รองลงมาร้อยละ 40.22 เกษตรกรยังมีเครือข่ายเท่าเดิม เนื่องจากกลุ่มเกษตรกร/ผู้ประกอบการที่เกษตรกรได้พบปะเป็นกลุ่มเดิมที่เคยรู้จักและเป็นเครือข่ายกันอยู่แล้ว (ตารางที่ 4.2.8-35)

ตารางที่ 4.2.8-35 เครือข่ายของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. เครือข่ายเพิ่มขึ้น	59.78
2. เครือข่ายเท่าเดิม	40.22
3. เครือข่ายลดลง	-
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

กลุ่มเกษตรกรที่มีเครือข่ายร้อยละ 67.09 ใช้ประโยชน์จากการสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน เช่น ความรู้ด้านการเกษตร ความรู้ด้านการแปรรูป รองลงมาร้อยละ 55.70 เพื่อเป็นแหล่งซื้อขายวัตถุดิบสำหรับผลิตสินค้าของกลุ่ม เช่น ใช้ซื้อขายกล้วย เป็นต้น และอีกร้อยละ 41.77 ใช้ประโยชน์ในการเป็นแหล่งจำหน่ายผลผลิต/สินค้าของกลุ่ม (ตารางที่ 4.2.8-36)

ตารางที่ 4.2.8-36 การใช้ประโยชน์จากการมีเครือข่ายของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. แหล่งซื้อขายวัตถุดิบ	55.70
2. แหล่งจำหน่ายผลผลิต/สินค้าของกลุ่ม	41.77
3. แหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้	67.09

หมายเหตุ: เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากการสร้างเครือข่ายได้มากกว่า 1 กลุ่ม
ที่มา: จากการสำรวจ

(4) การผลิตสินค้าของเกษตรกร

(4.1) การผลิตสินค้าใหม่ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ มีการนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้เกษตรกรร้อยละ 50.00 มีการผลิตสินค้าใหม่เพิ่มขึ้น เช่น ไข่เค็ม น้ำพริกปลา ก๋วยหนึบ แหนมเห็ด และการแปรรูปผ้าไหม ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรมีสินค้าที่หลากหลายขึ้น ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการรวมกลุ่มการผลิต ซึ่งได้รายได้ในรูปแบบค่าจ้างแรงงาน ตลอดจนการแบ่งกำไรที่ได้จากการจำหน่ายสินค้า อย่างไรก็ตาม ยังคงมีเกษตรกรร้อยละ 50.00 ที่ไม่ได้มีการผลิตสินค้าใหม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกร เห็นว่า มีกำลังการผลิตไม่ทันต่อปริมาณการสั่งซื้อของลูกค้าเดิม ซึ่งจะต้องดูแลแนวโน้มการตลาดก่อนจึงจะทำการผลิตจำหน่าย (ตารางที่ 4.2.8-37)

ตารางที่ 4.2.8-37 การผลิตสินค้าของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. มีการผลิตสินค้าใหม่เพิ่มขึ้น	50.00
2. ไม่มีการผลิตสินค้าใหม่เพิ่มขึ้น	50.00
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) การเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตสินค้า หลังจากเกษตรกรนำปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตไปใช้ประโยชน์แล้ว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 51.95 มีปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มเพิ่มขึ้น รองลงมา ร้อยละ 41.56 มีปริมาณการผลิตสินค้าเท่าเดิม เนื่องจากมีราคาค่าวัตถุดิบสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นด้วย แต่เกษตรกรยังจำหน่ายสินค้าในราคาเท่าเดิม และอีกร้อยละ 6.49 มีปริมาณการผลิตสินค้าลดลง เนื่องจากวัตถุดิบที่เกษตรกรต้องนำมาใช้ในการผลิตมีปริมาณน้อย และไม่ได้คุณภาพจึงสามารถผลิตได้ปริมาณน้อยลง (ตารางที่ 4.2.8-38)

ตารางที่ 4.2.8-38 การเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตสินค้าของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ปริมาณการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น	51.95
2. ปริมาณการผลิตสินค้าเท่าเดิม	41.56
3. ปริมาณการผลิตสินค้าลดลง	6.49
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ปริมาณการผลิตสินค้า หลังจากเกษตรกรนำปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิตไปใช้ พบว่า เกษตรกรมีปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มเพิ่มขึ้น คือ หลังเข้าร่วมโครงการมีปริมาณการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น 37,591.06 ขึ้นต่อปี จากก่อนเข้าร่วมโครงการผลิตได้ 23,988.36 ขึ้นต่อปี เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ 13,602.70 ขึ้นต่อปี คิดเป็นร้อยละ 56.71 (ตารางที่ 4.2.8-39)

ตารางที่ 4.2.8-39 ปริมาณการผลิตสินค้าของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (ขึ้นต่อปี)
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	23,988.36
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	37,591.06
3. ผลต่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	13,602.70
	(56.71) ^{1/}

หมายเหตุ: ^{1/}ค่าในวงเล็บคือ ค่าร้อยละ

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) รายได้

(5.1) การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการแล้ว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 68.00 มีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 29.33 มีรายได้เท่าเดิม และร้อยละ 2.67 มีรายได้ลดลง เกษตรกรที่เห็นว่าหลังเข้าร่วมโครงการมีรายได้เท่าเดิมหรือลดลง เนื่องจากเกษตรกรยังจำหน่ายสินค้าในราคาเดิม อีกทั้งยังไม่ได้มีการผลิตสินค้า ในปริมาณที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ต้นทุนค่าวัตถุดิบในการผลิตมีราคาสูงขึ้น แต่เกษตรกรยังคงจำหน่ายสินค้าได้ราคาเท่าเดิม (ตารางที่ 4.2.8-40)

ตารางที่ 4.2.8-40 การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. เกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการรายได้เพิ่มขึ้น	68.00
2. เกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการรายได้เท่าเดิม	29.33
3. เกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการรายได้ลดลง	2.67
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) รูปแบบรายได้ที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรสมาชิกกลุ่มร้อยละ 45.57 ได้รับรายได้เป็นค่าแรงในการผลิตสินค้าของกลุ่ม รองลงมาร้อยละ 36.71 ได้รับรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต/สินค้าให้กลุ่ม เช่น การทอผ้าไหม ที่บ้านและนำมาจำหน่ายให้กลุ่ม และกลุ่มจ่ายเป็นค่าสินค้าให้กับเกษตรกรและจำหน่ายในนามของกลุ่ม ร้อยละ 32.91 ได้รับรายได้เป็นเงินปันผลของกลุ่ม ร้อยละ 30.38 ได้รับรายได้เป็นส่วนแบ่งจากกำไรที่จำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ร้อยละ 24.05 ได้รับรายได้เป็นการจำหน่ายวัตถุดิบให้กับกลุ่ม เช่น การนำเห็ดที่ปลูกได้มาจำหน่ายให้กลุ่มใช้เป็นวัตถุดิบในการทำน้ำพริก/แกง ร้อยละ 7.59 ได้รับรายได้เป็นค่าจ้างในการไปจำหน่ายสินค้าให้กลุ่มในงานต่าง ๆ และร้อยละ 1.27 ไม่ได้รับรายได้ แต่ได้รับส่วนแบ่งจากกำไรที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มหรือนำเข้ากองกลาง เพื่อใช้สำหรับการบริหารจัดการและเป็นต้นทุนในการซื้อวัตถุดิบเพื่อมาผลิตสินค้าต่อไป (ตารางที่ 4.2.8-41)

ตารางที่ 4.2.8-41 รูปแบบรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. เงินปันผลของกลุ่ม	32.91
2. จำหน่ายวัตถุดิบให้กลุ่ม	24.05
3. จำหน่ายผลผลิต/สินค้าให้กลุ่ม	36.71
4. ส่วนแบ่งกำไรจากการจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม	30.38
5. ค่าจ้างแรงงานในการผลิตสินค้าของกลุ่ม	45.57
6. ค่าจ้างไปจำหน่ายสินค้า/ออกบูธในงานต่าง ๆ	7.59
7. เป็นเงินกองกลางสำหรับทุนในการบริหารจัดการ	1.27

หมายเหตุ: ^{1/} เกษตรกรรับรายได้ได้มากกว่า 1 รูปแบบ

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.3) รายได้ที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 117,010.34 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 158,027.59 บาทต่อปี ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ 41,017.24 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.05 จะเห็นได้ว่าการที่เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เช่น การนำไปผลิตเป็นสินค้าใหม่ของกลุ่ม จำหน่ายส่งผลผลิตให้กลุ่ม และเกษตรกรสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.2.8-42)

ตารางที่ 4.2.8-42 จำนวนรายได้จากการจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรเปรียบเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ

รายการ	รายได้ (บาทต่อปี)
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	117,010.34
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	158,027.59
3. ผลต่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	41,017.24 (35.05) ^{1/}

หมายเหตุ: ^{1/} ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.5) ความพึงพอใจ

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.03 คิดเป็นร้อยละ 49.34 รองลงมาร้อยละ 27.64 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 21.05 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.97 มีความพึงพอใจในระดับน้อย (ตารางที่ 4.2.8-43)

ตารางที่ 4.2.8-43 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ
ในรอบ 12 เดือน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณ	23.68	47.37	28.95	-	-	3.95	มาก
2. การชี้แจงโครงการสู่ผู้ปฏิบัติ	26.32	52.63	18.42	2.63	-	4.03	มาก
3. หลักเกณฑ์/ขั้นตอนการคัดเลือก	31.57	42.11	26.32	-	-	4.05	มาก
4. แผนปฏิบัติงานโครงการ	28.95	55.26	10.53	5.26	-	4.08	มาก
เฉลี่ย	27.64	49.34	21.05	1.97	-	4.03	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ความพึงพอใจของเกษตรกร เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.47 คิดเป็นร้อยละ 51.03 รองลงมาร้อยละ 45.69 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 2.79 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 0.49 มีความพึงพอใจในระดับน้อย (ตารางที่ 4.2.8-44)

ตารางที่ 4.2.8-44 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ
ในรอบ 12 เดือน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจงรายละเอียดโครงการ	42.42	53.94	3.64	-	-	4.39	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของเนื้อหาอบรม	49.09	48.49	2.42	-	-	4.47	มากที่สุด
3. วิทยากรที่อบรมถ่ายทอดความรู้	53.34	44.24	2.42	-	-	4.51	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	59.39	38.18	1.82	0.61	-	4.56	มากที่สุด
5. การติดตามให้คำแนะนำ	50.92	43.56	3.68	1.84	-	4.44	มากที่สุด
เฉลี่ย	51.03	45.69	2.79	0.49	-	4.47	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.5) ข้อค้นพบ

(1) ด้านงบประมาณ

(1.1) งบประมาณสำหรับสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร มีค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนได้ครบทุกประเภทตามที่ต้องการ เนื่องจากบางชนิดมีราคาสูง และบางชนิดเป็นครุภัณฑ์ ซึ่งไม่สามารถสนับสนุนได้ ด้วยข้อจำกัดของระเบียบการจัดซื้อพัสดุของภาครัฐ

(1.2) งบประมาณสำหรับการติดตามและให้คำแนะนำปรึกษากับกลุ่มเกษตรกร
ไม่ได้รับการจัดสรรหน่วยงานในพื้นที่ต้องดำเนินการใช้ร่วมกับงบประมาณโครงการอื่นในการดำเนินการ

(1.3) หน่วยงานในพื้นที่บางแห่งเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณช่วงเดือนพฤศจิกายน
ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ทันในไตรมาส 1 ที่มีระยะเวลาในการดำเนินการเพียงแค่ 1 เดือน

(2) ด้านบุคลากร

(2.1) การปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ดำเนินการค่อนข้างบ่อย ซึ่งยังไม่
ได้รับการส่งเสริม/การพัฒนาศักยภาพในการดำเนินกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
ให้กับกลุ่มเกษตรกร จึงทำให้ขาดความเข้าใจโครงการและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้อง

(2.2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอมียุคน้อย ไม่เพียงพอ
ต่อการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ที่มีค่อนข้างมาก จึงทำให้บางกิจกรรมดำเนินการล่าช้า เช่น การจัดอบรม
ถ่ายทอดความรู้

(3) ด้านการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต

(3.1) วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตบางชนิดที่เกษตรกรต้องการ มีราคาสูงกว่า
งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เช่น เครื่องอบสำหรับทำน้ำพริกเห็ดเพื่อให้กรอบและเก็บได้นาน ซึ่งมีราคา
ค่อนข้างสูง

(3.2) เกษตรกรเห็นว่าควรมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ พร้อมกัน
ในช่วงของการอบรมถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้กลุ่มสามารถไปผลิตสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง

(4) ด้านการผลิต

(4.1) เกษตรกรบางกลุ่มยังไม่สามารถผลิตสินค้าใหม่จำหน่ายได้ เนื่องจาก
กระบวนการผลิตยังไม่สมบูรณ์ เช่น การทำน้ำพริกเห็ดไม่สามารถเก็บรักษาได้นาน เนื่องจากไม่มีตู้อบเห็ดให้แห้ง
เป็นต้น

(4.2) เกษตรกรยังไม่สามารถขอรับรองมาตรฐานให้กับสินค้าได้ เนื่องจากกระบวนการ
ผลิตไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของหน่วยงานที่รับรอง อย. เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้จำหน่ายสินค้าได้น้อย เนื่องจาก
ผู้บริโภคไม่มีความมั่นใจในสินค้า

(4.3) เกษตรกรขาดวัตถุดิบในการผลิต อันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ เช่น อากาศแล้ง/
ฝนตกมากเกินไป ทำให้ผลหมอนไม่เติบโต

3.3.6) ข้อเสนอแนะ

(1) ด้านงบประมาณ

(1.1) ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการติดตามเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเป็นการ
ติดตามการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ช่วยกระตุ้นให้เกษตรกรเห็นความสำคัญ และมีการรวมกลุ่มดำเนิน
กิจกรรมอยู่เสมอ

(1.2) ควรเพิ่มงบประมาณสำหรับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต
เพื่อให้ตรงตามความต้องการ และเกษตรกรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกับความรู้ที่ได้รับได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ

(2) ด้านบุคลากร ควรมีการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่บรรจุใหม่ หรือ ยังไม่สามารถดำเนินการกระบวนการเรียนรู้ให้กลุ่มเกษตรกรให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดศักยภาพ สามารถดำเนินการกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ด้านการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ควรมีการสำรวจความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการในปีต่อไปล่วงหน้า เพื่อสามารถกำหนดวงเงินสำหรับสนับสนุนได้ตามความต้องการของกลุ่ม

(2) ด้านการติดตามให้คำแนะนำ ควรใช้ระบบสื่อสารผ่านออนไลน์ เข้ามาปรับใช้ ในการติดตาม เช่น มีการวิดีโอคอล หรือตั้งกลุ่มไลน์สำหรับการติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งกลุ่มฯ สามารถสอบถามปัญหาข้อสงสัยกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ได้รวดเร็วขึ้น

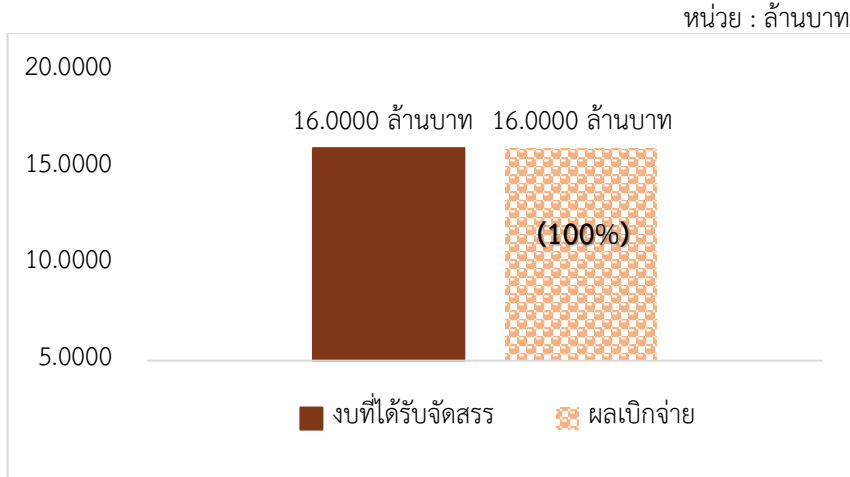
ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตร
รอบ 12 เดือน (1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566)

3.3) กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

3.3.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณของโครงการ หน่วยงานได้รับงบประมาณสำหรับดำเนินการกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน จำนวน 16.0000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้วจำนวน 16.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.8-6 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

ทั้งนี้ หน่วยงานเห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับดำเนินการโครงการมีความทันเวลา และมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน (ตารางที่ 4.2.8-45)

ตารางที่ 4.2.8-45 ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลา	100.00
- ทันเวลา	100.00
- ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอ	100.00
- เพียงพอ	100.00
- ไม่เพียงพอ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.2) กิจกรรม

(1) การจัดประชุมกับชุมชนเครือข่าย

(1.1) การประชุมเครือข่ายชุมชน ดำเนินการแล้ว 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 200.00 ของเป้าหมาย 1 ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 20 - 23 พฤศจิกายน 2565 ณ โรงแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน เป็นการประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ให้กับชุมชนในเครือข่ายของ สพภ. แนวทางการขอรับการสนับสนุนโครงการ การขอรับตรา BioEconomy การตลาดและการส่งเสริมการขาย การบ่มเพาะผู้ประกอบการท่องเที่ยวชีวภาพ และนำเสนอผลการดำเนินงานของชุมชนตัวอย่าง จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ 1) เครือข่ายชุมชน ตำบลกีดช้าง อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เครือข่ายชุมชนสร้างป่าสร้างรายได้ ปม. - สพภ. จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ 3) เครือข่ายชุมชนไม่มีค่า - ป่าครอบครัว จังหวัดสกลนคร นอกจากนี้ หน่วยงานได้ให้ชุมชนแบ่งกลุ่มเพื่อฝึกปฏิบัติเขียนและนำเสนอแผนงานชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการซักถามแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่วมกัน

- ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 - 4 กุมภาพันธ์ 2566 ณ โรงแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน เป็นการประชุมบ่มเพาะการดำเนินงานตามหลักการ BEDO - BCG แก่ชุมชนใหม่ สพภ. ที่เข้าร่วมในปี พ.ศ. 2566 ซึ่งหน่วยงานได้ชี้แจงรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานของ สพภ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ตลอดจนหลักการดำเนินงานตามหลักการ BEDO - BCG การขอรับสนับสนุนโครงการชุมชน การขอรับตรา BioEconomy ให้ชุมชนได้ฝึกปฏิบัติในการจัดทำแผนงาน และโครงการของชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่วมกัน

(1.2) การประชุมและศึกษาดูงานกลุ่มระดับสาระ (Knowledge Base) เป็นการประชุมระดับสินค้าควบคู่กับการศึกษาดูงาน โดยจัดประชุมแล้วได้ครบตามเป้าหมาย 4 ครั้ง และมีกร Focus Group รวม 5 ครั้ง ดังนี้

- การประชุมกลุ่มอาหารและกลุ่มสมุนไพร : อย.แคมป์ ดำเนินการ 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 6 - 9 กุมภาพันธ์ 2566 ณ จังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน และครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 20 - 23 กุมภาพันธ์ 2566 โดยเป็นถ่ายทอดความรู้เรื่องการขออนุญาต อย. การเตรียมความพร้อมขอการรับรองตรา BioEconomy การแลกเปลี่ยนเครือข่าย นอกจากนี้ หน่วยงานได้พาชุมชนที่เข้าร่วมไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับกระบวนการปลูกกล้วย แปรงเกษตรที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ และ GAP การจัดการแปรรูปสินค้า การขอรับรองมาตรฐานสินค้าด้านมาตรฐาน อย. ฮาลาล GMP และ HACCP การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพแก่ตัวสินค้าตามหลัก BEDO - BCG การบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชอินทรีย์ กระบวนการตัดแต่งผล/ผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ ตลอดจนกระบวนการบรรจุ กระบวนการปลูกพืชสมุนไพร แปรงสมุนไพรผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์ และ GAP การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพแก่ตัวสินค้า ตามหลัก BEDO - BCG กระบวนการปลูก การจัดการแปลงปลูก วัตถุประสงค์ การรับซื้อวัตถุดิบจากเกษตรกรเข้าสู่โรงงาน การพัฒนาและวิจัยผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เพื่อรองรับความต้องการของ

ผู้บริโภค การแปรรูปสินค้า การขนส่งสินค้า และเปิดโอกาสให้มีข้อซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชุมชนด้วย

- การประชุมกลุ่มกาแฟและน้ำผึ้ง ดำเนินการ 1 ครั้ง ระหว่างวันที่ 13 - 16 กุมภาพันธ์ 2566 ณ จังหวัดเชียงราย เป็นการสำรวจความต้องการเพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนกลุ่มกาแฟและน้ำผึ้ง ในด้านต่าง ๆ เช่น การยกระดับสินค้า การขอรับรองมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง การจับคู่ธุรกิจ เป็นต้น รวมถึงประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน นอกจากนี้ ยังมีการบรรยายให้ความรู้ถอดบทเรียนความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและชุมชนป่าต้นน้ำพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการผลิตสินค้ากาแฟอย่างยั่งยืน การยกระดับสินค้าชุมชนกลุ่มกาแฟและน้ำผึ้งด้วยวิธีการที่เหมาะสม ตลอดจนสำรวจความต้องการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของชุมชน นอกจากนี้ ให้ชุมชนได้มีการฝึกปฏิบัติในการคำนวณมูลค่าบริการระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services : PES) ฝึกวางแผนตัวอย่าง เก็บตัวอย่างข้อมูลเพื่อประเมินมูลค่าระบบนิเวศในพื้นที่ รวมทั้งฝึกใช้โปรแกรมคำนวณมูลค่าฯ ด้วย

- การประชุมกลุ่มภาชนะ สิ่งของเครื่องใช้จากวัสดุธรรมชาติ ตามหลักการ BEDO-BCG ดำเนินการ 1 ครั้ง ระหว่างวันที่ 23 - 26 เมษายน 2566 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการสำรวจความต้องการ เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนกลุ่มภาชนะ สิ่งของเครื่องใช้จากวัสดุธรรมชาติ ตามหลักการ BEDO-BCG เช่น การขอรับรองมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง การจับคู่ธุรกิจ เป็นต้น รวมถึงประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาฯ นอกจากนี้ นำชุมชนไปศึกษาดูงาน ณ วิสาหกิจชุมชนโลกยิ้ม และวิสาหกิจชุมชนบ้านโป่งค่าง

- การประชุมบ่มเพาะการดำเนินงาน (Focus Group) จำนวน 1 ครั้ง ระหว่างวันที่ 20 - 23 สิงหาคม 2566 ณ โรงแรม ทีเค.พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นการเตรียมความพร้อมในการขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อยกระดับสินค้าชุมชน เป็นการเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร เพื่อเตรียมยื่นการขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และผลิตภัณฑ์สุขภาพ การยื่นขออนุญาตสถานที่ผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารที่มีความเสี่ยงต่ำ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของ ออย. (e-submission) และการแสดงฉลากและโฆษณา การยื่นขอใบอนุญาตผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร การขออนุญาตยาตามองค์ความรู้ดั้งเดิม (ยาแผนไทย ยาแผนจีน) ยาพัฒนาจากสมุนไพร ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการจัดเตรียมเอกสารสำหรับยื่นขออนุญาตเครื่องสำอางวัตถุอันตรายชนิดที่ 1

(2) หลักเกณฑ์การคัดเลือกชุมชน/วิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมโครงการ หน่วยงาน สพภ. มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกชุมชนเข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาหลักเกณฑ์ 20 ข้อ ตามแบบ ศช.- 00 (ภาพที่ 4.2.8-7)

เกณฑ์การคัดเลือกชุมชน		แบบ ศช.- 00
สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)		
ชื่อชุมชน.....		
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....		
ชื่อผู้ประกอบการ ชื่อ..... โทร.....		
หลักเกณฑ์	มี	ไม่มี
1. มีสินค้าและบริการที่ผลิตจากความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน		
2. มีเครือข่ายที่เข้มแข็งพร้อมเป็นแกนนำการทำงานกับ สพก.		
3. มีพืชพันธุ์ สัตว์พื้นบ้านและจุลินทรีย์ที่เป็นเอกลักษณ์ มีความสำคัญกับระบบนิเวศ		
4. ต้องการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน		
5. ต้องการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพ		
6. มีความรู้ด้านพืช สัตว์ ผัก สมุนไพร ต้นไม้พื้นถิ่น		
7. มีภูมิปัญญาพื้นบ้าน (ระบุด้าน).....		
8. มีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติ		
9. มีกิจกรรมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม		
10. มีจิตอาสา สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ สพก. ได้ ทั้งในและนอกชุมชน		
11. สามารถแบ่งเวลาจากการหลัก/อาชีพหลักได้ มาร่วมงานกับ สพก. ได้		
12. มีผู้นำชุมชน คนรุ่นใหม่		
13. มีการจัดตั้งวิสาหกิจหรือมีบุคคลอื่นหรือมีการรวมกลุ่มที่สามารถเป็นตัวแทนชุมชนได้		
14. เป็นเครือข่ายชุมชนของหน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
15. เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
16. มีพื้นที่ปลูกต้นไม้ ต้องการปลูกต้นไม้ ต้องการสร้างพื้นที่สีเขียว		
17. เข้าใจความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการอื่นได้น้อย		
18. มีความเข้าใจบริหารการทำงานกับหน่วยงานราชการ		
19. มีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรม Microsoft Word ได้		
20. สามารถติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตได้ (ไลน์ ประชุมออนไลน์ เป็นต้น)		
คะแนนรวม		
ข้อคิดเห็น/ข้อมูลเพิ่มเติม.....		
.....		
.....		

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

ภาพที่ 4.2.8-7 แบบฟอร์มเกณฑ์การคัดเลือกชุมชนเข้าร่วมโครงการ ปี 2566

(3) การกำกับติดตามโครงการ สพก. มีแผนการติดตามชุมชน จำนวน 20 - 30 ครั้ง ใน 54 ชุมชน ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย โดยเป็นการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของชุมชนที่เข้าร่วมในปี 2565 พร้อมทั้งแนวทางการทำงานเบื้องต้นของชุมชนที่เข้าร่วมปี 2566 โดยในการติดตามให้คำปรึกษา/แนะนำกับชุมชนนั้น มีข้อเสนอแนะหลายเรื่อง ได้แก่ การพัฒนาสถานที่ผลิตสินค้าชุมชนให้ได้มาตรฐาน อย. การยกระดับชุมชนให้เป็นศูนย์เรียนรู้ แนวทางการเชื่อมโยงเครือข่าย การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นควบคู่กับการอนุรักษ์ การรับรองสินค้าและบริการตามหลักการ BEDO-BCG (ตรา BicoEconomy) การจับคู่ธุรกิจ เพื่อยกระดับและต่อยอดการผลิตสินค้า การประเมินมูลค่าบริการระบบนิเวศ และการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน

3.3.3) ผลผลิต

(1) ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ สพก. คัดเลือกชุมชนเป้าหมายเข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในพื้นที่ 18 จังหวัด จำนวน 30 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 120.00 ของเป้าหมาย 25 ชุมชน โดยเป็นชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 7 ชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 ชุมชน

ในพื้นที่ 6 จังหวัด ภาคกลาง จำนวน 5 ชุมชน ในพื้นที่ 4 จังหวัด และภาคใต้ จำนวน 8 ชุมชน ในพื้นที่ 5 จังหวัด (ตารางที่ 4.2.8-46)

ตารางที่ 4.2.8-46 การคัดเลือกชุมชนเข้าร่วมโครงการฯ ปี 2566

ภาค/จังหวัด	ชุมชน (จำนวน)
ภาคเหนือ	7
1. เชียงราย	5
2. เชียงใหม่	1
3. แพร่	1
ภาคกลาง	5
4. สุพรรณบุรี	1
5. สมุทรสงคราม	2
6. เพชรบุรี	1
7. นครสวรรค์	1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10
8. มหาสารคาม	2
9. สกลนคร	2
10. ศรีสะเกษ	3
11. ขอนแก่น	1
12. เลย	1
13. อุบลราชธานี	1
ภาคใต้	8
14. นครศรีธรรมราช	3
15. ชุมพร	1
16. ระนอง	2
17. ตรัง	1
18. นราธิวาส	1
รวม 18 จังหวัด	30 ชุมชน

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

(2) การเข้าร่วมประชุม

(2.1) การประชุมใหญ่เครือข่ายชุมชน มีชุมชนเข้าร่วมประชุมใหญ่ชุมชนในเครือข่ายการดำเนินงาน จำนวน 107 ชุมชน สมาชิก 214 ราย ซึ่งชุมชนที่เข้าร่วมประชุมได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ในการเข้าร่วมโครงการ แนวทางการดำเนินงานของ สพภ. รวมทั้ง ได้รับทราบถึงแนวทางการเขียนขอรับการสนับสนุนโครงการ และฝึกปฏิบัติในการเขียนขอรับการสนับสนุนโครงการ (ตารางที่ 4.2.8-47)

(2.2) การประชุมกลุ่มระดับภาค และระดับสาระ (Knowledge Base) มีชุมชนเข้าร่วม จำนวน 97 ชุมชน ชุมชนที่เข้าร่วมได้รับความรู้เกี่ยวกับการขอรับรองตรา BioEconomy การขออนุญาต อย. ตลอดจนได้มีโอกาสศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ จำนวน 4 ครั้ง ควบคู่กัน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของชุมชนด้วย

ตารางที่ 4.2.8-47 จำนวนชุมชนที่เข้าร่วมประชุม

การประชุม	จำนวนชุมชน (ชุมชน)
1. การประชุมใหญ่เครือข่ายชุมชน	107
2. การประชุมกลุ่มระดับสาระ	97

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

(3) ความรู้ความเข้าใจของชุมชนหลังเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงาน ก่อนเข้าร่วมประชุมชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดในการประชุมในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.80 หลังเข้าร่วมประชุม ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 คิดเป็นร้อยละ 56.94 รองลงมาร้อยละ 40.28 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 1.39 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และน้อยที่สุด (ตารางที่ 4.2.8-48)

ตารางที่ 4.2.8-48 ระดับความรู้ความเข้าใจของชุมชนหลังเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงาน

รายการ	ระดับความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ก่อนเข้าร่วมประชุม	1.41	25.35	39.44	19.72	14.08	2.80	ปานกลาง
2. หลังเข้าร่วมประชุม	56.94	40.28	1.39	-	1.39	4.51	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) การสนับสนุนงบประมาณพัฒนา หลังจากการประชุมเครือข่ายแล้ว มีชุมชนที่จัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อเข้ารับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการดำเนินงานของชุมชนแล้ว จำนวน 81 ชุมชน ซึ่งดำเนินการคัดเลือกข้อเสนอโครงการ ได้จำนวน 15 ชุมชน โดยจะจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานและชุมชนในการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อดำเนินกิจกรรมตามข้อเสนอโครงการ ทั้งนี้ หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณแล้ว 10 ชุมชน 1,256,000 บาท ซึ่งนอกจากจะสนับสนุนงบประมาณแล้ว หน่วยงานดำเนินการจับคู่ธุรกิจ เพื่อยกระดับและต่อยอดการผลิตสินค้าตามหลักการ BEDO-BCG โดยผ่านกิจกรรมการอบรมแปะชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับดำเนินการ การพัฒนาบุคลากร และเทคนิคการนำเสนอแผนธุรกิจ การนำเสนอแผนธุรกิจ การจัดเวทีจับคู่ธุรกิจ ระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ หรือชุมชนและชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กาแฟโรบัสต้า ภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ และน้ำผึ้งดอกกาแฟ และการประกวดแข่งขันแผนธุรกิจระหว่างชุมชน

(5) รูปแบบข้อเสนอโครงการของชุมชน ข้อเสนอโครงการที่ชุมชนจัดทำเพื่อเสนอขอรับงบประมาณในการสนับสนุนและพัฒนาระดับชุมชน/สินค้าตามหลัก BCG นั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 38.87 เป็นโครงการที่จัดซื้ออุปกรณ์/เครื่องมือ เช่น อุปกรณ์สีข้าว เครื่องบีบน้ำมันงา เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 27.78

เป็นโครงการที่ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลิตภัณฑ์เดิม เช่น การพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานสามารถขอรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ร้อยละ 27.73 เป็นโครงการอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมดูแลป่า การปรับปรุงโรงเรือน/หลังคา ซ่อมแซม ศูนย์เรียนรู้ และร้อยละ 16.67 เป็นโครงการที่ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของชุมชน เช่น การแปรรูปจากส่วนต่าง ๆ ของบัวเป็นใบชา (ตารางที่ 4.2.8-49)

ตารางที่ 4.2.8-49 รูปแบบข้อเสนอโครงการที่ชุมชนจัดทำ

รายการ	ร้อยละ
1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิม	27.78
2. ผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่	16.67
3. จัดซื้ออุปกรณ์/เครื่องมือ	38.87
4. อื่น ๆ ได้แก่ ดูแลป่า การปรับปรุง/ซ่อมแซมศูนย์เรียนรู้	27.73

หมายเหตุ: ชุมชนสามารถจัดทำข้อเสนอโครงการได้มากกว่า 1 รูปแบบ

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) เกษตรกรที่ได้รับการติดตาม ให้คำแนะนำ/คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ในปี 2566 ร้อยละ 82.35 ได้รับการติดตามให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่แล้ว อีกร้อยละ 17.65 ยังไม่ได้รับ เนื่องจากในช่วงที่เจ้าหน้าที่ไปติดตามนั้น สมาชิกชุมชนติดภารกิจจึงไม่ได้พบเจ้าหน้าที่ (ตารางที่ 4.2.8-50)

ตารางที่ 4.2.8-50 เกษตรกรที่ได้รับการติดตาม ให้คำแนะนำ/คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่

รายการ	ร้อยละ
1. ได้รับการติดตาม	82.35
2. ไม่ได้รับการติดตาม	17.65
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.5) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(1) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ หลังจากการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานแล้ว พบว่า ชุมชนร้อยละ 57.53 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์บางส่วน เช่น การจัดระบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน การตลาด เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 41.10 มีการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด และอีกร้อยละ 1.37 ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ (ตารางที่ 4.2.8-51)

ตารางที่ 4.2.8-51 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. นำไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด	41.10
2. นำไปใช้ประโยชน์บางส่วน	57.53
3. ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	1.37
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การขยายผล

(2.1) การถ่ายทอดความรู้ ชุมชนที่ได้เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงาน ร้อยละ 95.35 มีการนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่น ดังนี้ ร้อยละ 72.09 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับเพื่อนบ้าน/สมาชิก/เพื่อนเครือข่ายอื่น ๆ รองลงมาร้อยละ 46.51 นำไปถ่ายทอดให้กับลูก/ญาติ/พี่น้อง และอีกร้อยละ 4.65 ไม่ได้นำไปถ่ายทอดต่อ เนื่องจากไม่มีเวลา (ตารางที่ 4.2.8-52)

ตารางที่ 4.2.8-52 การถ่ายทอดความรู้

รายการ	ร้อยละ
1. ถ่ายทอดความรู้ต่อ	95.35
1.1 ถ่ายทอดให้ลูก/ญาติ/พี่น้อง	46.51
1.2 ถ่ายทอดให้เพื่อนบ้าน/เพื่อนสมาชิก/เพื่อนเครือข่ายอื่น ๆ	72.09
2. ไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ต่อ	4.65

หมายเหตุ: ชุมชนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้มากกว่า 1 กลุ่ม

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) การแบ่งปันรายได้เพื่อนำไปอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชน ร้อยละ 100.00 มีการแบ่งปันรายได้ไปอนุรักษ์ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ ร้อยละ 48.39 มีการแบ่งปันรายได้เป็นประจำทุกปี รองลงมาร้อยละ 36.48 แบ่งรายได้เป็นประจำทุกเดือน และร้อยละ 16.13 มีการแบ่งรายได้ตามแต่วาระและโอกาส เช่น หากมีการร่วมออกบูธหรือจัดกิจกรรมพิเศษ รายได้ที่ได้รับจากการดำเนินการดังกล่าวจะแบ่งปันไปอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ (ตารางที่ 4.2.8-53)

ตารางที่ 4.2.8-53 การแบ่งปันรายได้เพื่อนำไปอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพชุมชน

รายการ	ร้อยละ
1. มีการแบ่งปันทุกเดือน	35.48
2. มีการแบ่งปันทุกปี	48.39
3. อื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรม/โอกาสพิเศษ	16.13
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ด้านรูปแบบการจัดสรรรายได้ให้สมาชิก ชุมชนมีการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิกหลายรูปแบบส่วนใหญ่ร้อยละ 53.49 จัดสรรเป็นค่าแรงงานในการผลิตสินค้าของกลุ่ม/การร่วมกิจกรรมของกลุ่ม รองลงมาร้อยละ 44.19 จัดสรรเป็นเงินปันผล ร้อยละ 41.86 เป็นค่าจ้างออกร้านในงานต่าง ๆ ร้อยละ 37.21 กำไรจากการจำหน่ายสินค้า/บริการของกลุ่ม และอีกร้อยละ 6.98 จัดสรรเป็นรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ จ่ายเป็นค่าซื้อวัตถุดิบ/ผลผลิตจากสมาชิก และบางส่วนยังไม่ได้วางแผนการจัดสรร (ตารางที่ 4.2.8-54)

ตารางที่ 4.2.8-54 รูปแบบการจัดสรรรายได้ให้สมาชิกภายในชุมชน

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. ค่าจ้างแรงงานในการผลิตสินค้า/ร่วมกิจกรรม	53.49
2. เงินปันผลสมาชิก	44.19
3. ค่าจ้างออกร้านในงานต่าง ๆ	41.86
4. กำไรจากการจำหน่ายสินค้า/บริการของกลุ่ม	37.21
5. อื่น ๆ ได้แก่ จ่ายเป็นค่าซื้อวัตถุดิบ/ผลผลิตจากสมาชิก และยังไม่ได้วางแผน	6.98

หมายเหตุ: ^{1/}ชุมชนสามารถจัดสรรรายได้ให้สมาชิกได้มากกว่า 1 รูปแบบ

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ด้านความสุขของชุมชน หลังเข้าร่วมโครงการได้มีการเข้าร่วมประชุมในแต่ละระดับกับหน่วยงาน สพท. แล้ว พบว่า ชุมชนร้อยละ 91.43 มีความสุขเพิ่มขึ้น รองลงมาร้อยละ 8.57 มีความสุขเท่าเดิม เนื่องจากในการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สมาชิกชุมชนมีความเต็มใจในการดำเนินการอยู่แล้ว จึงมีความสุขเท่าเดิม (ตารางที่ 4.2.8-55)

ตารางที่ 4.2.8-55 ความสุขของชุมชนหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. มีความสุขเพิ่มขึ้น	91.43
2. มีความสุขเท่าเดิม	8.57
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับระดับความสุขของชุมชน หลังเข้าร่วมโครงการชุมชนมีความสุขในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.41 คิดเป็นร้อยละ 52.94 รองลงมาร้อยละ 38.24 มีความสุขในระดับมาก ร้อยละ 5.88 มีความสุขในระดับปานกลาง และร้อยละ 2.94 มีความสุขในระดับน้อย (ตารางที่ 4.2.8-56)

ตารางที่ 4.2.8-56 ระดับความสุขของชุมชนหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	-	38.24	55.88	5.88	-	3.32	มาก
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	52.94	38.24	5.88	2.94	-	4.41	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.5) ความพึงพอใจ

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อนโยบายภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน โครงการที่ชุมชนจัดทำข้อเสนอ กระบวนการ/กิจกรรมของโครงการ และกิจกรรมการติดตามให้คำแนะนำชุมชนในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน (ตารางที่ 4.2.8-57)

ตารางที่ 4.2.8-57 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ
ในรอบ 12 เดือน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1.การจัดสรรงบประมาณ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2.การชี้แจงโครงการสู่ผู้ปฏิบัติ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.หลักเกณฑ์/ขั้นตอนการคัดเลือก	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.แผนปฏิบัติงานโครงการ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ความพึงพอใจของชุมชน สมาชิกของชุมชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ภาพรวมในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.42 คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาร้อยละ 34.62 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 5.29 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 2.40 มีความพึงพอใจในระดับน้อย และร้อยละ 1.44 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด การที่ชุมชนยังมีความพึงพอใจในระดับน้อยและน้อยที่สุดนั้น เนื่องจากการที่กลุ่มต้องดำเนินกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน และเป็นไปตามแนวทางของ สพท. นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นระบบนิเวศ หรือเศรษฐกิจ ซึ่งการสนับสนุน/พัฒนาศักยภาพควรมีการดำเนินการทุกปี (ตารางที่ 4.2.8-58)

ตารางที่ 4.2.8-58 ระดับความพึงพอใจของชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจงโครงการ	58.33	27.78	11.11	-	2.78	4.39	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของการจัดประชุม	55.56	36.10	5.56	2.78	-	4.44	มากที่สุด
3. ระยะเวลาพิจารณาข้อเสนอโครงการ	55.58	35.29	5.89	2.94	-	4.44	มากที่สุด
4. งบประมาณที่สนับสนุนตามข้อเสนอฯ	57.58	36.36	3.03	3.03	-	4.48	มากที่สุด
5. ความรู้ที่ได้รับจากการประชุม	55.58	38.24	2.94	2.94	-	4.47	มากที่สุด
6. การติดตาม/ให้คำแนะนำ	54.28	34.29	2.86	2.86	5.71	4.29	มากที่สุด
เฉลี่ย	56.25	34.62	5.29	2.40	1.44	4.42	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.5) ข้อค้นพบ

(1) หน่วยงานสามารถดำเนินกิจกรรมการจัดประชุม และการคัดเลือกชุมชนเข้าร่วมโครงการ ในปี พ.ศ. 2566 ได้มากกว่าเป้าหมายที่วางแผนไว้

(2) หลังจากชุมชนได้เข้าร่วมประชุมแล้ว มีชุมชนสนใจจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาจำนวน 81 ชุมชน แต่สามารถคัดเลือกเพื่อดำเนินโครงการได้เพียง 15 ชุมชน

(3) สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้จากค่าแรงงานในการผลิตสินค้าของกลุ่ม/ร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม ซึ่งหากกลุ่มมีการผลิตสินค้ามากขึ้น จะส่งผลให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

(4) หน่วยงานมีการให้ความรู้ รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านเอกสารในการขออนุญาตผลิตภัณฑอาหาร ผลิตภัณฑสมุนไพร และผลิตภัณฑสุขภาพ ฯลฯ เพื่อยกระดับสินค้าให้กับชุมชน

3.3.6) ข้อเสนอแนะ

(1) ควรมีการขยายผลในการสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสามารถต่อยอดได้

(2) ควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของสมาชิกในชุมชนมาจากการรวมกลุ่มกันผลิตสินค้า

ผลการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
โดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
รอบ 12 เดือน (1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566)

4.2.9 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ OTOP ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการและมีทักษะในการนำสินค้าจำหน่ายในตลาดออนไลน์

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ผ่านการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ในระดับ 1 - 5 ดาว ปี 2565 ที่มีศักยภาพ ในพื้นที่ 76 จังหวัด ๆ ละ 50 ราย หรือกลุ่ม รวมจำนวน 3,800 รายหรือกลุ่ม

1.3) หน่วยงาน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 22.3438 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบ 12 เดือน จาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงานโครงการจากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถาม

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ 20 ราย

(2) ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้าร่วมโครงการ 42 ราย

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการวันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูล รอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2566

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.9-1 ประเด็นและตัวชี้วัดโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 หลักสูตร	- จำนวนหลักสูตรการอบรม	- เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม		
2.1 การคัดเลือกผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP	- จำนวนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการคัดเลือก	- 3,800 ราย
2.2 การจัดอบรม	- จำนวนครั้งของการจัดอบรม	- 1 ครั้งต่อจังหวัด
3. ผลผลิต		
3.1 การได้รับการพัฒนา	- จำนวนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ผ่านการอบรม	- 3,800 ราย
4. ผลลัพธ์		
4.1 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
4.2 การจัดจำหน่ายผลผลิต	- ร้อยละของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีการจัดจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 80
4.3 ช่องทางการตลาด	- ร้อยละของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 80
4.4 รายได้	- ร้อยละของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีรายได้เพิ่มขึ้น - รายได้เฉลี่ยของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ - ระดับความพึงพอใจของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ต่อการดำเนินงานโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

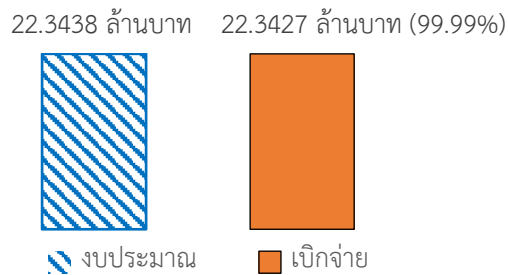
ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ OTOP ให้มีความสามารถ ทักษะ การบริหารจัดการ ส่งเสริมเครือข่าย เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า OTOP ในตลาดออนไลน์ จำนวน 22.3438 ล้านบาท โดยผลการเบิกจ่าย ณ วันที่

30 กันยายน 2566 มีการเบิกจ่ายไปแล้ว 22.3427 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.99 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ภาพที่ 4.2.9-1)

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.9-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

จากการสำรวจข้อมูลในระดับพื้นที่ 20 จังหวัด ที่ได้รับงบประมาณแล้ว สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

- (1) ความเพียงพอของงบประมาณ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอ
- (2) ความทันเวลาของงบประมาณ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา

3.1.2) หลักสูตร ผลการสำรวจที่ได้จากการตอบแบบสอบถามออนไลน์ พบว่า เจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการจัดอบรมตามหลักสูตรให้แก่ผู้ประกอบการ 7 หลักสูตร ครบตามเป้าหมาย ดังนี้

- (1) หลักสูตรการเตรียมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP สู่ยุค 4.0 เป็นการอบรมเพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ต้องเรียนรู้ในการเป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP สู่ยุค 4.0 เช่น ความรู้ด้านการตลาด การสร้างแบรนด์ และการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค

(2) หลักสูตรความสำคัญของตลาดออนไลน์ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นการสร้างการรับรู้ความหมายตลาดออนไลน์ และการเพิ่มช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์

(3) หลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง และมีธรรมาภิบาล” เป็นการสร้างการรับรู้ในเรื่องหลักในการผลิตให้เก่ง ขายเก่ง และต้องมีธรรมาภิบาล ในการเป็นผู้ประกอบการ

(4) หลักสูตรการจัดทำ Template/Content ผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจำหน่ายในตลาดออนไลน์ และฝึกปฏิบัติ สอนขั้นตอนการเขียนคอนเทนต์ควรเริ่มยังไง สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเสมอทุกครั้งในการเขียนคอนเทนต์ เช่น ข้อความกระชับเข้าใจง่าย ภาษาน่าดึงดูด เป็นต้น

(5) หลักสูตรการถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับการจำหน่ายในตลาดออนไลน์ โดยการฝึกปฏิบัติ ให้ความรู้ในเรื่องของเทคนิคการถ่ายภาพเพื่อการจำหน่าย ที่คำนึงถึงความละเอียดของภาพต้องได้แสงและเงา มุมมองของภาพ และภาพพื้นหลังสะอาดตา รวมทั้งข้อความบนภาพที่ต้องกระชับและดึงดูดผู้ซื้อ

(6) หลักสูตรการเป็นผู้ขายในเว็บไซต์ตลาดออนไลน์ เป็นการอธิบายถึงขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อเป็นผู้ขายออนไลน์ ซึ่งมีหลายขั้นตอน เช่น การเลือกสินค้า การเขียนคอนเทนต์ และการถ่ายภาพ

(7) หลักสูตรฝึกปฏิบัติการนำเข้าข้อมูลระบบขายออนไลน์ และอัปโหลดภาพ / เนื้อหา (Content) ในเว็บไซต์/แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ สอนการสร้างเพจ Facebook ด้วยมือถืออย่างง่าย เพื่ออัปโหลดภาพและเนื้อหาลงในเพจ

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การคัดเลือกผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมโครงการ โดยสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัด ดำเนินการประสานไปยังอำเภอต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ในการคัดเลือกผู้ประกอบการมาเข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาคัดเลือกตามคุณสมบัติ ดังนี้ 1. เป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ลงทะเบียนในปี 2557 - 2565 โดยคัดเลือกผู้ประกอบการประเภทกลุ่มผู้ผลิตชุมชนเป็นลำดับแรก หรือผู้ประกอบการรายเดียวลำดับถัดมา 2. ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีศักยภาพ สามารถใช้สมาร์ตโฟนในการเข้าสู่เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) 3. กลุ่มเป้าหมายต้องไม่ซ้ำกับหลักสูตร Online ที่ดำเนินการในปี 2563 - 2565 อาทิ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่ยุค 4.0 โครงการส่งเสริมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ด้านการจำหน่ายสินค้า Online และ 4. ให้พิจารณาจากกลุ่มที่ผ่านระบบงานมาตรฐานชุมชน (มชช.) หรือสมัครเข้าสู่กระบวนการ มชช. และอยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นลำดับแรก โดยมีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่ 76 จังหวัด จังหวัดละ 50 ราย รวม 3,800 ราย โดยได้ดำเนินการคัดเลือกผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมโครงการครบ 76 จังหวัด มีผู้เข้าร่วมโครงการ 3,800 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 4.2.9-2)

ตารางที่ 4.2.9-2 เป้าหมายและผลการดำเนินการ

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. พื้นที่	จังหวัด	76	76	100.00
2. ผู้ประกอบการ	ราย	3,800	3,800	100.00

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.2.2) การจัดอบรม กรมการพัฒนาชุมชน ได้ประสานวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการจำหน่ายสินค้าในตลาดออนไลน์ในพื้นที่หรือใกล้เคียง หรือวิทยากรจากหน่วยงานองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP โดยได้ดำเนินการจัดอบรมไปแล้ว 76 จังหวัด จังหวัดละ 50 ราย รวม 3,800 ราย จำนวน 1 ครั้งต่อจังหวัด ระยะเวลาอบรม 1 - 2 วัน โดยจัดอบรมให้ความรู้ในรูปแบบกลุ่ม ซึ่งผู้เข้าอบรมต้องเตรียมผลิตภัณฑ์ของตนเองมาด้วยรายละเอียด 1 ชิ้น เพื่อใช้ฝึกปฏิบัติการถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ และการเขียนรายละเอียดผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างเช่น จังหวัดสระบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี จัดฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่ยุค 4.0 เมื่อวันที่ 22 - 23 พฤศจิกายน 2565 เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ให้มีความสามารถและมีทักษะในการนำสินค้าจำหน่ายในตลาดออนไลน์ เป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า OTOP ผ่านระบบออนไลน์ให้แก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP โดยผู้เข้าอบรมผ่านหลักสูตรทั้ง 7 เรื่อง และ

สามารถนำความรู้ที่ได้รับกลับไปปฏิบัติเองได้ ทั้งนี้ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับผู้เข้าอบรมบางรายที่ไม่ถนัดใช้สมาร์ทโฟน ทำให้ต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติเพิ่มขึ้น

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 4.2.9-2 การฝึกอบรมการเตรียมผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 4.2.9-3 การฝึกอบรมการจัดทำ Template/Content และการถ่ายภาพผลิตภัณฑ์

3.3) ผลผลิต

การได้รับการพัฒนาจากการอบรมถ่ายทอดความรู้ในหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพภาพผู้ประกอบการยุค 4.0 นั้น มีผู้ผ่านการอบรมครบตามเป้าหมาย 3,800 ราย

3.4) ผลลัพธ์

3.4.1) ระดับความรู้ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ก่อนเข้ารับการอบรม มีระดับความรู้เกี่ยวกับการถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ การเขียน content ผลิตภัณฑ์ ให้เหมาะสมกับการจำหน่ายในตลาดออนไลน์ การนำเข้าสู่ข้อมูลระบบขายออนไลน์ และการอัปโหลดภาพ / content ในเว็บไซต์ในระดับน้อย ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.12 โดยหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วได้รับการฝึกอบรมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ทั้ง 7 หลักสูตรแล้วพบว่า มีระดับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.24 (ตารางที่ 4.2.9-3)

ตารางที่ 4.2.9-3 ระดับความรู้ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ระดับความรู้ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ก่อนเข้ารับการอบรม	-	2.44	31.71	41.46	24.39	2.12	น้อย
2. หลังเข้ารับการอบรม	31.71	60.98	7.31	-	-	4.24	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

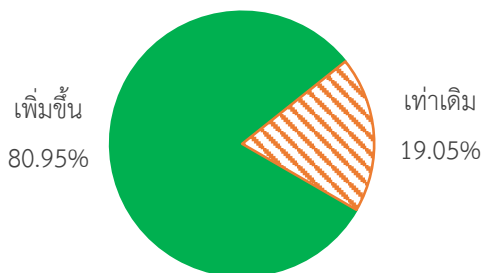
3.4.2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ร้อยละ 92.86 สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เช่น การถ่ายภาพ การเขียน content การไลฟ์สด และร้อยละ 7.14 ไม่ได้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยังไม่พร้อมในการจัดจำหน่าย และไม่มีความเชี่ยวชาญเรื่องตลาดออนไลน์ (ตารางที่ 4.2.9-4)

ตารางที่ 4.2.9-4 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

รายการ	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	92.86
2. ไม่ได้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	7.14

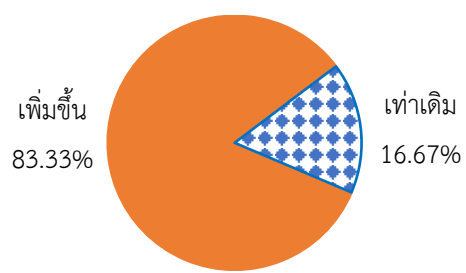
ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.3) ช่องทางการตลาด จากการสำรวจ พบว่า ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ร้อยละ 80.95 มีช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้น ทั้งจากช่องทางออนไลน์ ได้แก่ การ Live สด ผ่านแอปพลิเคชัน Tik Tok Facebook Line และจากช่องทางที่ไม่ใช่ตลาดออนไลน์ ได้แก่ สถานที่ราชการ และร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึก ส่วนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ร้อยละ 19.05 มีช่องทางการจัดจำหน่ายเท่าเดิม เนื่องจากขาดความชำนาญในการใช้สมาร์ทโฟน และสื่อออนไลน์ ทำให้ไม่ได้ นำความรู้ไปต่อยอดในด้านการขายสินค้าออนไลน์ (ภาพที่ 4.2.9-4) สำหรับการจัดจำหน่ายสินค้า จากการสำรวจ พบว่า ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ร้อยละ 83.33 มีการจัดจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นในช่องทางออนไลน์ และร้อยละ 16.67 มีการจำหน่ายสินค้าเท่าเดิม เนื่องจากไม่ได้ นำความรู้ไปต่อยอด เพราะติดภารกิจด้านอื่น ๆ (ภาพที่ 4.2.9-5)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.9-4 ช่องทางการตลาด

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.9-5 การจัดจำหน่ายสินค้า

3.4.4) รายได้ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จากการสำรวจ พบว่า ร้อยละ 82.05 ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP มีรายได้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 17.95 มีรายได้เท่าเดิม เนื่องจากไม่ได้จำหน่ายสินค้าผ่าน ตลาดออนไลน์ แต่จำหน่ายสินค้าที่หน้าร้าน และงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ดังนั้น รายได้ที่เพิ่มขึ้นจึงเกิดจากการ ขายสินค้าในตลาดออนไลน์ อาทิ TikTok Live สด Facebook Line และไม่ใช่ตลาดออนไลน์ อาทิ หน้าร้าน ร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึก และงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

สำหรับรายได้จากการจัดจำหน่ายในภาพรวมทั้งหมดของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ มีรายได้ 140,495,603 บาท หลังจากเข้าร่วมโครงการมีรายได้ 174,197,285 บาท เพิ่มขึ้น 33,701,682 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.99 (ภาพที่ 4.2.9-6)

ที่มา: รายงานรายได้เฉลี่ยของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริม เศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.9-6 รายได้ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อโครงการ ในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 โดยมีความพึงพอใจมากที่สุด ต่อองค์ความรู้/หลักสูตร/ ระยะเวลาและรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 รองลงมาเป็นการจัดสรรงบประมาณ จากส่วนกลางมาระดับพื้นที่ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 สำหรับเรื่องการจัดสรรโครงการ/ประสาน/แนะนำการ ดำเนินการโครงการจากส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ และวิธีการ/หลักเกณฑ์/ขั้นตอน/เงื่อนไข คัดเลือก กลุ่มเป้าหมาย พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับน้อย เนื่องจากการถ่ายทอดงานไม่ชัดเจน ในส่วนของการถ่ายทอดการจัดซื้อวัสดุสาริต เจ้าหน้าที่ในบางพื้นที่ยังไม่เข้าใจขั้นตอนการจัดซื้อ และการคัดเลือก ผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการที่ไม่ชำนาญในการใช้สมาร์ทโฟน รวมทั้งด้วยข้อจำกัดในการดำเนินงานโครงการ กำหนดให้คัดเลือกผู้ประกอบการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์/เงื่อนไข ทำให้มีจำนวนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมลดลง (ตารางที่ 4.2.9-6)

ตารางที่ 4.2.9-5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณจาก ส่วนกลางมาระดับพื้นที่	60.00	35.00	5.00	-	-	4.55	มากที่สุด
2. การชี้แจงโครงการ/ประสาน/ แนะนำการดำเนินการโครงการ จากส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่	60.00	25.00	10.00	5.00	-	4.40	มากที่สุด
3. วิธีการ/หลักเกณฑ์/ขั้นตอน/ เงื่อนไขคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	50.00	40.00	5.00	5.00	-	4.35	มากที่สุด
4. องค์ความรู้/หลักสูตร/ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอด ความรู้	75.00	20.00	5.00	-	-	4.70	มากที่สุด
5. ความพร้อมของผู้ประกอบการใน การเข้าร่วมโครงการ	40.00	45.00	15.00	-	-	4.25	มากที่สุด
เฉลี่ย	57.00	33.00	8.00	2.00	-	4.45	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP พบว่า ในภาพรวมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.64 โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อความเหมาะสมองค์ความรู้ของวิทยากร ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 รองลงมาเป็นวิธีการ/หลักเกณฑ์/เงื่อนไข คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย และความเหมาะสมหลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรม ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.68 (ตารางที่ 4.2.9-7)

ตารางที่ 4.2.9-6 ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจงการดำเนินโครงการ จากหน่วยงาน	73.17	17.07	9.76	-	-	4.63	มากที่สุด
2. วิธีการ/หลักเกณฑ์/เงื่อนไข คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	75.61	17.07	7.32	-	-	4.68	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมองค์ความรู้ ของวิทยากร	80.49	19.51	-	-	-	4.80	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมหลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรม	75.61	17.07	7.32	-	-	4.68	มากที่สุด
5. การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน จากเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่	72.97	16.22	10.81	-	-	4.62	มากที่สุด
6. ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์	60.00	20.00	20.00	-	-	4.40	มากที่สุด
เฉลี่ย	72.98	17.82	8.79	-	-	4.64	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบ

3.6.1) การกำหนดเกณฑ์/เงื่อนไขในการคัดเลือกผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมโครงการอาจไม่สามารถคัดเลือกได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากมีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ผ่านเกณฑ์/เงื่อนไขจำนวนน้อย เพราะไม่สามารถคัดเลือกผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รายเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการมาพัฒนาต่อยอดได้

3.6.2) ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ส่วนใหญ่ไม่ชำนาญในการใช้สมาร์ทโฟนและทำสื่อออนไลน์ ทำให้ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้มากขึ้น

3.6.3) หลักสูตรการฝึกอบรมไม่ครอบคลุมด้านการตลาดออนไลน์ทั้งหมด

3.7) ข้อเสนอแนะ

3.7.1) การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ควรยืดหยุ่นจำนวนกลุ่มเป้าหมายหรือกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้สามารถคัดเลือกซ้ำได้หรือคัดเลือกจากผู้ประกอบการที่มีความสนใจและมีความพร้อมก่อนเป็นอันดับแรก

3.7.2) ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ควรแบ่งกลุ่มฝึกอบรมสำหรับผู้มีความรู้และไม่มีความรู้ด้านการใช้สมาร์ทโฟนและสื่อออนไลน์ เพื่อให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.7.3) การถ่ายทอดความรู้ ควรเพิ่มหลักสูตรให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น หลักสูตรด้านการจัดส่ง/ขนส่ง การบรรจุภัณฑ์ การตลาด ฯลฯ เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ให้ครบทุกด้าน

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ
วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน

การเตรียมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสระบุรี

การจัดทำ Template/Content และ
การถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ จังหวัดสระบุรี

การเตรียมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดตราด

การจัดทำ Template/Content และ
การถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ จังหวัดตราด

การชี้แจงความสำคัญของตลาดออนไลน์ จังหวัดสงขลา

การจัดทำ Template/Content และ
การถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ จังหวัดสงขลา

การเตรียมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสุพรรณบุรี

การจัดทำ Template/Content และ
การถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ จังหวัดสุพรรณบุรี

4.2.10 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรไทยให้มีความมั่นคงด้านอาชีพ และมั่นคงด้านรายได้ได้อย่างยั่งยืน โดยการสร้างองค์ความรู้ด้านการเพิ่มมูลค่าให้กับเกษตรกร

1.1.2) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตผลทางการเกษตร (Value Added) ให้กับเกษตรกรในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มชุมชนการเกษตร/สหกรณ์การเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการตลาด เพื่อเชื่อมโยงและผลักดันงานวิจัยและพัฒนา (R&D) มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตร สหกรณ์การเกษตร ที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ทั้งที่เป็นอาหารและไม่ใช่อาหาร จำนวน 2,360 ราย

1.3) หน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (สปอ.)

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 19.4023 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์จากเจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 66 ราย และกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 244 ราย

2.1.3) สำรวจข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด จำนวน 3 ราย กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 กลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ราชบุรี และนครปฐม

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูล รอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566 ติดตามการดำเนินกิจกรรม ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานในปี 2566

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.10-1 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณ - ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับ - ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 หลักสูตรการอบรม	- จำนวนหลักสูตรการอบรมถ่ายทอดความรู้ - ระดับความเหมาะสมของหลักสูตร/เนื้อหา ในการอบรมถ่ายทอดความรู้	- 4 หลักสูตร - ระดับมาก
2. กิจกรรม		
2.1 การประชุมชี้แจงโครงการ	- จำนวนครั้งในการประชุมชี้แจงโครงการ	- เท่ากับเป้าหมาย
2.2 หลักเกณฑ์คัดเลือกกลุ่ม เกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	- หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	- มีหลักเกณฑ์
2.3 การประชาสัมพันธ์	- การประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม	- มีการประชาสัมพันธ์
2.4 การติดตาม	- จำนวนครั้งการติดตามในพื้นที่	- เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลผลิต		
3.1 กลุ่มเกษตรกร / กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	- จำนวนสมาชิก/กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการ	-2,360 ราย
3.2 การถ่ายทอดความรู้	- จำนวนกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้ารับ การอบรมถ่ายทอดความรู้ - ระดับความรู้ความเข้าใจของสมาชิกกลุ่ม เกษตรกร/ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	-2,360 ราย - ระดับมากขึ้นไป
3.3 การส่งเสริมและพัฒนา ผลิตภัณฑ์	- จำนวนผลิตภัณฑ์,บรรจุภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา - ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	- 360 ผลิตภัณฑ์ - ระดับมาก
3.4 การติดตามและให้ คำปรึกษา	- ร้อยละของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ ได้รับการติดตามและได้รับคำแนะนำ	- ร้อยละ 80
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น		
4.1 การนำไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำ ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่นำ ความรู้ไปถ่ายทอดต่อ	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
4.2 รายได้ของกลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	- ร้อยละรายได้ของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 6

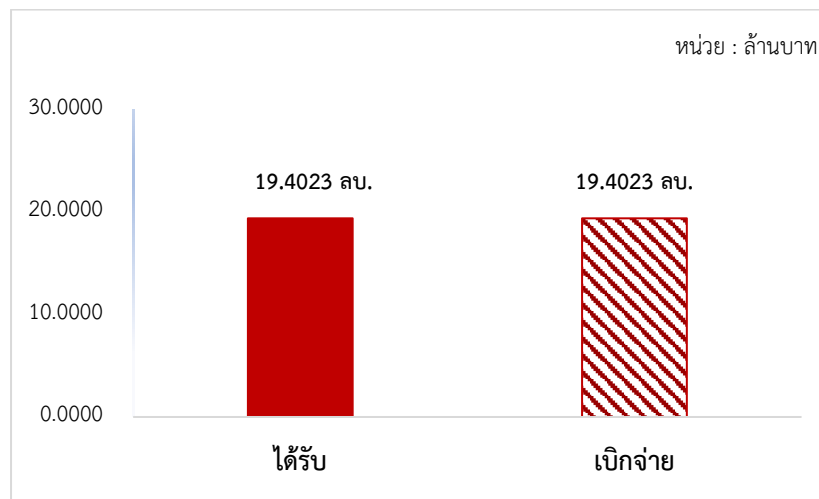
ตารางที่ 4.2.10-1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของประธานกลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1 งบประมาณของโครงการ สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 19.4023 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้วจำนวน 16.8673 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 86.93 และอยู่ระหว่างการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาติดตามโครงการและดำเนินงานโครงการ โดยการกันเงินเหลือมปีไว้ จำนวน 1.0350 ล้านบาท และสำรองเงินแบบมีหนี้ จำนวน 1.5000 ล้านบาท (ภาพที่ 4.2.10-1)

หมายเหตุ: เงินเบิกจ่ายแล้วรวมเงินกันเหลือมปีรวมสำรองเงินแบบมีหนี้

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ภาพที่ 4.2.10-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

3.1.2) ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานโครงการมีความทันเวลา สำหรับความเพียงพอของงบประมาณ ร้อยละ 65.22 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานอีกร้อยละ 34.78 เห็นว่าไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งต้องมีการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ/บริษัทที่ปรึกษามาวางแผน คิดค้น ออกแบบ และผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้กับกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน รวมทั้งกิจกรรมการติดตามให้คำแนะนำปรึกษากับกลุ่มเกษตรกรด้วย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายบางแห่งค่อนข้างห่างไกลจากหน่วยงานในพื้นที่ (ตารางที่ 4.2.10-2)

ตารางที่ 4.2.10-2 ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลา	100.00
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอ	100.00
2.1 เพียงพอ	65.22
2.2 ไม่เพียงพอ	34.78

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.3) หลักสูตรการอบรมถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานอุตสาหกรรมจังหวัดได้มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เสริมสร้างความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน จำนวนทั้งหมด 4 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางการเกษตร หลักสูตรมาตรฐานผลิตภัณฑ์ มาตรฐานการผลิต เช่น การขอ อย. เป็นต้น หลักสูตรการตลาด ทั้งทาง Online และ Offline และหลักสูตรการบริหารจัดการองค์กรสู่การยั่งยืน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์

3.1.4) ระดับความเหมาะสมของหลักสูตรเนื้อหาในการอบรมถ่ายทอดความรู้ จากการสำรวจ พบว่า ร้อยละ 99.57 เกษตรกรได้รับความรู้ตรงกับความต้องการโดยเห็นว่ามีความเหมาะสมของหลักสูตรเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด มีเพียงร้อยละ 0.43 ที่ได้รับความรู้ไม่ตรงกับความต้องการ

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การประชุมชี้แจงโครงการ

(1) การเข้าร่วมประชุมชี้แจงโครงการระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานในระดับจังหวัด พบว่า หน่วยงานในระดับจังหวัด ร้อยละ 88.89 ได้เข้าร่วมการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ แผนปฏิบัติงานและ การจัดสรรงบประมาณ ซึ่งหน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมอีกร้อยละ 11.11 ไม่ได้เข้าร่วมประชุม แต่ได้รับเอกสารราชการในการชี้แจงรายละเอียด โดยการประชุมดังกล่าวเป็นการเข้าร่วมประชุมในรูปแบบออนไลน์ (ตารางที่ 4.2.10-3)

ตารางที่ 4.2.10-3 การประชุมชี้แจงโครงการระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานในระดับจังหวัด

การเข้าร่วมประชุมชี้แจงโครงการ	ร้อยละ
1. เข้าร่วมประชุม	88.89
2. ไม่ได้เข้าร่วมประชุม	11.11
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การจัดประชุมชี้แจงโครงการระหว่างหน่วยงานในระดับจังหวัดกับกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานระดับจังหวัด ร้อยละ 77.78 มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมการดำเนินงานโครงการให้กับกลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยจัดประชุมในรูปแบบปกติ อีกร้อยละ 22.22 ไม่มีการจัดประชุม

แต่เป็นการชี้แจงรายละเอียดทางแอปพลิเคชันไลน์ของกลุ่ม ให้กับกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแทน (ตารางที่ 4.2.10-4)

ตารางที่ 4.2.10-4 การจัดประชุมชี้แจงโครงการระหว่างหน่วยงานในระดับจังหวัดกับกลุ่มเกษตรกร/
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การจัดประชุมชี้แจงโครงการ	ร้อยละ
1. จัดประชุม	77.78
2. ไม่ได้จัดประชุม	22.22
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.2) หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานส่วนกลาง มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมโครงการ โดยจะต้องเป็นกลุ่มเกษตรกรหรือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรหรือสหกรณ์การเกษตรที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ทั้งที่เป็นอาหารและไม่ใช่อาหาร มีความพร้อมต่อการรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีผู้นำที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เช่น วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการดำเนินงาน สมาชิกมีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการพัฒนา มีความพร้อมของกลุ่มในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ มีความพร้อมในการทำมาตรฐาน GMP/อย. มีเงินทุนในการพัฒนาต่อยอดเองได้ หรือสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ โดยพิจารณาจากระดับรายได้ต่อปีและช่องทางการจัดจำหน่าย มีผู้นำที่สามารถพัฒนาต่อยอดหลังสิ้นสุดโครงการ เข้าใจและยอมรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด รวมทั้งกลุ่มจะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลรายได้ ของกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

หน่วยงานในระดับพื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 79.17 มีการนำหลักเกณฑ์การคัดเลือกทั้งหมดมาใช้พิจารณาคัดเลือกกลุ่ม อีกร้อยละ 20.83 นำมาใช้เพียงบางส่วน เนื่องจากในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันไป จึงต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นด้วย เช่น เป็นกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ที่เกิดปัญหาจากการประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงอาจเกิดปัญหาจากการประกอบกิจการโรงงาน เพื่อลดผลกระทบเรื่องการร้องเรียน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อกระทรวงอุตสาหกรรมตามนโยบายของปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (ตารางที่ 4.2.10-5)

ตารางที่ 4.2.10-5 การใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

รายการ	ร้อยละ
1. นำมาใช้ทั้งหมด	79.17
2. นำมาใช้บางส่วน	20.83
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.3) การประชาสัมพันธ์ หน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์รายละเอียดโครงการให้กับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายผ่านสื่อต่าง ๆ เฉลี่ย 3 ครั้ง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 86.49 ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคล เช่น

เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานกลุ่มฯ รองลงมาร้อยละ 77.03 ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Facebook แอปพลิเคชัน Line Group เว็บไซต์สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ร้อยละ 48.65 ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์ และร้อยละ 22.97 ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือประชาสัมพันธ์ ใบปลิว ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2.10-6)

ตารางที่ 4.2.10-6 การประชาสัมพันธ์โครงการให้กับกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านสื่อต่าง ๆ

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. สื่อบุคคล	86.49
2. สื่อออนไลน์	77.03
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	48.65
4. สื่อสิ่งพิมพ์	22.97

หมายเหตุ: ^{1/} หน่วยงานสามารถประชาสัมพันธ์ได้มากกว่า 1 สื่อ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.4) การติดตามให้คำแนะนำกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.91 มีแผนการติดตามให้คำแนะนำกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน อีกร้อยละ 9.09 ไม่มีแผนการติดตามเนื่องจาก ไม่มีงบประมาณในการลงพื้นที่จึงใช้วิธีการสอบถามทางโทรศัพท์/ออนไลน์แทน (ตารางที่ 4.2.10-7)

ทั้งนี้ ในการติดตามให้คำแนะนำฯ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมีการดำเนินการลงพื้นที่ติดตามเอง และบางส่วนดำเนินการร่วมกับบริษัทที่ปรึกษาที่หน่วยงานจัดจ้างด้วย

ตารางที่ 4.2.10-7 การติดตามและให้คำแนะนำกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

รายการ	ร้อยละ
1. มีแผนการติดตาม	90.91
2. ไม่มีแผนการติดตาม	9.09
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) ผลผลิต

3.3.1) กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ได้รับการพัฒนาอบรมถ่ายทอดความรู้ จำนวน 2,536 ราย คิดเป็นร้อยละ 107.46 ของเป้าหมาย 2,360 ราย ใน 76 จังหวัด เฉลี่ย 33 รายต่อจังหวัด

3.3.2) ระดับความรู้ความเข้าใจจากการถ่ายทอดความรู้ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ก่อนการอบรมจากการสำรวจกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.24 และหลังการอบรมจากการสำรวจกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.41 (ตารางที่ 4.2.10-8)

ตารางที่ 4.2.10-8 ระดับความรู้ความเข้าใจจากการถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

รายการ	ระดับความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรม	16.67	19.74	40.35	17.54	5.70	3.24	ปานกลาง
2. ความรู้ความเข้าใจหลังการอบรม	45.85	49.35	4.80	-	-	4.41	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.3) การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์

(1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ต้นแบบและทดสอบผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์รวม 364 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 101.11 ของเป้าหมาย 360 ผลิตภัณฑ์ โดยเฉลี่ย 5 ผลิตภัณฑ์ต่อจังหวัด

(2) รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.93 เป็นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น เบคอนจากเปลือกกล้วยหอม เซรั่มบำรุงผิวหน้า สูตรเข้มข้นจากวุ้นเห็ดเหี่ยวไฟ เจลกันแดดผสมสารสกัดจากมะเขือเทศเยลลี่กล้วยน้ำว้าพรีไบโอติก และโปรตีนรังไหมรูปแบบผง รองลงมาร้อยละ 83.56 เป็นการพัฒนาต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่ม เช่น ข้าวกรอบธัญพืช น้ำพริกเห็ดอบกรอบ กาแฟ 3 IN 1 จากธัญพืช กระจ่างผ้าทอมือ และหลอดช่องสแนคพร้อมทาน และร้อยละ 79.45 เป็นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้า เช่น ยาหม่องสติ๊ก หมอนชาโคลเพื่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์หน่อไม้หนึ่งในบรรจุภัณฑ์สุญญากาศ สเปรย์ทรายกลั่นมะนาว และน้ำตาลแท่ง (ตารางที่ 4.2.10-9)

ตารางที่ 4.2.10-9 รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	84.93
2. พัฒนาต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิม	83.56
3. พัฒนาบรรจุภัณฑ์	79.45

หมายเหตุ: ^{1/} สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้มากกว่า 1 รูปแบบ

ที่มา: จากการสำรวจ

กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะนำผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มมาสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น นำมาแปรรูป ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามสะดุดตามากขึ้น หรือพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ตามแนวโน้มของตลาดในปัจจุบัน เพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่น่าสนใจ สามารถจำหน่ายและสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มได้ ซึ่งบริษัทที่ปรึกษาที่ได้รับการจัดจ้าง จะเข้าไปศึกษาความต้องการของกลุ่มฯ ร่วมศึกษา คิดค้น และร่วมกันทดลองกับกลุ่มจนได้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สมบูรณ์ และทำการทดสอบตลาด เพื่อให้ทันตามแผนปฏิบัติงานที่จะต้องสิ้นสุดในช่วงเดือนสิงหาคม 2566

(3) ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ต้นแบบและทดสอบผลิตภัณฑ์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.25 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 47.75 มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ระดับมาก รองลงมาร้อยละ 39.64 มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ระดับมากที่สุด ร้อยละ 10.81 มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ระดับปานกลาง และร้อยละ 1.80 มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ระดับน้อย ตามลำดับ

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยส่วนมากจะเป็นการร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คิดค้น/ปรับปรุง/พัฒนาสูตร จัดหาวัตถุดิบ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

3.3.4) การติดตามและให้คำปรึกษา สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ร้อยละ 98.67 มีการติดตามและให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 3 ครั้งต่อกลุ่ม อีกร้อยละ 1.33 ไม่มีการติดตามและให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สำหรับการติดตามของบริษัทที่ปรึกษา พบว่า ร้อยละ 86.43 มีการติดตามและให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 3 ครั้งต่อกลุ่ม อีกร้อยละ 13.57 ไม่มีการติดตามและให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ตารางที่ 4.2.10-10)

สำหรับการติดตามจะเป็นการให้คำแนะนำกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในประเด็นเกี่ยวกับความก้าวหน้าเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การจัดหาวัตถุดิบ และแหล่งจำหน่ายของกลุ่ม ตลอดจนให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการติดตามความก้าวหน้าปัญหาอุปสรรค และให้คำแนะนำกลุ่มเกษตรกรทางแอปพลิเคชันไลน์ และสอบถามทางโทรศัพท์อีกด้วย

ตารางที่ 4.2.10-10 การติดตามและให้คำปรึกษา

รายการ	ร้อยละ
1.การติดตามและให้คำปรึกษาโดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	100.00
1.1 มีการติดตาม	98.67
1.2 ไม่มีการติดตาม	1.33
2.การติดตามและให้คำแนะนำโดยบริษัทที่ปรึกษา	100.00
2.1 มีการติดตาม	86.43
2.2 ไม่มีการติดตาม	13.57

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

3.4.1) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมอบรมถ่ายทอดความรู้ร้อยละ 99.56 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 71.56 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด เช่น กระบวนการผลิตการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ การบริหารจัดการกลุ่ม การขอการรับรองมาตรฐาน และการตลาดออนไลน์ เป็นต้น และร้อยละ 28.00 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์บางส่วน ส่วนอีกร้อยละ 0.44 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์เนื่องจากความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไม่ตรงกับความต้องการที่จะนำไปใช้ (ตารางที่ 4.2.10-11)

ตารางที่ 4.2.10-11 การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ/นำไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. นำไปใช้ประโยชน์	99.56
1.1 นำไปใช้บางส่วน	28.00
1.2 นำไปใช้ทั้งหมด	71.56
2. ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	0.44
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.2) การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปถ่ายทอดในภาพรวมพบว่า ร้อยละ 99.09 มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปถ่ายทอด โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 88.64 นำไปถ่ายทอดให้เพื่อนบ้าน/สมาชิกในกลุ่ม/กลุ่มอื่นๆ และร้อยละ 10.45 นำไปถ่ายทอดให้ญาติ/พี่น้องในครอบครัว ส่วนอีกร้อยละ 0.91 ไม่ได้นำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ เนื่องจากยังขาดความเข้าใจและความแม่นยำ จึงยังไม่นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปถ่ายทอดต่อ (ตารางที่ 4.2.10-12)

ตารางที่ 4.2.10-12 การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปถ่ายทอด

รายการ	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ	99.09
1.1 ถ่ายทอดให้ญาติ/พี่น้องในครอบครัว	10.45
1.2 ถ่ายทอดให้เพื่อนบ้าน/สมาชิกในกลุ่ม/กลุ่มอื่น ๆ	88.64
2. ไม่ได้นำความรู้ไปถ่ายทอดต่อ	0.91
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.3) รายได้ของกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ในภาพรวมทั้งหมดของโครงการ พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน มีรายได้รวม 124,612,055.58 บาท และหลังเข้าร่วมโครงการกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน มีรายได้รวม 148,414,150.56 บาท หรือเพิ่มขึ้น 23,802,094.98 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.10 (ตารางที่ 4.2.10-13)

ตารางที่ 4.2.10-13 รายได้ของกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน

รายการ	รายได้ (บาท)
1. รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ	124,612,055.58
2. รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ	148,414,150.56
3. ผลต่างของรายได้ ก่อน - หลังเข้าร่วมโครงการ	23,802,094.98
- การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	19.10

ที่มา: รายงานรายได้เฉลี่ยของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่หน่วยงานในพื้นที่พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.31 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 50.15 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 41.15 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.53 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.17 มีความพึงพอใจในระดับน้อย (ตารางที่ 4.2.10-14)

ตารางที่ 4.2.10-14 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การคัดเลือกกลุ่ม	38.36	38.36	20.54	2.74	-	4.12	มาก
2. การอบรมถ่ายทอดความรู้	32.88	57.53	5.48	4.11	-	4.19	มาก
3. การคัดเลือกบริษัทที่ปรึกษา	38.36	54.79	6.85	-	-	4.32	มากที่สุด
4. รูปแบบ/แนวทางการดำเนินงาน	36.99	57.53	4.11	1.37	-	4.30	มากที่สุด
5. ผู้เชี่ยวชาญ/บริษัทที่ปรึกษา	52.38	42.86	4.76	-	-	4.48	มากที่สุด
6. ผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ต้นแบบ	48.44	46.87	4.69	-	-	4.44	มากที่สุด
7. กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ	40.63	53.12	6.25	-	-	4.34	มากที่สุด
เฉลี่ย	41.15	50.15	7.53	1.17	-	4.31	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวม พบว่า กลุ่มเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.49 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 54.41 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 39.94 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 5.42 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 0.15 มีความพึงพอใจในระดับน้อย และร้อยละ 0.07 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด (ตารางที่ 4.2.10-15)

ตารางที่ 4.2.10-16 ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การประชาสัมพันธ์โครงการ/ชี้แจงโครงการ	46.33	45.41	7.80	0.46	-	4.38	มากที่สุด
2. หลักสูตร/เนื้อหาที่ได้รับการอบรม	47.49	45.66	6.85	-	-	4.41	มากที่สุด
3. วิทยากรในการอบรมถ่ายทอดความรู้	56.17	40.18	3.65	-	-	4.53	มากที่สุด
4. คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	65.75	31.05	3.20	-	-	4.63	มากที่สุด
5. คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ/บริษัทที่ปรึกษา	55.51	37.61	6.42	0.46	-	4.48	มากที่สุด
6. ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ได้รับ	55.24	39.73	4.57	-	0.46	4.49	มากที่สุด
เฉลี่ย	54.42	39.94	5.42	0.15	0.07	4.49	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบ

3.6.1) ด้านงบประมาณ

(1) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจากสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมอยู่ระหว่างการจัดจ้างที่ปรึกษาติดตามโครงการและดำเนินงานโครงการ จึงมีการกักเงินเหลือปีไว้ 2.5350 ล้านบาท

(2) งบประมาณที่หน่วยงานในพื้นที่ได้รับจัดสรรสำหรับดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอ เมื่อเทียบกับจำนวนเป้าหมายผลิตภัณฑ์ที่ต้องส่งเสริมและพัฒนา ส่งผลให้การจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบไม่สามารถดำเนินการได้ในปริมาณมาก รวมทั้งไม่สามารถสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้กลุ่มได้นำไปต่อยอดได้

(3) งบประมาณสำหรับติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ไม่เพียงพอในการติดตามได้บ่อยครั้งเนื่องจากในบางพื้นที่กลุ่มเป้าหมายอยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของหน่วยงาน ในการติดตามจะต้องมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ทำให้ต้องลงพื้นที่ร่วมกับโครงการอื่น หรือลงพื้นที่ติดตามร่วมกับบริษัทที่ปรึกษาด้วย

3.6.2) ด้านการอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณหน่วยงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ จึงมีการปรับลดระยะเวลาการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้อยู่ภายใน 1 วัน และจัดอบรมที่ทำการของกลุ่มแทนการจัดอบรมนอกสถานที่ ซึ่งอาจทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ไม่ครบถ้วนในทุกเรื่องที่ต้องการ

3.6.3) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

(1) รูปแบบการพัฒนามีทั้งพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ พัฒนาต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่ม และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ซึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นจะเป็นการใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นเป็นหลัก นำมาแปรรูปให้มีความหลากหลายเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ หรือการปรับปรุงสูตรการผลิตให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ และทดสอบตลาด

(2) กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่มยังไม่สามารถผลิตสินค้าออกจำหน่ายได้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า โดยเฉพาะกลุ่มผลิตภัณฑ์ด้านอาหารและเครื่องสำอาง

3.6.4) ด้านระยะเวลาโครงการ ด้วยระยะเวลาที่สั้นเกินไป ไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินงานโดยเฉพาะ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ในประเภทเครื่องสำอางและอาหาร ซึ่งต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมในด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต การพัฒนาสูตรกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์ และการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อให้โครงการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.7) ข้อเสนอแนะ

3.7.1) ด้านงบประมาณ

(1) การดำเนินงานโครงการในปีต่อไป ควรเพิ่มงบประมาณด้านการขอรับรองมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลโภชนา และควรวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมของโครงการ

(2) ควรพิจารณาเพิ่มงบประมาณสำหรับกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้สามารถสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร ในการผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้มีปริมาณเพียงพอต่อการทดสอบตลาดจริง หรือสามารถทดลองจำหน่ายได้ อีกทั้งควรมีการสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการต่อยอดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง

3.7.2) ด้านการติดตามให้คำแนะนำกลุ่มเกษตรกร ควรใช้ระบบออนไลน์เข้ามาใช้ในการติดตามให้คำแนะนำกลุ่ม เพื่อสามารถให้คำแนะนำ ปรึกษากับกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

3.7.3) ด้านการอบรมถ่ายทอดความรู้ ควรมีการปรับเป้าหมายกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มฯ ได้อย่างเต็มที่

3.7.4) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

(1) ควรปรับเป้าหมายการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็น 1 จังหวัด 1 กลุ่ม 1 ผลิตภัณฑ์ จะสามารถส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้เต็มที่ในทุกขั้นตอนของกิจกรรม และสอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณ

(2) การดำเนินงานในระยะต่อไป เพื่อให้กลุ่มได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างครบถ้วน ควรกำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมให้เท่ากับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพิ่มงบประมาณสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้เพียงพอต่อการนำไปต่อยอด

(3) ควรเพิ่มขั้นตอนและงบประมาณด้านการขอรับรองมาตรฐานและการวิเคราะห์ข้อมูลโภชนาการของผลิตภัณฑ์ทางด้านอาหาร เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสามารถผลิตและจัดจำหน่ายได้ทันทีที่เสร็จสิ้นโครงการ

3.7.5) การดำเนินงานในปีต่อไปการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ควรพิจารณากลุ่มที่มีความพร้อมหรือกลุ่มเป้าหมายเดิมที่มีความต้องการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และกลุ่มเกษตรกร จังหวัดนนทบุรี

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และกลุ่มเกษตรกร จังหวัดราชบุรี

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และกลุ่มเกษตรกร จังหวัดนครปฐม

4.2.11 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อพัฒนาคุณภาพ และยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน/OTOP ด้วยการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมเข้ามาผสมผสานอัตลักษณ์และความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และมีมูลค่าเพิ่ม ผลักดันให้เป็นสินค้าที่มีศักยภาพและแข่งขันได้ในระดับสากล

1.1.2) เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตและผู้ประกอบการ โดยส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ มีการสร้างแบรนด์ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ด้านการตลาด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดได้

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน กลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูป ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชน และผู้ประกอบการ OTOP ที่ต้องการยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ และขีดความสามารถในการแข่งขัน พื้นที่ 77 จังหวัด ทั่วประเทศ

1.3) หน่วยงาน กรมปศุสัตว์ กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกรมวิทยาศาสตร์บริการ

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 301.4931 ล้านบาท (กรมปศุสัตว์ 0.9105 ล้านบาท กรมการพัฒนาชุมชน 219.0104 ล้านบาท กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม 20.0000 ล้านบาท สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 45.5000 ล้านบาท และกรมวิทยาศาสตร์บริการ 16.0722 ล้านบาท)

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบ 12 เดือน มาจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการรายงานผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ สอบถาม กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 61 จังหวัด ประกอบด้วย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ 83 ราย ได้แก่ กรมปศุสัตว์ 8 ราย กรมการพัฒนาชุมชน 62 ราย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม 11 ราย สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 1 ราย และกรมวิทยาศาสตร์บริการ 1 ราย

(2) กลุ่มเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 46 ราย ได้แก่ กรมปศุสัตว์ 37 ราย กรมการพัฒนาชุมชน 3 ราย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม 6 ราย

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูล รอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.11-1 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมปศุสัตว์)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ร้อยละ 100
	- ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	- มี
	- การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	- มี
	- การฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพด้าน การตลาดให้กับผู้ผลิตสินค้าชุมชน	- 1 ครั้ง
	- การติดตามงาน	- 9 ครั้ง
3. ผลผลิต	- จำนวนผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (OTOP) ได้รับ การพัฒนาและยกระดับ	- 9 ผลิตภัณฑ์
	- จำนวนผู้ผลิตสินค้าชุมชนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ด้านการตลาด	- 90 ราย
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการที่นำความรู้ไปใช้ ประโยชน์	- ร้อยละ 80
	- รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 5
5. ความพึงพอใจต่อ โครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ โครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อ โครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

ตารางที่ 4.2.11-2 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ร้อยละ 100
	- ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา	- 76 รุ่น
	- การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายองค์ความรู้ (Knowledge - Based OTOP : KBO)	- 76 จังหวัด
	- การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่ม ผลิตภัณฑ์ OTOP	- 3 รุ่น
	- อบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาผลิตภัณฑ์ Young OTOP	- 2 รุ่น
3. ผลผลิต	- จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐาน	- 3,820 ผลิตภัณฑ์
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
	- ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ความพึงพอใจต่อ โครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

ตารางที่ 4.2.11-3 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ร้อยละ 100
	- ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- การอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาช่องทางการตลาดที่เหมาะสม	- 2 รุ่น
	- การสัมมนาเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการ พัฒนาการผลิต/ผลิตภัณฑ์ตามแนวคิด BCG	- 2 รุ่น
	- การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการสร้างแผนธุรกิจ	- 2 รุ่น
	- การอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างวิถีผลิตภัณฑ์ชุมชน (Product Story Telling)	- 2 รุ่น
3. ผลผลิต	- จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง ความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม	- 200 ผลิตภัณฑ์
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
	- รายได้ของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 10
5. ความพึงพอใจต่อ โครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

ตารางที่ 4.2.11-4 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (สำนักงานปลัดกระทรวง
การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ร้อยละ 100
	- ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- การสร้างความรู้ความเข้าใจในพื้นที่เป้าหมายของโครงการ	- 12 จังหวัด
	- แนวทางยกระดับผู้ประกอบการ OTOP ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	- 6 แนวทาง
3. ผลผลิต	- จำนวนผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการยกระดับด้วย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม	- 250 ผลิตภัณฑ์
	- จำนวนผู้ประกอบการ/ชุมชน	- 180 ราย
	- ร้อยละของผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ดำเนินการบรรลุตามแผนการ ยกระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม	- ร้อยละ 75
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการยกระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	- ร้อยละ 10
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

ตารางที่ 4.2.11-5 ประเด็นและตัวชี้วัด โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมวิทยาศาสตร์บริการ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ร้อยละ 100
	- ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ	- 30 ครั้ง
	- การทดสอบผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานโดยห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์	- 80 ผลิตภัณฑ์
3. ผลผลิต	- จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการพัฒนา	- 80 ผลิตภัณฑ์
	- จำนวนชุมชน/ท้องถิ่น ที่ได้รับการพัฒนา	- 12 ชุมชน
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของชุมชนที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
	- มูลค่าผลกระทบทางสังคม ชุมชน และคุณภาพชีวิต	- 33 ล้านบาท
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ ในภาพรวมมีผลการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 300.9031 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.80 ของงบประมาณทั้งหมด 301.4931 ล้านบาท จำแนกตามหน่วยงาน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ จำนวน 0.9104 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.99 กรมการพัฒนาชุมชนมีผลการเบิกจ่ายรวม 218.9071 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.95 จำแนกเบิกจ่ายแล้ว 171.2793 ล้านบาท และกักเงินเหลือปี 47.6278 ล้านบาท กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม 19.9878 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.94 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 45.0599 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.03 และกรมวิทยาศาสตร์บริการ มีผลการเบิกจ่ายรวม 16.0379 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.79 จำแนกเป็นเบิกจ่ายแล้ว 13.9409 ล้านบาท และกักงบประมาณเหลือปี 2.0970 ล้านบาท (ตารางที่ 4.2.11-6)

ตารางที่ 4.2.11-6 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)		
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ
1. กรมปศุสัตว์	0.9105	0.9104	99.99
2. กรมการพัฒนาชุมชน	219.0104	218.9071 ^{1/}	99.95
3. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	20.0000	19.9878	99.94
4. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	45.5000	45.0599	99.03
5. กรมวิทยาศาสตร์บริการ	16.0722	16.0379 ^{1/}	99.79
รวม	301.4931	300.9031	99.80

หมายเหตุ: ^{1/} ผลการเบิกจ่ายจริงรวมกับเงินกักเหลือปี

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงาน

3.1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 83.13 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอ และร้อยละ 16.87 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากในการพัฒนาผลิตภัณฑ์บางผลิตภัณฑ์ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด กรมการพัฒนาชุมชน มีต้นทุนในการผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานที่ค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการจ้างวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้ที่กลุ่มต้องการ (ตารางที่ 4.2.11-7)

3.1.3) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ทุกราย เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4.2.11-7)

ตารางที่ 4.2.11-7 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ
1. ความเพียงพอของงบประมาณ	
1.1 เพียงพอ	83.13
1.2 ไม่เพียงพอ	16.87
2. ความทันเวลาของงบประมาณ	
2.1 ทันเวลา	100
2.2 ไม่ทันเวลา	-

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม

3.2.1) กรมปศุสัตว์ หน่วยงานมีการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์/วิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP จัดแสดงผลงานสินค้าและผลิตภัณฑ์ เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและส่งเสริมการตลาด โดยได้จัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดให้กับผู้ผลิตสินค้าชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ตามเป้าหมาย มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร 9 กลุ่ม โดยหน่วยงานได้ติดตามงานแล้ว 9 ครั้ง ตามเป้าหมาย (ตารางที่ 4.2.11-8)

ตารางที่ 4.2.11-8 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านปศุสัตว์

รายการ	ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา	ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน
1. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารธัญบุรีจังหวัดปทุมธานี	ไส้อ้วสมุนไพร	เครื่องอัดไส้
2. แปลงใหญ่โคเนื้อกำแพง จังหวัดสตูล	สเต็กเนื้อสตูล	กล่องบรรจุภัณฑ์
3. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงไก่อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ	ไก่ย่างไม้มะดันห้วยทับทัน	ถุงพลาสติกเย็นพิมพ์ลาย
4. วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านโคกกำ จังหวัดหนองคาย	ลูกชิ้นเนื้อ	เครื่องบดสับอาหาร , สเต็กเกอร์ ติดบรรจุภัณฑ์
5. วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรแม่พิมพ์ จังหวัดเชียงราย	หมูฝอยสมุนไพร	เครื่องบรรจุอาหาร
6. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทฤษฎีใหม่บ้านหนองมะค่า จังหวัดตาก	แฮมหมู	เครื่องบดอาหารเอนกประสงค์ กะละมังสแตนเลส , ถาดสแตนเลส มีดอีโต้ , มีด , ครกหิน , สายไฟและ ปลั๊ก , ถุงมือ , หมวกคลุมผม
7. วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะห้วยยางโทน 58 จังหวัดราชบุรี	ปั้นขลิบแพะ	วัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์
8. กลุ่มแปลงใหญ่แพะภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	เครื่องสำอางนมแพะ	กล่องสบู่ , สเต็กเกอร์บรรจุภัณฑ์
9. วิสาหกิจชุมชน ศพก. เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดปราจีนบุรี	ลูกชิ้นไก่พื้นเมือง	เครื่องบดเนื้อ , กะละมังสแตนเลส

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.2) กรรมการพัฒนาชุมชน

(1) การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา เป็นการดำเนินการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อค้นหาสภาพปัญหา จุดอ่อน จุดแข็งของผลิตภัณฑ์ และสอบถามความต้องการการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อร่วมกันวางแผนการพัฒนาคูณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ รูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ เรื่องเล่าของผลิตภัณฑ์ (Story) มีการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน 76 รุ่น ครอบคลุมเป้าหมาย

(2) การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายองค์ความรู้ (Knowledge - Based OTOP : KBO) โดยการจัดหาทีมวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างนวัตกรรมจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย การจัดประชุมให้ความรู้แก่ผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิต การพัฒนาลักษณะของผลิตภัณฑ์ เช่น สี กลิ่น รสชาติ และเนื้อสัมผัส เป็นต้น การพัฒนาคูณภาพผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และความต้องการของตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เช่น การเพิ่มเรื่องราวผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม มีการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐาน จำนวน 76 จังหวัด ครอบคลุมเป้าหมาย

(3) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ OTOP ดำเนินการ จำนวน 3 รุ่น ครอบคลุมเป้าหมาย

(4) การอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาผลิตภัณฑ์ Young OTOP จำนวน 2 รุ่น ครอบคลุมเป้าหมาย

3.2.3) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จัดอบรมแล้ว 3 ด้าน ด้านละ 2 รุ่น ตามเป้าหมาย ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาช่องทางการตลาดที่เหมาะสม อบรมเชิงปฏิบัติการด้านการสร้างแผนธุรกิจ ทั้งในระดับวิสาหกิจและระดับกลุ่มผลิตภัณฑ์ และการอบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างวิถีผลิตภัณฑ์ชุมชน (Product Story Telling) รวมทั้งจัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการผลิต/ผลิตภัณฑ์ ตามแนวคิด BCG แล้ว 2 รุ่น มีผู้เข้าร่วมสัมมนา 200 คน

3.2.4) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจในการยกระดับ OTOP ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การขยายผลและการเพิ่มมูลค่าด้านการตลาด ให้กับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการติดตามประเมินผลและบริหารงานโครงการ ขณะนี้ดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจในพื้นที่เป้าหมายของโครงการ 12 จังหวัด ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ จังหวัดแพร่ นครสวรรค์ อุทัยธานี นนทบุรี สระบุรี จันทบุรี ขอนแก่น อุตรดิตถ์ อำนาจเจริญ สุราษฎร์ธานี ตรัง และพัทลุง และยกระดับผู้ประกอบการ OTOP ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม จำนวน 6 แนวทาง ครอบคลุมเป้าหมาย

3.2.5) กรมวิทยาศาสตร์บริการ

(1) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 30 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ หลักสูตร การพัฒนาเทคนิคการกั้นสีด้วยการใช้กาวแป้งทดแทนการใช้เทียนบาติกสำหรับการทำผ้าบาติก หลักสูตร เทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (ประเภทปลาต้มและการแปรรูปปลา) หลักสูตรการย้อม สีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน และหลักสูตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร (สบู่เหลวสมุนไพร แชมพูสมุนไพร ครีมขนาดผมสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรปรับอากาศชนิดเหลว) โดยการ จัดอบรมหลักสูตรดังกล่าวเป็นการจัดอบรมตามความต้องการของผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าได้ ตามมาตรฐานปรับปรุงกระบวนการผลิตออกแบบผลิตภัณฑ์

(2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพ ของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับ การให้คำปรึกษาเชิงลึก วิทยากรประกอบการ เพื่อแก้ไขปัญหาผลิตภัณฑ์ และการทดสอบคุณภาพการผลิตโดยห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ เพื่อการจัดการวัตถุดิบ การปรับปรุงกระบวนการผลิตและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ดำเนินการแล้ว 82 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 102.50 ของเป้าหมาย 80 ผลิตภัณฑ์

3.3) ผลผลิต การดำเนินงานโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ณ ไตรมาสที่ 4 มีหน่วยงาน ที่เกิดผลผลิตแล้ว ครอบคลุมทั้ง 5 หน่วยงาน ดังนี้

3.3.1) กรมปศุสัตว์ ดำเนินการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (OTOP) จำนวน 9 กลุ่ม โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เครื่องอัดไส้ เครื่องบดสับอาหาร วัสดุในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ เป็นต้น ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (OTOP) ได้รับการพัฒนาและยกระดับ จำนวน 9 ผลิตภัณฑ์ ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ 1. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารธัญบุรี (ไส้อ้วสมุนไพร) จังหวัดปทุมธานี 2. แปลงใหญ่ โคเนื้อกำแพง (สเต็กเนื้อสเตล) จังหวัดสตูล 3. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงไก่อำเภอย้ายทับทัน (ไก่ย่างไม้มะดัน ห้วยทับทัน) จังหวัดศรีสะเกษ 4. วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านโคกกำ (ลูกชิ้นเนื้อ) จังหวัดหนองคาย 5. วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรแม่พิมพ์ (หมูฝอยสมุนไพร) จังหวัดเชียงราย 6. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทฤษฎีใหม่บ้าน หนองมะค่า (แหนมหมู) จังหวัดตาก 7. วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะห้วยยางโพน 58 (ปั้นขลิบแพะ) จังหวัดราชบุรี 8. กลุ่มแปลงใหญ่แพะภูเก็ต (เครื่องสำอางนมแพะ) จังหวัดภูเก็ต และ 9. วิสาหกิจชุมชน ศพก.เศรษฐกิจ พอเพียง (ลูกชิ้นไก่พื้นเมือง) จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีผู้ผลิตสินค้าที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาด จำนวน 90 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.2) กรมการพัฒนาชุมชน มีผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐาน จำนวน 3,520 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 92.15 ของเป้าหมาย 3,820 ผลิตภัณฑ์ กิจกรรมที่ดำเนินการ ประกอบด้วย กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (Quadrant D) ให้มีคุณภาพมาตรฐาน จำนวน 1,900 ผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 939 ผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าและเครื่อง แต่งกาย จำนวน 436 ผลิตภัณฑ์ ประเภทของใช้ ของตกแต่ง จำนวน 359 ผลิตภัณฑ์ และประเภทสมุนไพร จำนวน 166 ผลิตภัณฑ์ ดำเนินการครบตามเป้าหมาย กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเครือข่ายองค์ความรู้ (Knowledge - Based OTOP: KBO) จำนวน 1,520 ผลิตภัณฑ์ ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับ

คุณภาพมาตรฐานของ 76 จังหวัด และกิจกรรมพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ Young OTOP สู่อุตสาหกรรม มีจำนวน 100 ผลิตภัณฑ์ ดำเนินการครบตามเป้าหมาย สำหรับกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP Premium สู่อุตสาหกรรม มีเป้าหมาย จำนวน 300 ผลิตภัณฑ์ ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำงาน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย และประเภทของใช้ ของตกแต่งที่ระลึก ผู้รับจ้างสัญญาจ้าง มีสัญญา 150 วัน เริ่มสัญญาวันที่ 3 มิถุนายน 2566 สิ้นสุดสัญญาวันที่ 30 ตุลาคม 2566 ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และสมุนไพร อยู่ระหว่างการทำงานของผู้รับจ้างสัญญาจ้างมีสัญญา 150 วัน เริ่มสัญญาวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 สิ้นสุดสัญญาวันที่ 1 ธันวาคม 2566

3.3.3) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม การพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม จำนวน 200 ผลิตภัณฑ์ ครบตามเป้าหมาย แบ่งเป็น ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 67 ผลิตภัณฑ์ ของใช้ของตกแต่ง ของที่ระลึก จำนวน 25 ผลิตภัณฑ์ สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 22 ผลิตภัณฑ์ และอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 86 ผลิตภัณฑ์

3.3.4) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(1) ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการยกระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 322 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 128.80 ของเป้าหมาย 250 ผลิตภัณฑ์ โดยแบ่งเป็น ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 82 ผลิตภัณฑ์ ของใช้ ของตกแต่ง จำนวน 45 ผลิตภัณฑ์ สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 49 ผลิตภัณฑ์ และอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 146 ผลิตภัณฑ์

(2) สถานประกอบการ/ชุมชน ที่ใช้ผลงานวิจัยและพัฒนาไปเพิ่มมูลค่า ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ ดำเนินการได้จำนวน 252 ราย คิดเป็นร้อยละ 140.00 ของเป้าหมาย 180 ราย

(3) ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ดำเนินการบรรลุตามแผนการยกระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป้าหมาย ร้อยละ 75.00 คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้ภายในเดือนธันวาคม 2566 เนื่องจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีแผนดำเนินการประเมินผลในเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2566

3.3.5) กรมวิทยาศาสตร์บริการ

(1) การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) แก้ไขปัญหาผลิตภัณฑ์ มีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการพัฒนา จำนวน 82 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 102.50 ของเป้าหมาย 80 ผลิตภัณฑ์ โดยแบ่งเป็นของประดับตกแต่งและของที่ระลึก จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ อาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 23 ผลิตภัณฑ์ สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 24 ผลิตภัณฑ์ และผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 25 ผลิตภัณฑ์

(2) การพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นด้วยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) มีชุมชน/ท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนา จำนวน 14 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 116.67 ของเป้าหมาย 12 ชุมชน ได้แก่ 1. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านทุ่งจี้ จังหวัดลำปาง เทคนิคการขึ้นรูปจิ๊กเกอร์ ชุดแก้วกาแฟ 2. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ต้า จังหวัดลำปาง กระจกจากต้นแบบพิมพ์ 3 มิติ (3D Pirter) 3. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านรอดันบาตู่ จังหวัดนราธิวาส เทคนิคการใช้สีบนเคลือบทดแทนน้ำทองบนผลิตภัณฑ์เซรามิก 4. กลุ่มแปรรูปปลาบ้านหนองทุ่ม จังหวัดขอนแก่น เทคนิคการลดการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ในผลิตภัณฑ์ปลาต้ม 5. ศูนย์ศิลปาชีพสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ต้นแบบซิลิโคนสำหรับการขึ้นรูปจิ๊กเกอร์ 6. ศูนย์ศิลปาชีพพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ จังหวัดนราธิวาส เทคนิคการขึ้นรูปชิ้นงานดอกไม้ขนาดเล็กและมีน้ำหนักเบา เพื่อนำมาประดับตกแต่งผลิตภัณฑ์เซรามิก (ดอกกรวยผึ้ง) 7. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเมืองลุ่มภู จังหวัดหนองบัวลำภู การย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน 8. กลุ่มโครงการชัยพัฒนาภาคใต้ (บ้านทุ่งรัก) จังหวัดพังงา การพัฒนาเทคนิคการกันสีด้วยการใช้กาบแปงทดแทนการใช้เทียนบาติกสำหรับการทำผ้าบาติกย้อมสีธรรมชาติ 9. กลุ่มสตรีสหกรณ์ผลิตภัณฑ์หญ้าแฝกบ้านก้อขาว จังหวัดพะเยา การย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน 10. วิสาหกิจชุมชนพริกไทยแปลงใหญ่ตำบลแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP 11. ประมงพื้นบ้านอำเภอชลุง จังหวัดจันทบุรี การพัฒนาตู้อบแสงอาทิตย์โดยเทคนิคผสานแหล่งพลังงานความร้อน (ไฮบริด) สำหรับการเกษตรแปรรูป 12. กลุ่มโรงคั่วกาแฟวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา การทดสอบสารต้านอนุมูลอิสระในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ผสมสารสกัดกาแฟ 13. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอรุณทิพย์ จังหวัดน่าน ผลิตภัณฑ์ระงับกลิ่นกายชนิดล้างออก 14. วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทุ่งห้วยเพ็ง จังหวัดกระบี่ การพัฒนากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชาลำเพ็งให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

3.4.1) กรมปศุสัตว์ จากการพัฒนาศักยภาพการผลิต โดยการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ พบว่าผู้ประกอบการทุกรายมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้มีรายได้รวมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ในปี 2566 จำนวน 1,454,790 บาท เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 44.90 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่โครงการกำหนดไว้คือร้อยละ 5 (ตารางที่ 4.2.11-9)

ตารางที่ 4.2.11-9 รายได้ของผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้นเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ (กรมปศุสัตว์)

รายการ	รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ	รายได้หลังเข้าร่วมโครงการ	ผลต่าง
1. ใส่อ้วสมุนไพรม	480,000	720,000	240,000
2. ลูกชิ้นไก่พื้นเมือง ^{1/}	-	4,550	4,550
3. ไก่ย่างไม่ม้ะตันห้วยทับทัน	162,000	180,000	18,000
4. ลูกชิ้นเนื้อ ^{1/}	-	25,000	25,000
5. หมูฝอยสมุนไพรม	260,820	383,290	122,470
6. แหนมหมู	70,200	90,000	19,800
7. บั๊นขลิบแพะ	9,000	16,500	7,500
8. เครื่องสำอางนมแพะ	2,000	10,450	8,450
9. สเต็กเนื้อสตูล	20,000	25,000	5,000
รวม	1,004,020	1,454,790	450,770 (44.90)^{2/}

หมายเหตุ: ^{1/}เป็นกลุ่มที่ไม่เคยแปรรูปผลิตภัณฑ์มาก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

^{2/}ค่าร้อยละ

ที่มา: กองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

3.4.2) กรมการพัฒนาชุมชน ผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทุกราย ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการมีรายได้ 235,302,908 บาท และหลังเข้าร่วมโครงการ มีรายได้ 323,201,894 บาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 37.36 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่โครงการกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 6 ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

3.4.3) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้ผลิตและผู้ประกอบการ มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทุกราย ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ 71,548,566 บาท และหลังเข้าร่วมโครงการมีรายได้ 97,165,275 บาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 35.80 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่โครงการกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 10 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

3.4.4) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หน่วยงานจะเก็บข้อมูลรายได้ของผู้ผลิตและผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้าร่วมโครงการในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2566

3.4.5) กรมวิทยาศาสตร์บริการ

(1) จากการอบรมทั้ง 4 หลักสูตร ผู้ประกอบการที่ได้รับการอบรมทุกรายนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้าได้ตามมาตรฐาน โดยมีการปรับปรุงกระบวนการผลิต และออกแบบผลิตภัณฑ์ของตนเอง

(2) การดำเนินงานโครงการส่งผลให้เกิดมูลค่าผลกระทบททางสังคม ชุมชน คุณภาพชีวิต จำนวน 42.7230 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 129.46 ของเป้าหมาย 33.00 ล้านบาท โดยผู้ผลิตและผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้รวมก่อนเข้าร่วมโครงการ 294,833 บาท และมีรายได้รวมหลังเข้าร่วมโครงการ 1,424,100 บาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 383.02

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลางมายังหน่วยงานในระดับพื้นที่ การชี้แจงโครงการ/การประสานงาน/การแนะนำการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้ และการได้รับประโยชน์ของเกษตรกร พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 โดยร้อยละ 52.30 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 42.09 พึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 5.35 พึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 0.26 พึงพอใจในระดับน้อย (ตารางที่ 4.2.11-10)

ตารางที่ 4.2.11-10 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณ จากหน่วยงานส่วนกลาง	45.57	48.10	6.33	-	-	4.39	มากที่สุด
2. การชี้แจงโครงการ/ประสานงาน จากหน่วยงานส่วนกลาง	54.43	39.24	6.33	-	-	4.48	มากที่สุด
3. วิธีการ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	53.17	41.77	5.06	-	-	4.48	มากที่สุด
4. องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบ การอบรม	51.28	44.87	2.57	1.28	-	4.46	มากที่สุด
5. การได้รับประโยชน์ของ เกษตรกร	57.15	36.36	6.49	-	-	4.40	มากที่สุด
ภาพรวม	52.30	42.09	5.35	0.26	-	4.44	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การรับทราบการชี้แจงโครงการ/การประสานงาน/การแนะนำการดำเนินงานโครงการจากเจ้าหน้าที่ องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้ ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยือน/ติดตามผลการดำเนินงานจากเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 โดยร้อยละ 67.43 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 31.99 พึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 0.58 พึงพอใจในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.2.11-11)

ตารางที่ 4.2.11-11 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากเจ้าหน้าที่	68.18	31.82	-	-	-	4.68	มากที่สุด
2. องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรม	70.45	29.55	-	-	-	4.70	มากที่สุด
3. วิธีการ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	63.64	36.36	-	-	-	4.64	มากที่สุด
4.การกำกับ แนะนำ เยี่ยมเยือน ติดตามผลการดำเนินงานจากเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่	67.44	30.23	2.33	-	-	4.65	มากที่สุด
ภาพรวม	67.43	31.99	0.58	-	-	4.67	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบ

3.6.1) ด้านงบประมาณและการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่สนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการไม่เพียงพอต่อการจัดซื้ออุปกรณ์ที่เหมาะสม และเอื้อต่อการผลิต รายละเอียดดังนี้

(1) กรมปศุสัตว์ งบประมาณสำหรับสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงไก่อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับสนับสนุนอุปกรณ์สำหรับสกรีนข้อความบนบรรจุภัณฑ์ ซึ่งสามารถสกรีนได้เพียง 1 สี ส่งผลให้ QR-code ที่สกรีนออกมา ไม่สามารถสแกนได้ รวมทั้งการสนับสนุนอุปกรณ์ให้วิสาหกิจชุมชน ผู้เลี้ยงแพะห้วยยางโพน 58 ไม่เพียงพอต่อการปรับปรุงอุปกรณ์การผลิต และปรับปรุงโรงเรือน เพื่อให้ตรงตามเงื่อนไขของการรับรองมาตรฐาน อย. ได้ จึงต้องมีการระดมเงินจากสมาชิกในกลุ่มเพิ่มเติม

(2) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สนับสนุนบรรจุภัณฑ์ขวดแก้วสำหรับบรรจุน้ำพริกให้กับ กลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเจริญสุข ไข่เค็มภูอ้อคณี จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งบรรจุภัณฑ์ดังกล่าวมีต้นทุนค่อนข้างสูง รวมทั้งการสนับสนุนอุปกรณ์บรรจุผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าฝ้าย - โหมภูอ้อคณี จังหวัดบุรีรัมย์ มีขนาดเล็กและได้รับจำนวนน้อย จึงทำให้กลุ่มผลิตสินค้าจำหน่ายได้น้อย

3.6.2) ด้านการผลิตสินค้าของกลุ่ม มีปัญหาด้านการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพในปริมาณมาก รวมทั้งปัญหาด้านระยะทางในการขนส่งสินค้า รายละเอียดดังนี้

(1) กรมปศุสัตว์ สถานที่ตั้งฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงไก่อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ มีระยะทางค่อนข้างไกลจากโรงเชือด ทำให้การขนส่งลำบาก ส่งผลให้มีต้นทุนค่าขนส่งเพิ่มขึ้น

(2) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเจริญสุข ไข่เค็มภูอัคนี จังหวัดบุรีรัมย์ พบปัญหาด้านการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพ มีปัญหาการควบคุมการผลิตน้ำพริก เนื่องจากในการผลิตใช้เตาแก๊สขนาดเล็ก ซึ่งจะควบคุมอุณหภูมิได้ค่อนข้างยาก และผลิตได้จำนวนน้อย

(3) กรมการพัฒนาชุมชน กลุ่มผลิตไข่ไก่แม่ตบ้านตะโก จังหวัดสุรินทร์ ใช้เตาต้มแบบโบราณในการผลิตไข่ไก่ ซึ่งปัจจุบันมีรอยร้าว ทำให้ไม่สามารถผลิตได้ในปริมาณมาก

3.6.3) ด้านการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้แพร่หลาย และเป็นที่ยึดจึก รวมทั้งการหาช่องทางจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย

3.7) ข้อเสนอแนะ

3.7.1) ด้านงบประมาณและการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และกรมการพัฒนาชุมชน ควรเพิ่มงบประมาณสำหรับสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการผลิตสินค้าของกลุ่ม โดยพิจารณาความต้องการของกลุ่ม และต้นทุนการผลิตด้วย เช่น สนับสนุนเครื่องสกรีนบรรจุภัณฑ์ที่สามารถสกรีนได้ 4 สี ให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงไก่ อ่างเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ สนับสนุนเตาไฟฟ้าเพื่อให้ควบคุมอุณหภูมิในการผลิตน้ำพริกให้กลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเจริญสุข ไข่เค็มภูอัคนี จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น

3.7.2) ด้านการผลิตสินค้า กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ควรให้การสนับสนุนองค์ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่สามารถเก็บรักษาสินค้าได้นาน หรือสนับสนุนบรรจุภัณฑ์ที่มีต้นทุนไม่แพง และสามารถเก็บสินค้าได้นานให้กับกลุ่ม

3.7.3) ด้านการประชาสัมพันธ์

(1) กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ควรสนับสนุนช่องทางการตลาดเพิ่มเติม โดยจัดหาตลาด หรือจัดกิจกรรมเชื่อมโยงด้านการตลาดให้กับกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีเครือข่าย และมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น

(2) กรมปศุสัตว์ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ควรส่งเสริมให้กลุ่มสามารถทำประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ได้ด้วยตนเอง ทั้งในรูปแบบออฟไลน์ และออนไลน์

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนิน
โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

กลุ่มไก่เค็มภู่ออคนี จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะห้วยยางโทน 58
จังหวัดราชบุรี

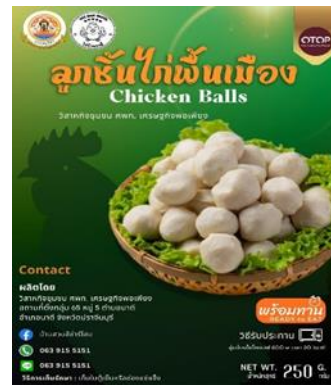
กลุ่มผลิตซี๊ดเม็ดบ้านตะโก จังหวัดสุรินทร์

ข้าวผ่านกรอบเสริมโปรตีนจังหวัด
เชียงใหม่

กลุ่มสตรีทอผ้าไหม - ฝ้าย จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศพก.เศรษฐกิจพอเพียง
จังหวัดปราจีนบุรี

4.2.12 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กรมการข้าว)

1.1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

- (1) เพื่อเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าวระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการค้าข้าว
- (2) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกร และผู้ประกอบการได้รับเครื่องหมายรับรองข้าว

1.1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวคุณภาพที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อาทิ มาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร (GAP) มาตรฐานอินทรีย์ไทย (Organic Thailand) หรือมาตรฐานอินทรีย์ต่างประเทศอื่น ๆ ที่ประเทศคู่ค้าให้การยอมรับ จำนวน 3,000 ตัน

(2) กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร หรือผู้ประกอบการค้าข้าวได้รับการรับรองมาตรฐาน และได้เครื่องหมายข้าวพันธุ์แท้ ได้รับการยอมรับ จำนวน 30 ตรารับรอง

1.1.3) หน่วยงาน กรมการข้าว

1.1.4) งบประมาณ จำนวน 12.7070 ล้านบาท

1.2) กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)

1.2.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

(2) เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการตลาดและการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกร

(3) เพื่อส่งเสริมช่องทางการตลาดให้แก่เกษตรกร

1.2.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง และดำเนินการปลูกพืชไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของพื้นที่ทำการเกษตร

(2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 ราย

1.2.3) หน่วยงาน องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

1.2.4) งบประมาณ จำนวน 5.1630 ล้านบาท

1.3) กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)

1.3.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อจัดให้มีศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (Thailand Best Agricultural Showroom) รองรับสินค้าเกษตรคุณภาพสูง ยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตรของประเทศไทย

(2) เพื่อเป็นศูนย์รวมการเจรจาสินค้าเกษตรของประเทศไทย

1.3.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

- (1) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ร่วมบูรณาการ จำนวน 8 หน่วยงาน
- (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 500 ราย

1.3.3) หน่วยงาน องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

1.3.4) งบประมาณ จำนวน 20.0000 ล้านบาท

1.4) กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

1.4.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) กระตุ้นระบบเศรษฐกิจจากการบริโภคภายในประเทศ และวางรากฐานเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนให้มีความเข้มแข็งในระยะยาวอย่างยั่งยืน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy Development) ให้เกิดความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเองผ่านกลไกของตลาดชุมชน

(2) เพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป สินค้าหัตถกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOPs) ตลอดจนสินค้าและบริการต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อเป็นช่องทางการระบายสินค้าของชุมชน และเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรของรัฐบาล

(3) เพิ่มขีดความสามารถให้กับเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ธุรกิจ SMEs และคนในชุมชน ด้วยการพัฒนาให้ความรู้แก่ชุมชน โดยสนับสนุนองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างความหลากหลายของสินค้าที่ตรงกับความต้องการและรสนิยมของกลุ่มเป้าหมายคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยเน้นจุดเด่นและวิถีความเป็นชุมชน โดยการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นหนึ่งเดียวของชุมชน และมีอัตลักษณ์ของชุมชนให้เด่นชัด

1.4.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

- (1) ตลาดชุมชนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมช่องทางตลาด จำนวน 48 แห่ง
- (2) ตลาดชุมชนได้รับการส่งเสริมช่องทางตลาด จำนวน 5 ช่องทาง

1.4.3) หน่วยงาน กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

1.4.4) งบประมาณ จำนวน 69.6322 ล้านบาท

1.5) กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

1.5.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจการค้าในประเทศ โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy) และชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

(2) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนมีช่องทางการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ และมีรายได้จากการขยายช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น

(3) เพื่อพัฒนาศักยภาพในการประกอบธุรกิจให้แก่วิสาหกิจชุมชนรู้จักทำมาค้าขายสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเข้มแข็ง ยั่งยืน และแข่งขันทางการค้าได้ รวมทั้งยกระดับไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

1.5.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

- (1) ส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเป้าหมาย จำนวน 17 แห่ง
- (2) วิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมช่องทางการตลาด จำนวน 5 ช่องทาง

1.5.3) หน่วยงาน กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

1.5.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 15.3678 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบ 12 เดือน มาจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมการค้าภายใน องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์

(1) จังหวัดที่สำรวจ ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี บุรีรัมย์ ระยอง สมุทรสาคร ราชบุรี และกรุงเทพมหานคร รวม 6 จังหวัด

(2) สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 ราย ดังนี้

(2.1) กรมการค้าภายใน จำนวน 1 ราย

(2.2) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร จำนวน 2 ราย

(2.3) กรมการค้าภายใน จำนวน 2 ราย

(3) สัมภาษณ์เกษตรกร/ผู้แทนสถาบันเกษตรกร/ผู้ประกอบการ/นักท่องเที่ยว จำนวน 89 ราย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(3.1) กรมการค้าภายใน สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการ/โรงสี จำนวน 1 ราย และเกษตรกรที่ได้รับการเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการค้าข้าว และผู้ประกอบการอื่น ๆ จำนวน 6 ราย

(3.2) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำนวน 1 ราย และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 5 ราย กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำนวน 19 ราย และประชาชน/นักท่องเที่ยว จำนวน 5 ราย

(3.3) กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำนวน 21 ราย และประชาชน/นักท่องเที่ยว จำนวน 21 ราย กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำนวน 2 ราย และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 8 ราย

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) สำรวจข้อมูล รอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2566

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.12-1 ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการตลาดข้าว (กรมการข้าว)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - จำนวนหลักสูตรที่จัดอบรม	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80 - เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม	- การจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) ผ่านการแพลตฟอร์มเพื่อการเชื่อมโยงตลาดข้าว - จำนวนการติดตามการเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร และผู้ประกอบการค้าข้าว - จำนวนตรารับรองข้าวพันธุ์แท้ที่ผู้ประกอบการโรงสีขอรับรอง - จำนวนการส่งเสริมการใช้ระบบตามสอยย้อนกลับสินค้าข้าวให้กับผู้ประกอบการค้าข้าว - การจัดงานส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าว - การร่วมจัดงานประชาสัมพันธ์ข้าวไทยกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ - จำนวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายออนไลน์ - การจัด press tour เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ถึงการเพิ่มมูลค่าสินค้า/ผลิตภัณฑ์ข้าวไทย	- 1 งาน - 14 ศูนย์ - 3,000 ต้น - 30 ตรารับรอง - 1 ระบบ - 1 งาน - 2 ครั้ง - 1 ครั้ง - 1 ครั้ง
3. ผลผลิต	- ปริมาณการเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าวระหว่างเกษตรกร และผู้ประกอบการค้าข้าว - จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในการเชื่อมโยงตลาดข้าว - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับส่งเสริมการจัดทำระบบมาตรฐานข้าวและโรงสีข้าว - จำนวนการจัดอบรมการใช้ระบบตามสอยย้อนกลับและข้าวพันธุ์แท้ - จำนวนผู้ประกอบการค้าข้าวที่เข้าร่วมการจัดสัมมนาการเพิ่มศักยภาพการตลาดข้าวครบวงจร	- ไม่น้อยกว่า 3,000 ต้น - 160 ราย - 80 ราย - 58 ราย - 90 ราย
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - มูลค่าผลผลิตของสินค้าข้าวเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 15
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

ตารางที่ 4.2.12-2 ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales)
(องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - จำนวนหลักสูตรที่จัดอบรม	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80 - เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม	- จำนวนการยกระดับมาตรฐานสินค้าสู่การสร้างมูลค่าสินค้าเกษตร - จำนวนการส่งเสริมด้านการตลาดและการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน	- 4 ครั้ง - 2 หลักสูตร
3. ผลผลิต	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมความรู้ - ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐานของ อ.ต.ก. - ร้อยละของเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง และดำเนินการปลูกพืชในพื้นที่ทำการเกษตร - จำนวนช่องทางการตลาดที่ได้รับการส่งเสริม	- 100 ราย - ร้อยละ 50 - ร้อยละ 30 - 3 ช่องทาง
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - มูลค่าเพิ่มของสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ความพึงพอใจ ต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

ตารางที่ 4.2.12-3 ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - จำนวนหลักสูตรที่จัดอบรม	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80 - เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม	- จำนวนการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ - จำนวนการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ - จำนวนการจัดกิจกรรมเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ - จำนวนผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมร่วมแสดงสินค้า - จำนวนหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ร่วมบูรณาการ	- 1 แห่ง - 2 ครั้ง - 4 ครั้ง - 50 รายการ - 8 หน่วยงาน
3. ผลผลิต	- ศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (Thailand Best Agricultural Showroom) รองรับสินค้าเกษตรคุณภาพสูง ยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตรของประเทศไทย - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม - จำนวนช่องทางการตลาดที่ได้รับการส่งเสริม	- 1 แห่ง - 500 ราย - 3 ช่องทาง

ตารางที่ 4.2.12-3 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- รายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 6 ต่อปี
5. ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
ต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

หมายเหตุ: ไตรมาสที่ 4 กรมการค้าภายใน มีการยกเลิกกิจกรรมกระตุ้นการใช้จ่ายในเส้นทางรถท่องเที่ยวตลาด

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

ตารางที่ 4.2.12-4 ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- จำนวนตลาดชุมชนเป้าหมายใหม่ที่จะดำเนินการพัฒนาให้มีความพร้อม ในการเป็นตลาดตามนโยบายรัฐบาล - จำนวนการส่งเสริมช่องทางตลาดและเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้า และบริการในตลาด - จำนวนครั้งในการจัดมหกรรมการท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้าชุมชน และบริการของตลาด - จำนวนตลาดที่จัดกิจกรรมเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในตลาดและชุมชน	- 12 แห่ง - 150 ครั้ง - 1 ครั้ง - 50 แห่ง
3. ผลผลิต	- จำนวนตลาดชุมชนได้รับการส่งเสริมพัฒนา - จำนวนช่องทางตลาดของตลาดชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม	- 48 แห่ง - 5 ช่องทาง
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- รายได้จากจำหน่ายสินค้าชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม	- ร้อยละ 5
5. ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
ต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

หมายเหตุ: ไตรมาสที่ 4 กรมการค้าภายใน มีการยกเลิกกิจกรรมกระตุ้นการใช้จ่ายในเส้นทางรถท่องเที่ยวตลาด

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

ตารางที่ 4.2.12-5 ประเด็นและตัวชี้วัด กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - จำนวนหลักสูตรที่จัดอบรม	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80 - เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม	- จำนวนวิสาหกิจชุมชนแห่งใหม่และหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งเดิม ที่เข้าร่วมการส่งเสริมและพัฒนา - จำนวนการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้า/บริการ/ผลิตภัณฑ์ชุมชน - จำนวนการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ	- 17 แห่ง - 1 ครั้ง - 15 ครั้ง

ตารางที่ 4.2.12-5 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
3. ผลผลิต	- วิสาหกิจชุมชนแห่งใหม่และหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งเดิมที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาแล้ว	- 17 แห่ง
	- จำนวนช่องทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม	- 5 ช่องทาง
4. ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละ 80
	- มูลค่าการค้าและบริการเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 10
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ รวมทั้งสิ้น 122.8700 ล้านบาท เบิกจ่าย 120.8370 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.35 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จำแนกตามหน่วยงานดังนี้ กรมการข้าว เบิกจ่าย 12.3854 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.47 ของเป้าหมาย 12.7070 ล้านบาท ทั้งนี้ โดยกรมการข้าวเบิกจ่ายแล้ว 7.4570 ล้านบาท และกั้นงบประมาณเหลือปี จำนวน 4.9284 ล้านบาท องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร เบิกจ่าย 24.3769 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.88 ของเป้าหมาย 25.1630 ล้านบาท โดยองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร เบิกจ่ายแล้ว 9.5104 ล้านบาท และสำรองเงินแบบมีหนี้ 14.8665 ล้านบาท หน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณน้อย เนื่องจากองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก.) ไม่มีผู้เข้าร่วมประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์ และกิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง เกิดความล่าช้าในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพอาคารเดิม และกรมการค้าภายใน เบิกจ่ายแล้ว 84.0747 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.91 ของเป้าหมาย จากการสำรวจ พบว่า ทุกหน่วยงานเห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา และมีความเพียงพอ เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาคได้รับการจัดสรรงบประมาณรวดเร็วส่งผลให้ในพื้นที่ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตารางที่ 4.2.12.6 และ 4.2.12.7)

ตารางที่ 4.2.12-6 งบประมาณจำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	หน่วย: ล้านบาท	
		เบิกจ่าย	ร้อยละ
1. กรมการข้าว	12.7070	12.3854	97.47
2. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	25.1630	24.3769	96.88
3. กรมการค้าภายใน	85.0000	84.0747	98.91
รวม	122.8700	120.8370	98.35

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4.2.12-7 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	100.00
2.2 ไม่เพียงพอ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.2) หลักสูตรที่จัดอบรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดอบรมทั้งสิ้น 7 หลักสูตรตามเป้าหมาย โดย กรมการข้าว จัดอบรมจำนวน 1 หลักสูตร องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร จำนวน 4 หลักสูตร และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ จำนวน 2 หลักสูตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) กรมการข้าว หลักสูตรที่จัดอบรม คือ การสร้างความเข้าใจในการเชื่อมโยงตลาดข้าว

(2) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร มีการจัดอบรม 4 หลักสูตร ได้แก่ การส่งเสริมด้านการตลาดการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรคุณภาพ การแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพสูง

(3) กรมการค้าภายใน กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย มีการจัดอบรม 2 หลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านทำมาค้าขายที่ได้รับการส่งเสริม และการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งใหม่

3.2) กิจกรรม

3.2.1) กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กรมการข้าว)

(1) การติดตามการเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร และผู้ประกอบการค้าข้าว ดำเนินการแล้ว 14 ศูนย์ 4,537 ต้น คิดเป็นร้อยละ 151.23 ของเป้าหมาย 3,000 ต้น

(2) ตรารับรองข้าวพันธุ์แท้ที่หน่วยงานดำเนินการคัดเลือกผู้ประกอบการโรงสีที่มีความต้องการขอรับรองตราข้าวพันธุ์แท้ ซึ่งดำเนินการแล้ว 14 ตรารับรอง คิดเป็นร้อยละ 46.67 ของเป้าหมาย 30 ตรารับรอง สาเหตุที่ดำเนินการได้น้อยกว่าเป้าหมาย เนื่องจากมีผู้ประกอบการโรงสีสนใจแจ้งความประสงค์ขอรับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าข้าวเพียง 14 ราย

(3) การส่งเสริมการใช้ระบบตามสอยย้อนกลับสินค้าข้าวให้กับผู้ประกอบการค้าข้าว เป้าหมาย 1 ระบบ อยู่ระหว่างการจัดซื้อจัดจ้างแบบเฉพาะเจาะจง โดยในขั้นตอนการลงนามสัญญาจ้าง มีระยะเวลาจ้าง 120 วัน

(4) การร่วมจัดงานประชาสัมพันธ์ข้าวไทยกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดำเนินการแล้ว 2 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(5) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายออนไลน์ ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(6) การจัด press tour เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ถึงการเพิ่มมูลค่าสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ข้าวไทย ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

3.2.2) กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) (องค์การ ตลาดเพื่อเกษตรกร)

- การยกระดับมาตรฐานสินค้าสู่การสร้างมูลค่าสินค้าเกษตร ดำเนินการแล้ว 4 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ส่งเสริมด้านการตลาดและการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน โดยการจัดอบรมถ่ายทอด ความรู้ ดำเนินการแล้ว 3 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย 2 หลักสูตร

3.2.3) กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)

(1) การจัดเตรียมอาคาร สถานที่ ดำเนินการแล้ว 1 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย และ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์แล้ว 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

(2) จัดกิจกรรมเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการแล้ว 4 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(3) การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมแสดงสินค้า ดำเนินการแล้ว 50 รายการ เช่น อาหารสด อาหารแปรรูป เครื่องดื่ม เครื่องใช้ครัวเรือน สมุนไพร เครื่องแต่งกาย ผลผลิตทางการเกษตรที่เป็น วัตถุดิบ เพอร์นิเจอร์ เป็นต้น ครอบคลุมเป้าหมาย และมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วม บูรณาการ จำนวน 12 หน่วยงาน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กรมประมง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง กรมส่งเสริม สหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว องค์การสะพานปลา สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย และ กรมพัฒนาที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 150.00 ของเป้าหมาย 8 หน่วยงาน

3.2.4) กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

(1) การพัฒนาตลาดชุมชนเป้าหมายใหม่ที่จะดำเนินการพัฒนาให้มีความพร้อม ในการเป็นตลาดตามนโยบายรัฐบาล ดำเนินการแล้ว 12 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(2) การส่งเสริมช่องทางตลาดและเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าและบริการในตลาด ดำเนินการแล้ว 167 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 111.33 ของเป้าหมาย 150 ครั้ง

(3) การจัดมหกรรมการท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้าชุมชนและบริการของตลาด ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(4) การจัดกิจกรรมเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในตลาดและชุมชน ดำเนินการแล้ว 50 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

3.2.5) กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

(1) การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนแห่งใหม่และหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งเดิมที่เข้าร่วมการ ส่งเสริมและพัฒนา ดำเนินการแล้ว 17 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(2) การจัดกิจกรรมเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้า/บริการ/ผลิตภัณฑ์ชุมชน ดำเนินการ แล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(3) การติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ ดำเนินการแล้ว 15 ครั้ง ครอบคลุม เป้าหมาย

3.3) ผลผลิต

3.3.1) กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กรมการข้าว) ดำเนินการเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าวระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการค้าข้าวได้ จำนวน 4,537.41 ตัน คิดเป็นร้อยละ 151.25 ของเป้าหมาย 3,000 ตัน การอบรมเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้าใจในการเชื่อมโยงตลาดข้าว ดำเนินการแล้ว 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.75 ของเป้าหมาย 160 ราย เกษตรกรบางส่วนยกเลิกการเข้าร่วมอบรม เนื่องจากติดภารกิจส่วนตัว การส่งเสริมการจัดทำระบบมาตรฐานข้าวและโรงสีข้าว ดำเนินการแล้ว 88 ราย คิดเป็นร้อยละ 110.00 ของเป้าหมาย 80 ราย การอบรมการใช้ระบบตามสอขยย้อนกลับและข้าวพันธุ์แท้ ต้องดำเนินการส่งเสริมการใช้ระบบตามสอขยย้อนกลับสินค้าข้าวให้กับผู้ประกอบการค้าข้าวให้แล้วเสร็จจึงจะมีการอบรมการใช้ระบบตามสอขยย้อนกลับและข้าวพันธุ์แท้ และสัมมนาการเพิ่มศักยภาพการตลาดข้าวครบวงจรให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าว ดำเนินการแล้ว 90 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.3.2) กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร) มีเกษตรกรได้รับส่งเสริมความรู้ให้แก่เกษตรกร ดำเนินการแล้ว 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 113.00 ของเป้าหมาย 100 ราย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 50.00 มีผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน อ.ต.ก. โดยนำมาตรฐานที่กำหนดตามชนิดพืชเข้าสู่ระบบดิจิทัล ภายใต้ชื่อแอปพลิเคชัน Cap Platform “มาตรฐานปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก.” ครบตามเป้าหมาย โดยมีผลผลิตที่ผ่านการรับรอง จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ (1) สับปะรด (2) ผักสลัด (3) พืชผักสวนครัว และ (4) กาแฟ นอกจากนี้เกษตรกรร้อยละ 30.00 ที่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง ครบตามเป้าหมาย ดำเนินการปลูกพืชในพื้นที่ทำการเกษตรแล้ว 116 ราย ครบตามเป้าหมาย และได้รับการส่งเสริมช่องทางการตลาด จำนวน 1 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 3 ช่องทาง กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. เริ่มดำเนินการในช่วงไตรมาสที่ 4 ณ ตลาด อ.ต.ก. ถนนพหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพมหานคร โดย อ.ต.ก. ได้ทำสัญญา และก่อนนี้เรียบร้อยแล้ว

3.3.3) กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร) การจัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (Thailand Best Agricultural Showroom) รองรับสินค้าเกษตรคุณภาพสูง ยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตรของประเทศไทย ปี 2566 อยู่ระหว่างการดำเนินงานจัดทำ TOR เพื่อจัดจ้างปรับปรุงอาคารสถานที่และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องต่อไปในเดือนมกราคม 2567 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 470 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.00 ของเป้าหมาย 500 ราย และมีช่องทางการตลาดที่ได้รับการส่งเสริม จำนวน 1 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 3 ช่องทาง โดยดำเนินการจัดงาน อ.ต.ก. สินค้าเกษตรคุณภาพสูง ORTORKOR SELECT THAILAND BEST AGRICULTURAL ระหว่างวันที่ 11 - 15 สิงหาคม 2566 ช่องทางการตลาดที่ส่งเสริมมีจำนวนน้อยไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากเริ่มจัดกิจกรรมหลังจากที่ดำเนินการปรับปรุงอาคารแล้วเสร็จ

3.3.4) กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์) มีตลาดชุมชนได้รับการส่งเสริมพัฒนา จำนวน 139 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 289.58 ของเป้าหมาย 48 แห่ง ประกอบด้วย การส่งเสริมจัดตั้งตลาดต้องชมแห่งใหม่ จำนวน 12 แห่ง และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในตลาดชุมชน จำนวน 127 แห่ง โดยตลาดชุมชนได้รับการส่งเสริมช่องทางตลาด 5 ช่องทาง ครบตามเป้าหมาย ได้แก่ ส่งเสริมจัดตั้งตลาดต้องชมแห่งใหม่ ส่งเสริมช่องทางตลาดและเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าและบริการในตลาด เชื่อมโยงการ

ท่องเที่ยว ส่งเสริมช่องทางตลาดและการท่องเที่ยวตลาด และส่งเสริมช่องทางตลาดและเชื่อมโยงออนไลน์ และจัดมหกรรมการท่องเที่ยว

3.3.5) กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์) มีวิสาหกิจชุมชน แห่งใหม่และหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งเดิมที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาแล้ว จำนวน 17 แห่ง ครอบคลุม เป้าหมาย และวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมช่องทางทางการตลาด 5 ช่องทาง ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งใหม่ พัฒนาศักยภาพหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งเดิม (กลุ่มของ กินของใช้) พัฒนาศักยภาพหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งเดิม (กลุ่มผ้าและจักสาน) ขยายช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของหมู่บ้านทำมาค้าขาย และจัดกิจกรรมเจรจาจับคู่ธุรกิจ (Business Matching)

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ในภาพรวม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 82.00 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด เกษตรกรร้อยละ 18.00 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์บางส่วน เนื่องจากกิจกรรม ปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) และกิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (คน.) มีระยะเวลา การอบรมถ่ายทอดความรู้ที่ค่อนข้างจำกัด รวมทั้งเกษตรกรบางรายอายุค่อนข้างมาก จึงไม่เข้าใจเรื่อง เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การขายออนไลน์ เป็นต้น (ตารางที่ 4.2.12.8)

ตารางที่ 4.2.12-8 การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

กิจกรรม	การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์			
	ใช้ทั้งหมด	ใช้บางส่วน	ไม่ได้นำไปใช้	รวม
1. กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการ การตลาดข้าว (กข.)				
- การสร้างความเข้าใจในการเชื่อมโยงตลาดข้าว	100.00	-	-	100.00
2. กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) (อ.ต.ก.)				
- ยกระดับมาตรฐานสินค้าสู่การสร้างมูลค่า สินค้าเกษตร	75.00	25.00	-	100.00
- ส่งเสริมด้านการตลาดและการบริหารจัดการ ห่วงโซ่อุปทาน	75.00	25.00	-	100.00
3. กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (คน.)				
- การพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านทำมาค้าขายที่ได้รับ การส่งเสริมการแล้ว	80.00	20.00	-	100.00
- การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็น หมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งใหม่	80.00	20.00	-	100.00
รวม	82.00	18.00	-	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.1) มูลค่าผลผลิต

(1) กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กรมการข้าว) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับราคาขายผลผลิตสูงกว่าท้องตลาด ต้นละ 500 - 2,000 บาท ซึ่งหากราคาข้าวในท้องตลาดปรับตัวสูงขึ้น เกษตรกรจะได้รับส่วนต่างราคาขายผลผลิตในอัตราเท่าเดิม แต่เมื่อคำนวณเป็นร้อยละ การเปลี่ยนแปลง พบว่า เกษตรกรมีร้อยละของมูลค่าเพิ่มลดลง

(2) กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) (องค์การ ตลาดเพื่อเกษตรกร) จัดกิจกรรมส่งเสริมตลาด ไตรมาสที่ 4 ณ ตลาด อ.ต.ก. จตุจักร กรุงเทพมหานคร มียอดจำหน่ายมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานรวม 773,105 บาท

(3) กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง ดำเนินการจัดงาน อ.ต.ก. สินค้าเกษตรคุณภาพสูง ORTORKOR SELECT THAILAND BEST AGRICULTURAL ระหว่างวันที่ 11 - 15 สิงหาคม 2566 มีมูลค่าจำหน่ายสินค้ารวม 418,722 บาท

3.4.2) มูลค่าการค้าและบริการชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมจากการส่งเสริมผ่านช่องทาง การตลาดภาพรวมในรอบ 12 เดือน พบว่ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยในปี 2566 มีมูลค่ารวม 2,403.9000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2565 มูลค่า 868.1400 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.53 เป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว ทำให้ผู้ประกอบการสามารถจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าและบริการชุมชน ในปี 2566 จำแนกเป็นรายการกิจกรรม ดังนี้

(1) กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์) มูลค่าการค้าและบริการชุมชนรอบ 12 เดือน พบว่ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยในปี 2566 มีมูลค่ารวม 2,240.46 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2565 มูลค่า 840.60 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 60.05 โดยมีรายได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

(1.1) การส่งเสริมตลาดต้องชมเป้าหมายใหม่ ปี 2566 และกิจกรรมกระตุ้น เชื่อมโยงสินค้าชุมชน มีการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ดำเนินการใน 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้า/บริการ กิจกรรมกระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้า และสนับสนุนการสร้างภาพลักษณ์ให้สินค้า/บริการ และกิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

(1.2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดต้องชมในช่วงเทศกาลลอยกระทงปี 2565 และปีใหม่ 2566 มีการคัดเลือกตลาดต้องชมของกรมการค้าภายใน ทั่วประเทศมีการ ดำเนินการ 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปรับปรุงตกแต่งตลาดให้เหมาะสม กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมกับ นักท่องเที่ยว กิจกรรมบริหารจัดการและเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้า และบริการของชุมชน และกิจกรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมผ่านสื่อต่าง ๆ

(2) กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์) มูลค่าการค้าและบริการชุมชนรอบ 12 เดือน พบว่ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยในปี 2566 มีมูลค่ารวม 163.4400 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปี 2565 มูลค่า 27.5400 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.26 โดยมีรายได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

(2.1) กิจกรรมเชื่อมโยงสินค้าหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งเดิม (กลุ่มของกินของใช้) ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ หมู่บ้านบ่อหลวง จังหวัดน่าน วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเกษตร จังหวัดพิษณุโลก วิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มบูดูข้าวฮาง

จังหวัดสงขลา ซึ่งมีการดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำตลาดออนไลน์ สร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์เจรจาจับคู่ธุรกิจ

(2.2) กิจกรรมประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และจัดงานมหกรรมแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านท่ามาค้าขาย ภายใต้ชื่องาน “Village to Town” ระหว่างวันที่ 30 พฤษภาคม - 5 มิถุนายน 2566 รวมจัดงานทั้งสิ้น 6 วัน ณ เซ็นทรัลปิ่นเกล้า การจัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้า /ผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านท่ามาค้าขาย และจัดกิจกรรมเจรจาธุรกิจ (Business Matching) มีวิสาหกิจชุมชนฯ เข้าร่วมจำนวน 24 แห่ง เพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านท่ามาค้าขาย (ตารางที่ 4.2.12-9)

ตารางที่ 4.2.12-9 มูลค่าการค้าและบริการชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม รอบ 12 เดือน ปี 2565 และปี 2566

หน่วย: ล้านบาท

กิจกรรม	มูลค่าการค้าและบริการชุมชน ที่ได้รับการส่งเสริม		มูลค่า	ร้อยละ การเปลี่ยนแปลง
	ปี 2565	ปี 2566		
	1. ตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น	1,399.86		
2. หมู่บ้านท่ามาค้าขาย	135.90	163.44	27.54	20.26
รวม	1,535.76	2,403.90	868.14	56.53

ที่มา: กรมการค้าภายใน ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

3.5) ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ

3.5.1) กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กรมการค้าข้าว)

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านงบประมาณ เพื่อดำเนินงานโครงการ การชี้แจงโครงการ เงื่อนไขการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรระยะเวลาการอบรมและติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 เนื่องจากหน่วยงานส่วนภูมิภาคได้รับการจัดสรรงบประมาณรวดเร็วส่งผลให้การดำเนินงานในพื้นที่มีประสิทธิภาพ

(2) ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านการชี้แจงโครงการ คัดเลือกกลุ่มเข้าโครงการ หลักสูตรที่จัดอบรม และติดตามผลของเจ้าหน้าที่ พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 โดยหน่วยงานภายในพื้นที่มีการติดตามผลจากการจัดอบรมปีละ 5 ครั้ง เช่น ติดตามสถานการณ์การปลูก การเจริญเติบโต การเก็บเกี่ยว และการรวบรวมข้าว อย่างต่อเนื่อง

(3) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านการชี้แจงโครงการ คัดเลือกกลุ่มเข้าโครงการ หลักสูตรที่จัดอบรม และการติดตามผลของเจ้าหน้าที่ พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.83 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการผลิตตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ และ (Good Agricultural Practice: GAP) อย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 4.2.12-10)

3.5.2) กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านงบประมาณ เพื่อดำเนินงานโครงการ การชี้แจงโครงการ เงื่อนไขการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรระยะเวลาการอบรมและการติดตาม

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 เนื่องจากการชี้แจงการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่มีระยะเวลาค่อนข้างน้อย

(2) ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ ในด้านการชี้แจงโครงการ คัดเลือกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ หลักสูตรที่จัดอบรม การสนับสนุนปัจจัย และการติดตามผลของเจ้าหน้าที่ พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 เนื่องจากการเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มได้มีรายได้มากขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้กับกลุ่มได้นำผลผลิตมาจำหน่าย ณ ตลาด อ.ต.ก. มีการประชาสัมพันธ์ทางเพจ Facebook และประสานงานกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อแนะนำสินค้าและเปิดรับคำสั่งซื้อสินค้าล่วงหน้า

(3) ความพึงพอใจของเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ ในด้านการชี้แจงโครงการ การคัดเลือกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ หลักสูตรที่จัดอบรม และการติดตามของเจ้าหน้าที่ พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.85 เนื่องจากองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) สนับสนุนอุปกรณ์ สติกเกอร์ “โลโก้ปลูกได้ขายดี” และสร้าง QR Code ของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้บริโภคทราบแหล่งผลิตสินค้าของกลุ่ม และเกิดการสั่งซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 4.2.12-10)

3.5.3) กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร)

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านงบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการ การชี้แจงโครงการ เงื่อนไขการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรระยะเวลาการอบรม และการติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 เนื่องจากทำให้เกษตรกรมีช่องทางจำหน่ายสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น

(2) ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ/ร้านค้าที่เข้าร่วมจำหน่ายในศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง ในด้านการตกแต่งสถานที่ แผงร้านค้า การจัดโซนพื้นที่การจำหน่าย การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมโครงการฯ และการติดตามประเมินผล พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.23 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ/ร้านค้าบางรายพึงพอใจต่อการจัดโซนพื้นที่การจำหน่ายในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากผู้ประกอบการที่จำหน่ายสินค้าผ้าไหม และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมัลเบอร์รี่ตั้งอยู่บริเวณด้านในสุดของอาคารจำหน่ายสินค้าของ อ.ต.ก. ทำให้ผู้ซื้อเดินไม่ถึงร้านดังกล่าว ส่งผลให้ยอดขายจำหน่ายสินค้าค่อนข้างน้อย

(3) ความพึงพอใจของประชาชน/นักท่องเที่ยว ในด้านราคาสินค้า คุณภาพสินค้า สถานที่จัด และภาพรวมของศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 ทั้งนี้ ประชาชน/นักท่องเที่ยวบางส่วนพึงพอใจต่อสถานที่จัดงานในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานที่จัดงานอยู่ไกลจากแหล่งชุมชนและระบบขนส่งสาธารณะ และที่จอดรถไม่เพียงพอ (ตารางที่ 4.2.12-10)

3.5.4) กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านงบประมาณ เพื่อดำเนินงานโครงการ การชี้แจงโครงการ เงื่อนไขการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย และการติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่นในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 เนื่องจากกรมการค้าภายในดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ทั้งหมด มีการชี้แจงโครงการผ่านระดับจังหวัด โดยดำเนินการจัดจ้างบริษัทออแกไนซ์เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายและประชาสัมพันธ์ให้กับตลาดต้องชมภายในจังหวัด เช่น การแจกคู่มือส่วนลดสินค้า

(2) ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ/ร้านค้าที่เข้าร่วมกิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น ในด้านการตกแต่งสถานที่ แผงร้านค้า การจัดโซนพื้นที่การจำหน่าย อัตราค่าเช่า การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมโครงการฯ การติดตามประเมินผล และการส่งเสริมการขายของกรมการค้าภายใน พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.28 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ/ร้านค้าบางส่วนพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์ในระดับน้อย เนื่องจากการแจกคู่มือส่วนลดส่งผลให้ยอดขายเพิ่มขึ้นแต่ไม่ได้เพิ่มจำนวนผู้ซื้อ และไม่มีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าก่อนการแจกคู่มือทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถจัดเตรียมสินค้าได้ทันเวลา

(3) ความพึงพอใจของประชาชน/นักท่องเที่ยว ในด้านราคาสินค้าในตลาด คุณภาพสินค้า สถานที่จัดตลาด และภาพรวมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 ทั้งนี้ ประชาชน/นักท่องเที่ยวที่มาซื้อสินค้าในตลาดต้องชมอยากให้มีการจัดกิจกรรมแจกคู่มือส่วนลดในการซื้อสินค้าภายในตลาด ซึ่งจะช่วยให้ซื้อสินค้าได้ในราคาถูกกว่าที่อื่น (ตารางที่ 4.2.12-10)

3.5.5) กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านงบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการ การชี้แจงโครงการ เงื่อนไขการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรระยะเวลาการอบรมการสนับสนุนปัจจัย และการติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขายภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 เนื่องจากสามารถช่วยต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพิ่มความหลากหลายให้กับผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการแข่งขัน และเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้

(2) ความพึงพอใจของประธานกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านทำมาค้าขาย ในด้านการชี้แจงโครงการ การคัดเลือกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ หลักสูตรที่จัดอบรม การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการติดตามผลของเจ้าหน้าที่ พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 เนื่องจากโครงการมีการต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สมาชิกในกลุ่มได้รับการออกแบบสินค้าในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น การย้อมสีธรรมชาติ และการสอนทำสครับจากมะขาม

(3) ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านทำมาค้าขาย ในเรื่องการชี้แจงโครงการ การคัดเลือกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ หลักสูตรที่จัดอบรม และการติดตามผลของเจ้าหน้าที่ พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.53 เนื่องจากได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ส่งผลให้ยอดขายเพิ่มขึ้น และมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่ม เช่น กล่องบรรจุภัณฑ์ ฉลาก เป็นต้น (ตารางที่ 4.2.12-10)

ตารางที่ 4.2.12-10 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กข.)							
- เจ้าหน้าที่	20.00	80.00	-	-	-	4.33	มากที่สุด
- ผู้ประกอบการ	75.00	25.00	-	-	-	4.75	มากที่สุด
- เกษตรกร	83.33	16.67	-	-	-	4.83	มากที่สุด
2. กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) (อ.ต.ก.)							
- เจ้าหน้าที่	-	80.00	20.00	-	-	3.83	มาก
- ผู้ประกอบการ	80.00	20.00	-	-	-	4.80	มากที่สุด
- เกษตรกร	85.00	15.00	-	-	-	4.85	มากที่สุด
3. กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง (อ.ต.ก.)							
- เจ้าหน้าที่	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
- ผู้ประกอบการ/ร้านค้า	39.10	51.88	5.26	2.26	1.50	4.23	มากที่สุด
- ประชาชน/นักท่องเที่ยว	5.00	85.00	10.00	-	-	3.95	มาก
4. กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (คน.)							
- เจ้าหน้าที่	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
- ผู้ประกอบการ/ร้านค้า	42.38	47.62	9.52	0.48	-	4.28	มากที่สุด
- ประชาชน/นักท่องเที่ยว	18.03	59.86	17.01	4.76	0.34	3.80	มาก
5. กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (คน.)							
- เจ้าหน้าที่	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
- ประธานกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน	90.00	-	10.00	-	-	4.80	มากที่สุด
- สมาชิกเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน	62.50	27.50	10.00	-	-	4.53	มากที่สุด
เฉลี่ย	53.36	40.57	5.45	0.50	0.12	4.47	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบ

3.6.1) ด้านงบประมาณ สำหรับกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการตลาดข้าว (กรมการข้าว) พบว่าวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ เมืองเขมราฐธานี จังหวัดอุบลราชธานี ประธานกลุ่ม และคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์เมืองเขมราฐธานี มีความต้องการซ่อมบำรุง และปรับปรุงโรงสี แต่ยังคงขาดงบประมาณ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปรับปรุง เพื่อยกระดับให้เป็นโรงสีที่ได้มาตรฐาน

3.6.2) ด้านการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย ของสมาชิกบางวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้สูงอายุทำให้เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้และทำความเข้าใจเรื่องสื่อออนไลน์ รวมทั้งกิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) มีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย ภายในระยะเวลาการดำเนินงานที่จำกัด ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายภายในปีงบประมาณ

3.6.3) ด้านการก่อสร้างปรับปรุงอาคาร สถานที่ตั้งศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตร คุณภาพสูงของ อ.ต.ก. อยู่ระหว่างการปรับปรุงพื้นที่ และมีการประชาสัมพันธ์ใกล้ช่วงจัดงาน ทำให้ผู้บริโภค และนักท่องเที่ยวทราบไม่มากนัก นอกจากนี้ยังอยู่ไกลจากแหล่งชุมชนและระบบขนส่งสาธารณะ

3.6.4) ด้านการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่นของ กรมการค้าภายใน มีการแจกคู่มือส่วนลดทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นแต่ไม่ได้เพิ่มจำนวนผู้ซื้อ เนื่องจากไม่มีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าก่อนการแจกคู่มือ

3.7) ข้อเสนอแนะจากการติดตาม

3.7.1) ด้านงบประมาณ กรมการค้าภายใน ควรสนับสนุนงบประมาณหรือจัดหาแหล่งเงินทุน ปลอดดอกเบี้ย หรือมีดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนนำไปจัดซื้อเครื่องอบลดความชื้นข้าวเปลือก และเครื่องบรรจุภัณฑ์ สำหรับดำเนินการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่ม

3.7.2) ด้านการคัดเลือกเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ

(1) กรมการค้าภายใน ควรสร้างแรงจูงใจให้แรงงานอายุน้อยเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของกลุ่ม ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ

(2) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ควรชี้แจงการดำเนินงานต่าง ๆ ก่อนได้รับงบประมาณ และส่งเสริมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อขยายกลุ่มพืชที่มีการกำหนดมาตรฐานแล้ว และเพิ่มกลุ่มชนิดพืชอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน

3.7.3) ด้านการก่อสร้างปรับปรุงอาคาร กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตร คุณภาพสูง การจัดงานครั้งต่อไป องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรประชาสัมพันธ์การจัดงานล่วงหน้า โดยเน้นช่องทางที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

3.7.4) ด้านการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ กรมการค้าภายในควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ก่อนจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย อาทิเช่น ติดป้ายประชาสัมพันธ์หน้าตลาด รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ และช่องทางออนไลน์ ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้ทราบล่วงหน้า เพื่อเป็นการจูงใจให้มาซื้อของที่ตลาดเพิ่มมากขึ้น

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว ณ วิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์เมืองเขมราฐธานี ตำบลขามป้อม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานกระจูดมาบเหลาชะโอน ตำบลชากพง อำเภอกะเลง จังหวัดระยอง และชุมชนบ้านสหกรณ์ ตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (ต่อ)

กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น ณ ตลาด 100 เฮcta ตำบลบ้านเพ อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง และถนนคนเดินเซราะกราว บริเวณถนนรมย์บุรี อำเภอมะนัง จังหวัดบุรีรัมย์

กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง ณ กรุงเทพมหานคร

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการพัฒนา ระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (ต่อ)

กิจกรรมปลูกได้ขายดี By อ.ต.ก. (Good Productions Good Sales) ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชอาหารสุขภาพห้วยสวนพลู ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

4.2.13 โครงการส่งเสริมการพัฒนาภาคและโครงสร้างอุตสาหกรรมและกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อสร้างช่องทางการตลาดให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มอาชีพในชุมชน ส่งเสริมตลาดรูปแบบใหม่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างสะดวกและทั่วถึง โดยความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน สนับสนุนและพัฒนาผู้ผลิต ผู้ประกอบการได้เรียนรู้ทักษะการบริหารจัดการ และการตลาดสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริโภค และส่งเสริมภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งพัฒนาภาคขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ด้วยภาคเครือข่ายในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ

1.1.2) เพื่อพัฒนาศักยภาพและยกระดับผู้ประกอบการร้านค้าส่งค้าปลีกท้องถิ่น และสร้างองค์ความรู้ให้กับร้านค้าโชวห่วยในด้านต่าง ๆ โดยการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการนำระบบ POS มาใช้ในการบริหารจัดการร้านค้าเพื่อลดต้นทุน และการปรับภาพลักษณ์ร้านค้าเพื่อเพิ่มโอกาสในการขาย ตลอดจนให้ร้านค้าโชวห่วยเข้าถึงเครือข่ายพันธมิตรสมาร์ตโชวห่วย

1.1.3) เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและพัฒนาผู้ประกอบการฐานรากในการทำการตลาดออนไลน์ เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และนวัตกรรมใหม่ ๆ ถ่ายทอดให้กับผู้ประกอบการฐานราก ผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างพันธมิตรด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกระทรวงพาณิชย์ และช่วยเหลือผู้ประกอบการฐานรากให้มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

1.1.4) พัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ขยายช่องทางและเพิ่มโอกาสทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่วิถีเศรษฐกิจยุคใหม่ (Next Normal) อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างและกระตุ้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เพิ่มขึ้น

1.1.5) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีสะท้อนคุณค่าและความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ขยายโอกาสทางการค้าให้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในกลุ่ม Herbal Champions และเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้แก่ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย เพื่อรองรับการเป็นอาหารแห่งอนาคต (Future Food)

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) ผู้ผลิต ผู้ประกอบการชุมชน เกษตรกร กลุ่มอาชีพ ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว หมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว บริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด คณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐ (คสป.) คณะทำงานพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐจังหวัด/อำเภอ และภาคีเครือข่าย การพัฒนา 5 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ในพื้นที่ 76 จังหวัดและส่วนกลาง

1.2.2) ผู้ประกอบการร้านค้าโชวห่วยทั่วประเทศ 3,030 ราย

1.2.3) ผู้ประกอบการฐานราก เช่น เกษตรกร และผู้ประกอบการชุมชน จำนวน 3,000 ราย

1.2.4) ผู้ประกอบการชุมชนที่มีความพร้อมและศักยภาพด้านการตลาด เช่น ผู้ประกอบการ OTOP วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม 277 ราย

1.2.5) ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน และวิสาหกิจชุมชนในกลุ่ม Herbal Champions ทั้งที่มีศักยภาพและกำลังเป็นที่ต้องการของตลาด (Product Trend) ทั้งในและต่างประเทศ สินค้าสมุนไพรนวัตกรรม และสมุนไพรที่มีการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI : Geographical Indications) 25 ราย

1.3) หน่วยงาน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 342.1202 ล้านบาท (กรมการพัฒนาชุมชน 310.1202 ล้านบาท และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า 32.0000 ล้านบาท)

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบ 12 เดือนมาจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ และแบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

(1) จังหวัดที่สำรวจ รวม 40 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง พะเยา พิษณุโลก น่าน พิจิตร เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร เลย ชัยนาท อุทัยธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี สิงห์บุรี ลพบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ นครนายก นนทบุรี กรุงเทพมหานคร ปราจีนบุรี สระแก้ว ชลบุรี อุดรธานี บึงกาฬบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด นครพนม อุบลราชธานี ชัยภูมิ สมุทรสาคร ราชบุรี นครศรีธรรมราช ระนอง สุราษฎร์ธานี ปัตตานี และนราธิวาส

(2) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกรมการพัฒนาชุมชน ทั้งระดับส่วนกลางและภูมิภาค จำนวน 48 ราย ผู้ประกอบการร้านค้า และ ผู้บริโภค รวม 92 ราย รวมทั้งสิ้น 140 ตัวอย่าง

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) สำรวจข้อมูล รอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566 ติดตามการดำเนินกิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานในปี 2566 โดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ และสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย

2.3) ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4.2.13-1 ประเด็นและตัวชี้วัดโครงการส่งเสริมการพัฒนาเกลือและโครงสร้างอุตสาหกรรมมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย		
1.1 ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
1.2 กิจกรรม	- การพัฒนาช่องทางการตลาด - การขับเคลื่อนงานของภาคีเครือข่าย - การเสริมสร้างรายได้ด้วยเครือข่ายเกษตรปลอดภัย	- มี - มี - มี
1.3 ผลผลิต	- จำนวนครั้งที่ส่งเสริมการตลาด - จำนวนจังหวัดที่มีการขับเคลื่อนงานของภาคีเครือข่าย - จำนวนเครือข่ายเกษตรปลอดภัยได้รับการพัฒนา	- 62,513 ครั้ง - 76 จังหวัด - 20 เครือข่าย
1.4 ผลลัพธ์เบื้องต้น	- รายได้ของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น - รายได้จากการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการ ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 6 ต่อปี - ร้อยละ 6 ต่อปี
1.5 ความพึงพอใจต่อ โครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อการเข้าร่วมโครงการ - ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้า ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป
2. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์		
2.1 ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2.2 กิจกรรม	- สร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันสำหรับ ผู้ประกอบการโซวห่วยไทย - สร้างโอกาสทางการตลาด พัฒนารัฐกิจฐานรากด้วย e-Commerce - ขับเคลื่อนตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ - ส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน	- มี - มี - มี - มี
2.3 ผลผลิต	- จำนวนผู้ประกอบการร้านโซวห่วยได้รับการพัฒนา - จำนวนผู้ประกอบการฐานรากได้รับการพัฒนาด้วย e-Commerce - จำนวนผู้ประกอบการชุมชนได้รับการพัฒนา - จำนวนผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ ชุมชน และวิสาหกิจชุมชนในกลุ่ม Herbal Champions ได้รับการพัฒนาสร้างภาพลักษณ์ - จำนวนช่องทางการตลาด	- 3,030 ราย - 3,000 ราย - 277 ราย - 25 ราย - 42 ช่องทาง

ตารางที่ 4.2.13-1 (ต่อ)

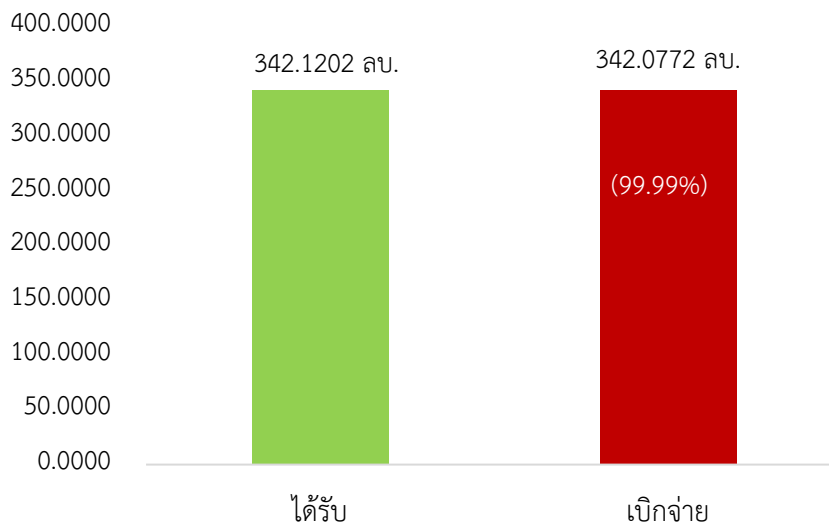
ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
2.4 ผลลัพธ์เบื้องต้น	- ผู้ประกอบการฐานรากสามารถสร้างรายได้ - รายได้จากจำหน่ายสินค้าชุมชน	- ไม่น้อยกว่า 738 ล้านบาท - ร้อยละ 6 ต่อปี
2.5 ความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา และข้อมูลโครงการ

3) ผลการติดตาม

โครงการส่งเสริมการพัฒนาภาคใต้และโครงสร้างชุดมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ กลับสู่ท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีหน่วยงานร่วมดำเนินการ 2 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 342.1202 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 342.0772 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.99 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร การใช้งบประมาณ ไม่ได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากบางกิจกรรมมีแผนการดำเนินงานเสร็จสิ้นหลังปีงบประมาณ จึงกั้นงบประมาณ เหลืออมปีไว้จำนวน 7.9516 ล้านบาท (ภาพที่ 4.2.13-1)

หน่วย : ล้านบาท

หมายเหตุ: ผลการเบิกจ่ายจริงรวมกับเงินกันเหลืออมปี

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาส 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.13-1 ผลการเบิกจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 โดยเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ของกรมการพัฒนาชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.15 และเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางของกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 (ตารางที่ 4.2.13-2)

ตารางที่ 4.2.13-2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. กรมการพัฒนาชุมชน	37.99	44.61	13.65	2.38	1.37	4.15	มาก
2. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	22.22	71.11	6.67	-	-	4.16	มาก
เฉลี่ย	30.11	57.85	10.16	1.19	0.69	4.16	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

ความพึงพอใจและความทันเวลาของงบประมาณในภาพรวม จากการสำรวจเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ พบว่า ร้อยละ 68.75 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน และร้อยละ 31.25 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ส่วนความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า ร้อยละ 93.75 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมาทันเวลาต่อการดำเนินงาน และร้อยละ 6.25 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลา จะเห็นได้ว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ และไม่ทันเวลา เนื่องจากการจัดกิจกรรมการจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ ของกรมการพัฒนาชุมชนภายในแต่ละจังหวัดมีหลายแห่ง และมีการจัดงานตลอดทั้งปี ซึ่งการโอนงบประมาณเป็นงวด ส่งผลให้หน่วยงานในพื้นที่บางแห่งได้รับงบประมาณล่าช้าไม่ทันเวลาต่อแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4.2.13-3)

ตารางที่ 4.2.13-3 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณในภาพรวม

รายการ	ร้อยละ
1. ความเพียงพอของงบประมาณ	
1.1 เพียงพอ	68.75
1.2 ไม่เพียงพอ	31.25
2. ความทันเวลาของงบประมาณ	
2.1 ทันเวลา	93.75
2.2 ไม่ทันเวลา	6.25

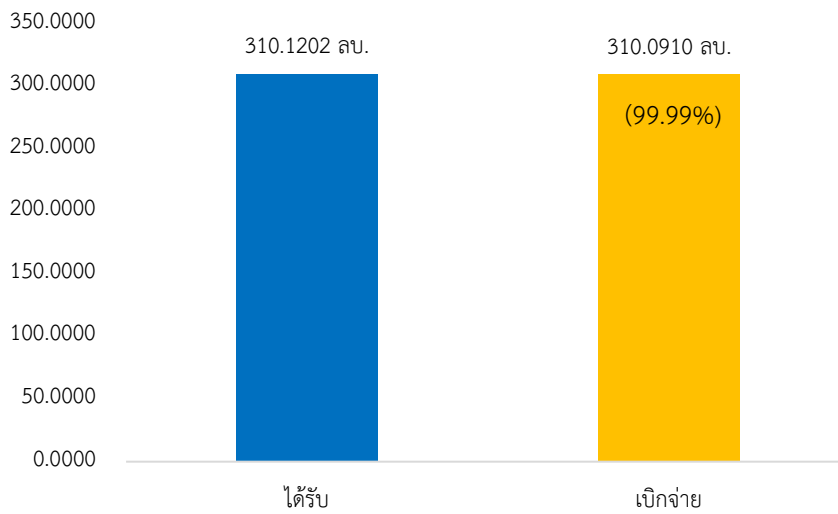
ที่มา: จากการสำรวจ

3.1) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

3.1.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณของโครงการ กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับงบประมาณดำเนินงานโครงการ จำนวน 310.1202 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้วจำนวน 310.0910 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.99 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ทั้งนี้ หน่วยงานได้กั้นงบประมาณเหลือมปีไว้จำนวน 7.3748 ล้านบาท สำหรับดำเนินกิจกรรมการจัดตลาดอะเมซิ่ง ของกินของใช้ ของดีทั่วไทย ซึ่งมีแผนการดำเนินการภายในเดือน พฤศจิกายน 2566 (ภาพที่ 4.2.13-2)

หน่วย : ล้านบาท

หมายเหตุ: ผลการเบิกจ่ายจริงรวมกับเงินกันเหลือในปี

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาส 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.13-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ จากการสำรวจเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ พบว่า ร้อยละ 65.12 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน และร้อยละ 34.88 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ส่วนความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า ร้อยละ 93.02 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมาทันเวลาต่อการดำเนินงาน และร้อยละ 6.98 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลา จะเห็นได้ว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ และไม่ทันเวลา เนื่องจากการจัดกิจกรรมการจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ ภายในแต่ละจังหวัดมีหลายแห่ง และมีการจัดงานตลอดทั้งปี ซึ่งการโอนงบประมาณเป็นงวด ส่งผลให้หน่วยงานในพื้นที่บางแห่งได้รับงบประมาณล่าช้าไม่ทันเวลาต่อแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4.2.13-4)

ตารางที่ 4.2.13-4 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ
1. ความเพียงพอของงบประมาณ	
1.1 เพียงพอ	65.12
1.2 ไม่เพียงพอ	34.88
2. ความทันเวลาของงบประมาณ	
2.1 ทันเวลา	93.02
2.2 ไม่ทันเวลา	6.98

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.2) กิจกรรม

(1) การพัฒนาช่องทางการตลาดหน่วยงานมีการส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการตลาด โดยดำเนินการจัดช่องทางการจำหน่ายให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการชุมชนทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค ได้แก่ การจัดตลาดอะเมซิ่ง ของกินของใช้ ของดีทั่วไทย การจัดงาน OTOP ภูมิภาค การจัดงาน OTOP Midyear 2022 การจัดงานศิลปะชีพ ประทีปไทย และตลาดนัดคนไทยยิ้มได้

จากการติดตามในพื้นที่ ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ พบว่าหน่วยงานจะดำเนินการจัดตลาดนัด ๆ เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ประกอบการร้านค้าร้อยละ 92.31 ทราบข่าวการจัดตลาดนัดจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รองลงมาร้อยละ 11.54 ทราบข่าวจากเพื่อนบ้าน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน สื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ Facebook Line และจากผู้นำท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเท่ากัน ส่วนผู้บริโภคร้อยละ 44.74 ทราบข่าวการจัดตลาดนัดจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รองลงมาร้อยละ 31.58 ทราบจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 18.42 ทราบจากนักเรียนที่มาเดินซื้อสินค้าในตลาด ตลาดนัดอยู่ใกล้ที่ทำงาน และมาเดินห้างสรรพสินค้า ซึ่งมีการจัดตลาดนัดจำหน่ายสินค้า ร้อยละ 15.78 ทราบข่าวจากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ Facebook Line และร้อยละ 5.26 ทราบข่าวจากผู้นำท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (ตารางที่ 4.2.13-5)

ตารางที่ 4.2.13-5 การทราบข่าวการจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้

รายการ ^{1/}	หน่วย: ร้อยละ	
	ผู้ประกอบการร้านค้า	ผู้บริโภค
1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	92.31	44.74
2. เพื่อนบ้าน/กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน	11.54	31.58
3. สื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์/เฟซบุ๊ก/ไลน์	11.54	15.78
4. ผู้นำท้องถิ่น (อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน)	11.54	5.26
5. นักเรียน อยู่ใกล้ที่ทำงาน มาเดินห้าง	-	18.42

หมายเหตุ: ^{1/}ผู้ประกอบการร้านค้า และผู้บริโภคสามารถทราบข่าวการจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้มากกว่า 1 ช่องทาง ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การขับเคลื่อนงานของภาคีเครือข่าย และเสริมสร้างรายได้ด้วยเครือข่าย เกษตรปลอดภัย หน่วยงานมีกระบวนการขับเคลื่อน 3 กระบวนการ ดังนี้

(2.1) สร้างและพัฒนากลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ดำเนินการโดยกรมการพัฒนาชุมชนร่วมหารือภาคเอกชนเพื่อกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน จัดประชุมพัฒนา กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และดำเนินการสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนา กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเชิงพื้นที่ เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐให้มีประสิทธิภาพ

(2.2) พัฒนากลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากระดับจังหวัด โดยหน่วยงานในระดับพื้นที่ศึกษานโยบาย รูปแบบ ทิศทาง การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทุกระดับ สำรวจ รวบรวม จัดทำระบบ และข้อมูลการดำเนินงาน กำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ

ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ จัดประชุมคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐประจำจังหวัด (คสป.) หรือ คณะทำงานที่ คสป. ประสานการทำงานกับภาคีเครือข่ายการพัฒนา 5 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนงาน และสนับสนุนการค้นหาผลงานเด่น (Best Practice) ของกลุ่ม องค์กร เครือข่าย ธุรกิจชุมชน กิจการชุมชน

(2.3) ส่งเสริมการสร้างรายได้จากกิจการอาหารปลอดภัย โดยหน่วยงานในพื้นที่คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากปี 2562 - 2565 ที่มีศักยภาพด้านการผลิตอาหารปลอดภัย ใน 3 กลุ่มงาน ได้แก่ เกษตร แปรรูป และท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยจัดทำข้อมูลทะเบียนสมาชิก ประกอบด้วย ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิกกลุ่ม สถานที่ตั้งกลุ่ม ชนิดสินค้าของกลุ่ม ปริมาณการผลิตต่อเดือน ปัญหาการดำเนินงานและแผนการพัฒนาของกลุ่ม

3.1.3) ผลผลิต

(1) การส่งเสริมการตลาด

หน่วยงานมีการส่งเสริมผ่านช่องทางทางการตลาดในระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด มีการจัดงานแสดงสินค้าต่าง ๆ และจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ จำนวน 66,259 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 105.99 ของเป้าหมาย 62,513 ครั้ง รายละเอียดดังนี้

(1.1) ตลาดอะเมซิง ของกินของใช้ ของดีทั่วไทย เป็นการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP บนแพลตฟอร์มออนไลน์ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.64 ของเป้าหมาย 6 ครั้ง โดยดำเนินการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ผ่านช่องทางออนไลน์ ครั้งละไม่น้อยกว่า 30 วัน กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ดำเนินการแล้ว 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 10 พ.ค. - 8 มิ.ย. 66, ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 9 มิ.ย. - 8 ก.ค. 66, ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 9 ก.ค. - 7 ส.ค. 66, ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 8 ส.ค. - 6 ก.ย. 66 สำหรับการจัดงานอีก 2 ครั้ง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP บนแพลตฟอร์ม Shopee วันที่ 7 ก.ย. - 6 ต.ค. 66 และ 7 ต.ค. - 5 พ.ย. 66

(1.2) การจัดงาน OTOP ภูมิภาค ดำเนินการจัดงาน 5 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย โดยมีการจัดงานในจังหวัดตามภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ลำพูน นครราชสีมา บึงกาฬ และภูเก็ต

(1.3) การจัดงาน OTOP CITY 2022 ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง ตามเป้าหมาย เมื่อวันที่ 17 - 25 ธันวาคม 2565 ณ อาคารชาเลนเจอร์ 1 - 3 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตลอดการจัดงานทั้ง 9 วัน ภายในงานมีการจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ เช่น อาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพร และสินค้า OTOP มีหน่วยงานภาคี เช่น กระทรวงพาณิชย์ มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ)ยามยาก และมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ มาร่วมจำหน่ายสินค้า รวมทั้งสิ้น 2,455 บูธ นอกจากนี้ มีการจำหน่ายออนไลน์บนแพลตฟอร์ม Shopee จำนวน 500 ร้านค้า

(1.4) การจัดงาน OTOP ศิลปาชีพประทับใจไทย ก้าวไกลด้วยพระบารมี จำนวน 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย จัดงานภายใต้แนวคิด “ผ้าทอไทย สายใยแห่งพระเมตตา สร้างอาชีพ ปวงประชาอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ 12 - 20 สิงหาคม 2566 ณ อาคารชาเลนเจอร์ 1 - 3 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม

อิมแพ็คเมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จาก 76 จังหวัด และหน่วยงานภาคีมาร่วมจำหน่ายสินค้า จำนวน 3,153 บูธ นอกจากนี้มีการจำหน่ายในรูปแบบออนไลน์บนแพลตฟอร์ม Shopee จำนวน 500 ร้านค้า

(1.5) การจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ มีการดำเนินการแล้ว 66,248 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 106.00 ของเป้าหมาย 62,500 ครั้ง สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 4.2.13-5 และตารางที่ 4.2.13-6)

(1.5.1) ลักษณะและสถานที่การจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ พบว่าสถานที่จัดตลาดเป็นตลาดที่มีก่อนปี 2566 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 จัดตลาดเป็นลักษณะกางเต็นท์บริเวณพื้นที่ลานว่างในหน่วยงานราชการ หรือใกล้แหล่งชุมชน และร้อยละ 20.00 จัดในห้างสรรพสินค้า โดยผู้ประกอบการร้านค้าร้อยละ 68.52 เห็นว่าสถานที่จัดตลาดมีความเหมาะสม เนื่องจากมีผู้มาซื้อสินค้าจำนวนมาก และผู้ประกอบการร้านค้าอีกร้อยละ 31.48 เห็นว่าสถานที่จัดตลาดไม่เหมาะสมเนื่องจากมีพื้นที่ร้านค้าแคบ และที่จอดรถไกล ส่วนลักษณะสินค้าที่นำมาจำหน่ายของผู้ประกอบการร้านค้า เป็นสินค้าประเภทอาหาร/ผลไม้ตามฤดูกาล กับข้าวปรุงสุก อาหารแปรรูป เครื่องนุ่งห่ม ของใช้ในครัวเรือน และอุปกรณ์ทางการเกษตร

(1.5.2) การสนับสนุนการจัดตลาดจากภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ผู้ประกอบการร้านค้าร้อยละ 40.00 ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานประกันสังคมจังหวัด และห้างสรรพสินค้าโลตัส โดยได้รับการสนับสนุนเป็นปัจจัยการผลิต เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์การจัดตลาด เต็นท์ โต๊ะ เก้าอี้ ผ้าปูโต๊ะ ผ้ากันเปื้อน สถานที่จำหน่าย และอำนวยความสะดวกการจัดเก็บขยะ เป็นต้น อีกร้อยละ 60.00 ไม่ได้รับการสนับสนุน นอกจากนี้การจัดตลาดนัด หน่วยงานบางพื้นที่ นำงบประมาณในการบริหารจัดการโครงการมาสนับสนุนเป็นของแจกให้กับผู้บริโภคที่มาเดินตลาด เช่น แอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย และถุงผ้า เป็นต้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การจัดตลาดนัด

(1.5.3) ตราสินค้า และมาตรฐานสินค้า พบว่า ผู้ประกอบการร้านค้าร้อยละ 57.41 นำสินค้าที่มีตราสินค้ามาจำหน่าย เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำของผู้บริโภคและเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ส่วนผู้ประกอบการร้านค้าที่เหลือไม่มีการติดตราสินค้า เนื่องจากสินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นผลไม้ที่ปลูกในบริเวณบ้าน และบางส่วนอยู่ระหว่างดำเนินการสร้างตราสินค้าของตนเอง สำหรับมาตรฐานสินค้าพบว่า สินค้าของผู้ประกอบการร้านค้าร้อยละ 62.26 เป็นสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานสินค้า เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ (OTOP หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน อีกร้อยละ 37.74 เป็นสินค้ายังไม่มีรับรองมาตรฐานสินค้า เนื่องจากเป็นสินค้าที่ใช้บริโภค และเป็นสินค้าเบ็ดเตล็ด เช่น อาหารปรุงสำเร็จ เสื้อผ้า อุปกรณ์การเกษตร และของใช้ในครัวเรือน

(1.5.4) การจำหน่ายสินค้า ผู้ประกอบการร้านค้าที่มาจำหน่ายสินค้าในตลาดส่วนใหญ่ร้อยละ 87.04 สามารถมาจำหน่ายสินค้าได้ทุกครั้ง และร้อยละ 12.96 ไม่สามารถมาจำหน่ายได้ทุกครั้ง เนื่องจากสินค้าบางชนิดผลิตได้บางฤดูกาล

ตารางที่ 4.2.13-6 ลักษณะการจัดตลาด การจำหน่ายสินค้าภายในตลาดนัดคนไทยยิ้มได้

รายการ	ร้อยละ
1. ลักษณะการจัดตลาด	
1.1 กางเต็นท์บริเวณลานใกล้แหล่งชุมชนหรือหน่วยงานราชการ	80.00
1.2 บริเวณห้างสรรพสินค้า	20.00
2. สถานที่จัดตลาด	
2.1 เหมาะสม	68.52
2.2 ไม่เหมาะสม	31.48
3. การสนับสนุนจากภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่น	
3.1 ได้รับการสนับสนุน	40.00
3.2 ไม่ได้รับการสนับสนุน	60.00
4. ตราสินค้า	
4.1 มีตราสินค้า	57.41
4.2 ไม่มีตราสินค้า	42.59
5. มาตรฐานสินค้า	
5.1 ได้รับมาตรฐาน	62.26
5.2 ไม่ได้รับมาตรฐาน	37.74
6. การจำหน่ายสินค้า	
6.1 สามารถจำหน่ายสินค้าได้ทุกครั้ง	87.04
6.2 ไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้ทุกครั้ง	12.96

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.5.5) ผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้า ร้อยละ 60.54 เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ รองลงมาร้อยละ 18.42 เป็นพนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน และร้อยละ 7.89 เป็นพ่อบ้าน/แม่บ้าน เกษตรกร และรับจ้างทั่วไป เหตุผลที่ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้า พบว่า ผู้บริโภคร้อยละ 73.68 ตัดสินใจซื้อสินค้าภายในตลาด เนื่องจากเป็นการช่วยสนับสนุนเกษตรกรโดยตรง รองลงมาร้อยละ 68.42 ต้องการซื้อสินค้าที่สะอาด ปลอดภัย มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ร้อยละ 36.84 สินค้าที่จำหน่ายมีความเป็นธรรมด้านราคาและน้ำหนัก และร้อยละ 31.58 เป็นสินค้าที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว เมื่อเปรียบเทียบในราคาสินค้าในตลาดนัดคนไทยยิ้มได้กับตลาดทั่วไป พบว่า ผู้บริโภคร้อยละ 89.48 เห็นว่าราคาสินค้าในตลาดนัดคนไทยยิ้มได้มีราคาเท่ากับตลาดทั่วไป ร้อยละ 7.89 มีราคาต่ำกว่าตลาดทั่วไปประมาณ ร้อยละ 4 เนื่องจากเป็นสินค้าที่ร้านค้าผลิตด้วยตนเองไม่ได้ผ่านพ่อค้าคนกลาง และร้อยละ 2.63 ราคาสูงกว่าตลาดทั่วไปประมาณ ร้อยละ 5 เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีคุณภาพและอัตลักษณ์เฉพาะตัว (ตารางที่ 4.2.13-7)

ตารางที่ 4.2.13-7 อาชีพ การตัดสินใจซื้อสินค้า และข้อคิดเห็นของผู้บริโภคต่อราคาสินค้า ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้

รายการ	ร้อยละ
1. อาชีพของผู้บริโภค	
1.1 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	60.54
1.2 พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน	18.42
1.3 พ่อบ้าน/แม่บ้าน	7.89
1.4 เกษตรกร รับจ้างทั่วไป	7.89
1.5 อื่น ๆ เช่น นักเรียน นักศึกษา	5.26
2. เหตุผลที่ตัดสินใจซื้อสินค้า ^{1/}	
2.1 ช่วยสนับสนุนเกษตรกรโดยตรง	73.68
2.2 ต้องการซื้อสินค้าที่สะอาด ปลอดภัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน	68.42
2.3 สินค้ามีความเป็นธรรมด้านราคาและน้ำหนัก	36.84
2.4 สินค้ามีอัตลักษณ์เฉพาะตัว	31.58
3. ราคาสินค้าในตลาด ฯ เปรียบเทียบกับตลาดทั่วไป	
3.1 ราคาเท่ากัน	89.48
3.2 ราคาต่ำกว่า	7.89
3.3 ราคาสูงกว่า	2.63

หมายเหตุ: ^{1/} ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าได้มากกว่า 1 เหตุผล

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การขับเคลื่อนงานของภาคีเครือข่าย และเครือข่ายปลอดภัยได้รับการพัฒนา การขับเคลื่อนงานของภาคีเครือข่าย 76 จังหวัด ดำเนินการครบตามเป้าหมาย มีการประสานการทำงานกับภาคีเครือข่ายการพัฒนา 5 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนงาน และสนับสนุนการค้นหาผลงานเด่น (Best Practice) ของกลุ่มองค์กร เครือข่าย ธุรกิจชุมชน กิจกรรมชุมชน โดยจัดประชุมพัฒนากลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการพัฒนางานเศรษฐกิจฐานราก และประจักษ์รัฐให้มีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างรายได้ด้วยเครือข่ายเกษตรปลอดภัย 20 เครือข่าย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย โดยจัดทำข้อมูลทะเบียนสมาชิก ประกอบด้วยชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิกกลุ่ม สถานที่ตั้งกลุ่ม ชนิดสินค้าของกลุ่ม ปริมาณการผลิตต่อเดือน ปัญหาการดำเนินงานและแผนการพัฒนาของกลุ่ม

3.1.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(1) จากการส่งเสริมผ่านช่องทางการตลาดในระดับประเทศ และระดับจังหวัด ส่งผลให้ผู้ผลิต และผู้ประกอบการมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้า โดยในปี 2565 ผู้ผลิต และผู้ประกอบการ มีรายได้มูลค่า 244,189 ล้านบาท ปี 2566 มีรายได้มูลค่า 309,013 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 64,824 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.55

(2) รายได้จากการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการ ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ ผู้ประกอบการร้านค้า มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเฉลี่ยรายละ 27,029 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากปี 2565

จำนวน 862 บาทต่อเดือน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.29 สำหรับการซื้อสินค้าของผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคซื้อสินค้าเฉลี่ย 3 ครั้งต่อเดือน มียอดการซื้อสินค้าเฉลี่ยรายละ 276 บาทต่อครั้ง (ตารางที่ 4.2.13-8)

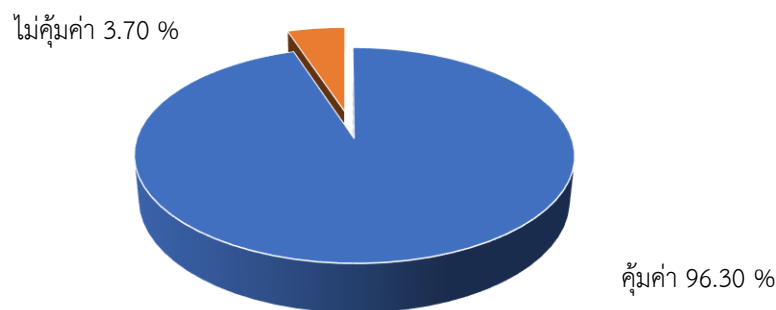
ตารางที่ 4.2.13-8 รายได้จากการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการร้านค้า และการซื้อสินค้าของผู้บริโภค ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้

รายการ	หน่วย	เฉลี่ย
1. รายได้ของผู้ประกอบการร้านค้า	บาทต่อเดือนต่อราย	
1.1 รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)		26,167
1.2 รายได้หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2566)		27,029
1.3 รายได้เพิ่มขึ้น		862 (3.29)
2. ความถี่ในการซื้อสินค้าของผู้บริโภค	ครั้งต่อเดือน	3
3. ยอดซื้อสินค้าของผู้บริโภค	บาทต่อครั้ง	276

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ที่มา: จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาถึงความคุ้มค่าในการจำหน่ายสินค้า ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ พบว่าผู้ประกอบการร้อยละ 96.30 เห็นว่าการนำสินค้ามาจำหน่าย ณ ตลาดนัด ฯ มีความคุ้มค่า และร้อยละ 3.70 มีความเห็นที่ไม่คุ้มค่า เนื่องจากยอดจำหน่ายสินค้าน้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา และสภาพเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ทำให้ผู้บริโภคมาเดินเลือกซื้อสินค้าที่ตลาดน้อยลง (ภาพที่ 4.2.13-3)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.2.13-3 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อความคุ้มค่าในการมาจำหน่ายสินค้า ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้

3.1.5) ความพึงพอใจ

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อโครงการในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยือน/ติดตามผลการดำเนินงาน วิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ การชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/แนะนำ การดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ และงบประมาณเพื่อดำเนินงานการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานในระดับพื้นที่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.15 (ตารางที่ 4.2.13-9)

ตารางที่ 4.2.13-9 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานในระดับพื้นที่	28.57	26.20	30.95	7.14	7.14	3.62	มาก
2. การชี้แจง/ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากส่วนกลางสู่ระดับพื้นที่	30.23	53.49	11.63	4.65	-	4.09	มาก
3. วิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	38.10	54.76	7.14	-	-	4.31	มากที่สุด
4. องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้	31.42	54.29	14.29	-	-	4.17	มาก
5. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ	29.27	39.02	24.39	4.88	2.44	3.88	มาก
6. การได้รับประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมายโครงการ	59.52	33.34	7.14	-	-	4.52	มากที่สุด
7. การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยือน/ติดตามผลการดำเนินงาน	48.84	51.16	-	-	-	4.49	มากที่สุด
เฉลี่ย	37.99	44.61	13.65	2.38	1.37	4.15	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ความพึงพอใจของผู้ประกอบการร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อโครงการในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การรับทราบการชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ ความเหมาะสมของปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนและการกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยือน/ติดตามผลการดำเนินงานจากเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 (ตารางที่ 4.2.13-10)

ตารางที่ 4.2.13-10 ความพึงพอใจของผู้ประกอบการร้านค้าที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การรับทราบการชี้แจง โครงการ/ประสานงาน/แนะนำ การดำเนินงานโครงการจาก หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่	61.11	37.04	1.85	-	-	4.59	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และ เงื่อนไขในการคัดเลือก กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	51.85	46.30	1.85	-	-	4.50	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของปัจจัยการ ผลิตที่ได้รับการสนับสนุน	50.00	44.00	6.00	-	-	4.44	มากที่สุด
4. การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ ติดตามผลการดำเนินงานจาก เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่	57.41	38.89	3.70	-	-	4.54	มากที่สุด
เฉลี่ย	55.09	41.56	3.35	-	-	4.50	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้า จากการสำรวจผู้บริโภค ณ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการซื้อขาย ในเรื่องของความเป็นธรรมด้านราคา การปิดป้ายแสดงราคา คุณภาพของสินค้า ความเที่ยงตรงของเครื่องชั่ง และการบริหารที่เป็นมิตรและสุภาพ ด้านการจัดระบบร้านค้า โดยแยกเป็นประเภทหรือกลุ่มสินค้าทำให้สะดวกต่อการเลือกซื้อสินค้า ด้านสถานที่ ในเรื่องของความเพียงพอของลานจอดรถ ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตลาด ข้อความประชาสัมพันธ์บอกจุดบริการที่เด่นชัด/เข้าใจง่าย ที่รองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในเรื่องของห้องน้ำที่พักผ่อน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นผ่านตู้แสดงความคิดเห็น มีความพึงพอใจภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 (ตารางที่ 4.2.13-11)

ตารางที่ 4.2.13-11 ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านการซื้อขาย	42.18	45.94	11.87	-	-	4.30	มากที่สุด
2. ด้านการจัดระบบร้านค้า โดยแยกเป็นประเภทหรือ กลุ่มสินค้า	44.74	39.47	15.79	-	-	4.29	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ (รูปแบบ/การจัด ตกแต่งร้านค้า/ตลาด)	39.92	42.02	16.04	2.02	-	4.20	มาก
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	31.78	40.86	21.90	5.46	-	3.99	มาก
เฉลี่ย	39.66	42.07	16.40	1.87	-	4.20	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.6) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

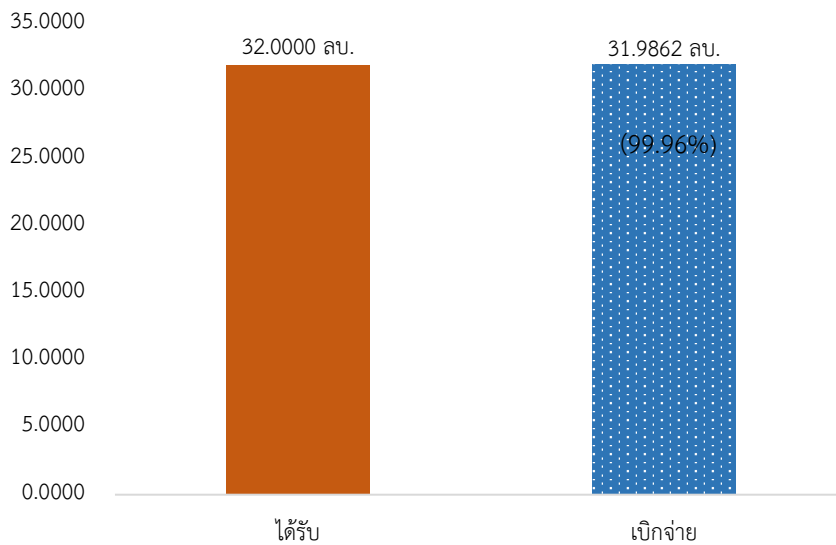
กิจกรรมการจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ พบว่า พื้นที่การจัดตลาดส่วนใหญ่จัดในบริเวณสถานที่ราชการ บริเวณศาลากลางจังหวัด โดยบางพื้นที่จัดกลางแจ้งไม่มีหลังคา เมื่อมีฝนตกลงมาแรง ทำให้ร้านค้าของผู้ประกอบการได้รับความเสียหาย ดังนั้นหน่วยงานในพื้นที่ควรหาสถานที่ที่มีหลังคาหรืออาคารถาวร เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถจำหน่ายสินค้าได้สะดวกและปลอดภัย นอกจากนี้ควรพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกของผู้บริโภคที่มาซื้อของภายในตลาด รวมทั้งผู้ที่มาใช้บริการในหน่วยงานราชการ ตลอดจนสุขอนามัยของพื้นที่ด้วย

3.2) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

3.2.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณโครงการ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้รับงบประมาณดำเนินงานโครงการ จำนวน 32.0000 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้วจำนวน 31.9862 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.96 ของงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้หน่วยงานได้กังบประมาณเหลือในปีไว้จำนวน 0.5768 ล้านบาท สำหรับดำเนินกิจกรรมการสร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันสำหรับผู้ประกอบการโซ่ว่วยไทย ซึ่งมีแผนการดำเนินงานเสร็จสิ้นประมาณเดือน ธันวาคม 2566 (ภาพที่ 4.2.13-4)

หน่วย : ล้านบาท

หมายเหตุ: ผลการเบิกจ่ายจริงรวมกับเงินกันเหลือในปี

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ สิ้นไตรมาส 4, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.13-4 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับกิจกรรมที่ดำเนินงาน และหน่วยงานส่วนกลาง โอนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรทันเวลาต่อแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งหน่วยงานระดับพื้นที่และหน่วยงานส่วนกลาง สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4.2.13-12)

ตารางที่ 4.2.13-12 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ
1. ความเพียงพอของงบประมาณ	
1.1 เพียงพอ	100.00
1.2 ไม่เพียงพอ	-
2. ความทันเวลาของงบประมาณ	
2.1 ทันเวลา	100.00
2.2 ไม่ทันเวลา	-

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.2) กิจกรรม

(1) การสร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันสำหรับผู้ประกอบการ
 ไรซ์ห้วยไทย

(1.1) กิจกรรมยกระดับมาตรฐานร้านค้าไรซ์ห้วยขนาดกลาง ดำเนินการจ้าง
 ที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการทบทวนและจัดทำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการบริหารจัดการธุรกิจค้าส่งค้าปลีก

กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การประเมิน วิเคราะห์ศักยภาพความพร้อมของร้านค้าส่งค้าปลีกท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์และรับสมัครร้านค้าส่งค้าปลีกท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรม ประเมินวิเคราะห์ศักยภาพความพร้อมของร้านค้าส่งค้าปลีกท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรม “พัฒนาร้านค้าส่งค้าปลีกท้องถิ่น สู่อการเป็นร้านค้าต้นแบบ” ดำเนินการเสริมสร้างองค์ความรู้ ศึกษาดูงาน และสร้างเครือข่ายร้านค้าส่งค้าปลีกท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์การบริหารจัดการธุรกิจ ทั้งในรูปแบบ Onsite และ Online โดยการ จัด Onsite กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และ Online ผ่านระบบ ZOOM ซึ่งมีเนื้อหา เกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดธุรกิจค้าส่งค้าปลีกสู่ความยั่งยืน เครื่องมือวิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้าสมัยใหม่ในยุค BANI World สาธิตการใช้เครื่องมือวิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้าสมัยใหม่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีค้าส่งค้าปลีกสมัยใหม่ การบริหารบัญชีการเงินสำหรับธุรกิจค้าส่งค้าปลีก การบริหารสินค้าคงคลังและโลจิสติกส์ค้าส่งค้าปลีก

(1.2) กิจกรรมสมาร์ทโซวห่วยพลัส ร้านค้าโซวห่วยได้รับองค์ความรู้ในการบริหารจัดการร้านค้า โดยเสริมสร้างองค์ความรู้และสร้างเครือข่าย ให้แก่ร้านค้าโซวห่วยทั่วประเทศ เกี่ยวกับการบริหารจัดการร้านค้า เช่น บัญชีและภาษี การตลาด บริหารจัดการร้านค้า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการทำการตลาด ฯลฯ ทั้งในรูปแบบ Online โดยถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหัวข้อ "LINE MAN MART ขายได้ทุกช่องทาง ช่องทางขายใหม่ บริการส่งไว ดันยอดขาย โตขึ้นเฉลี่ย 3 เท่า “การจัดทำบัญชีและวางแผนภาษี” “กฎหมายน่ารู้ เคล็ดไม่ลับสำหรับโซวห่วย” และรูปแบบ Onsite ครอบคลุม 4 ภูมิภาค หัวข้อ “ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ สร้างเครือข่าย สู่อการเป็นสมาร์ทโซวห่วย” ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าโซวห่วย เกี่ยวกับการบริหารจัดการ กลยุทธ์การตลาด บัญชี ภาษี ฯลฯ โดยมีหน่วยงานพันธมิตรร่วมออกบูธ และมีกิจกรรมส่งเสริมการขายเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการ

(2) กิจกรรมการสร้างโอกาสทางการตลาด พัฒนาธุรกิจฐานรากด้วย e-Commerce เป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้าน e-Commerce ในรูปแบบออนไลน์ด้วยหลักสูตรปั้นร้านค้าออนไลน์ขั้นเทพ โดยฝึกปฏิบัติ Workshop อย่างเข้มข้นด้านการเสริมสร้างทักษะการตลาดออนไลน์ผ่านคลิปสั้น (Short Clip for e-Commerce) ในรูปแบบ Offline และ Online (Hybrid Learning) ให้แก่ ผู้ประกอบการฐานราก และผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เช่น เกษตรกร และผู้ประกอบการชุมชน เป็นต้น

(3) การขับเคลื่อนตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่เศรษฐกิจยุคใหม่

(3.1) พัฒนาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG โดยคัดเลือกผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้วย BCG Model “ยกระดับ เพิ่มมูลค่า ปรับเพื่อเปลี่ยน รักชุมชน รักโลก” โดยจุดประกายแนวคิดสร้างสรรค์การพัฒนาสินค้าพื้นถิ่นไทยด้วย BCG Model และให้คำปรึกษา ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการตลาดให้เป็นต้นแบบ SMART Local BCG

(3.2) ขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยสร้างการรับรู้ผลิตภัณฑ์ชุมชน SMART Local และเสริมศักยภาพการตลาดผู้ประกอบการชุมชน

(3.3) สร้างภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยจัดทำคลิปวิดีโอ เพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ความยาวไม่น้อยกว่า 1 นาที 5 กลุ่มผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คลิป และความยาวไม่น้อยกว่า 30 วินาที 20 คลิป มีการเผยแพร่ผ่าน 3 ช่องทาง (Facebook You tube และTikTok)

(3.4) ส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยจัดนิทรรศการและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในงาน OTOP CITY 2022 และ OTOP ศิลปาชีพ ประทับไทย OTOP หลอมดวงใจ ด้วยพระบารมี

(3.5) เชื่อมโยงและสร้างโอกาสทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยจัดกิจกรรมเชื่อมโยงและสร้างโอกาสทางการตลาด เพื่อสร้างการรับรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการ

(4) ส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร กระตุ้นการรับรู้สร้างภาพลักษณ์ที่ดี ขยายโอกาสทางการตลาด โดยคัดเลือกผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่โดดเด่น สร้างการรับรู้พืชสมุนไพร และจัดแสดงและจำหน่ายในงานแสดงสินค้า

3.2.3) ผลผลิต

ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาจำนวน 7,118 ราย คิดเป็นร้อยละ 112.41 ของเป้าหมาย 6,332 ราย และมีช่องทางการการตลาดรวมทั้งสิ้น 44 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 104.76 ของเป้าหมาย 42 ช่องทาง จำแนกกิจกรรมได้ดังนี้ดังนี้

(1) กิจกรรมการพัฒนาผู้ประกอบการร้านโชห่วย โดยยกระดับมาตรฐานและสร้างเครือข่ายร้านค้าส่งค้าปลีกท้องถิ่นซึ่งค่าปรึกษาแนะนำ วิเคราะห์ พัฒนาร้านโชห่วยให้สามารถพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ และเสริมสร้างองค์ความรู้ความรู้ในการบริหารจัดการร้านค้าโชห่วย รวมทั้งสิ้น 3,314 ราย คิดเป็นร้อยละ 109.37 ของเป้าหมาย 3,030 ราย มีช่องทางการตลาด 32 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 106.67 ของเป้าหมาย 30 ช่องทาง

(2) กิจกรรมการพัฒนาผู้ประกอบการฐานรากด้วย e Commerce โดยดำเนินการส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการ 3,404 ราย คิดเป็นร้อยละ 113.47 ของเป้าหมาย 3,000 ราย มีช่องทางการตลาด 5 ช่องทาง ครบตามเป้าหมาย

(3) กิจกรรมการขับเคลื่อนตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนเศรษฐกิจยุคใหม่ โดยมีผู้ประกอบการได้รับการพัฒนารวม 358 ราย คิดเป็นร้อยละ 129.24 ของเป้าหมาย 277 ราย และมีช่องทางการตลาด 5 ช่องทาง ครบตามเป้าหมาย โดยการพัฒนาผู้ประกอบการเป็น SMART Local BCG ต้นแบบ 88 ราย คิดเป็นร้อยละ 114.29 ของเป้าหมาย 77 ราย ในพื้นที่ 77 จังหวัด โดยให้องค์ความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ และเจรจาจับคู่ธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการชุมชน กับผู้จัดจำหน่าย 16 หน่วยงาน นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงและจัดจำหน่ายสินค้าและแสดงผลภัณฑ์ นอกจากนี้มีการขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างยั่งยืน 210 ราย คิดเป็นร้อยละ 105.00 ของเป้าหมาย 200 ราย โดยมีการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีศักยภาพทางการตลาด จำนวน 100 ผลิตภัณฑ์ จัดเสวนาและบ่มเพาะเชิงปฏิบัติการด้านเจรจาธุรกิจและจัดแสดงสินค้าเพื่อเพิ่มศักยภาพการตลาด เชื่อมโยงและเจรจาจับคู่ธุรกิจผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่คู่ค้าที่มีศักยภาพ 20 แห่ง และส่งเสริมกระตุ้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยจัดแสดงและจำหน่าย SMART Local Fair มากกว่า 70 รายการ รวมทั้งส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน 2 ครั้ง 60 ราย ครบตามเป้าหมาย โดยครั้งที่ 1. จัดนิทรรศการและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ภายในงาน OTOP City 2022 ภายใต้ธีมงาน SMART Local is HAPPINESS อัจฉริยะแห่งความสุข มีผู้ประกอบการเข้าร่วม 30 ราย และครั้งที่ 2 จัดนิทรรศการและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ภายในงานศิลปาชีพ ประทับไทย OTOP หลอมดวงใจ ด้วยพระบารมี ภายใต้แนวคิด “Soft Power ผ้าไทยลูกใหม่ โดดเด่น ทันสมัย มีสไตล์” โดยนำเสนอรูปแบบสัมผัสเอกลักษณ์โดดเด่น (Unique Touch)

ผสานภูมิปัญญาสมัยใหม่ (Modern Wisdom) อย่างลงตัว มีความทันสมัย แต่คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีคุณค่า มีผู้ประกอบการเข้าร่วม 30 ราย

(3.1) การสร้างภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยจัดทำคลิปวิดีโอ เพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน มีผู้ประกอบการเข้าร่วม 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.00 ของเป้าหมาย 50 ราย

(3.2) การเชื่อมโยงและสร้างโอกาสทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน มีผู้ประกอบการเข้าร่วม 60 ราย โดยจัดกิจกรรมเชื่อมโยงและสร้างโอกาสทางการตลาด เพื่อสร้างการรับรู้ และเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการ ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และกระบี่ เมื่อวันที่ 22 - 24 ธันวาคม 2565 เป็นการจับนิทรรศการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชน 15 ผลิตภัณฑ์ และเชื่อมโยงระหว่างผู้ปลูก ผู้ผลิต กับผู้จัดจำหน่าย 2 กลุ่มผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์ จากสาหร่ายขนนก จังหวัดกระบี่ และกลุ่มผลิตภัณฑ์จากขมิ้นชัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(4) พัฒนาผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน และวิสาหกิจชุมชนในกลุ่ม Herbal Champions จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 168.00 ของเป้าหมาย 25 ราย โดยคัดเลือกและเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร DBD SMART Local HERB 42 ราย จากผู้สมัคร 102 ราย เพื่อเข้าร่วมแสดงสินค้าอาหาร 2566 (THAIFEX – Anuga Asia 2023) และมีช่องทางการตลาด 2 ช่องทาง ครบตามเป้าหมาย

3.2.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมผ่านช่องทางการตลาดส่งผลให้สามารถสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ 896.2520 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 121.44 ของเป้าหมาย 738.0000 ล้านบาท มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.55 ซึ่งมากกว่าเป้าหมายร้อยละ 7.55 (เป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.00)

3.2.5) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ วิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้ การได้รับประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมายโครงการ การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ติดตามผลการดำเนินงาน ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม และการชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/แนะนำการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 (ตารางที่ 4.2.13-13)

ตารางที่ 4.2.13-13 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจงโครงการ/ ประสานงาน/แนะนำการ ดำเนินงานโครงการจาก หน่วยงานส่วนกลางสู่ ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่	-	80.00	20.00	-	-	3.80	มาก
2. วิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือก กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	20.00	80.00	-	-	-	4.20	มาก
3. องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการ อบรมถ่ายทอดความรู้	40.00	40.00	20.00	-	-	4.20	มาก
4. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ	33.33	66.67	-	-	-	4.33	มากที่สุด
5. การได้รับประโยชน์ของ กลุ่มเป้าหมายโครงการ	20.00	80.00	-	-	-	4.20	มาก
6. การกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยียน/ ติดตามผลการดำเนินงาน	20.00	80.00	-	-	-	4.20	มาก
เฉลี่ย	22.22	71.11	6.67	-	-	4.16	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการพัฒนาไกลและโครงสร้าง
 ดุลย์มูลค่าทางเศรษฐกิจของการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น

พิธีเปิดงานงาน OTOF ศิลปาชีพ ประเทศไทย OTOF หลอมดวงใจ ด้วยพระบารมี ระหว่างวันที่ 12 - 20 สิงหาคม 2566 ณ อาคารชาเลนเจอร์ 1 - 3 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี

ประเภทสินค้า OTOF

ประเภทสินค้า OTOF

ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

ประเภทอาหารชวนชิม

ประเภทอาหารชวนชิม

4.2.14 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

1.1.2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาแก่เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน ติดตามโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และจัดทำรายงานการติดตามโครงการ ในภาพรวม 2 เรื่อง โดยการติดตามครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก 13 โครงการ ในพื้นที่ 7,255 ตำบล

1.3) หน่วยงาน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 1.1080 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการรายงานผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการภายใต้แผนงานฯ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล

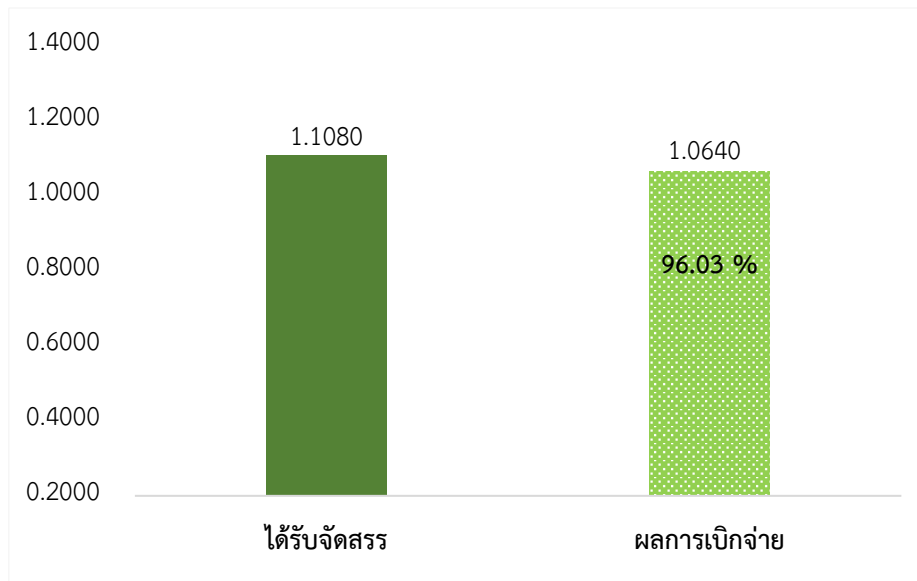
2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - วันที่ 30 กันยายน 2566

2.2.2) การสำรวจข้อมูลรอบ 12 เดือน ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2566

3) ผลการติดตาม

3.1) งบประมาณ ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการในกิจกรรมนิเทศ และติดตามงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งดำเนินงานโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งสิ้น 1.1080 ล้านบาท ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผลเบิกจ่าย 1.0640 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.03 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ภาพที่ 4.2.14-1)

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2566, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.2.14-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

3.2) กิจกรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และเป็นหน่วยรับงบประมาณในการติดตามประเมินผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก แบ่งเป็น 2 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมนิเทศ และกิจกรรมติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้

3.2.1) กิจกรรมนิเทศ ประกอบด้วย การจัดทำเอกสารงบประมาณส่งเขปปี 2566 เพื่อเผยแพร่ให้กับหน่วยงานร่วมบูรณาการทราบ และใช้ประโยชน์ในการกำกับดูแลการดำเนินงานโครงการ การจัดประชุมคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการประจำปีงบประมาณ เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการภายใต้แผนงานฯ ในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณในปีต่อไป และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณรายไตรมาส จำนวน 4 ครั้ง เสนอสำนักงบประมาณและผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ และรายงานต่อคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รวมทั้งการออกปฏิบัติงานนิเทศโครงการในพื้นที่ 1 ครั้ง เพื่อให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ เพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ

3.2.2) กิจกรรมติดตามประเมินผลผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานการติดตามการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 2 ครั้ง (รอบ 6 เดือน และ 12 เดือน)

3.3) ผลผลิต

3.3.1) กิจกรรมนิเทศ ประกอบด้วย

(1) จัดทำเอกสารงบประมาณสังเขปปี 2566 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน

(2) จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(3) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นรายไตรมาส ดำเนินการแล้ว 4 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(4) นิเทศงานโครงการฯ ในพื้นที่จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 28 – 30 มีนาคม 2566 เพื่อให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย โดยทำการนิเทศโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร สรุปผลการนิเทศได้ดังนี้

(4.1) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กิจกรรมเทคโนโลยีการให้น้ำอัจฉริยะ (ฟาร์มรักษน้ำ) สำหรับควบคุมการให้น้ำในแปลงเกษตร

แปลง: สวนคุณวสันต์ รื่นรมย์ (สวนรื่นรมย์) ตำบลวังหว้า อำเภอแกลง จังหวัดระยอง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มรื่นรมย์ เป็นกลุ่มปลูกทุเรียน

สภาพปัญหาของกลุ่ม: กลุ่มยังขาดแนวทางการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพในแปลง

กิจกรรมที่สนับสนุน: เทคโนโลยีการตรวจวัดอุณหภูมิและความชื้นอากาศเพื่อป้องกันความสูญเสียของผลผลิต เทคโนโลยีตรวจวัดความชื้นดิน ใช้ควบคุมการให้น้ำตามความต้องการของพืช แจ้งเตือนผ่านแอปพลิเคชัน แสดงผลแบบ Real Time และควบคุมการทำงานผ่านโทรศัพท์มือถือ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ: เกษตรกรมีความแม่นยำในการบริหารจัดการแปลง สามารถเก็บบันทึกข้อมูลในระบบ สามารถลดต้นทุนทรัพยากรน้ำ ช่วยเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพสูงขึ้น และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

ข้อคิดสำหรับการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ “ต้องการความสำเร็จรูป ต้องการเทคโนโลยีที่ใช้งานง่าย ราคาอย่าแพง ต้องการข้อมูลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม”

(4.2) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร โดย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมการแปรรูปเนื้อสัตว์

แปลง: วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านชาวมันเทศ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

สภาพปัญหาของกลุ่ม: ช่วงแรก ๆ ของการผลิตหมูเส้นเพื่อจำหน่าย คุณภาพของการทอดไม่คงที่ หมูเส้นไม่กรอบ ส่งผลให้สินค้าถูกตีกลับ และกรณีที่มีคำสั่งซื้อเข้ามาจำนวนมาก ทางกลุ่มฯ ไม่สามารถผลิตได้ทันตามความต้องการ

กิจกรรมที่สนับสนุน: เครื่องสไลด์น้ำมันขนาดใหญ่ การเพิ่มผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย และพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านชาวมันเทศเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group

ผลที่คาดว่าจะได้รับ: ต้องการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพของสินค้า เพื่อให้ได้รับเครื่องหมาย อ.ย. พัฒนาสถานที่ผลิตเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน (GMP 4) และเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

(4.3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แปลง: ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลแม่ น้ำคู้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลแม่ น้ำคู้ เกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรบ้านหนองมะปริง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ น้ำคู้ จังหวัดระยอง

สภาพปัญหาของกลุ่ม: ประสบปัญหาดินเสื่อมโทรม ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ไม่มีคุณภาพ ราคาปุ๋ยเคมีเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายในครัวเรือน

กิจกรรมที่สนับสนุน: ทำจุดสาธิต/จุดเรียนรู้การตรวจวิเคราะห์ดิน การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง การผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ การผลิตน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงและผลิตน้ำผึ้งชันโรง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ: สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกร นักเรียนและผู้สนใจทั่วไป

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน: ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลแม่ น้ำคู้ ไม่สามารถขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ของเกษตรกร ซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของแปลง/จุดสาธิตได้ ทั้งนี้ ขอรับการสนับสนุน/ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มเติม 1) การจัดสร้างโรงเรือนถาวรสำหรับเป็นจุดบริการความรู้ 2) การสนับสนุนน้ำยาสำหรับใช้ตรวจวิเคราะห์ดิน 3) รังสำหรับเลี้ยงและผลิตน้ำผึ้งชันโรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณประโยชน์สูงและมีราคาดี ดังนั้นควรต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ โดยอาจขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ หรือพาณิชย์จังหวัด เป็นต้น

(4.4) โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร โดย สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสวนทุเรียนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล

แปลง: วิสาหกิจชุมชนวังทุเรียน อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

สภาพปัญหาของกลุ่ม: ซึ่งมีพื้นที่ปลูกทุเรียนประมาณ 500 ไร่ ทำให้มีต้นทุนการดูแลรักษาต้นทุเรียนค่อนข้างสูง (ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน)

กิจกรรมที่สนับสนุน: 1) ระบบควบคุมวาล์วน้ำผ่าน Wifi 9 จุด เพื่อส่งการผ่าน Smart Phone ในการควบคุมการเปิด-ปิดน้ำ 2) ระบบควบคุมการผสมปุ๋ย 3) เซ็นเซอร์ วัดความชื้นในดิน อุณหภูมิ และค่า pH จำนวน 9 จุด เพื่อแจ้งเตือนค่าความชื้นในดิน อุณหภูมิ และค่า pH ไปยังระบบเพื่อส่งการให้น้ำอัตโนมัติ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ: ทำให้ต้นทุนการผลิตทุเรียนลดลง มีโอกาสในการแข่งขันมากขึ้น และมีเวลาในการคิดวางแผนการบริหารจัดการทุเรียนในด้านอื่น ๆ อาทิ วางแผนในการพัฒนาสวนทุเรียนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.3.2) กิจกรรมติดตามประเมินผลโครงการภายใต้แผนงานฯ ประกอบด้วย

(1) จัดประชุมชี้แจงแนวทางการติดตามและการรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2565 ณ ห้องประชุมพิงบุญฯ ชั้น 8 อาคารวิสัยทัศน์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยเป็นการชี้แจงหน่วยงานร่วมบูรณาการที่เป็นหน่วยรับงบประมาณ ในการติดตามประเมินผลโครงการภายใต้แผนงานฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ตามแผนปฏิบัติงานติดตาม ประกอบด้วย การติดตามผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ไตรมาสที่ 1 - 4) และการติดตามในพื้นที่ (ไตรมาสที่ 3 - 4) รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ของแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

(2) จัดทำคู่มือการติดตามโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 1 ฉบับ ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 สารสำคัญของแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ส่วนที่ 2 แนวทางการติดตามผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และส่วนที่ 3 แนวทางในการติดตามรายโครงการ และจัดส่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์

(3) จัดทำรายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แล้ว 4 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย คือ ไตรมาสที่ 1 และ 3 ในรูปแบบ Infographic และไตรมาสที่ 2 และ 4 ในรูปแบบเอกสารรายงานติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ รอบ 6 เดือนและ 12 เดือน และ Infographic เสนอผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการที่ร่วมขับเคลื่อนรับทราบ และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำโครงการอื่น ๆ ต่อไป

ตารางที่ 4.2.14-1 ผลการดำเนินงานโครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (รอบ 12 เดือน)

กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผล	ร้อยละ
1. กิจกรรมติดตามผลโครงการภายใต้แผนงานฯ				
1.1 จัดประชุมชี้แจงแนวทางการติดตามและการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	1	1	100.00
1.2 จัดทำคู่มือการติดตามโครงการภายใต้แผนงานฯ	ฉบับ	1	1	100.00
1.3 จัดทำรายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ	ครั้ง	4	4	100.00
2. กิจกรรมนิเทศงานโครงการภายใต้แผนงานฯ				
2.1 จัดทำงบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	เรื่อง	1	1	100.00
2.2 ประชุมคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	ครั้ง	1	1	100.00
2.3 จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ	ครั้ง	4	4	100.00
2.4 นิเทศโครงการภายใต้แผนงานฯ	ครั้ง	1	1	100.00

ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1) ข้อค้นพบ

4.1.1) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรถูกปรับน้อยกว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ส่งผลต่อกิจกรรมติดตามในพื้นที่ทำได้เพียง 1 ครั้ง โดยกำหนดในช่วงปลายไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 เพื่อให้โครงการภายใต้แผนงานฯ ดำเนินกิจกรรมให้เสร็จสิ้น จึงจะวัดผลลัพธ์เบื้องต้นได้ จึงส่งผลต่อการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ

4.1.2) การนิเทศโครงการภายใต้แผนงานฯ ในส่วนของโครงการที่เป็นการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร) เป็นการขอรับการสนับสนุนเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิต ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มที่ขอรับการสนับสนุนได้ตรงตามความต้องการ และสามารถต่อยอดการผลิตไปสู่การรับรองมาตรฐานต่าง ๆ ได้

4.1.3) กิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของโครงการภายใต้แผนงานฯ (โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร และโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) เป็นการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งกลุ่มเป้าหมายยังมีความต้องการพัฒนาต่าง ๆ เพิ่มเติม

4.1.4) การติดตามในไตรมาสที่ 2 เป็นการใช้อย่างแบบสอบถามออนไลน์ ส่งผลให้ข้อมูลการดำเนินงานโครงการในบางกิจกรรมไม่สมบูรณ์ ทำให้ต้องมีการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเพิ่มเติม

4.2) ข้อเสนอแนะ

4.2.1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรควรมีการปรับแผนในการดำเนินงานในปีต่อไป ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาล

4.2.2) การส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายของโครงการภายใต้แผนงานฯ หน่วยงานต่าง ๆ ควรเพิ่มเติม หรือปรับปรุง เรื่องการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพิ่มมากขึ้น

4.2.3) การติดตามผลการดำเนินงานในระยะต่อไป สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรควรมีการปรับแก้ไข หรือเพิ่มเติมรูปแบบวิธีในการติดตาม เพื่อให้สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมของโครงการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และปัญหาอุปสรรค

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

การประชุมชี้แจงแนวทางการติดตามและการรายงานผลการดำเนินงาน
โครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

เอกสารงบประมาณโดยสังเขปประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2566

คู่มือการติดตามโครงการภายใต้แผนงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

นิเทศงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
ณ สวนรีนรมย์ อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง
ดำเนินงานโดย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

นิเทศงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านชาวมันเทศ อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง
ดำเนินงานโดย กรมส่งเสริมการเกษตร

นิเทศงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
ของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลแม่ น้ำคู้ อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง
ดำเนินงานโดย กรมส่งเสริมการเกษตร

นิเทศงานโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนวังทุเรียน อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง
ดำเนินงานโดย สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

**หน่วยงานติดตาม ของศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**

1. ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0507 โทรสาร 0 2579 0507
 - 1.1 โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
 - 1.2 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
2. ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ 0 2579 0614 โทรสาร 0 2579 5511
 - 2.1 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ
3. ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2940 5387 โทรสาร 0 2579 2670
 - 3.1 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน
 - 3.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร
 - 3.3 โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างชุดข้อมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้
กลับสู่ท้องถิ่น
4. ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555
โทรสาร 0 2579 2670
 - 4.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส
 - 4.2 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล
 - 4.3 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร
5. ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โทรศัพท์ 0 2579 8232 โทรสาร 0 2579 8232
 - 5.2 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
 - 5.3 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
 - 5.4 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน
6. ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ 0 2579 8616 โทรสาร 0 2579 5512
 - 6.1 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
 - 6.2 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถนนพหลโยธิน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร/โทรสาร 0 2579 0507
www.eva.oae.go.th